

RAPORT O STANIE MIASTA LUBLIN ZA 2021 R.

Zespół autorski

OPRACOWANIE

Rozdział 1 – Wydział Strategii i Przedsiębiorczości

Rozdział 2 – Wydział Budżetu i Księgowości, Wydział Gospodarowania Mieniem

Rozdział 3 – Biuro Partycypacji Społecznej, Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej

Rozdział 4 – Wydział Strategii i Przedsiębiorczości

Rozdział 5 – Właściwe komórki organizacyjne Urzędu Miasta Lublin oraz jednostki organizacyjne Miasta Lublin

Rozdział 6 – Wydział Organizacji Urzędu oraz właściwe komórki organizacyjne Urzędu Miasta Lublin

Rozdział 7 – Kancelaria Prezydenta

Rozdział 8 – Kancelaria Prezydenta, Wydział Strategii i Przedsiębiorczości

Rozdział 9 – Biuro – Centrum Współpracy Międzynarodowej

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

dr Mariusz Gwozda – opracowanie koncepcji, redakcja merytoryczna i techniczna

Robert Żyśko – nadzór merytoryczny

Urząd Miasta Lublin

Plac Króla Władysława Łokietka 1

20-109 Lublin

tel.: 81 466 10 00, fax.: 81 466 10 01

e-mail: urząd_miasta@lublin.eu

www.lublin.eu

Spis treści

Wprowadzenie	6
1. Informacje ogólne.....	12
1.1. Ogólna charakterystyka miasta Lublin	12
1.2. Sytuacja demograficzna miasta	12
2. Informacje o finansach i majątku miasta Lublin.....	16
2.1. Stan finansów miasta Lublin.....	16
2.2. Wykonanie budżetu miasta.....	20
2.3. Wykonanie wydatków inwestycyjnych/majątkowych	24
2.4. Wieloletnia prognoza finansowa.....	25
2.6. Majątek trwały miasta Lublin.....	30
3. Realizacja budżetów partycypacyjnych.....	32
3.1. Budżet Obywatelski Miasta Lublin.....	32
3.2. Zielony Budżet.....	58
3.3. Szkolny Budżet Obywatelski.....	64
4. Realizacja Strategii Rozwoju Lublina na lata 2013–2020.....	65
4.1. Obszar A. Otwartość.....	65
4.2. Obszar B. Przyjazność.....	78
4.3. Obszar C. Przedsiębiorczość.....	110
4.4. Obszar D. Akademickość	125
5. Realizacja strategii sektorowych i programów	137
6. Realizacja uchwał Rady Miasta Lublin	194
7. Inne istotne działania Prezydenta Miasta Lublin	212
8. Wybrane nagrody i wyróżnienia dla miasta Lublin	214
9. Współpraca międzynarodowa miasta Lublin.....	216
Bibliografia.....	218
Spis tabel	219
Spis wykresów	222

Szanowni Państwo, Drodzy Mieszkańcy i Mieszkanki Lublina,

mija kolejny rok w historii naszego miasta. Dziś jest on naznaczony przede wszystkim kwestią toczącej się wojny w Ukrainie i związanym z nią kryzysem uchodźczym. Tysiące mieszkańców Ukrainy właśnie w naszym mieście znalazło schronienie przed wojną, otrzymując tu niezbędną pomoc i opiekę. Wsparcie, jakie Lublin okazał Ukrainie, solidarność w niesieniu pomocy oraz troska okazana potrzebującym, wyróżniają nasze miasto w Polsce, Europie i na świecie. W obliczu tak strasznego kryzysu stanęliśmy ramię w ramię, doskonale się uzupełniając: mieszkańcy, organizacje pozarządowe, samorząd i dziesiątki innych pomiotów, które zaangażowały się w pomoc. Egzamin z człowieczeństwa zdaliśmy wzorowo.

Dziś przed nami kolejne wyzwanie – sprostanie trudnym procesom integracyjnym, by osoby, które muszą lub chcą zostać w Lublinie naturalnie zostały włączone w życie naszej społeczności. Już rozpoczęliśmy prace by proces ten przebiegał tak płynnie, jak tylko to możliwe.

Rok 2021, który podsumowujemy w niniejszym Raportcie, również nie należał do najłatwiejszych. Cały czas zmagaliśmy się ze skutkami pandemii, która znacząco wpływała na codzienne życie miasta i jego mieszkańców, utrudniała normalne funkcjonowanie wielu firm i instytucji, mocno oddziaływała także na finanse samorządów. W połączeniu z galopującą inflacją, wprowadzanymi przez rząd zmianami w przepisach podatkowych, skutkującymi uszczupleniem ilości środków wpływających do budżetu miasta, czy niedoszacowaniem subwencji oświatowej, ubytek dochodów Lublina w 2021 r. sięgnął około 145 mln zł. W obliczu tego podtrzymaliśmy wprowadzone już rok wcześniej oszczędności w funkcjonowaniu całego urzędu i jego jednostek. Część inwestycji musieliśmy odłożyć lub wstrzymać, by zagwarantować ciągłość świadczenia przez miasto wszystkich niezbędnych usług dla mieszkańców. Realizowaliśmy również już rozpoczęte zadania inwestycyjne oraz projekty współfinansowane ze środków europejskich, w przypadku których podpisane były umowy o wsparcie, a rezygnacja wiązałaby się ze zwrotem dofinansowania z UE.

W dobie pandemii wspieraliśmy nie tylko osoby potrzebujące podstawowej opieki, ale także przedsiębiorców, których mocno dotknęły skutki ogólnokrajowego lockdownu. U uruchomiliśmy Lubelski Pakiet Wsparcia dla Lokalnych Przedsiębiorców i Organizacji Pozarządowych. Obniżyliśmy także opłaty za tereny, na których restauratorzy tworzyli ogródki gastronomiczne.

Miniony rok to również czas intensywnej pracy nad Strategią Lublin 2030. Dokument ten stanowi syntezę wyobrażeń mieszkańców o przyszłości miasta. To swoisty drogowskaz dla rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego Lublina – zapisany za pomocą celów, działań i wskaźników. Współautorami Strategii Lublin 2030 są Mieszkanki i Mieszkańcy naszego miasta, którzy uczestniczyli w procesie jej opracowywania. W ten sposób, poprzez innowacyjny w skali kraju, wieloetapowy, wysoce partycypacyjny proces tworzenia dokumentu, wspólnie wypracowaliśmy wyobrażenia o przyszłości naszego miasta w perspektywie najbliższej dekady.

W ramach prac nad Strategią Lublin 2030, podczas konsultacji i warsztatów mieszkańcy zgłosili nam wiele ciekawych pomysłów dotyczących przyszłości swoich dzielnic, które chcemy wykorzystać. Dlatego, równolegle do ostatniego etapu tworzenia Strategii, rozpoczęliśmy prace nad „Planami dla Dzielnic” – opracowywanymi wspólnie z mieszkańcami, lokalnymi działaczami, Radami Dzielnic i wieloma innymi podmiotami, wizjami rozwoju poszczególnych dzielnic Lublina, uwzględniającymi zmiany demograficzne, komunikacyjne i infrastrukturalne, jakie zaszły w ostatnich latach. Wizją przyświecającą nam w tych pracach jest idea miasta 15-minutowego. Zakłada ona, że wszystkie usługi, jakie potrzebne są mieszkańcom dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb, powinny być dla nich dostępne w odległości, którą można pokonać w czasie nie dłuższym, niż kwadrans. Dotyczy to oferty edukacyjnej, medycznej, zakupów, rekreacji, oferty kulturalnej, czy sportowej. Środków na realizację gotowych „Planów dla Dzielnic” będziemy szukać w funduszach europejskich w ramach nowej perspektywy finansowej UE.

Trudne czasy wymagają od nas szczególnego zaangażowania. Tak w dobie pandemii, jak i obecnie, w obliczu kryzysu uchodźczego, Lublin pokazuje swoją szczególną siłę. Jest nią zaangażowanie, oddanie innym, solidarność z potrzebującymi. Wierzę, że z kryzysów, które w ostatnim czasie dotykają Polskę, Europę i świat wyjdziemy silniejsi i bogatsi w doświadczenia, pozwalające nam stawiać czoła kolejnym wyzwaniom. Przed nami jeszcze wiele ważnych projektów do realizacji, które pozwalają nam wspólnie budować Lublin naszych marzeń.

*dr Krzysztof Żuk
Prezydent Miasta Lublin*

Wprowadzenie

Na podstawie art. 28aa ust. 1 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, Prezydent Miasta Lublin przedkłada „Raport o stanie miasta Lublin za 2021 r.”. Dokument prezentuje informacje dotyczące działań zrealizowanych w 2021 r., w szczególności w zakresie obowiązujących w mieście strategii rozwoju, programów i polityk miejskich. W dokumencie znalazły się też informacje o przebiegu i efektach Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin i Zielonego Budżetu oraz zestawienie uchwał Rady Miasta Lublin podjętych w 2021 r. wraz z informacją o stanie ich realizacji.

Raport jest efektem wspólnej pracy poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Lublin i jednostek organizacyjnych Miasta Lublin. Ma na celu przybliżenie mieszkańcom wiedzy o funkcjonowaniu lokalnego samorządu oraz efektach jego działania w zakresie zaspokajania ich potrzeb. Tegoroczne i kolejne opracowania przygotowywane wedle zbliżonych kryteriów pozwolą diagnozować długoletnie zjawiska społeczne, umożliwią działania ewaluacyjne, co w konsekwencji ułatwi analizę kierunków rozwoju miasta oraz ewentualne dokonywanie optymalnych korekt w samym procesie zarządzania.

Raport składa się z dziewięciu rozdziałów. W rozdziale 1. przedstawione zostały podstawowe informacje o Lublinie, jego władzy wykonawczej i uchwałodawczej oraz uwarunkowaniach demograficznych miasta. Kolejny rozdział omawia sytuację finansową Lublina w tym dochody, wydatki, zadłużenie, wielkość pozyskiwanych środków zewnętrznych, inwestycje, prognozy oraz majątek miasta Lublin. Rozdział 3. jest sprawozdaniem z realizacji budżetów partycypacyjnych. Każdy z projektów stanowi osobną informację, mówiącą o formalnej i praktycznej stronie pomysłów zgłaszanych przez mieszkańców (Budżet Obywatelski Miasta Lublin, Zielony Budżet) oraz stanie ich wykonania. Z uwagi na wydłużenie obowiązywania, informacja dotycząca realizacji Strategii Rozwoju Lublina na lata 2013–2020 znalazła swoje miejsce w rozdziale 4. Szczegółowo omawia cztery kluczowe obszary rozwojowe miasta: Otwartość, Przyjazność, Przedsiębiorczość, Akademickość. Kolejna część raportu (rozdział 5.) jest informacją o realizacji strategii sektorowych i programów miejskich, w których zawarte są szczegółowe ustalenia odnoszące się do działań komórek Urzędu Miasta i jednostek organizacyjnych Miasta Lublin, także w odniesieniu do ich zadań rutynowych, wynikających z ustawowych i regulaminowych obowiązków. Rozdział 6. jest informacją o realizacji uchwał Rady Miasta Lublin. Każdemu z wymienionych aktów prawa miejscowego towarzyszy informacja o stanie jego realizacji. Wskazane też zostały tzw. uchwały intencyjne, które nie kreują praw czy obowiązków Gminy, a zawierają jedynie oświadczenie (stanowisko) Rady Miasta Lublin stanowiąc apel lub deklarację. W rozdziale 7. omówiona została aktywność Prezydenta Miasta Lublin w ramach obowiązków miejscowych, jak i aktywności w kraju i zagranicą. W kolejnej części Raportu zaprezentowane zostały wybrane nagrody i wyróżnienia dla miasta Lublin, zaś w ostatnim rozdziale przedstawione zostały najważniejsze informacje dotyczące współpracy międzynarodowej.

Zakres czasowy dokumentu dotyczy zasadniczo 2021 r., jednak analiza danych demograficznych i statystycznych (realizacja strategii sektorowych i programów) obejmuje każdorazowo horyzont ostatnich 5 lat. W przypadku opisu realizacji Strategii Lublin 2020 prezentowane są wskaźniki za lata 2012–2021¹. Budżety partycypacyjne omawiają zarówno projekty z edycji 2021, jak i wcześniejsze – o ile ich kontynuacja nastąpiła w roku sprawozdawczym.

Rok 2021 był kolejnym upływającym w obliczu światowej pandemii COVID-19. Stan ten ograniczył wpływy samorządu w wielu dziedzinach, jednocześnie zwiększając wydatki w innych obszarach. Znaczny spadek dochodów miasta spowodowany został również niekorzystnymi dla samorządów zmianami w systemie podatkowym wprowadzonymi przez rząd jeszcze w 2019 r. oraz ubytkami w dochodach będących skutkiem wystąpienia COVID-19 w kwocie ok. 145 mln zł. Ponadto niedoszacowanie subwencji oświatowej, do której miasto Lublin musiało dołożyć ze środków własnych, wyniosło w 2021 r. – 215,7 mln zł.

¹ W 2021 r. trwały prace nad nową strategią dla miasta, która ma obowiązywać do 2030 r. Rada Miasta Lublin, Uchwałą nr 747/XXIII/2020 z dnia 19 listopada 2020 r., wydłużyła obowiązywanie dotychczasowego dokumentu. W związku z tym w Raporcie o stanie miasta Lublin za 2021 r., w rozdziale 4. zamieszczone zostało sprawozdanie (monitoring) z realizacji Strategii Rozwoju Lublina na lata 2013–2020 w oparciu o dane z 2021 r.

Znaczący wpływ na sytuację finansową miasta miały także galopująca inflacja i wzrost cen, które przełożyły się nie tylko na koszty codziennego funkcjonowania, ale także na wzrost cen materiałów budowlanych wykorzystywanych w inwestycjach, wzrost cen paliwa, energii elektrycznej i mediów.

Mimo ograniczeń z tego wynikających, Lublin starał się kontynuować realizowane inwestycje wpływające na rozwój miasta, w tym kluczowe projekty ze środków europejskich. Miniony rok przyniósł finał generalnej przebudowy głównej arterii miasta – Al. Racławickich z ulicami przyległymi – ul. Poniatowskiego i ul. Lipową. Na inwestycję złożyła się budowa nowej infrastruktury dla głównego korytarza Lublina (ze ścieżkami i służą rowerową, wydzieleniem buspasów, nową trakcją trolejbusową, oświetleniem i sygnalizacją świetną), z przebudową skrzyżowań, budową nowej sieci gazowej, kanalizacji deszczowej, zbiorników retencyjnych oraz zakupem 12 nowoczesnych autobusów elektrycznych. Na Al. Racławickich pojawiła się również nowa zieleń. Wartość przebudowy wyniosła ponad 100 mln zł, z czego 85% stanowiły fundusze europejskie.

Jedną z największych i najważniejszych inwestycji, która z początkiem 2021 r. wkroczyła w etap realizacji, jest budowa Dworca Metropolitalnego wraz z przebudową układu komunikacyjnego. Dworzec, jako element projektu Zintegrowanego Centrum Komunikacyjnego dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, będzie pełnił funkcję głównego węzła komunikacji publicznej, łączącego różne rodzaje transportu zbiorowego. Obok nowoczesnego trzykondygnacyjnego budynku z parkingiem podziemnym, powstają 43 zadane perony komunikacji autobusowo-busowej i komunikacji miejskiej. Ta kluczowa dla Lublina i regionu inwestycja ma wymiar nie tylko transportowy, ale i ekologiczny. Zastosowane technologie pozwolą ograniczyć negatywny wpływ na środowisko i wykorzystać wody opadowe oraz energię słoneczną. Budynek pokryty będzie zielonym dachem wypełnionym roślinnością.

Jednocześnie wokół dworca trwa budowa nowego układu drogowego, który usprawni ruch i dostęp do obiektu. Modernizacja obejmuje ulice: Dworcową, Młyńską, 1 Maja, Poczтовую oraz Gazową. Rondo Sportowców stanie się rondem turbinowym. Równolegle powstają nowe drogi: zjazd z ul. Lubelskiego Lipca '80 do ul. Dworcowej, łącznik ul. Dworcowej i al. Piłsudskiego oraz dwie drogi przy ul. Krochmalnej z miejscami postojowymi. Całkowita wartość budowy dworca z drogami to około 300 mln zł, z czego ponad 178 mln zł stanowią środki europejskie.

Kolejnym projektem z zakresu infrastruktury komunikacyjnej, który zakończy się w 2022 r. jest budowa węzłów przesiadkowych z parkingami i infrastrukturą przystankową. W 2021 r. w 6 lokalizacjach: przy ulicach: Żeglarskiej, Józefa Franczaka „Lalka”, Granitowej, Zbożowej, Osmolickiej i al. Kraśnickiej, powstały obiekty integrujące transport publiczny i komunikację indywidualną. Nowa infrastruktura, oprócz budowy parkingów, zakładała również powstanie nowych wiat przystankowych, stanowisk dla pojazdów komunikacji miejskiej z ładowarkami dla autobusów elektrycznych. Dzięki temu poprawiła się dostępność komunikacyjna nie tylko w obrębie miasta, ale również na terenie gmin ościennych. Wartość zadania to ponad 38 mln zł, z czego 85% dofinansowania stanowiły fundusze europejskie.

Rok 2021 upływał także pod znakiem realizacji istotnych dla mieszkańców zadań drogowych w dzielnicach, jak m.in. budowa ul. Gralewskiego, fragmentu ul. Gospodarczej, remontów jezdni wzdłuż ulic: Nałkowskich, Krakowskie Przedmieście, Namysłowskiego, Świętochowskiego, Brzóska, Lawendowej, Sokolej. Powstało m.in. przystosowane dla osób z niepełnosprawnością fizyczną, oświetlone dojście do przystanku PKP Lublin-Zachód, nowy chodnik łączący pętlę przy ul. Żeglarskiej z Zalewem Zemborzyckim oraz nowe ciągi piesze przy ulicach: Osmolickiej, Sławinkowskiej, Wygodnej, Krężnickiej, Czeremchowej, Franczaka „Lalka” oraz w rejonie ul. Jagiełły. Zbudowano odcinek ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Północnej oraz oświetlono fragment ciągu pieszo-rowerowego od ścieżki wzdłuż Bystrzycy do ul. Rąblowskiej. Wymieniono również nawierzchnie chodników w blisko 30 lokalizacjach, w tym odnowiono ciągi piesze w części ul. Lubartowskiej oraz w ramach remontów ulic: Namysłowskiego, Sempołowskiej, Brzóska, Lawendowej i Krakowskie Przedmieście. Przebudowano część ul. Herberta, wybudowano ulicę Korzeniowskiego. Wykonano nowe ciągi piesze na Węglinie Południowym: od ul. Jana Pawła II do ul. Krysztalowej oraz od ul. Krysztalowej do ul. Jantarowej. Poprawie uległa również infrastruktura ul. Przepiórczej i ul. Sieciecha. Ponadto, zbudowano nowe miejsca parkingowe m.in. przy ul. Krzemienieckiej i Zuchów, pomiędzy Mełgiewską a Maszynową oraz przy ulicach Harnasie i Szpinalskiego. W realizacji jest m.in. budowa ulic Leszka i Ziemowita. W 2021 r. na inwestycje drogowe trafiło blisko 130 mln zł, zaś na same remonty ulic i chodników – ponad 6 mln zł.

Jednocześnie, w 2021 r., w sferze projektów ważnych dla samorządu, pozostawały inne zadania z zakresu infrastruktury komunalnej, jak budowa kanalizacji deszczowej w ul. Węglinek, nowy zbiornik retencyjny w rejonie ul. Farmaceutycznej, odwodnienie ul. Zawilcowej czy nowa infrastruktura na cmentarzu na Majdanku. To także inwestycje w tworzenie w dzielnicach nowych miejsc kultury i bibliotek. Do użytku mieszkańców oddano BIOTEKĘ, czyli nową filię Miejskiej Biblioteki Publicznej w wyremontowanym lokalu dawnej Karczmy Słupskiej. Rozpoczęły się przygotowania do przebudowy piwnic w Centrum Kultury oraz przebudowy pomieszczeń przy ul. Herberta pod funkcję domu kultury. Zakończyły się prace związane z renowacją Baszty Gotyckiej wraz z rekonstrukcją jej murów i wykonaniem iluminacji. Miasto tworzyło również nowe skwery (Lasek Sławin), place zabaw dla dzieci (np. przy SP nr 57), poprawiało stan istniejących (nowe wyposażenie placu przy ul. Peowiaków, modernizacja placu przy ul. Spokojnej), kreowało nowe miejsca spotkań i rekreacji dla mieszkańców (ul. Baśniowa, ul. Bluszczowa).

Wydatki na inwestycje w oświacie stanowią od lat jedną z większych pozycji w wydatkach majątkowych w budżecie miasta. W samym 2021 r. na inwestycje w szkołach, przedszkolach i placówkach oświatowych przeznaczono ponad 85 mln zł. Rozpoczęła się rozbudowa dwóch miejskich szkół: Zespołu Szkół nr 12 o nowy segment przedszkolny oraz Szkoły Podstawowej nr 52 o dwa segmenty – dydaktyczny i żywieniowy, prowadzona w trybie „zaprojektuj i wybuduj”. Ostatni rok upłynął też pod znakiem budowy sali gimnastycznej przy I LO z zespołem boisk. Zakończyła się przebudowa zabytkowego Zespołu Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów, a także termomodernizacje prowadzone w 6 szkołach i placówkach: SP nr 6, SP nr 18, SP nr 20, Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 26, Zespole Szkół Budowlanych wraz z Bursą Szkolną nr 8, a także Bursy nr 7 przy Zespole Szkół Transportowo-Komunikacyjnych, gdzie miała miejsce generalna przebudowa obiektu.

Obecnie trwa przebudowa parteru VII LO pod funkcję przedszkola oraz gotowa jest koncepcja dla nowej szkoły na Ponikwodzie. Miasto inwestowało również w przyszłolną infrastrukturę sportową, czego przykładem jest m.in. zakończona w ubiegłym roku przebudowa boisk przy Szkołach Podstawowych nr 16 i nr 30, ogrodzenie szkoły i boiska przy SP nr 20, zaplecze dla boiska rugby przy ul. Magnoliowej, nowe oświetlenie na boisku przy ZSB czy zadania będące w przygotowaniu, jak rewitalizacja boisk przy ul. Lotniczej i piłki koszykowej przy ul. Warmińskiej.

Oprócz dużych projektów infrastrukturalnych w oświacie, miasto realizowało również 10 projektów europejskich o charakterze nieinwestycyjnym, m.in. w zakresie wyposażenia pracowni i warsztatów szkolnych, zakup pomocy dydaktycznych oraz rozwój e-usług w oświacie. Ogólna ich wartość to 53 mln zł, z czego wysokość pozyskanego dofinansowania z UE to 30,8 mln zł. Główny nacisk położono na organizację dodatkowych zajęć specjalistycznych dla uczniów szkół zawodowych oraz wsparcie uczniów w zakresie zdobywania dodatkowych uprawnień. Przeznaczono blisko 5 mln zł na wyposażenie pracowni i warsztatów szkolnych oraz zakup pomocy dydaktycznych. Wsparciem objęto ponad 1 000 uczniów, 300 nauczycieli, zrealizowano 500 staży zawodowych dla uczniów. Za wdrożenie innowacyjnych form nauczania oraz narzędzi współpracy szkół zawodowych, pracodawców i samorządu, w tym stworzenie portalu „Stawiamy na zawodowców”, miasto otrzymało 1. nagrodę w konkursie Innowacyjny Samorząd. Dużym sukcesem jest również 5. miejsce Technikum Elektronicznego im. Obrońców Lublina 1939 r. w ogólnopolskim rankingu techników 2020 r. miesięcznika „Perspektywy”.

Niesłabnącym zainteresowaniem cieszył się Budżet Obywatelski, do którego w 2021 r. zgłoszono aż 214 projektów. W ósmej edycji zmieniły się niektóre zasady: zniesiono konieczność realizacji projektu ogólnomiejskiego w dwóch dzielnicach, wyłączono projekty polegające tylko na sporządzeniu dokumentacji, obniżono kwoty projektów ogólnomiejskich do 1 mln zł. Interesującym działaniem w ramach budżetu obywatelskiego był ogólnomiejski projekt „Drzewa dla każdej dzielnicy”, dzięki któremu, zgodnie z opracowaną wspólnie z mieszkańcami mapą nasadzeń, w 25 dzielnicach pojawiło się ponad 800 nowych drzew. Zmiany objęły także Zielony Budżet, w którym uproszczono procedury i wprowadzono edycje tematyczne – nabór odbył się pod hasłem „Miejsca dla Ciebie”, czyli tworzenia parków kieszonkowych i mini skwerów. W tym roku do Zielonego Budżetu od mieszkańców wpłynęło aż 75 pomysłów. Nowością we współpracy z mieszkańcami w 2021 r. było wprowadzenie nowego narzędzia partycypacji dla uczniów szkół – Szkolnych Budżetów Obywatelskich. Organizacjom pozarządowym miasto w 2021 r. zleciło realizację zadań publicznych na łączną kwotę

ponad 50 mln zł, zaś na realizację 36 wniosków złożonych przez lubelskie Rodzinne Ogrody Działkowe trafiły 2 mln zł.

W 2021 r. Lublin rozpoczął realizację programu „Plan dla Dzielnic”. To szereg spotkań i warsztatów z mieszkańcami, Radami Dzielnic, lokalnymi działaczami i liderami opinii, których efektem będzie stworzenie, zgodnie z ideą miasta 15-minutowego, planu działania dla danej dzielnicy. Dokumenty stanowiąc będą opis priorytetów rozwojowych dla każdej dzielnicy, odpowiadających potrzebom lokalnej społeczności.

W omawianym roku mieszkańcy Lublina mogli w pełni korzystać z efektów zakończonej pod koniec 2020 r. rewitalizacji przyrodniczej 22 ha Parku Ludowego. Obecnie Park Ludowy to nie tylko nowe drzewa i zieleń, ale również nowe alejki, trasy rowerowe, ścieżki dydaktyczne, fontanna, place zabaw, wybiegi dla psów i inne miejsca sprzyjające aktywności fizycznej i odpoczynkowi. Duże wrażenie robi 45-metrowa kładka pieszorowerowa łącząca brzegi Bystrzycy. Park Ludowy cieszy się ogromną popularnością wśród lublinian, o czym świadczą statystyki – miejsce to po rewitalizacji odwiedza kilka tysięcy mieszkańców dziennie.

Jako powrót do rozwiązań, które dawniej towarzyszyły centrum miasta, przy Krakowskim Przedmieściu pojawił się szpaler 13 dużych lip. W ramach corocznych miejskich nasadzeń w pasach drogowych i na skwerach, w 17 lokalizacjach Lublina zostało posadzonych 176 drzew oraz ponad 10,5 tys. krzewów, bylin, traw ozdobnych i róż. Miasto realizowało też projekty Zielonego Budżetu w zakresie nowych nasadzeń przy ul. Zelwerowicza, Gęsiej, Sierpińskiego, Zygmunta Augusta, Filaretów, na skwerze przy placu zabaw na ul. Jastrzębiej, przy ul. Tymiankowej, w rejonie ul. Szczecińskiej oraz ul. Marii Curie-Skłodowskiej. Z Zielonego Budżetu powstały także projekty ogrodów deszczowych – z ponad 40 propozycji wybrano osiem, dla których zaprojektowano obiekty małej retencji. Kontynuowany był też program sadzenia łąk kwietnych i łąków słoneczników na powierzchni ponad 11 tys. m². W 2021 r. pięć nowych drzew w Lublinie otrzymało status pomnika przyrody oraz została rozpoczęta procedura objęcia ochroną prawną kolejnych 23 drzew, w tym w lesie Stary Gaj.

Miasto kontynuowało programy zwalczania szrotówka kasztanowcowiaczka, ochrony starodrzewu oraz akcję „Tu kosimy rzadziej”, która służy przeciwdziałaniu skutkom suszy. W ramach prac planistycznych, podjęto działania zmierzające do ochrony terenów zielonych m.in. w rejonie ul. Rumiankowej, na północ od projektowanej ul. Zelwerowicza, przy ul. Kazimierza Wielkiego, ul. Janowskiej, ul. Pliśczyńskiej, ul. Dębowej i Goździkowej, wąwozu wzdłuż linii kolejowej i Starego Gaju oraz w rejonie ulic Berylowej i Kwarcowej.

Lublin, będąc liderem elektromobilnej rewolucji, wciąż stawia sobie wysoko poprzeczkę dla rozwoju transportu elektrycznego. Najlepszym przykładem jest przyjęta pod koniec lutego 2021 r. strategia rozwoju elektromobilności oraz realizowane inwestycje w tym zakresie. W Lublinie już teraz 30% pojazdów komunikacji miejskiej zasilanych jest energią elektryczną. Sam 2021 r. był dla Lublina ważnym momentem – 20 autobusów elektrycznych rozpoczęło obsługę liniową. Rozpoczęły się również przygotowania do zakupu autobusu zasilanego wodorem wraz z instalacją do tankowania. W dobie pandemii, w trosce o zdrowie użytkowników komunikacji miejskiej, 250 miejskich autobusów wyposażono w urządzenia do dezynfekcji powietrza. W 2021 r. w Lublinie został także wdrożony nowy system biletu komunikacji aglomeracyjnej LUBIKA, umożliwiający m.in. płatności zbliżeniowe w kasowniku czy wybór przez pasażera taryfy przystankowej.

Wiosną ruszył kolejny sezon Lubelskiego Roweru Miejskiego, tym razem w nowej formule, z 700 rowerami oraz 127 stacjami. System stał się częściowo całoroczny i otrzymał nowe funkcje – możliwość rezerwacji i postoju oraz zakupu abonamentu na wybrany okres. Inną, lubianą przez mieszkańców formą mikromobilności, są hulajnogi. Lublin, jako jedno z pierwszych miast w Polsce, w 2021 r. wyznaczył parkingi dla tych pojazdów, dążąc do uporządkowania ich obecności w przestrzeni publicznej. Obecnie na terenie miasta jest 100 parkingów dla hulajnóg, w większości tworzą one tzw. Strefy Mobilności.

Miasto kontynuowało walkę ze smogiem. Wysokość udzielonych w 2021 r. dotacji w ramach Programu Ograniczania Niskiej Emisji wyniosła ponad 800 tys. zł. Z kolei Straż Miejska została wyposażona w dron wraz z osprzętem umożliwiającym m.in. kontrolę stanu miejskiego powietrza. Miasto realizowało także kampanie edukacyjne z zakresu czystości powietrza: „Wymień piec – zyskaj zdrowie”, „Miasto to też Twój dom – Masz wpływ na dobrą atmosferę”, gospodarki odpadami ZERO WASTE, czystości najbliższego otoczenia „Miasto to też Twój dom – dbaj o czystość Miasta”. Ważnym obszarem był także program „Złap deszczówkę” oraz działania na rzecz ochrony zwierząt.

Rok 2021 to również czas intensywnych prac nad nową strategią rozwoju miasta do 2030 r. Dokument ten powstawał w sposób partycypacyjny, w ramach szeregu spotkań, warsztatów i konsultacji w dzielnicach wspólnie z mieszkańcami i stanie się on narzędziem do zarządzania przyszłością miasta w perspektywie najbliższej dekady.

Lublin, aktywnie wspierając środowisko akademickie, realizował dwa nowe programy: Visiting Professors in Lublin oraz Program Wspierania Inicjatyw Akademickich. Nowością był także konkurs Kreatywne Vouchery dla wspólnych projektów łączących przedsiębiorcę z sektora Kreatywnego oraz mikro, małego lub średniego przedsiębiorcę. Na pomoc ze strony miasta mogli liczyć także uczniowie, studenci i doktoranci, korzystający z programów stypendialnych. Za rok akademicki 2020/2021 z miejskiego programu przyznano 454 stypendia, a łączna suma świadczeń wyniosła blisko 300 tys. zł. W miejskim programie stypendialnym dla studentów i doktorantów w 2021 r. stypendium naukowe dla wybitnie uzdolnionych studentów i doktorantów otrzymało blisko 47 studentów i 30 doktorantów. Całkowita kwota przeznaczona na wypłatę stypendiów to około 830 tys. zł.

W 2021 r. w Lublinie zainwestowały firmy z sektora nowoczesnych usług, m.in. norweski Dignio, Blue Owl czy PKF BPO oraz z sektora logistycznego – szwajcarski Transpartner Logistics. Zanotowano również dynamiczny rozwój i wzrost zatrudnienia w spółkach z branży usług dla biznesu, czego przykładem mogą być firmy Sii, Asseco BS, Billennium, Concentrix, Phlexglobal, Lingaro czy też Makolab. Ambitne plany rekrutacyjne ogłosiły globalne marki, tj. Capgemini oraz Vistra.

W 2021 r. do użytkowania oddane zostały dwa duże A-klasowe projekty biurowe – G7 Inter Office oraz Wojciechowska 9B, które łącznie zwiększyły zasoby nowoczesnej powierzchni biurowej w mieście o blisko 19 tys. m². Tym samym Lublin osiągnął poziom 228 tys. m² powierzchni biurowej. W sektorze przemysłowym działalność rozpoczął nowy zakład produkcyjny firmy Laboratoria Natury. Na powierzchni 7 tys. m² znalazły się m.in. linie do produkcji suplementów, laboratorium, magazyny i biura. Nie mniej dynamicznie rozwijała się SSE Euro-Park Mielec Podstrefa Lublin. Działalność rozpoczęto już 69 z 72 zlokalizowanych tam przedsiębiorców. Liczba istniejących miejsc pracy wzrosła o 210.

W 2021 r. w Lublinie dostępnych było przeszło 230 tys. m² nowoczesnej powierzchni magazynowej. W realizacji oraz w przygotowaniu były też kolejne projekty inwestycyjne takich spółek jak: EuroOpony, Aliplast, Gorbi, Multi-Offer, Europiek, Chemnovatic, Ball Packaging, Biomed, Borg, Bury, Cega, Biomaxima Centrum Metal Odczynniki Chemiczne, Galabeton, JTG, Medisept, Perła Browary Lubelskie. Ukończony został kolejny etap parku przemysłowego Panattoni Park Lublin III o powierzchni około 32 tys. m². Zakończono również projekt Zadębie Logistics Center o powierzchni ok. 7 tys. m².

W ramach inwestycji TBS „Nowy Dom”, w 2021 r. w dwóch nowo wybudowanych blokach przy ul. Składowej powstały 84 lokale mieszkalne, z których połowa została przekazana na rzecz osób oczekujących na lokale komunalne. Udział środków pochodzących z budżetu miasta Lublin to 3,9 mln zł. Miasto wniosło także kapitał w formie aportu gruntowego o powierzchni 0,71 ha.

W ramach wspierania mieszkańców miasto realizowało program „Kompleksowej opieki domowej” w zakresie opieki domowej, opieki wytchnieniowej (w formule dziennej i nocnej) oraz zapewniało usługi transportowe i pomoc w domowych czynnościach. Łączna wartość projektu to niemal 6,7 mln zł, w tym wkład własny miasta wyniósł ponad 1 mln zł. W ramach Programu „SOS dla Seniora”, czyli usługi teleopieki zakupiono łącznie 600 opasek alarmowych, z których skorzystało 676 osób. Nowoczesne usługi społeczne to również realizacja przez miasto Lublin programu opieki wytchnieniowej finansowanego z Funduszu Solidarnościowego, usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, a także wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i pielęgnacyjnego.

W 2021 r. ruszył Środowiskowy Ośrodek Wsparcia „Kalina” – nowoczesny i specjalistyczny kompleks oferujący zarówno usługi dzienne z rehabilitacją (30 miejsc), jak i całodobowe (30 miejsc), osobom starszym, w szczególności z chorobą Alzheimera, zaburzeniami pamięci i schorzeniami pokrewnymi. Koszt zrealizowanej inwestycji wyniósł niemal 15,3 mln zł, w tym wkład własny miasta prawie 5,4 mln zł. Utworzono dwa kolejne Kluby Seniora w dzielnicy Czechów Północny oraz w dzielnicy Wieniawa. Obecnie miasto Lublin dysponuje siecią 26 klubów senioralnych (20 klubów działa w ramach Zespołu Ośrodków Wsparcia oraz 6 Klubów przy miejskich domach pomocy społecznej). W dzielnicach Lublina działa także 5 Punktów Opieki Domowej

(w 2020 r. powstały 2 nowe Punkty Opieki Domowej w dzielnicach Czechów i Czuby Północne), zapewniających dowóz obiadów do miejsca zamieszkania – aktualnie z takiej pomocy korzysta blisko 200 seniorów.

Zakończyła się także odbudowa po pożarze Domu Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kalkuty – jej koszt to niemal 14 mln zł. W rozbudowanym obiekcie uruchomiono Centrum Rozwoju i Integracji Społecznej dla Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną oferujące 24 miejsca pobytu całodobowego i 26 dziennego. Wartość budowy i wyposażenia Centrum wyniosła 7,86 mln zł. Dla wsparcia mieszkańców w kryzysie został uruchomiony nowy Punkt Interwencyjno-Konsultacyjny przy ul. Północnej, oferujący całodobowe, nieodpłatne wsparcie psychologiczne i terapeutyczne w sytuacjach kryzysowych. Nowe mieszkanie interwencyjne oferuje łącznie 20 miejsc doraźnego, całodobowego schronienia. Przeorganizowano również całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci pozbawionych opieki rodziców, w bardziej kameralne i rodzinne formy. Na terenie Lublina obecnie funkcjonuje 20 takich placówek, łącznie z 242 miejscami. Kontynuowana jest realizacja szeregu programów z zakresu polityki zdrowotnej dla seniorów, osób dorosłych, dzieci i młodzieży m.in. w zakresie szczepień ochronnych, diagnozy wad wzroku czy profilaktyki otyłości. Prowadzono również stałe działania związane z epidemią COVID-19, jak m.in. miejski Punkt Szczepień Powszechnych w Hali Icemanii, infolinia, a także transport na szczepienie dla osób niesamodzielnych i szczepienia dla osób będących w kryzysie bezdomności.

W 2021 r. powstało nowe Biuro Obsługi Mieszkańców zlokalizowane przy ul. Wolskiej 11 z 5 stanowiskami obsługi. Prowadzona była również stała rozbudowa e-usług i informatycznych udogodnień dla mieszkańców m.in. w zakresie geodezji i planowania przestrzennego (wypisy, wyrisy, wnioski do mpzp), w ramach której ruszyło miejskie Contact Center. Miasto kontynuowało również realizację projektu oświatowego EDU-Lublin – budowy zintegrowanego systemu informatycznego dla jednostek oświatowych, dzięki któremu wszystkie jednostki oświatowe, pracownicy, nauczyciele, uczniowie oraz rodzice pracują oraz korzystają ze zintegrowanego systemu informatycznego obejmującego 27 obszarów funkcjonalnych.

Niewątpliwie znaczącym wydarzeniem 2021 r. było zdobycie przez Lublin, jako pierwsze miasto w Polsce, tytułu Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023 (ESM). Międzynarodowe jury uznało, że Lublin wraz ze swoją niepowtarzalną energią i inspirującymi pomysłami młodych ludzi stworzył najciekawszy w Europie program działań. W ramach realizacji tytułu ESM zaplanowano ponad 80 wydarzeń w trzech sekcjach realizowanych przez miasto, młodzież oraz we współpracy młodzieży z miastem.

W 2021 r. Lublin świętował setną rocznicę urodzin Julii Hartwig oraz 100-lecie lubelskiego przemysłu lotniczego. Tytuł Honorowego Obywatela Miasta otrzymali ks. prof. Andrzej Szostek – filozof, etyk, były rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz wybitny siatkarz Tomasz Wójtowicz.

Ponadto 2021 r. zaowocował także licznymi nagrodami dla miasta Lublin. W najnowszym Rankingu Miast Zielonych „Forbesa” Lublin otrzymał 1. miejsce. Został doceniony za wkład finansowy i zaangażowanie w tworzenie zielonych przestrzeni dla mieszkańców, w tym za realizację inwestycji w Parku Ludowym, a także za ogólne działania na rzecz ekologicznego miasta. Ekologiczne działania Lublina zostały docenione również w raporcie Europolis – zielone miasta, a także w ogólnopolskim konkursie Eco-Miasto w kategorii „Zrównoważony transport” m.in. za osiągnięcie 30% udziału taboru niskoemisyjnego we flocie transportu publicznego. Lublin otrzymał wyróżnienie w „Rankingu elektromobilnych miast” za wdrażanie rozwiązań przyjaznych dla elektromobilności i zrównoważonego transportu. Został również doceniony w Rankingu „Miast Przyjaznych dla Biznesu” Magazynu „Forbes”. Miasto Lublin po raz dziesiąty, otrzymało także tytuł „Samorządowego Lidera Edukacji”.

1. Informacje ogólne

1.1. Ogólna charakterystyka miasta Lublin

Lublin to obecnie największy w Polsce Wschodniej ośrodek gospodarczy i akademicki, a zarazem jedyne miasto tego makroregionu z aspiracjami metropolitalnymi uzasadnionymi faktycznie posiadanymi zasobami i realizowanymi funkcjami. Lublin jest również aktywnym uczestnikiem sieci współpracy europejskich i światowych metropolii, zaliczanym do najdynamiczniej rozwijających się polskich miast i plasującym się na czołowych miejscach rankingów rozwoju zrównoważonego, absorpcji funduszy unijnych, przyciągania inwestorów czy inteligentnych miast².

Miasto jest jednostką samorządową na prawach powiatu. Trzecią kadencję funkcję Prezydenta sprawuje dr Krzysztof Żuk. Funkcję Zastępcy Prezydenta ds. Społecznych pełni Monika Lipińska, Zastępcą Prezydenta ds. Kultury, Sportu i Partycypacji jest Beata Stepaniuk-Kuśmierzak, funkcję Zastępcy Prezydenta ds. Inwestycji i Rozwoju pełni Artur Szymczyk, Zastępcą Prezydenta ds. Oświaty i Wychowania jest dr Mariusz Banaś. Funkcję Skarbnika Miasta pełni Lucyna Sternik, zaś Sekretarzem Miasta jest Andrzej Wojewódzki.

W skład Rady Miasta Lublin VIII kadencji (2018–2023) wchodzi Jarosław Pakuła – Przewodniczący Rady Miasta Lublin, dr Leszek Daniewski, Stanisław Kieroński, dr Marcin Nowak – Wiceprzewodniczący Rady Miasta Lublin oraz Radni Rady Miasta Lublin: Eugeniusz Bielak, Piotr Breś, Stanisław Brzozowski (radny niezrzeszony), Marcin Bubicz, Piotr Choduń, Elżbieta Dados, dr Robert Derewenda, Zdzisław Drozd, dr Piotr Gawryszczak, Marcin Jakóbczyk, Zbigniew Jurkowski, Magdalena Kamińska, Monika Kwiatkowska, Grzegorz Lubaś, Zbigniew Ławniczak, Jadwiga Mach, Bartosz Margul, Monika Orzechowska, Adam Osiński, Tomasz Pitucha, dr Piotr Popiel, Anna Ryfka, Dariusz Sadowski, Radosław Skrzetuski, Małgorzata Suchanowska, Zbigniew Targoński, Maja Zaborowska. Radni zrzeszeni są w dwóch klubach: Klubie Radnych Prezydenta Krzysztofa Żuka i Klubie Radnych Prawa i Sprawiedliwości. Wybory samorządowe odbyły się 21 października 2018 r. Wówczas mieszkańcy wybrali prezydenta miasta i radnych rady miasta. W 2021 r. zwołanych zostało 10 sesji Rady Miasta Lublin.

Na terenie miasta Lublin funkcjonuje 27 jednostek pomocniczych samorządu – dzielnic. Wszystkie te jednostki powstawały z inicjatywy mieszkańców na przestrzeni kilkunastu lat. W każdej Dzielnicy funkcjonuje Rada Dzielnicy, jako organ uchwałodawczy i Zarząd Dzielnicy, który jest organem wykonawczym. Obecna kadencja Rad Dzielnic trwa od 2019 r. Radni dzielnicowi mogą zgłaszać projekty inwestycji do budżetu miasta, opiniują projekty istotne dla dzielnicy. Każda dzielnica ma do dyspozycji rezerwę celową z budżetu miasta, którą przeznacza na inwestycje. Dzielnica jest jednostką pomocniczą Miasta, a Rada Dzielnicy jest jej organem uchwałodawczym i kontrolnym. Organem wykonawczym dzielnicy jest Zarząd Dzielnicy. Wybory do Rad Dzielnic odbyły się 10 marca 2019 r., w wyniku których obsadzono łącznie 430 mandatów.

1.2. Sytuacja demograficzna miasta

Publikowane w statystyce publicznej dane o stanie ludności, to liczba osób zamieszkujących konkretne terytorium (gminę) w określonym momencie³.

Tabela 1. Liczba ludności Lublina w latach 2017–2021

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Ludność ogółem	339 850	339 682	339 784	338 586	336 339

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Uaktualnione szacunki demograficzne dla miasta Lublin za 2021 r. oparte na Narodowym Spisie Powszechnym z 2021 r., zostaną ogłoszone przez Główny Urząd Statystyczny w połowie 2022 r.

² P. Maleszyk, M. Sagan (red.), *Lublin 2030 – europejska metropolia?*, Urząd Miasta Lublin, Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów, Lublin 2018, s. 11.

³ Główny Urząd Statystyczny szacuje na podstawie ostatniego spisu powszechnego (Narodowy Spis Powszechny 2011), następnie uwzględnienia w rachunku dane o ruchu naturalnym (urodzenia i zgony) i migracje (na pobyt stały i czasowy).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. miasto Lublin zamieszkuje 336 339 mieszkańców, co stanowi 16,12% populacji województwa lubelskiego i 0,88% mieszkańców Polski. W ostatnim roku liczba ludności minimalnie zmalała o 0,66% w porównaniu z 2020 r. (338 586), zmalała też o 1,03% na przestrzeni ostatnich 5 lat (2017–2021 – ubytek 3 511 osób, por. tabela 1). Systematyczny proces zmniejszania się liczby mieszkańców Lublina rozpoczął się po 2002 r. i wpisywał się w trend ogólnopolski. Był on wynikiem przede wszystkim gwałtownych procesów suburbanizacji, w efekcie której zmniejszeniu populacji Lublina towarzyszył wzrost liczby mieszkańców sąsiednich gmin, przy stabilizacji całkowitej liczby mieszkańców całego obszaru metropolitalnego Lublina. Stabilizacja liczby mieszkańców w ostatnich latach może świadczyć o wyhamowaniu tych procesów i wejścia Lublina w fazę rozwoju określaną mianem reurbanizacji.

Podstawowym przekrojem pozwalającym badać strukturę ludności jest płeć. Biorąc pod uwagę udział mężczyzn i kobiet w ogólnej liczbie ludności, okazuje się że w skali całej populacji miasta Lublin większość stanowią kobiety. Na koniec 2021 r. liczba kobiet wyniosła 181 116 (co stanowi 53,85% populacji), zaś mężczyzn 155 223 (46,15% populacji). Na przestrzeni ostatnich 5 lat proporcje te są zbliżone do siebie (por. tabela 2).

Tabela 2. Liczba ludności Lublina z uwzględnieniem płci w latach 2017–2021

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Mężczyźni	156 650	156 631	156 709	156 196	155 223
Kobiety	183 200	183 051	183 075	182 390	181 116

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Kolejnym miernikiem pozwalającym badać strukturę ludności według płci jest współczynnik feminizacji. Wskaźnik ten określający wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn (tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn) nie zmienił się od 2018 r. i wyniósł 117 kobiet na 100 mężczyzn. Biorąc pod uwagę ostatnich 5 lat, proporcje między kobietami i mężczyznami utrwały się na poziomie 117.

Tabela 3. Liczba kobiet na 100 mężczyzn w Lublinie w latach 2017–2021

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba kobiet na 100 mężczyzn	117	117	117	117	117

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

W ostatnich latach znaczący wpływ na zmiany w liczbie ludności na terenie kraju ma przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

Tabela 4. Przyrost naturalny w Lublinie w latach 2017–2021

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	44	58	36	-839	-1 465
Przyrost naturalny na 1 000 ludności	0,13	0,17	0,11	-2,47	-4,36

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Z danych za 2021 r. opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny wynika, że w Polsce po raz kolejny odnotowano więcej zgonów niż urodzeń. Podobnie rzecz się ma w Lublinie, bowiem na koniec 2021 r. odnotowano po raz drugi z rzędu ujemny przyrost naturalny, tj. o 1 456 mniej urodzeń niż zgonów (wskaźnikowo -4,36 na 1 000 ludności). W analizowanym 5 letnim przedziale czasowym, w trzech pierwszych rocznikach odnotowywany był dodatni przyrost naturalny, w 2020 r. sytuacja ta odwróciła się (por. tabela 4). Należy pamiętać, że poprzedni jak i opisywany rok był wyjątkowo trudny z uwagi na zachorowania na COVID-19 i dużą liczbę zgonów na terenie całej Polski.

Liczba urodzeń żywych w 2021 r. wyniosła 3 276 i była mniejsza o 3,33% w porównaniu z 2020 r. (3 385), była to wartość najniższa w analizowanym przedziale czasowym (2017–2021). W odstępie pięcioletnim w 2021 r. urodziło się o 9,34% mniej dzieci niż w 2017 r. (por. tabela 5).

Tabela 5. Liczba urodzeń żywych w Lublinie w latach 2017–2021

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	3 582	3 617	3 615	3 385	3 276
Urodzenia żywe na 1 000 ludności	10,53	10,64	10,63	10,00	9,7

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

W 2021 r. zmarło 4 732 mieszkańców miasta Lublin i jest to wzrost w porównaniu z 2020 r. o 12,02% (4 224), natomiast w porównaniu z 2017 r. jest to wzrost aż o 33,75% (3 538, por. tabela 6).

Tabela 6. Liczba zgonów w Lublinie w latach 2017–2021

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	3 538	3 559	3 579	4 224	4 732
Zgony na 1 000 ludności	10,40	10,47	10,53	12,40	14,07

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Struktura ludności to także ilustracja demograficzna uwzględniająca cechę taką jak wiek. Ekonomiczne grupy wieku ludności to grupy ludności uporządkowane ze względu na wiek zdolności do pracy, wśród których wyróżnia się: wiek przedprodukcyjny obejmujący okres od urodzenia do 17 r.ż., wiek produkcyjny – osoby od 18 do 59 r.ż. w przypadku kobiet i do 64 r.ż. dla mężczyzn, wiek poprodukcyjny zaś, to moment w którym osoby zazwyczaj kończą pracę zawodową. Dla mężczyzn jest to 65, dla kobiet 60 lat. Przedziały wiekowe w statystyce publicznej zostały określone niezależnie od wieku emerytalnego ustawowo określonego w prawie. Dane dla Lublina zostały przedstawione w tabeli 7.

Tabela 7. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w latach 2016–2020 (w %)

Kategoria	2016	2017	2018	2019	2020
W wieku przedprodukcyjnym	16,6	16,7	17,0	17,2	17,4
W wieku produkcyjnym	60,8	60,0	59,2	58,6	58,0
W wieku poprodukcyjnym	22,6	23,3	23,8	24,2	24,6
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Na przestrzeni ostatnich 5 lat (analiza dotyczy lat 2016–2020), w mieście Lublin ubyło osób w wieku produkcyjnym (spadek o 4,62% w porównaniu z 2016 r.), przybyło natomiast w pierwszej kolejności mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (wzrost o 8,89%), a następnie przedprodukcyjnym (wzrost o 4,83%). Jest to ilustracja procesu demograficznego starzenia się mieszkańców miasta – wyrażającego się rosnącym udziałem osób starszych w strukturze ludności, który stanowi istotne wyzwanie zarówno dla Lublina, jak i regionu czy kraju.

Gęstość zaludnienia jest to średnia ilość osób, jaka mieszka na danej powierzchni. Wyraża się ona liczbą mieszkańców na 1 km².

Tabela 8. Gęstość zaludnienia w Lublinie w latach 2017–2021

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Ludność na 1 km ²	2 305	2 303	2 295	2 296	2 288

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Gęstość zaludnienia w Polsce w 2021 r. wynosiła 122 osób/km². Wśród wszystkich miast, 903 miało gęstość zaludnienia większą od wartości dla całego kraju, natomiast 41 miast miało taką samą lub mniejszą

gęstość zaludnienia. Przeciętna gęstość zaludnienia dla miast wynosiła 873 osób/km². Lublin pod tym względem klasyfikowany jest na 38. miejscu w Polsce⁴. Gęstość zaludnienia w Lublinie w 2021 r. wyniosła 2 288 osób na 1 km² i nieznacznie zmieniła się w porównaniu z poprzednimi latami (por. tabela 8).

Migracje są, obok ruchu naturalnego, drugim czynnikiem wywołującym istotne zmiany w poziomie zaludnienia, przestrzennym rozmieszczeniu i w różnorodnych strukturach ludności. Migracje wewnętrzne ilustrują przemieszczanie się ludności w granicach państwa, zaś migracje zewnętrzne świadczą o przemieszczaniu się ludności z jednej jednostki administracyjnej lub politycznej do innej. Saldo migracji, to różnica między napływem (imigracja), a odpływem (emigracja) z danego obszaru w określonym czasie.

W ostatnim zaktualizowanym w tym zakresie przez GUS roku (2020 r.) w ramach migracji wewnętrznych napływ wyniósł 2 866 osoby, a odpływ – 3 223 osób. W związku z tym osiągnięto ujemne saldo migracji wewnętrznej na poziomie -357. Biorąc pod uwagę migracje zagraniczne, na imigrację zdecydowało się 207 osób, emigrację zaś 32 osoby. W związku z tym saldo migracji zagranicznych wyniosło 175. Ogólne saldo migracji dla miasta Lublin liczone przez Główny Urząd Statystyczny, czyli różnica między napływem z kraju i z zagranicy a odpływem do innych miejsc w kraju i za granicę, ma wynik dodatni i wynosi -182. Należy jednak zaznaczyć, że statystyki te są oparte na danych meldunkowych i nieco różnią się od rzeczywistych, nierejestrowanych przepływów ludności.

Ewidencja ludności to proces rejestracji danych dotyczących osób fizycznych, które wykonały obowiązek meldunkowy na terenie danej gminy. Obowiązek inwentaryzacji reguluje Ustawa z 24 września 2010 r. o ewidencji ludności. Ewidencja prowadzona jest w Powszechnym Elektronicznym Systemie Ewidencji Ludności i zawiera np. dane o miejscu pobytu, urodzeniach, zgonach, zmianach imion, nazwisk oraz zmianach stanu cywilnego. Informacje te są również wykorzystywane do celów statystycznych.

Informacje na temat liczby osób zameldowanych w danej jednostce samorządu terytorialnego gromadzi właściwy Wydział Spraw Administracyjnych. Natomiast dane dotyczące faktów (zdarzeń demograficznych) mających miejsce na terenie gminy gromadzi Urząd Stanu Cywilnego. Na podstawie tych faktów nie prowadzi się analiz demograficznych, dla przykładu: urodzenie, zgon, małżeństwo osób niebędących zameldowanymi w gminie, które zmarły bądź zawarły małżeństwo w danej jednostce, zostają odnotowane w statystykach właściwego Urzędu Stanu Cywilnego. W związku z tym dane zebrane w tabeli 9, należy traktować jako ilustrację statystyczną.

Tabela 9. Wybrane dane z Rejestru mieszkańców i ewidencji ludności w latach 2017–2021

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba osób zameldowanych ogółem, w tym:	330 127	329 425	329 040	324 914	322 212
<i>na pobyt stały</i>	<i>322 916</i>	<i>321 619</i>	<i>320 669</i>	<i>318 112</i>	<i>314 428</i>
<i>na pobyt czasowy</i>	<i>7 211</i>	<i>7 806</i>	<i>8 371</i>	<i>6 802</i>	<i>7 784</i>
Liczba sporządzonych aktów urodzeń	9 558	9 068	8 928	8 007	7 491
Liczba sporządzonych aktów zgonu	5 060	4 967	4 946	5 748	6 806
Liczba sporządzonych aktów małżeństw	2 053	1 977	1 927	1 543	1 731
Liczba ślubów konkordatowych	991	946	934	651	723

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: dane Urzędu Stanu Cywilnego i Wydziału Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Lublin.

Według danych na dzień 31 grudnia 2021 r., które zgromadził Wydział Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Lublin, liczba osób zameldowanych na pobyt stały w mieście Lublin, to 314 428 osób. Na pobyt czasowy zameldowanych jest w 7 784 osoby (por. tabela 9).

⁴ Por. Portal Polska w liczbach: <http://www.polskawliczbach.pl>.

2. Informacje o finansach i majątku miasta Lublin

2.1. Stan finansów miasta Lublin

Gospodarka finansowa miasta Lublin prowadzona jest w oparciu o corocznie opracowywany i uchwalany przez Radę Miasta Lublin budżet, który zawiera zestawienie planowanych dochodów i wydatków, a także w oparciu o wieloletnią prognozę finansową miasta Lublin.

Polityka finansowa miasta Lublin w 2021 r. realizowana była zgodnie z następującymi dokumentami:

- uchwałą nr 761/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2021 r. z późn. zm.;
- uchwałą nr 762/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin z późn. zm.

Przy określaniu kierunków działania miasta na 2021 r. wzięto pod uwagę główne uwarunkowania mające wpływ na konstruowanie, a następnie wykonanie budżetu miasta. Należały do nich przede wszystkim ramy prawne oraz uwarunkowania ekonomiczne i społeczne, w których funkcjonuje jednostka samorządu terytorialnego, a które znacząco wpływają na kształt budżetu miasta.

W zakresie tzw. bieżącego funkcjonowania kierunki działania miasta wynikały przede wszystkim z ustaw, które definiują zadania własne jednostki samorządu terytorialnego i obligują ją do zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty w tym zakresie. W związku z tym, działania prowadzone w ramach zadań bieżących koncentrowały się na zapewnieniu prawidłowego funkcjonowania jednostek i utrzymania urządzeń miejskiej infrastruktury technicznej poprzez kierowanie odpowiednich środków na poszczególne sfery działalności oraz utrzymanie nowych obiektów służących mieszkańcom miasta oddanych do użytku w wyniku zakończenia procesu inwestycyjnego.

Kontynuowano model demokracji partycypacyjnej w zarządzaniu miastem. Miniony rok był kolejnym, w którym realizowane były zwycięskie projekty kolejnych edycji Budżetu Obywatelskiego. Mieszkańcy Lublina mogli również zrealizować swoje propozycje projektów w ramach tzw. inicjatywy lokalnej, która jest narzędziem do realizacji wspólnych przedsięwzięć mieszkańców oraz miasta Lublin. W 2021 r. kontynuowano realizację zadań zgłoszonych do Zielonego Budżetu, którego celem jest stworzenie atrakcyjnych dla mieszkańców terenów zielonych, w szczególności parków, zieleńców oraz skwerów. Ponadto funkcjonował system zgłaszania zadań do budżetu miasta przez Rady Dzielnic w ramach środków zaplanowanych w rezerwie celowej.

Racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi oznacza zachowanie odpowiedniej relacji pomiędzy dochodami i wydatkami bieżącymi, która jest podstawowym miernikiem kondycji finansowej samorządu. Celem polityki finansowej miasta pozostaje zatem zwiększanie, a następnie utrzymanie wysokiego poziomu nadwyżki operacyjnej, co gwarantuje zdolność do pokrycia wszystkich wydatków bieżących, a także umożliwia wygenerowanie dochodu z przeznaczeniem na inwestycje.

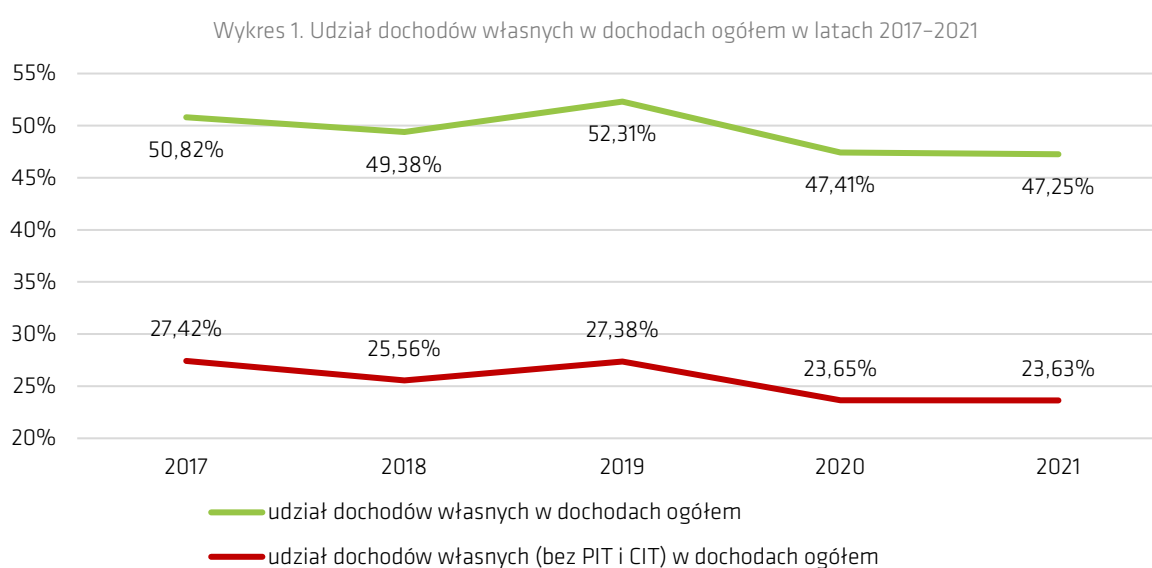
Przedłużająca się pandemia COVID-19 i spowodowane nią ograniczenia, negatywnie przełożyły się na sytuację finansową miasta. Znacznie poniżej oczekiwań zrealizowane zostały choćby wpływy ze sprzedaży biletów komunikacji zbiorowej w wyniku zmniejszonej ilości pasażerów, jak również sprzedaż działek w związku m.in. z koniecznością wycofania się ze sprzedaży części nieruchomości spowodowaną ustawowym przedłużeniem możliwości ubiegania się o zwrot nieruchomości w okresie pandemii, czy dochody z rozliczenia podatku VAT m.in. z uwagi na niższą niż zakładano realizację wydatków majątkowych głównie w ramach projektu „Zintegrowane Centrum Komunikacyjne dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego”. Dodatkowo, cieniem na realizację budżetu kładzie się niepewność co do dalszych perspektyw dochodowych jednostek samorządu terytorialnego w związku z procedowaniem, a następnie wdrożeniem programu Polski Ład.

Sytuacja finansowa miasta Lublin po stronie dochodowej, stan realizacji zadań inwestycyjnych, a także możliwy stopień oszczędności po stronie wydatków bieżących budżetu, wymusiły konieczność sięgnięcia po dodatkowe finansowanie zwrotne w wysokości 100 mln zł. Wprawdzie miasto otrzymało w grudniu subwen-

cję uzupełniającą w kwocie 82,8 mln zł jako rekompensatę ubytku dochodów związanego z wdrożeniem programu Polski Ład, jednak mając w perspektywie stratę w 2022 r. na poziomie ok. 130 mln zł, istotne było pozostawienie środków z subwencji na rachunku budżetu miasta i przeznaczenie ich na wydatki w 2022 r.

2.1.1. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem

Najważniejszym źródłem dochodów miasta są dochody własne, które w 2021 r. stanowiły 47,25% dochodów ogółem. Zaliczamy do nich wszystkie dochody z wyłączeniem subwencji, dotacji i innych środków pozyskanych od podmiotów zewnętrznych. Wśród dochodów własnych największe wpływy uzyskano w związku z udziałem miasta w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa (PIT i CIT), z podatków i opłat oraz z majątku miasta. Kolejne pozycje w ramach dochodów ogółem stanowią wpływy uzyskane z subwencji ogólnej, dotacji celowych z budżetu państwa, środków na finansowanie wydatków związanych z realizacją zadań współfinansowanych ze środków europejskich, a także środków z funduszy celowych i od innych jednostek samorządu terytorialnego.

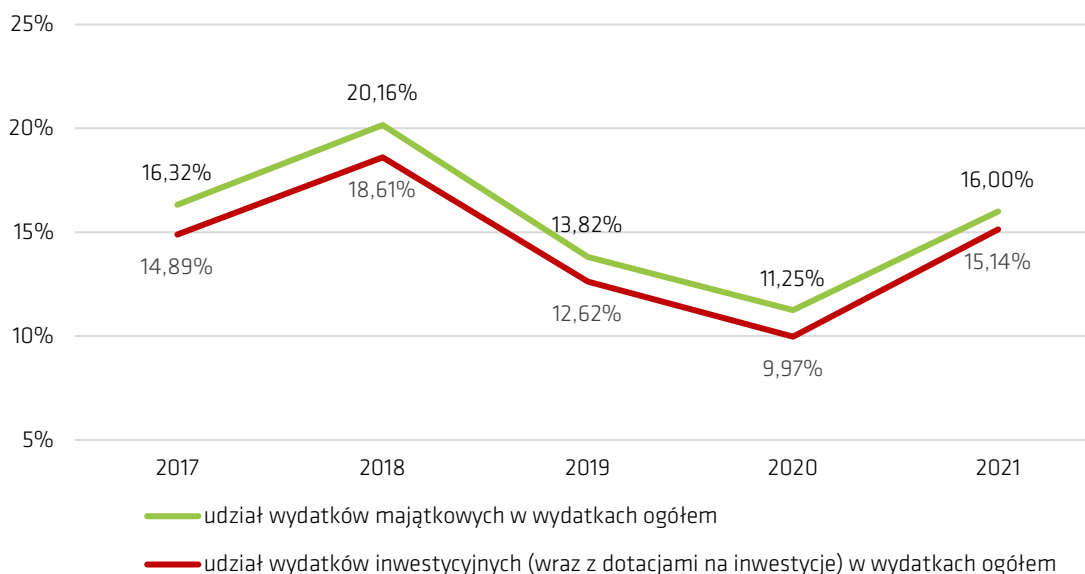
Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Udział dochodów własnych miasta w jego dochodach ogółem syntetycznie charakteryzuje możliwości prowadzenia polityki dochodowej. Z kolei udział dochodów własnych w węższym ujęciu (bez udziału w PIT i CIT) w dochodach ogółem, pozwala określić zakres kompetencji władczych samorządu w zakresie doboru źródeł, metod i kierunków pozyskiwania dochodów, na które samorząd bezpośrednio oddziałuje.

2.1.2. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem

W 2021 r. wydatki majątkowe wyniosły 449,4 mln zł i w strukturze wydatków budżetu miasta stanowiły 16,00% wydatków ogółem. Na przestrzeni lat 2017–2020 wydatki majątkowe kształtowały się na poziomie od 280 mln zł (w 2020 r.) do 469 mln zł (w 2018 r.), co przeciętnie stanowiło 15,4% wydatków ogółem. Przygotowanie, a następnie wykonanie inwestycji jest w większości zadań procesem wieloletnim, a wydatki inwestycyjne są ujmowane w wieloletniej prognozie finansowej miasta Lublin. Zauważalna cykliczność wydatków inwestycyjnych związana jest głównie z realizacją dużych zadań inwestycyjnych dofinansowanych ze środków unijnych w ramach kolejnych perspektyw finansowych UE.

Wykres 2. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem w latach 2017–2021

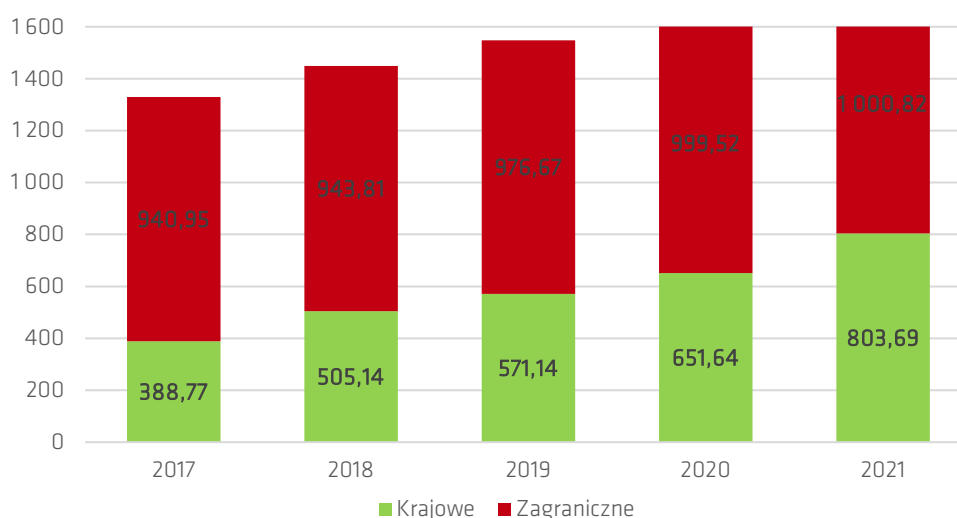
Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

W sytuacji z jednej strony stopniowego ożywienia gospodarczego, z drugiej zaś wciąż trwającej niepewności związanej z kolejnymi falami epidemii COVID-19 i rosnącym poziomem inflacji, wykonanie planu wydatków majątkowych w 2021 r. na poziomie 72,51% należy ocenić pozytywnie. Nie można nie zauważyć, że pomimo trudności w realizacji niektórych źródeł dochodów, wydatki majątkowe zostały zrealizowane w kwocie blisko 170 mln zł wyższej niż w 2020 r.

2.1.3. Zadłużenie ogółem

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych długoterminowe zobowiązania dłużne zaciągnięte przez miasto Lublin w 2021 r. zostały przeznaczone na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów, a także na finansowanie realizowanych inwestycji. Wydatki bieżące miasta, pomimo złągodzenia wymogów ustawy o finansach publicznych, zostały sfinansowane z dochodów bieżących budżetu. Strukturę zadłużenia według kryterium miejsca powstania przedstawiono na wykresie 3.

Wykres 3. Zadłużenie miasta Lublin wg kryterium miejsca powstania w latach 2017–2021 (w mln zł)

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

W 2021 r. miasto Lublin zaciągnęło zobowiązania finansowe na łączną kwotę 297 238 795,25 zł, z czego 50 mln zł w Europejskim Banku Inwestycyjnym w oparciu o preferencyjne warunki finansowania, korzystniejsze niż w przypadku kredytów pozyskiwanych na rynku krajowym. Zadłużenie miasta na dzień 31 grudnia 2021 r. wyniosło 1 804 504 455,07 zł, co stanowi 65,27% wykonanych dochodów ogółem i zwiększyło się w stosunku do roku poprzedniego o 9,29%, tj. o kwotę 153 342 690,16 zł.

2.1.4. Poziom wolnych środków po odliczeniu obsługi zadłużenia

W celu określenia możliwości inwestycyjnych samorządu stosuje się określenie „potencjał inwestycyjny”, którym są środki finansowe, które samorząd może przeznaczyć na zadania inwestycyjne. Potencjał inwestycyjny własny obliczany jest w następujący sposób: dochody ogółem pomniejszone o dotacje na inwestycje oraz o wydatki bieżące bez obsługi zadłużenia stanowią wolne środki netto. Środki te powiększone o wolne środki z lat ubiegłych oraz inne przychody bezzwrotne, a także skorygowane (pomniejszone) o wydatki związane z obsługą zadłużenia (raty kapitałowe i odsetki) stanowią potencjał inwestycyjny własny, tj. wolne środki własne możliwe do przeznaczenia na inwestycje. Potencjał inwestycyjny własny powiększony o dotacje na inwestycje oraz zobowiązania kredytowe możliwe do zaciągnięcia w danym okresie stanowi łączny potencjał inwestycyjny. Jednocześnie należy mieć na uwadze, że poziom zobowiązań determinują głównie ustawowe limity zadłużenia oraz zdolność kredytowa samorządu, a także poziom skłonności do zadłużania. W długim okresie o możliwościach inwestycyjnych samorządu przesądza jego potencjał własny, gdyż zakres korzystania ze zwrotnych źródeł finansowania jest ograniczony. Szansą na zwiększenie potencjału inwestycyjnego jest przede wszystkim wzrost potencjału własnego, wykreowany przez wzrost dochodów lub/i redukcję bieżących wydatków.

Tabela 10. Sytuacja finansowa miasta Lublin w latach 2017-2021

Lp.	Wyszczególnienie	Nr	2017	2018	2019	2020	2021
1.	Dochody ogółem (w. 2+3+4)	1	2 046 121 524,89	2 241 907 783,26	2 358 631 466,20	2 398 382 565,23	2 764 699 449,64
	1) dochody własne ogółem, w tym:	2	1 039 780 066,66	1 107 063 322,97	1 233 720 438,71	1 137 113 762,43	1 306 451 464,61
	2) subwencje	3	425 764 750,00	429 446 173,00	476 485 150,00	509 669 685,00	611 575 549,00
	3) dotacje i inne środki bezzwrotne, w tym:	4	580 576 708,23	705 398 287,29	648 425 877,49	751 599 117,80	846 672 436,03
	a) dotacje na inwestycje	5	170 738 784,76	282 870 577,19	129 546 550,55	147 284 595,59	226 142 470,28
2.	Wydatki bieżące bez obsługi zadłużenia	6	1 735 418 153,32	1 827 540 882,44	2 059 164 380,74	2 181 591 580,65	2 341 446 869,13
3.	Wolne środki netto (w. 1-5-6)	7	139 964 586,81	131 496 323,63	169 920 534,91	69 506 388,99	197 110 110,23
4.	Przychody bezzwrotne (w. 9+10)	8	16 533 099,78	7 564 387,67	36 113 902,82	42 123 238,78	14 837 548,81
	1) wolne środki (art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o FP)	9	14 884 139,30	5 588 344,15	33 665 910,78	29 896 768,11	51 872,23
	2) inne przychody	10	1 648 960,48	1 976 043,52	2 447 992,04	12 226 470,67	14 785 676,58
5.	Wolne środki brutto (w. 7+8)	11	156 497 686,59	139 060 711,30	206 034 437,73	111 629 627,77	211 947 659,04
6.	Wydatki majątkowe	12	344 386 279,70	469 382 845,51	335 638 409,34	279 824 633,62	449 352 253,28
7.	Przychody zwrotne (w. 14+15)	13	152 034 957,32	207 874 887,99	155 563 868,55	151 044 639,00	297 238 795,25
	1) zaciągnięte kredyty i pożyczki	14	152 034 957,32	57 874 887,99	85 563 868,55	151 044 639,00	57 238 795,25
	2) emisja obligacji samorządowych	15	0,00	150 000 000,00	70 000 000,00	0,00	240 000 000,00
8.	Wydatki bieżące	16	1 766 008 755,86	1 858 656 094,30	2 094 036 765,36	2 207 388 323,42	2 358 417 400,56
9.	Wydatki ogółem (w. 12+16)	17	2 110 395 035,56	2 328 038 939,81	2 429 675 174,70	2 487 212 957,04	2 807 769 653,84

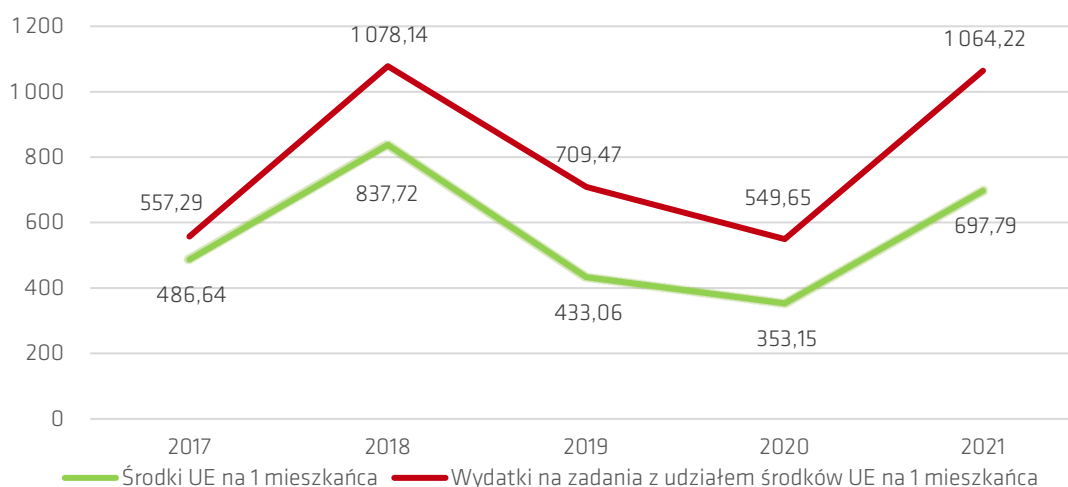
Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

W tabeli przedstawiono podstawowe wielkości służące do oceny własnego potencjału inwestycyjnego. Analiza danych zawartych w tabeli ilustruje wielkość własnego potencjału inwestycyjnego Lublina w latach 2017–2021.

2.1.5. Środki UE na 1 mieszkańca w zł

Lublin od lat plasuje się w czołówce miast najbardziej aktywnych w aplikowaniu o środki europejskie. Unijne dotacje zostały wykorzystane na rozwój infrastrukturalny, ekonomiczny, społeczny i środowiskowy. Wachlarz realizowanych projektów jest bardzo szeroki. Wśród nich znajdują się też inicjatywy międzynarodowe, których nadrzędnym celem jest utrzymanie i pogłębienie współpracy z miastami europejskimi i państwami sąsiednimi.

Wykres 4. Środki europejskie i realizowane zadania z udziałem tych środków na 1 mieszkańca w latach 2017–2021 (w zł)

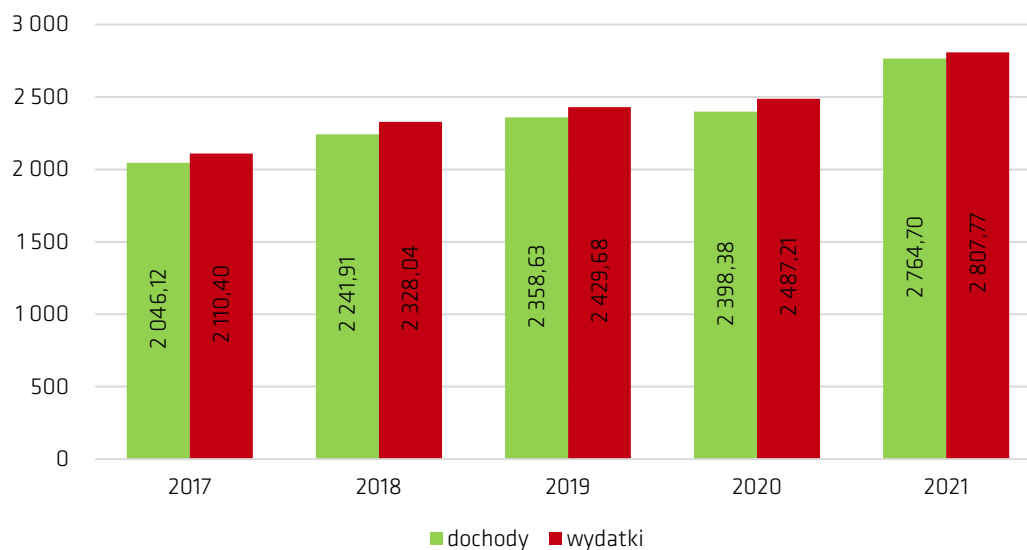
Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Powyższy wykres obrazuje związek pomiędzy wysokością wydatkowanych środków finansowych na realizację projektów europejskich a pozyskanymi dochodami w okresie 2017–2021. Widoczna jest ścisła zależność pomiędzy tymi wartościami. Największa wysokość pozyskanych środków w 2018 r. była związana z rekordowym w tym roku poziomem wydatków na projekty realizowane przy współudziale środków europejskich, co odzwierciedla cykliczność wydatkowania środków unijnych. Również w 2021 r. pozyskano znaczącą wysokość środków europejskich. Do budżetu miasta wpłynęło 236,3 mln zł dofinansowania z UE, z czego 221,5 mln zł na zadania inwestycyjne. Związane to było z intensywną realizacją lub przejściem do końcowej fazy wykonania części zadań dofinansowanych w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014–2020. Bliżko 85% pozyskanych środków dotyczyło projektów drogowych i transportowych.

2.2. Wykonanie budżetu miasta

W budżecie miasta określono źródła dochodów oraz kierunki wydatkowania środków publicznych, a w przypadku wydatków inwestycyjnych konkretne zadania inwestycyjne. Ponadto realizacja zadań wieloletnich zarówno bieżących, jak i majątkowych następowała zgodnie z przedsięwzięciami wyszczególnionymi w załączniku nr 2 do wieloletniej prognozy finansowej miasta Lublin.

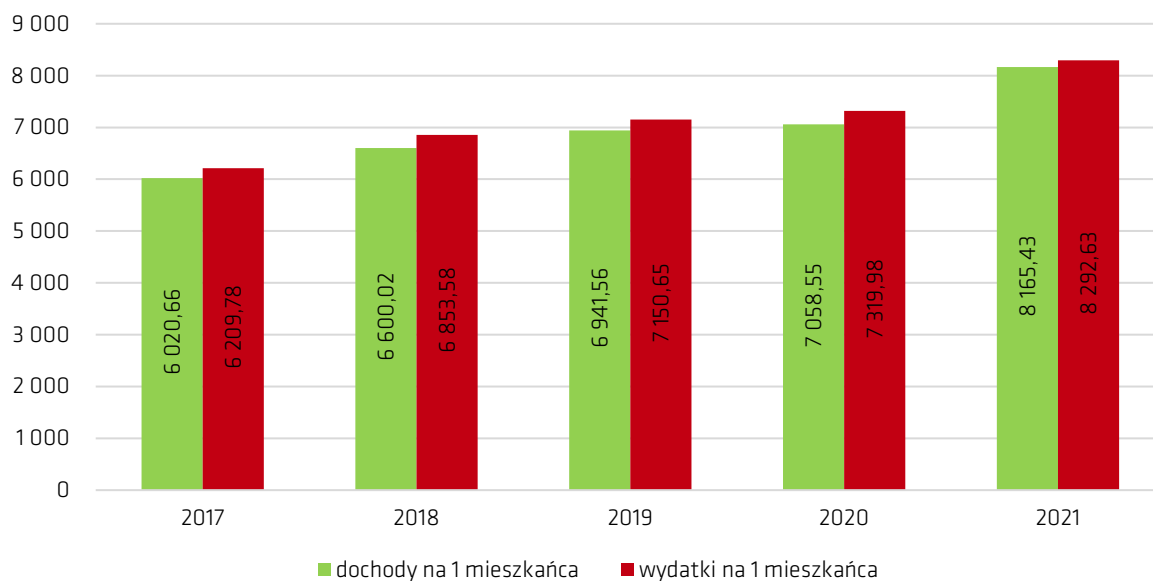
Wykres 5. Dochody i wydatki miasta Lublin w latach 2017–2021 (w mln zł)

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

W 2021 r. do budżetu miasta wpłynęła kwota blisko 2 mld 765 mln zł. Najważniejszymi źródłami dochodów miasta są dochody własne, które w 2021 r. stanowiły 47,25% dochodów ogółem.

Wykres 6. Dochody i wydatki miasta Lublin na 1 mieszkańca (w zł)

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

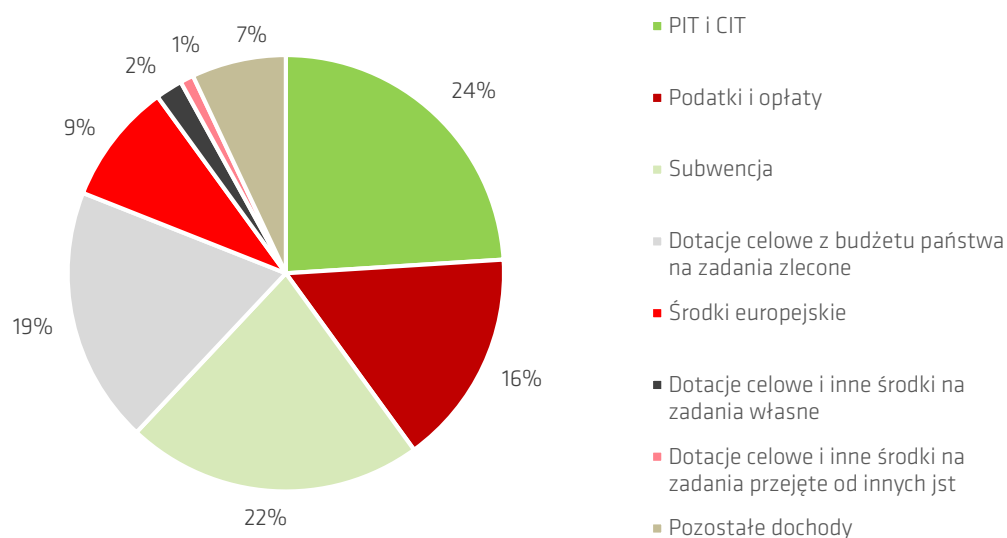
W 2021 r. miasto poniosło wydatki na realizację zadań własnych, zleconych i powierzonych w łącznej wysokości 2 mld 808 mln zł. Na wydatki bieżące przeznaczono kwotę w wysokości 2 mld 358 mln zł, natomiast na wydatki majątkowe kwotę w wysokości ponad 449 mln zł. Największe wydatki zostały poniesione w obszarach: oświata, pomoc społeczna i rodzina oraz transport.

2.2.1. Wykonanie dochodów, w tym dynamika PIT, podatku od nieruchomości i wydatków

Realizacja planu dochodów w 2021 r. wyniosła 2 764 699 449,64 zł, tj. 98,38% i nominalnie wzrosła r/r o 15,27%, tj. o kwotę 366 316 884,41 zł. Realizacja planu dochodów bieżących wyniosła 2 513 888 876,83 zł, tj. 99,79% i nominalnie wzrosła r/r o 12,47%, tj. o kwotę 278 735 449,91 zł. Warto zwrócić uwagę, że we wskazanych kwotach zawarta jest subwencja uzupełniająca dla miasta Lublin w wysokości 82 795 118,00 zł, mająca w założeniu rekompensować ubytek dochodów, który wystąpi w 2022 r. w związku z wdrożeniem programu

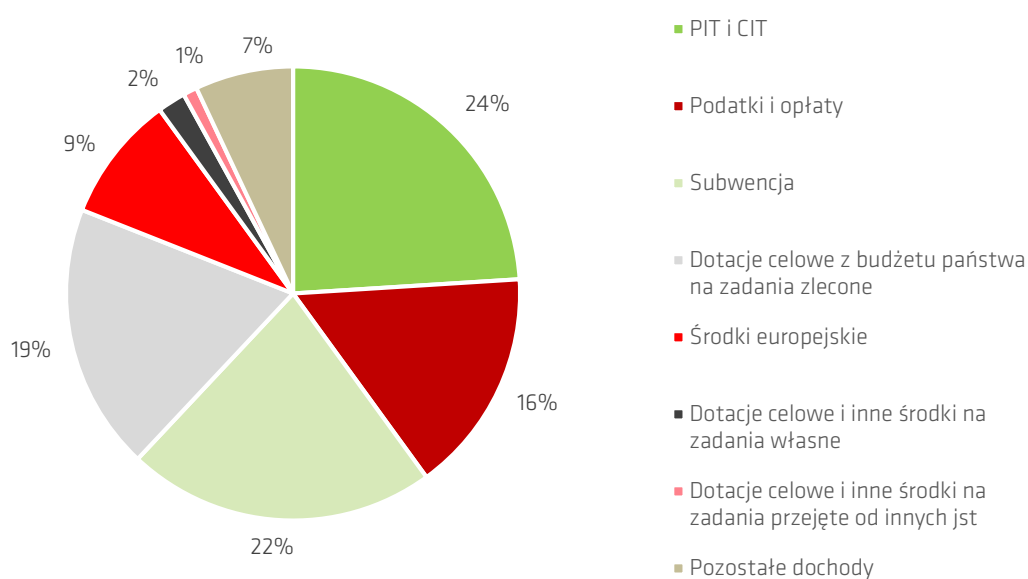
Polski Ład. Realizacja planu dochodów z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych wyniosła 653 024 252,00 zł, tj. 102,73% planowanych wpływów i wzrosła r/r o 14,59%, tj. o kwotę 83 123 703,82 zł. Taki wzrost jest wynikiem stopniowego ożywienia gospodarczego po gwałtownym załamaniu koniunktury w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19 i odniesienia uzyskanych kwot do stosunkowo słabego wykonania tego źródła w 2020 r. Realizacja planu dochodów z podatku od nieruchomości w 2021 r. wyniosła 229 211 263,49 zł, tj. 98,80% planowanych wpływów i nominalnie wzrosła r/r o 3,42%, tj. o kwotę 7 578 845,75 zł. Realizacja planu dochodów majątkowych wyniosła 250 810 572,81 zł, tj. 86,17% planu i nominalnie wzrosła r/r o kwotę 87 581 434,50 zł, tj. o 53,66%. Tak wysoka realizacja związana jest głównie z pozyskaniem środków europejskich na realizację projektów drogowo-transportowych. Strukturę dochodów miasta Lublin przedstawiono na wykresie 7.

Wykres 7. Struktura dochodów miasta Lublin w 2021 r.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Wykres 8. Struktura wydatków miasta Lublin w 2021 r.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Realizacja wydatków w 2021 r. wyniosła 2 807 769 653,84 zł, tj. 92,70% planu i nominalnie wzrosła r/r o 12,89%, tj. o kwotę 320 556 696,80 zł. Realizacja wydatków bieżących wyniosła 2 358 417 400,56 zł

tj. 97,90% planu i nominalnie wzrosła r/r o 6,84%, tj. o kwotę 151 029 077,14 zł. Realizacja wydatków majątkowych wyniosła 449 352 253,28 zł, tj. 72,51% planu i nominalnie wzrosła r/r o 60,58%, tj. o kwotę 169 527 619,66 zł. Strukturę wydatków miasta Lublin przedstawiono na wykresie 8.

2.2.2. Wynik operacyjny, tj. nadwyżka/deficyt

Ustalony w uchwale budżetowej na 2021 r. deficyt budżetowy wynosił 117 217 319,91 zł i stanowił 4,32% planowanych dochodów budżetu miasta. W trakcie okresu sprawozdawczego dokonano zmian w budżecie, które zwiększyły kwotę planowanego deficytu o 101 504 020,02 zł do wysokości 218 721 339,93 zł, co stanowiło 7,78% planowanych dochodów budżetu miasta.

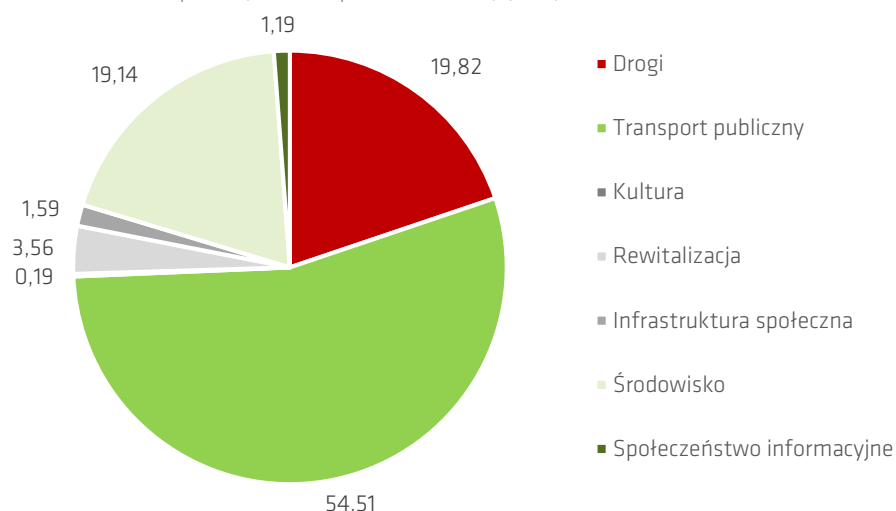
Na dzień 31 grudnia 2021 r. deficyt budżetowy wyniósł 43 070 204,20 zł i stanowił 1,56% wykonanych dochodów budżetu miasta. Źródłami pokrycia deficytu budżetowego były przychody pochodzące z kredytu i pożyczek oraz środki pozostałe na rachunku budżetu w roku poprzednim wynikające z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu oraz związane z realizacją zadań finansowanych z udziałem środków UE.

2.2.3. Dotacje rozwojowe pozyskane spoza budżetu miasta

Do budżetu miasta Lublin na zadania inwestycyjne w 2021 r. wpłynęła kwota ponad 226 mln zł, w tym:

- środki europejskie – 221,5 mln zł;
- środki krajowe na zadania realizowane przy udziale środków europejskich – 2,5 mln zł;
- środki z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej – 1,8 mln zł.

Wykres 9. Wartość dofinansowania inwestycji miasta Lublin w perspektywie finansowej na lata 2014–2020 w podziale na obszary wsparcia (wraz ze spółkami miasta) (w %)

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin

Środki europejskie, które wpłynęły do budżetu miasta w 2021 r. na realizację zadań inwestycyjnych wyniosły 221 508 017,89 zł, tj. 97,38% planu i stanowią 8% dochodów ogółem z tego okresu. Strukturę otrzymanego wsparcia przedstawiono powyżej na wykresie 9.

2.2.4. Dochody z majątku

Dochody własne bieżące z tytułu zarządzania mieniem, głównie z najmu i dzierżawy mienia oraz opłat za użytkowanie wieczyste nieruchomości, zrealizowane zostały w wysokości 60 307 706,14 zł.

Dochody własne majątkowe zrealizowane zostały w wysokości 24 685 352,53 zł. W 2021 r. kontynuowano realizację działań racjonalizujących wykorzystanie posiadanego majątku poprzez sprzedaż nieruchomości, w drodze udostępniania ich potencjalnym inwestorom, w celu ich zagospodarowania i poprawy funkcjo-

nalności miasta. Wpływy z tego źródła dochodów pochodziły głównie ze sprzedaży działek, mieszkań komunalnych i składników majątkowych. Niska realizacja dochodów ze sprzedaży majątku miasta była wynikiem między innymi niższego niż zakładano popytu ze strony inwestorów, a także przedłużającymi się procedurami analizy sytuacji prawnej poszczególnych nieruchomości w wyniku ograniczenia możliwości badania ksiąg wieczystych w sądach.

2.3. Wykonanie wydatków inwestycyjnych/majątkowych

Zaplanowane na 2021 r. wydatki majątkowe w łącznej wysokości 619 742 431,40 zł zrealizowane zostały w wysokości 449 352 253,28 zł, tj. 72,51% planu. Zrealizowane w 2021 r. wydatki majątkowe obejmowały:

- finansowanie zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych jednostek budżetowych w łącznej wysokości 422 577 123,67 zł (71,32% planu);
- wydatki o charakterze dotacyjnym na inwestycje i zakupy inwestycyjne w wysokości 2 524 329,61 zł (87,86% planu);
- zakup oraz objęcie akcji i udziałów w jednoosobowych spółkach miasta Lublin oraz spółkach, w których miasto Lublin jest akcjonariuszem w łącznej wysokości 24 250 800,00 zł (99,69% planu).

2.3.1. Wysokość wydatków majątkowych w stosunku do planu

Tabela 11. Wykonanie wydatków majątkowych w układzie klasyfikacji budżetowej

Dział	Nazwa działu	Plan na 2021 r. (w zł)	Struktura (w %)	Wykonanie w 2021 r. (w zł)	Struktura (w %)	Wykonanie w stosunku do planu (w %)
600	Transport i łączność	382 829 366,00	61,77	354 127 648,05	78,81	92,50
630	Turystyka	1 674 000,00	0,27	719 746,63	0,16	43,00
700	Gospodarka mieszkaniowa	9 233 142,54	1,49	3 398 534,43	0,75	36,81
710	Działalność usługowa	5 711 685,00	0,92	5 626 512,00	1,25	98,51
750	Administracja publiczna	26 431 588,00	4,26	3 415 474,68	0,76	12,92
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	6 055 267,00	0,98	6 055 173,58	1,35	99,99
758	Różne rozliczenia	82 976 148,00	13,39	0,00	0,00	0,00
801	Oświata i wychowanie	81 157 727,66	13,10	58 010 667,97	12,91	71,48
851	Ochrona zdrowia	909 000,00	0,15	99 630,00	0,02	10,96
852	Pomoc społeczna	1 788 588,00	0,29	1 625 472,30	0,36	90,88
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	15 000,00	0,01	14 981,40	0,01	99,88
854	Edukacyjna opieka wychowaw- cza	294 600,00	0,05	264 322,25	0,06	89,72
855	Rodzina	160 000,00	0,02	151 525,87	0,03	94,70
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	12 575 504,11	2,03	9 802 211,03	2,18	77,95
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 734 754,00	0,28	473 521,44	0,11	27,30
926	Kultura fizyczna	6 196 061,09	1,00	5 566 831,65	1,24	89,84
	Ogółem wydatki majątkowe	619 742 431,40	100,00	449 352 253,28	100,00	72,51

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

2.3.2. Podstawowe inwestycje

Tabela 12. Wydatki na wybrane zadania majątkowe zrealizowane w 2021 r.

Nazwa zadania	Wykonanie w 2021 r. (w zł)
Niskoemisyjna sieć komunikacji zbiorowej dla północnej części LOF wraz z budową systemu biletu elektronicznego komunikacji aglomeracyjnej	112 603 345,05
Zintegrowane Centrum Komunikacyjne dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	82 311 722,89
Przebudowa strategicznego korytarza transportu zbiorowego wraz z zakupem taboru w centralnej części obszaru LOF	55 162 365,28
Budowa, modernizacja przystanków i węzłów przesiadkowych zintegrowanych z innymi rodzajami transportu dla potrzeb LOF	33 282 941,59
Budowa szkoły podstawowej, przedszkola, domu kultury przy ul. Berylowej – spółta wierzytelności	17 074 644,00
Port Lotniczy Lublin S.A. – objęcie akcji	16 748 000,00
Rozbudowa i udrożnienie sieci komunikacji zbiorowej dla obszaru specjalnej strefy ekonomicznej i strefy przemysłowej w Lublinie	14 760 000,00
Termomodernizacja sześciu obiektów użyteczności publicznej w Lublinie	10 646 305,81
Poprawa warunków edukacji ogólnej w Zespole Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie	10 332 637,11
Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej w Lublinie	7 786 292,11
Budowa sali gimnastycznej i boisk przy I LO im. S. Staszica	6 516 095,90
Inwestycje w ramach projektu „Budowa i rozbudowa e-usług w Gminie Lublin”	5 614 950,00
Zadania w ramach inicjatywy lokalnej III – Budowa ulic: Leszka i Ziemowita	5 320 000,00
Wydatki związane z przedłużeniem ul. Dywizjonu 303	4 847 603,66
Budowa sieci kanalizacji deszczowej w ul. Węglinek	4 496 793,88
Objęcie akcji w MKS Lublin S.A.	3 000 000,00
Objęcie udziałów w Towarzystwie Budownictwa Społecznego „Nowy Dom” Sp. z o.o.	2 302 800,00
Dobudowa segmentu przedszkola w Zespole Szkół nr 12	2 196 780,00
Budowa przedłużenia ul. Lubelskiego Lipca '80	2 119 408,75
Modernizacja infrastruktury informatycznej	1 964 318,45
Budowa przedłużenia ul. Węglarza	1 639 815,62
Zadania w ramach budżetu obywatelskiego VII – Zalew Zemborzycy miejscem wypoczynku wszystkich Lublinian	1 500 000,00
Przebudowa ul. Herberta	1 438 961,31
Budowa zbiornika retencyjnego wraz z robotami towarzyszącymi w rejonie ulicy Farmaceutycznej	1 268 966,19
Budowa szkoły podstawowej, przedszkola, domu kultury przy ul. Berylowej	1 099 066,50
Modernizacja infrastruktury informatycznej	1 050 603,43
Wsparcie rozwoju ROD	983 813,39
Program Ograniczania Niskiej Emisji	980 605,33

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

2.4. Wieloletnia prognoza finansowa

Wieloletnia prognoza finansowa przedstawia finanse miasta Lublin oraz jego zadania w perspektywie wieloletniej. Obejmuje ona rok budżetowy oraz okres, co najmniej trzech kolejnych lat budżetowych, natomiast prognoza kwoty długu sporządzana jest na okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągać zobowiązania.

Opracowywanie wieloletniej prognozy finansowej przebiega w następujących etapach:

- analiza trendów historycznych dochodów i wydatków budżetowych miasta Lublin;
- prognoza dochodów budżetowych miasta Lublin z wyszczególnieniem najważniejszych źródeł dochodów;
- prognoza bieżących wydatków budżetowych (bez wydatków na obsługę długu) miasta Lublin;
- prognoza kwoty środków niezbędnych na obsługę długu;
- prognoza środków na finansowanie inwestycji;
- porównanie prognozy kwoty środków dostępnych na finansowanie wieloletniego programu inwestycyjnego z planowanymi przedsięwzięciami inwestycyjnymi – prognoza zapotrzebowania na „nowy dług”;

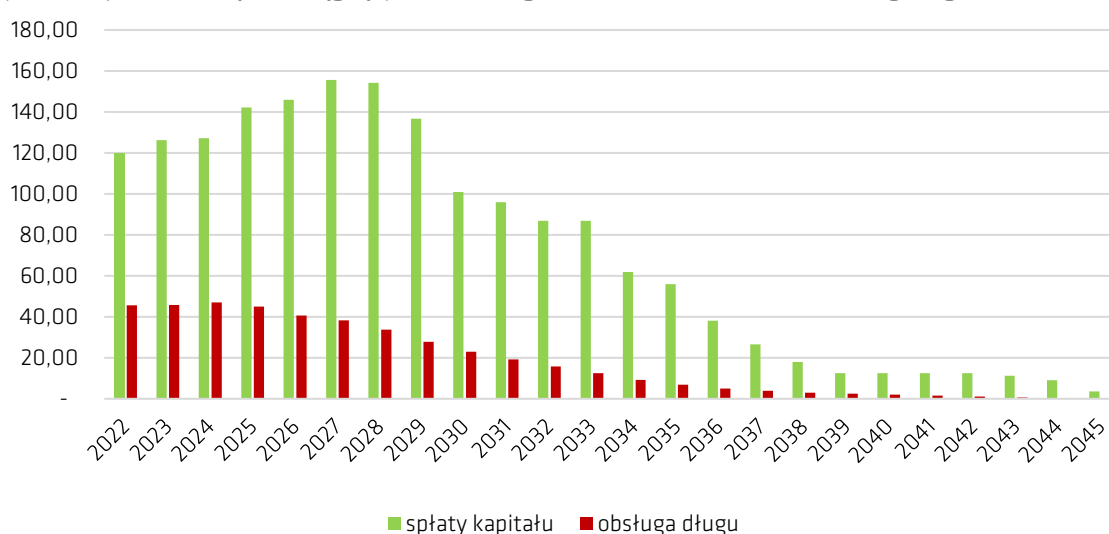
- analiza wpływu zadłużenia na sytuację finansową miasta – wysokość wskaźników zadłużenia.

Dane ujęte w wieloletniej prognozie finansowej są aktualizowane na bieżąco wraz ze zmieniającą się sytuacją makroekonomiczną kraju i możliwościami budżetowymi miasta oraz na etapie konstruowania budżetów kolejnych lat.

2.4.1. Harmonogram spłat i obsługi zadłużenia

W 2021 r. łączna kwota rat kredytów i pożyczek oraz wykupu obligacji wraz z obsługą długu wyniosła 143 791 992,52 zł. Natomiast po pomniejszeniu o wykup i odsetki od obligacji przychodowych (zgodnie z art. 243a ustawy o finansach publicznych) oraz po dokonaniu pozostałych ustawowych wyłączeń (zgodnie z art. 243 ust. 3 i 3a ustawy o finansach publicznych) wyniosła 102 016 835,60 zł, tj. 99,78% planu, co stanowi 5,35% wykonanych dochodów bieżących budżetu pomniejszonych o dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące oraz środki na wypłatę świadczeń z tytułu obligacji przychodowych.

Wykres 10. Spłata zobowiązań zaciągniętych do dnia 31 grudnia 2021 r. wraz z kosztami obsługi długu (w mln zł)

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Spłata zadłużenia zaciągniętego na dzień 31 grudnia 2021 r., zgodnie z wieloletnią prognozą finansową, przypada na lata 2022–2045 w oparciu o harmonogramy spłat w poszczególnych latach, w których stosownie do zapisów umownych powinny być regulowane zobowiązania z tego tytułu.

2.4.2. Wpływ planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych na finanse miasta

Bardzo ważnym elementem uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jest wykaz przedsięwzięć inwestycyjnych planowanych do zrealizowania przez daną jednostkę samorządu terytorialnego. Na mocy art. 226 ust. 4 ustawy o finansach publicznych przedsięwzięcie to wieloletni program, projekt lub zadanie, w tym związane bądź z programami finansowanymi ze środków finansowanych przez Unię Europejską oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) oraz innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi, bądź z umowami o partnerstwie publiczno-prywatnym. Każde przedsięwzięcie musi być wyodrębnione i szczegółowo opisane z zachowaniem wszystkich kryteriów wymienionych w ustawie, którymi są nazwa i cel przedsięwzięcia, jednostka organizacyjna odpowiedzialna za realizację lub koordynująca jego wykonywanie, okres realizacji i łączne nakłady finansowe, limity wydatków w poszczególnych latach oraz limit zobowiązań.

Wieloletnia prognoza finansowa, w wyniku analizy możliwości finansowych związanych z realizacją konkretnych przedsięwzięć, umożliwia dokonywanie weryfikacji możliwości sfinansowania długotermino-

wych przedsięwzięć. Główną przesłanką tworzenia wieloletniej prognozy finansowej jest konieczność zapewnienia bezpieczeństwa budżetowego w zakresie planowania inwestycyjnych przedsięwzięć wieloletnich, ujmowanych w wieloletniej prognozie finansowej, stanowiących podstawę do zaciągania zobowiązań wieloletnich.

2.5. Środki z rezerwy celowej przeznaczone na zadania wykonane w dzielnicach

Rada Dzielnicy decyduje o przeznaczeniu środków z rezerwy celowej – specjalnie utworzonej w budżecie miasta na zadania zgłaszane przez jednostki pomocnicze. Środki z tej rezerwy przeznaczone są głównie na drobne prace remontowo-modernizacyjne wykonywane w dzielnicach, np.: przebudowa i remonty dróg wewnętrznych, chodników i schodów, wykonanie i zakup wiat przystankowych, budowa placów zabaw, zieleńców, zagospodarowanie skwerów, remonty i modernizacja boisk i infrastruktury sportowej, doświetlenia ulic. Wielkość rezerwy celowej w 2021 r. wynosiła 150 000,00 zł dla każdej dzielnicy.

Tabela 13. Informacja o realizacji zadań zgłoszonych przez jednostki pomocnicze miasta Lublin w 2021 r.

Kategoria	Wykonanie w 2021 r. (w zł)	Z tego:	
		Wydatki bieżące (w zł)	Wydatki majątkowe (w zł)
Rada Dzielnicy Abramowice, z tego na zadania zrealizowane przez:	149 813,11	144 813,16	4 999,95
Przedszkole Nr 83 w Lublinie	4 992,00	4 992,00	-
Szkoła Podstawowa Nr 47 im. Józefa Ignacego Kraszewskiego w Lublinie	4 999,95	-	4 999,95
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	5 000,00	5 000,00	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	134 821,16	134 821,16	-
Rada Dzielnicy Bronowice, z tego na zadania zrealizowane przez:	150 000,00	150 000,00	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	150 000,00	150 000,00	-
Rada Dzielnicy Czechów Południowy, z tego na zadania zrealizowane przez:	144 748,70	105 388,70	39 360,00
Miejski Zespół Żłobków w Lublinie	5 000,00	5 000,00	-
Przedszkole Specjalne Nr 11 w Lublinie	10 000,00	10 000,00	-
Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Króla Władysława Łokietka w Lublinie	5 000,00	5 000,00	-
Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin	6 693,70	6 693,70	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	118 055,00	78 695,00	39 360,00
Rada Dzielnicy Czechów Północny, z tego na zadania zrealizowane przez:	149 628,00	11 000,00	138 628,00
Biuro Miejskiego Architekta Zieleni Urzędu Miasta Lublin	7 000,00	7 000,00	-
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	4 000,00	4 000,00	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	138 628,00	-	138 628,00
Rada Dzielnicy Czuby Południowe, z tego na zadania zrealizowane przez:	131 394,18	131 394,18	-
Przedszkole Nr 63 w Lublinie	19 831,65	19 831,65	-
Przedszkole Nr 81 w Lublinie	5 000,00	5 000,00	-
Szkoła Podstawowa Nr 51 im. Jana Pawła II w Lublinie	21 959,91	21 959,91	-
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	13 000,00	13 000,00	-
Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin	29 936,30	29 936,30	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	41 666,32	41 666,32	-
Rada Dzielnicy Czuby Północne, z tego na zadania zrealizowane przez:	112 432,00	18 376,50	94 055,50
Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin	14 500,00	2 876,50	11 623,50
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	97 932,00	15 500,00	82 432,00
Rada Dzielnicy Dziesiąta, z tego na zadania zrealizowane przez:	148 993,93	113 993,93	35 000,00
Biuro Rozwoju Turystyki Urzędu Miasta Lublin	6 000,00	6 000,00	-

Kategoria	Wykonanie w 2021 r. (w zł)	Z tego:	
		Wydatki bieżące (w zł)	Wydatki majątkowe (w zł)
<i>Przedszkole Nr 3 w Lublinie</i>	12 040,00	12 040,00	-
<i>Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. Prof. Z. Sękowskiej w Lublinie</i>	5 993,93	5 993,93	-
<i>Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin</i>	12 000,00	12 000,00	-
<i>Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin</i>	960,00	960,00	-
<i>Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie</i>	112 000,00	77 000,00	35 000,00
Rada Dzielnicy Felin, z tego na zadania zrealizowane przez:	127 959,36	24 479,64	103 479,72
<i>Biuro Miejskiego Architekta Zieleni Urzędu Miasta Lublin</i>	18 000,00	18 000,00	-
<i>Wydział Informatyki i Telekomunikacji Urzędu Miasta Lublin</i>	39 579,72	-	39 579,72
<i>Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin</i>	54 900,00	-	54 900,00
<i>Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie</i>	15 479,64	6 479,64	9 000,00
Rada Dzielnicy Głusk, z tego na zadania zrealizowane przez:	148 958,47	60 320,47	88 638,00
<i>Przedszkole Nr 83 w Lublinie</i>	7 000,00	7 000,00	-
<i>Szkoła Podstawowa Nr 47 im. Józefa Ignacego Kraszewskiego w Lublinie</i>	15 395,45	6 695,45	8 700,00
<i>Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Lublin</i>	11 994,03	11 994,03	-
<i>Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin</i>	32 000,00	32 000,00	-
<i>Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin</i>	712,80	712,80	-
<i>Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie</i>	81 856,19	1 918,19	79 938,00
Rada Dzielnicy Hajdów Zadębie, z tego na zadania zrealizowane przez:	149 997,19	69 997,19	80 000,00
<i>Biuro Partycypacji Społecznej Urzędu Miasta Lublin</i>	2 000,00	2 000,00	-
<i>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie</i>	3 999,00	3 999,00	-
<i>Szkoła Podstawowa Nr 48 im. Józefa Piłsudskiego w Lublinie</i>	14 439,19	14 439,19	-
<i>Wydział Gospodarowania Mieniem Urzędu Miasta Lublin</i>	9 059,00	9 059,00	-
<i>Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin</i>	40 500,00	40 500,00	-
<i>Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie</i>	80 000,00	-	80 000,00
Rada Dzielnicy Kalinowszczyzna, z tego na zadania zrealizowane przez:	149 519,99	149 519,99	-
<i>Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin</i>	79 520,00	79 520,00	-
<i>Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie</i>	69 999,99	69 999,99	-
Rada Dzielnicy Konstantynów, z tego na zadania zrealizowane przez:	149 994,73	149 994,73	-
<i>Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin</i>	49 994,73	49 994,73	-
<i>Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin</i>	3 000,00	3 000,00	-
<i>Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie</i>	97 000,00	97 000,00	-
Rada Dzielnicy Kołminiek, z tego na zadania zrealizowane przez:	143 816,00	96 830,00	46 986,00
<i>Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin</i>	31 365,00	-	31 365,00
<i>Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin</i>	640,00	640,00	-
<i>Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie</i>	111 811,00	96 190,00	15 621,00
Rada Dzielnicy Ponikwoda, z tego na zadania zrealizowane przez:	150 000,00	150 000,00	-
<i>Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie</i>	150 000,00	150 000,00	-
Rada Dzielnicy Rury, z tego na zadania zrealizowane przez:	120 198,47	69 368,72	50 829,75
<i>Biuro Partycypacji Społecznej Urzędu Miasta Lublin</i>	10 000,00	10 000,00	-
<i>Szkoła Podstawowa Nr 29 im. Adama Mickiewicza w Lublinie</i>	7 598,25	7 598,25	-
<i>Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Juliusza Słowackiego w Lublinie</i>	7 995,00	7 995,00	-

Kategoria	Wykonanie w 2021 r. (w zł)	Z tego:	
		Wydatki bieżące (w zł)	Wydatki majątkowe (w zł)
Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin	50 829,75	-	50 829,75
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	38 775,47	38 775,47	-
Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 5 w Lublinie	5 000,00	5 000,00	-
Rada Dzielnicy Sławin, z tego na zadania zrealizowane przez:	149 584,99	100 999,99	48 585,00
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	149 584,99	100 999,99	48 585,00
Rada Dzielnicy Sławinek, z tego na zadania zrealizowane przez:	149 584,99	100 999,99	48 585,00
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	149 584,99	100 999,99	48 585,00
Rada Dzielnicy Stare Miasto, z tego na zadania zrealizowane przez:	149 530,00	148 546,00	984,00
Młodzieżowy Dom Kultury „Pod Akacją” w Lublinie	4 000,00	4 000,00	-
Wydział Gospodarowania Mieniem Urzędu Miasta Lublin	120 000,00	120 000,00	-
Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin	984,00	-	984,00
Wydział Sportu Urzędu Miasta Lublin	12 000,00	12 000,00	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	12 546,00	12 546,00	-
Rada Dzielnicy Szerokie, z tego na zadania zrealizowane przez:	149 920,94	75 922,98	73 997,96
Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin	55 997,96	-	55 997,96
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	93 922,98	75 922,98	18 000,00
Rada Dzielnicy Śródmieście, z tego na zadania zrealizowane przez:	148 915,96	128 915,96	20 000,00
IV Liceum Ogólnokształcące im. Stefanii Sempołowskiej w Lublinie	20 000,00	-	20 000,00
Wydział Gospodarowania Mieniem Urzędu Miasta Lublin	500,00	500,00	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	128 415,96	128 415,96	-
Rada Dzielnicy Tatary, z tego na zadania zrealizowane przez:	147 466,80	113 076,00	34 390,80
Wydział Gospodarowania Mieniem Urzędu Miasta Lublin	69 300,00	69 300,00	-
Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin	14 391,00	-	14 391,00
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	22 000,00	22 000,00	-
Wydział Sportu Urzędu Miasta Lublin	8 000,00	8 000,00	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	33 775,80	13 776,00	19 999,80
Rada Dzielnicy Węglin Południowy, z tego na zadania zrealizowane przez:	147 926,91	147 926,91	-
Biuro Miejskiego Architekta Zieleni Urzędu Miasta Lublin	57 976,26	57 976,26	-
Szkoła Podstawowa Nr 50 im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego - Prymasa Tysiąclecia w Lublinie	508,00	508,00	-
Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin	19 979,35	19 979,35	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	53 953,30	53 953,30	-
Zespół Szkół Nr 13 w Lublinie	15 510,00	15 510,00	-
Rada Dzielnicy Węglin Północny, z tego na zadania zrealizowane przez:	148 199,89	48 264,79	99 935,10
Wydział Informatyki i Telekomunikacji Urzędu Miasta Lublin	994,78	994,78	-
Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin	22 400,00	22 400,00	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	124 805,11	24 870,01	99 935,10
Rada Dzielnicy Wieniawa, z tego na zadania zrealizowane przez:	146 976,51	122 438,01	24 538,50
Dom Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kalkuty w Lublinie	6 461,50	6 461,50	-
Przedszkole Nr 5 w Lublinie	4 500,00	4 500,00	-
Przedszkole Nr 19 w Lublinie	3 500,00	3 500,00	-
Przedszkole Nr 65 w Lublinie	5 000,00	5 000,00	-
Wydział Gospodarowania Mieniem Urzędu Miasta Lublin	50 000,00	50 000,00	-
Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin	36 515,01	11 976,51	24 538,50

Kategoria	Wykonanie w 2021 r. (w zł)	Z tego:	
		Wydatki bieżące (w zł)	Wydatki majątkowe (w zł)
XXIII Liceum Ogólnokształcące im. Nauczycieli Tajnego Nauczania w Lublinie	16 000,00	16 000,00	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	25 000,00	25 000,00	-
Rada Dzielnicy Wrotków, z tego na zadania zrealizowane przez:	75 126,55	68 391,07	6 735,48
Miejski Zespół Żłobków w Lublinie	34 691,07	34 691,07	-
Szkoła Podstawowa Nr 30 im. Króla Kazimierza Wielkiego w Lublinie	30 000,00	30 000,00	-
Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin	6 735,48		6 735,48
Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin	3 700,00	3 700,00	-
Rada Dzielnicy Za Cukrownią, z tego na zadania zrealizowane przez:	149 945,19	149 945,19	-
Szkoła Podstawowa Nr 20 im. Jarosława Dąbrowskiego w Lublinie	7 498,19	7 498,19	-
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	142 447,00	142 447,00	-
Rada Dzielnicy Zemborzyce, z tego na zadania zrealizowane przez:	149 796,36	19 796,36	130 000,00
Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	149 796,36	19 796,36	130 000,00

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

2.6. Majątek trwały miasta Lublin

Tabela 14. Wartość majątku trwałego miasta Lublin w latach 2017–2021

Kategoria	Wartość majątku trwałego w zł				
	2017	2018	2019	2020	2021
Majątek trwały ogółem, w tym:	5 694 750 607,04	5 985 590 808,39	6 096 236 636,31	6 146 852 440,71	6 407 942 276,54
I. Wartości niematerialne i prawne	1 266 954,94	1 492 205,41	1 603 165,88	1 968 168,60	6 380 191,90
II. Rzeczowe aktywa trwałe	4 951 772 277,30	5 207 370 814,59	5 320 798 016,09	5 367 338 343,73	5 518 938 769,88
1. Środki trwałe	4 709 865 192,97	4 970 397 199,23	5 120 866 151,08	5 245 000 152,26	5 254 774 670,83
1.1. Grunty	1 308 929 897,03	1 396 884 304,43	1 419 631 759,83	1 488 363 063,85	1 549 529 349,08
1.2. Budynek i lokale oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego i spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego	919 083 828,55	933 622 355,16	928 728 339,17	984 964 133,74	982 012 432,67
1.3. Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	2 303 467 190,17	2 431 888 972,40	2 586 942 853,73	2 582 375 715,01	2 464 391 836,38
1.4. Kotły, maszyny, urządzenia i aparaty	37 207 695,72	29 514 100,82	27 627 658,80	38 693 181,00	48 676 728,25
1.5. Środki transportu	118 838 789,87	157 983 922,09	137 953 975,43	129 331 298,53	189 125 952,66
1.6. Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie gdzie indziej niesklasyfikowane	22 337 791,63	20 503 544,33	19 981 563,72	21 272 760,13	21 038 371,79
2. Środki trwałe w budowie (inwestycje)	229 865 981,98	231 052 912,70	198 744 914,25	121 849 684,19	264 123 993,23
3. Zaliczki na środki trwałe w budowie	12 041 102,35	5 920 702,66	1 186 950,76	488 507,28	40 105,82
III. Należności długoterminowe i długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	5 016 352,63	4 265 166,22	3 819 162,17	3 083 036,21	1 971 822,59
IV. Długoterminowe aktywa finansowe	736 695 022,17	772 462 622,17	770 016 292,17	774 462 892,17	880 651 492,17

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Podstawowym składnikiem majątku trwałego miasta Lublin są „Obiekty inżynierii lądowej i wodnej”, które stanowią 38,46% tego majątku. Następne w kolejności są:

- „Grunty” – 24,18%;
- „Budynek i lokale” – 15,32%;

- „Długoterminowe aktywa finansowe” – 13,74%;
- „Środki trwałe w budowie (inwestycje)” – 4,12%;
- „Środki transportu” – 2,95%;
- „Kotły, maszyny, urządzenia i aparaty” – 0,76%;
- „Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie” – 0,33%;
- „Wartości niematerialne i prawne” – 0,10%;
- „Należności długoterminowe” – 0,03%;
- „Zaliczki na środki trwałe w budowie” – 0,01%.

W 2021 r. nastąpił wzrost wartości majątku trwałego w stosunku do 2020 r. o kwotę 261 089 835,83 zł. Największy wzrost odnotowano w grupie „Środki trwałe w budowie (inwestycje)” o 142 274 309,04 zł. Następne w kolejności są:

- „Długoterminowe aktywa finansowe” wzrost o 106 188 600,00 zł;
- „Grunty” wzrost o 61 166 285,23 zł;
- „Środki transportu” wzrost o 59 794 654,13 zł;
- „Kotły, maszyny, urządzenia i aparaty” wzrost o 9 983 547,25 zł;
- „Wartości niematerialne i prawne” wzrost o 4 412 023,30 zł.

Spadek wartości nastąpił w grupach:

- „Obiekty inżynierii lądowej i wodnej” o 117 983 878,63 zł;
- „Budynki i lokale” o 2 951 701,07 zł;
- „Należności długoterminowe” o 1 111 213,62 zł;
- „Zaliczki na środki trwałe w budowie” o 448 401,46 zł;
- „Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie” o 234 388,34 zł.

3. Realizacja budżetów partycypacyjnych

Budżet obywatelski, nazywany również partycypacyjnym, jest narzędziem dającym mieszkańcom realną możliwość współdecydowania o części środków, wydatkowanych w ramach lokalnych funduszy. Stanowi demokratyczną procedurę komunikowania się obywateli z władzą i współdecydowania o losie społeczności lokalnej. Pozwala określić priorytety mieszkańców i zaspokoić ich potrzeby. Poszczególne etapy realizacji budżetów obywatelskich są ze sobą bezpośrednio powiązane, a efekt końcowy jest wypracowanym przez obie strony konsensusem. Budżet obywatelski traktowany jest także jako narzędzie edukacji obywatelskiej i samorządności, tworzy transparentną wspólnotę władzy i mieszkańców danej jednostki terytorialnej, współdziałających na rzecz wspólnego dobra i rozwoju lokalnego⁵.

3.1. Budżet Obywatelski Miasta Lublin

Budżet Obywatelski Miasta Lublin rozumiany jest jako demokratyczny proces konsultacji społecznych i podejmowania decyzji przez wszystkie osoby mieszkające w mieście, w zakresie corocznego wydatkowania wyodrębnionej na ten cel części środków z budżetu gminy.

W 2014 r. decyzją Prezydenta Krzysztofa Żuka, Lublin jako jedno z pierwszych miast w Polsce, wprowadził Budżet Obywatelski, czyli dedykowany mieszkańcom, fundusz partycypacyjny. W roku sprawozdawczym realizowana była VII edycja budżetu partycypacyjnego. Poprzednie lata dowiodły, że mieszkańcy chętnie włączają się w proces zarządzania miastem i dostrzegają sens współdecydowania o efektywnym wydawaniu środków z budżetu miasta.

Ogólny budżet przeznaczony na dany rok w ramach Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin określa Prezydent w ogłoszeniu. Projekty klasyfikowane są w dwóch kategoriach: dzielnicowe i ogólnomiejskie. Każdy projekt musi być złożony na formularzu, którego wzór określa uchwała. Projekty zgłaszane są za pośrednictwem strony internetowej „Obywatelski Lublin” lub w wersji papierowej. Prezydent przekazuje projekty do Zespołu zadaniowego ds. Budżetu Obywatelskiego, w skład którego wchodzi wskazani przez niego pracownicy właściwych merytorycznie komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Lublin i/lub jednostek organizacyjnych Miasta Lublin, celem przeprowadzenia oceny projektów. Projekty oceniane są pod względem ich zgodności z prawem, wykonalności technicznej oraz spełniania przez nie wymogów formalnych. Wyniki oceny projektów podawane są do publicznej wiadomości na stronie internetowej Urzędu Miasta Lublin. W trakcie oceny projektów, Rady Dzielnic Miasta Lublin mogą wyrazić swoją opinię dotyczącą projektów zgłoszonych do realizacji na ich obszarze.

Tabela 15. Statystyka Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Wielkość Budżetu Obywatelskiego (w mln zł)	15,0	15,0	15,0	15,0	12,2
Liczba zgłoszonych projektów	171	157	223	211	157
Liczba projektów zaakceptowanych po ocenie formalnej	149	118	165	149	82
Liczba głosujących	73 469	38 672	25 318	25 815	18 243
Liczba zwycięskich projektów (projektów do realizacji)	23	44	44	40	40

Uwagi: data oznacza rok realizacji budżetu obywatelskiego, głosowanie na projekty odbywa się jesienią roku poprzedzającego. Informacje o wynikach głosowania w 2021 r. znajdują się w rozdziale 4.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Wyboru projektów dokonują w głosowaniu osobiście mieszkańcy miasta, figurujący na liście osób uprawnionych do głosowania w Budżecie Obywatelskim Miasta Lublin (osoby uprawnione do głosowania w roku poprzednim, osoby zameldowane na pobyt stały, lista osób zameldowanych na pobyt stały w mieście). Głosowanie odbywa się w punktach do głosowania lub poprzez stronę internetową. Wyniki głosowania ustala się poprzez zsumowanie głosów oddanych na poszczególne projekty dzielnicowe i ogólnomiejskie.

⁵ Por. A. Bluj, E. Stokłuska, *Budżet partycypacyjny (obywatelski) krok po kroku. Poradnik dla praktyków*, Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, Warszawa 2015, s. 7-10.

Po naborze wniosków i ocenie formalnej, dokonywanej przez Zespół zadaniowy ds. Budżetu Obywatelskiego ogłoszone zostają propozycje projektów zakwalifikowane do dalszego procedowania. Głosowanie w Budżecie Obywatelskim Miasta Lublin odbywa się między wrześniem a październikiem i jest poprzedzone kampanią społeczną zachęcającą do udziału w głosowaniu.

3.1.1. Budżet Obywatelski w 2021 r.

W VII edycji Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin z 2021 r. zgłaszane były projekty dzielnicowe (maksymalna wartość projektu wynosiła 300 000 zł) i ogólnomiejskie (maksymalna wartość projektu wynosiła 1 200 000 zł) i musiał on realizować zadania inwestycyjne takie jak: modernizacje, budowa lub przebudowa infrastruktury). Następnie Zespół zadaniowy ds. Budżetu Obywatelskiego, złożony z pracowników merytorycznych z poszczególnych wydziałów i jednostek, przeanalizował każdą ze zgłoszonych propozycji. W trakcie oceny formalnej brano pod uwagę czy pomysły należą do zadań własnych gminy albo powiatu, są możliwe do realizacji w trakcie jednego roku budżetowego, inwestycje są planowane na terenach należących do Gminy Lublin. Ostatecznie Zespół zweryfikował pozytywnie 82 z 157 zgłoszonych projektów.

W związku z wybuchem epidemii COVID-19 przesunięto terminy naboru i głosowania na projekty budżetu. Oprócz tego kwota została zmniejszona do 12 150 000,00 zł, a realizacja części projektów zawieszona. Nabór projektów trwał od 8 czerwca do 6 lipca 2020 r. Wybór projektów w drodze powszechnego głosowania odbył się między 15 a 28 października 2020 r. Każdy uprawniony mógł wybrać dwa projekty dzielnicowe i dwa ogólnomiejskie. Głosowanie odbywało się w formie papierowej (wymagane było osobiste dostarczenie do punktu głosowania swojego głosu – BOM, filie Miejskiej Biblioteki Publicznej, punkty mobilne) i elektronicznej.

Zgodnie z regulaminem głosować mogą osoby zameldowane w Lublinie, dopisane do spisu wyborców lub dopisane do listy mieszkańców głosujących w Budżecie Obywatelskim. Aby dołączyć do listy, należało wypełnić specjalny formularz online na stronie <https://decyduje.lublin.eu/pl/>, wydrukować go, podpisać i dostarczyć do Biura Partycypacji Społecznej Urzędu Miasta Lublin. Regulamin pozwalał dopisać się do listy głosujących w trakcie procedury głosowania poprzez osobiste stawienie się w punkcie do głosowania. Oddać głos mogli wszyscy mieszkańcy i mieszkanki Lublina, niezależnie od wieku (osoby niepełnoletnie głosowały za zgodą rodziców/opiekunów prawnych).

W VII edycji Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin głosowało w sumie 18 243 osoby, które do realizacji skierowały 40 projektów.

Tabela 16. Projekty dzielnicowe wybrane do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin 2021 r.

Lp.	Symbol projektu	Dzielnica	Tytuł projektu	Status realizacji	Koszt (w zł)
1.	D-1	Kośminek	Bezpieczna Ulica – budowa chodnika do przystanku MPK	Zakończony	168 510,00
2.	D-3	Szerokie	Latarnie w dzielnicy Szerokie – oświetlenie ulicy Światowida	Zakończony	153 504,00
3.	D-7	Abramowice	Abramowicką bezpiecznie rowerem	Zakończony	106 272,00
4.	D-11	Śródmieście	Zielone Śródmieście	Zakończony	3 999,97
5.	D-14	Wieniawa	Budowa parkingu przy skrzyżowaniu ul. Puławskiej – ul. Zuchów w Lublinie	Zakończony	341 940,00
6.	D-15	Czuby Południowe	Remont Parkingu przy ulicy Szmaragdowej	Zakończony	95 431,04
7.	D-21	Za Cukrownią	Rowerem na Polibudę	W trakcie realizacji	209 199,56
8.	D-23	Dziesiąta	Sygnal i LO VI – wspólnie do celu	Zakończony	347 449,68
9.	D-25	Rury	LSM – miejsca parkingowe, chodniki, siłownie, remont boiska	Zakończony	355 736,34
10.	D-38	Szerokie	Jasne Szerokie	Zakończony	154 672,50
11.	D-39	Węglin Południowy	Z Kryształowej wygodnie do Jantarowej	Zakończony	343 170,00
12.	D-41	Sławin	Remontujemy ulice na Sławinie – ul. S. Sempołowskiej	Zakończony	349 820,89
13.	D-43	Zemborzyce	Przyjemne morsowanie z Lubelskim Klubem Morsów	W trakcie realizacji	350 000,00
14.	D-45	Czechów Północny	Kwiaty dla Zelwerowicza	Zakończony	50 000,00

Lp.	Symbol projektu	Dzielnica	Tytuł projektu	Status realizacji	Koszt (w zł)
15.	D-46	Sławinek	Ścieżka rowerowa w Alei Warszawskiej – 1 etap	W trakcie realizacji	0,00
16.	D-48	Czuby Północne	Remont ciągów pieszych przy ul. Dziewanny, Jutrzenki, Różanej w Osiedlu RUTA oraz montaż latarni przy ulicy Biedronki i Tymiankowej 3 w osiedlu Łęgi	Zakończony	296 235,55
17.	D-50	Ponikwoda	Bajkowy plac zabaw na Ponikwodzie	W trakcie realizacji	19 511,97
18.	D-51	Czechów Południowy	Ścieżka rowerowa wzdłuż Solidarności – kontynuacja (od ul. Kosmowskiej do wysokości al. Smorawińskiego)	Zakończony	220 275,07
19.	D-61	Tatary	Poprawa infrastruktury drogowej na Tatarach	Zakończony	260 406,34
20.	D-62	Felin	Park Centralny na Felinie – etap II	W trakcie realizacji	27 675,00
21.	D-64	Śródmieście	Budowa ścieżki rowerowej przy al. Solidarności pomiędzy wjazdem do stacji obsługi PZM a ul. Prusa obok planowanego chodnika w miejsce wyeksploatowanego	W trakcie realizacji	0,00
22.	D-71	Hajdów -Zadębie	Zakup i montaż latarni ulicznych hybrydowych do doświetlenia ulic Hajdowskiej, Zadębie, Jarmarcznej	W trakcie realizacji	0,00
23.	D-74	Kośminek	Inwestycje na Kośminku	Zakończony	159 900,00
24.	D-76	Głusk	Poprawienie infrastruktury ul. Przepiórczej i Sieciecha w dzielnicy Głusk	Zakończony	300 970,70
25.	D-80	Konstantynów	Remont nawierzchni oraz chodnika na ulicy Karola Namysłowskiego	Zakończony	348 312,84
26.	D-82	Abramowice	Położenie nawierzchni asfaltowej na ul. Świętochowskiego	Zakończony	153 504,00
27.	D-89	Węglin Północny	Funkcjonalna i nowoczesna Węglin Arena – miejsce aktywnego spędzania czasu wolnego	W trakcie realizacji	350 000,00
28.	D-92	Kalinowszczyzna	Nasza Kalinowszczyzna	Zakończony	132 840,00
29.	D-98	Bronowice	Centrum Aktywności Sportowej Bronowice (etap 2)	W trakcie realizacji	0,00
30.	D-102	Ponikwoda	Remont chodnika na ul. Polskiego Czerwonego Krzyża (PCK) w Lublinie	Zakończony	38 991,00
31.	D-103	Stare Miasto	Bądźmy dumni ze Starego Miasta w Lublinie	Zakończony	0,00

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 17. Projekty ogólnomiejskie wybrane do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin 2021 r.

Lp.	Symbol projektu	Dzielnica	Tytuł projektu	Status realizacji	Koszt (w zł)
32.	O-1	Ogólnomiejski	Aktywny Lublin	Zakończony	199 500,00
33.	O-2	Ogólnomiejski	Sterylizacja psów i kotów właścicielskich i Promocja Adopcji Zwierząt	Zakończony	179 994,91
34.	O-3	Ogólnomiejski	Zalew Zemborzycki miejscem wypoczynku wszystkich Lublinian	W trakcie realizacji	1 500 000,00
35.	O-12	Ogólnomiejski	Aktywne Pokolenie	Zakończony	200 000,00
36.	O-16	Ogólnomiejski	Lublin przeciw zanieczyszczeniu powietrza – drzewa dla każdej dzielnicy	W trakcie realizacji	70 000,00
37.	O-28	Ogólnomiejski	Sterylizacja, kastracja, czipowanie psów i kotów m. Lublina	Zakończony	191 723,97
38.	O-34	Ogólnomiejski	Goń komara czyli wygnajmy krwiopijców z naszego miasta!	Zakończony	130 479,38
39.	O-38	Ogólnomiejski	Stop komarom! Witajcie jerzyki! Zakup i montaż 1 000 budek dla jerzyków na terenie miasta Lublina	Zakończony	66 737,34
40.	O-47	Ogólnomiejski	REZERWAT DZIKICH DZIECI 2021 – wakacyjny park kreatywności i kontaktu z przyrodą	Zakończony	200 000,00

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

3.1.2. Realizacja Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin 2021

Nazwa projektu: Bezpieczna Ulica – budowa chodnika do przystanku MPK (D-1)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 180 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 168 510,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakłada budowę brakującego odcinka chodnika wzdłuż ul. Józefa Franczaka „Lalka” – komfort i bezpieczeństwo w drodze do przystanku MPK. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wybudowano brakujący chodnik wzdłuż ul. Józefa Franczaka „Lalka” po stronie osiedla Nowy Felin (na odcinku od skrzyżowania z ul. Doświadczalną do wysokości wjazdu do Inkubatora Przedsiębiorczości).
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Latarnie w dzielnicy Szerokie - oświetlenie ulicy Światowida (D-3)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 77 800,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 153 504,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: W ramach projektu przewidziany jest montaż latarni ulicznych na nieurządzonych drogach dzielnicy Szerokie – ulicy Światowida wraz sięgaczami, który zostanie poprzedzony opracowaniem koncepcji drogowej ulicy Światowida. Realizacja projektu poprawi bezpieczeństwo mieszkańców wspomnianej ulicy, a dodatkowo stanowi uzupełnienie istniejącej i planowanej do realizacji infrastruktury drogowo-oświetleniowej w dzielnicy. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zaprojektowano i zrealizowano budowę oświetlenia drogowego w ul. Światowida wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego. Zakres zadania obejmował wykonanie oświetlenia drogowego w ciągu całej ul. Światowida wraz z sięgaczami oraz doświetlenie ciągu pieszego łączącego ul. Światowida z ciągiem pieszym prowadzącym do pętli autobusowej przy ul. Wojciechowskiej. W ramach zadania ustawiono 18 szt. latarni oświetlenia ulicznego wraz z ułożeniem 948 m kabla.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Abramowicką bezpiecznie rowerem (D-7)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 100 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 106 272,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakłada zaprojektowanie i wykonanie brakującego odcinka drogi rowerowej wzdłuż ul. Abramowickiej. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Opracowano dokumentację projektową na budowę ścieżek rowerowych po obydwu stronach ul. Abramowickiej na odcinku od ul. Głuskiej do istniejących ścieżek wybudowanych w ramach przebudowy ul. Abramowickiej w pobliżu pętli autobusowej. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: Koszt wykonania dokumentacji projektowej na budowę ścieżek rowerowych okazał się wyższy niż planowano, stąd środków nie wystarczyło na realizację prac budowlanych. W 2022 r. na podstawie opracowanej dokumentacji zostanie wybudowany odcinek drogi rowerowej w ramach projektu D-102 Abramowicką bezpiecznie rowerem – etap 2 realizowanego w ramach Budżetu Obywatelskiego 2022 (VIII edycja).</p>

Nazwa projektu: Zielone Śródmieście (D-11)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Biuro Miejskiego Architekta Zieleni Urzędu Miasta Lublin, Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 10 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 3 999,97 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakłada nasadzenia drzew na terenie Śródmieścia na ul. Ewangelickiej oraz Zesłańców Sybiru. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano remont fragmentu nawierzchni chodnika na ul. Ewangelickiej wraz z przedstawieniem 32 szt. palisady betonowej w związku z nasadzeniem drzewa. Posadzono dwa drzewa (klon pospolity) w pasie drogowym ul. Zesłańców Sybiru oraz jedno drzewo (kasztanowiec biały) przy ul. Ewangelickiej. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: Płatności za realizację nasadzeń w 2022 r.</p>

Nazwa projektu: Budowa parkingu przy skrzyżowaniu ul. Puławskiej – ul. Zuchów w Lublinie (D-14)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 341 940,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Budowa około 40 miejsc postojowych w tym newralgicznym miejscu rozwiązałyby liczne problemy logistyczne mieszkańców naszej dzielnicy, jak również osób dowożących dzieci do placówek oświatowych znajdujących się bezpośrednio przy skrzyżowaniu ulicy Zuchów oraz Puławskiej, takich jak Szkoła Podstawowa nr 21 im. Królowej Jadwigi, Przedszkole nr 10 w Lublinie, Żłobek nr 4 oraz Centrum Brytyjskie UMCS. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano zatoki postojowe wzdłuż ul. Puławskiej i ul. Zuchów po jednej stronie oraz modernizację jezdni ul. Zuchów na długości 40 m. Ponadto wykonano chodniki po jednej stronie ulicy. Z uwagi na brak możliwości wykonania parkingu w obrębie skrzyżowania z powodu kolizji z siecią gazową wykonano dodatkowo zatokę dla taksówek przy ul. Puławskiej oraz dwie zatoki postojowe na ul. Szarych Szeregów (do parkowania prostopadłego). Łączna liczba miejsc postojowych wyniosła 40. W ramach zadania nasadzono pięć drzew i założono trawniki.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Remont Parkingu przy ulicy Szmaragdowej (D-15)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 347 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 95 431,04 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Remont nawierzchni asfaltowej parkingu przy ulicy Szmaragdowej. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano remont zatoki parkingowej na odcinku 67 m przy ul. Szmaragdowej na wysokości posesji nr 34.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Rowerem na Polibudę (D-21)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: w trakcie realizacji
Stan formalny projektu: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 209 199,56 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakłada wybudowanie brakującego odcinka chodnika i poszerzenie istniejącego w pobliżu Areny Lublin. Odcinek ten prowadzi jazem w kierunku Politechniki Lubelskiej do ul. Wapiennej. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano ścieżkę rowerową wraz z ciągiem pieszym na odcinku od ul. Cukrowniczej przy Arenie Lublin do istniejącego ciągu rowerowo-pieszego za mostem przez rzekę Bystrycę o długości 150 m. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: Z uwagi na brak możliwości wykonania całego zakresu robót opisanego w programie funkcjonalno-użytkowym z powodu lokalizacji czynnej linii elektroenergetycznej przecinającej planowany ciąg pieszo-rowerowy (brak zgody PGE Dystrybucja S.A. na wykonanie robót w tym rejonie) konieczne było wprowadzenie zmian do projektu przebiegu planowanej ścieżki rowerowej i przesunięcie terminu zakończenia zadania na maj 2022 r.</p>

Nazwa projektu: Sygnał i LO VI - wspólnie do celu (D-23)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: VI Liceum Ogólnokształcące w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 349 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 347 449,68 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt przewiduje częściową wymianę ogrodzenia oraz bramy wjazdowej na terenie działek, na których znajduje się Liceum Ogólnokształcące nr 6 i obiekt sportowy Sygnał. W ramach zadania zainstalowane zostaną również modułowe parkingi rowerowe typu „U”, a także piłkochwyty i siedziska stadionowe. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach projektu zakupiono piłkochwyty i zamontowano siedziska stadionowe, zmodernizowano ogrodzenie zewnętrzne i wewnętrzne na stadionie oraz ogrodzenie zewnętrzne szkoły, zamontowano stojaki rowerowe. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: brak</p>

Nazwa projektu: LSM - miejsca parkingowe, chodniki, siłownie, remont boiska (D-25)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin, Szkoła Podstawowa nr 3 w Lublinie, Szkoła Podstawowa nr 29 w Lublinie, XXX Liceum Ogólnokształcące w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 355 736,34 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakłada wybudowanie nowych miejsc parkingowych, remont chodnika, budowę siłowni zewnętrznych oraz remont boiska. Dotyczy bezpośrednio osiedli LSM imienia: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Henryka Sienkiewicza i osiedla Piastowskiego. Prace remontowe zostaną również wykonane w okolicy jednego z Domów Studenckich UMCS. Z uwagi na charakter inwestycji i lokalizację poszczególnych zadań, oddziaływanie projektu będzie dotyczyło wszystkich osiedli LSM i całej dzielnicy Rury. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Opracowano dokumentację oraz wykonano remont boiska do koszykówki przy Szkole Podstawowej nr 3. Ponadto dofinansowano zakup tablic z kosztami. Opracowano dokumentację oraz wykonano siłownię zewnętrzną wraz z tyrolką na terenie Szkoły Podstawowej nr 29. Opracowano dokumentację oraz wykonano siłownię zewnętrzną na terenie XXX Liceum Ogólnokształcącego. Wykonano remont chodnika o powierzchni 120 m² przy ul. Bolesława Chrobrego w rejonie Domu Studenckiego UMCS na odcinku między schodami terenowymi (na wysokości wejścia do akademika). Wykonano 4 miejsca parkingowe o nawierzchni z kostki brukowej w okolicy bloków przy ul. Pana Wołodyjowskiego 3 i 7 oraz Przedszkola nr 46.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Jasne Szerokie (D-38)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 272 200,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 154 672,50 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt obejmuje wybudowanie oświetlenia trzech ciągów pieszych w dzielnicy Szerokie. Dzielnica ta pozbawiona jest podstawowej infrastruktury pozwalającej mieszkańcom odbywać podróże piesze i korzystać z przestrzeni miejskiej, w szczególności po zmroku. Planowane oświetlenie zapewni poczucie bezpieczeństwa osobistego dzieciom, kobietom i osobom starszym, a dodatkowo podwyższy walory estetyczne nowo wybudowanym ścieżkom dla pieszych oraz planowanym do zagospodarowania terenom zielonym. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakres zadania objął zaprojektowanie i budowę oświetlenia trzech ciągów: pierwszy ciąg łączący przystanek autobusowy Lipniak 02 oraz ul. Wygon długości ok. 207 metrów wraz budową 11 latarni, drugi ciąg łączący ul. Dąbrówki z ul. Świętego Wojciecha długości ok. 96 metrów wraz z budową 5 latarni oraz trzeci ciąg łączący ul. Biskupińską z ul. Słowian długości ok. 180 metrów z budową 9 latarni wraz z kosztami na śmieci.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Z Kryształowej wygodnie do Jantarowej (D-39)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 343 170,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakłada budowę oświetlonego ciągu pieszo-rowerowego i pieszego w Dzielnicy Węglin Południowy wraz z infrastrukturą oraz elementami małej architektury i zielenią. Trakt będzie wiodł od ul. Kryształowej do Jantarowej. Projektowany ciąg w tym obszarze, umożliwi mieszkańcom bezpieczną komunikację wewnątrz osiedla. Ułatwi dotarcie do przystanków komunikacji miejskiej, szkoły i kościoła. Ciąg pieszy będzie szczególnie przydatny w dni robocze dla dzieci skracających drogę do SP58 oraz w niedzielę dla uczestników Mszy Świętej w Kościele pw. Jana Kantego. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano ciąg pieszy na odcinku od ul. Jana Pawła II do ul. Kryształowej o długości 125 m oraz od ul. Kryształowej do skrzyżowania ul. Jantarowej z ul. Berylową wraz z oświetleniem, ustawieniem ławek i koszy na śmieci.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Remontujemy ulice na Sławinie – ul. S. Sempołowskiej (D-41)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 349 820,89 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Po latach eksploatacji część ulic na Sławinie wymaga generalnego remontu. Przez kilka ostatnich lat wyremontowano tylko trzy – część ul. Sławinkowskiej, J. Lisa, Modrzejewskiej. W tym czasie na Czechowie i Węglinie znacznie więcej. Do remontu kwalifikują się nawierzchnie i chodniki kilku ulic w pobliżu ul. Zbożowej i ul. Sławinkowskiej, 2 ulic w pobliżu ul. B. Ducha i ul. Północnej, ul. Zbożowej, oraz nawierzchnia al. Warszawskiej (do granicy miasta). Proponuję, by w ramach budżetu obywatelskiego wyremontować ul. S. Sempołowskiej, gdyż to zadanie spełni najlepiej ograniczenia czasowo-kwotowe (część innych ulic nie przeszła by oceny). Remont ulicy był zapisywany w budżecie miasta od dwóch lat i nie został zrealizowany z powodu braku środków. Ulica ma pękającą nawierzchnię (cienka warstwa), która w najbliższym czasie ulegnie całkowitej destrukcji. Na odcinku blisko ul. Sławinkowskiej należy poprawić też odwodnienie. Stanowi dojazd do innych ulic i sklepów spożywczych. Mieszka tu ok. 100 osób. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano remont ul. Sempołowskiej polegający na wymianie nawierzchni jezdni bitumicznej, wymianie krawężników wraz z remontem przylegających chodników.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Przyjemne morsowanie z Lubelskim Klubem Morsów (D-43)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji „Bystrzyca” w Lublinie Sp. z o.o.
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 350 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Lubelski Klub Morsów propagując zdrowy styl życia pragnie aby projekt był dostępny nie tylko dla członków klubu, ale również dla lokalnej społeczności, spacerowiczów, biegaczy, rowerzystów, kajakarzy, wędkarzy oraz wszystkich mieszkańców Lublina i okolic, którzy znajdą się w tym rejonie. Będzie nam miło powitać wszystkich w miejscu wyposażonym w nową, bezpieczną, funkcjonalną i pozbawioną barier infrastrukturę. Projekt zakłada uporządkowanie terenu, odnowienie obecnej infrastruktury, wybudowanie drewnianej wiaty w pobliżu dotychczasowego miejsca regu-larnych, zimowych kąpeli przy tamie Zalewu Zemborzyckiego na rzece Bystrzycy i przystosowanie jej dla osób niepełnosprawnych. Projekt obejmie wybudowanie wiaty, ścieżek; rozbudowę: pomostu i podestu drewnianego; instalację: stojaków rowe-rowych, monitoringu, ławek, wieszaków, oświetlenia, grilla; nasadzenia: drzewa ozdobne, trawnik. Ułatwi to niezbędne czyn-ności przed i po morsowaniu oraz poprawi bezpieczeństwo w tej okolicy. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W listopadzie 2021 r. uzyskano decyzję pozwolenia wodnoprawnego. Wykonano pro-jekt budowlany i wystąpiono o pozwolenie na budowę wiaty wraz z infrastrukturą techniczną. Prace budowlane prowadzone będą w 2022 r.
Wyjaśnienia dodatkowe: zakończenia projektu I półrocze 2022 r.

Nazwa projektu: Kwiaty dla Zelwerowicza (D-45)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Biuro Miejskiego Architekta Zieleni Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 50 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 50 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakłada założenie łąki kwietnej wzdłuż ulicy (po przeciwnej stronie ekranów). Okolica stanie się bardziej przyjazna i przyjemniejsza do wieczornych spacerów czy jazdy rowerem. Podarujemy mieszkańcom kwiaty od Zelwerowicza! ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Założono łąkę kwietną z dodatkiem słoneczników przy ul. Zelwerowicza o powierzchni 3 306 m².
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Ścieżka rowerowa w Alei Warszawskiej - 1 etap (D-46)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 0,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: W ramach projektu należy wykonać dokumentację projektową i 1 etap realizacji ścieżki rowerowej w al. Warszawskiej pomiędzy Rondem Honorowych Krwiodawców a Muzeum Wsi Lubelskiej. Ta ścieżka umożliwi dostęp do Muzeum Wsi Lubelskiej i Ogrodu Botanicznego kilkunastu tysiącom mieszkańców Lublina i turystom. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zawarto umowę na opracowanie kompletnej dokumentacji projektowej na zaprojektowanie ścieżki rowerowej wraz z kanałem technologicznym wzdłuż al. Warszawskiej na odcinku od Ronda Honorowych Krwiodawców do ul. Agronomicznej stanowiącej wjazd do Muzeum Wsi Lubelskiej z zapewnieniem dojazdu do istniejącej stacji rowerowej na kwotę 156 700,00 zł. W związku z planowaną budową zatoki autobusowej w al. Warszawskiej w ramach budżetu obywatelskiego VIII – Utworzenie bardzo potrzebnego przystanku miejskiego na Rogatce Warszawskiej, konieczne było wprowadzenie zmian projektowych i wydłużenie terminu opracowania dokumentacji do 31 marca 2022 r.
Wyjaśnienia dodatkowe: termin planowanego zakończenia projektu kwiecień 2022 r.

Nazwa projektu: Remont ciągów pieszych przy ul. Dziewanny, Jutrzenki, Różanej w Osiedlu RUTA oraz montaż latarni przy ulicy Biedronki i Tymiankowej 3 w osiedlu Łęgi (D-48)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin, Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 296 235,55 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Remont chodników na terenie osiedla „RUTA”: – wzdłuż ul. Dziewanny (od budynku Dziewanny 4 do budynku Dziewanny 12), – przy ul. Jutrzenki na odcinku od ul. Watykańskiej do ul. Matki Teresy z Kalkuty, – przed wejściem do budynku Przedszkola nr 72 na ul. Różanej 9. Chodniki te są w bardzo złym stanie technicznym (liczne nierówności, spękania zapadnięcia i wykruszenia oraz ubytki kostki brukowej) stwarzające zagrożenie dla przemierzających się nimi licznych przechodniów. Montaż latarni parkowych na terenie Osiedla ŁĘGI: – wzdłuż ciągu pieszo-rowerowego usytuowanego pomiędzy Zespołem Szkół nr 10 przy ul. Biedronki 13 a budynkiem przy ul. Biedronki 11 i przedszkolem nr 45 – (działka nr 34/57) – 6 szt. – przy schodach terenowych prowadzących do głównego ciągu komunikacyjnego osiedla w pobliżu przejścia podziemnego pod ul. Armii Krajowej (działka nr 5/21) – 1 szt. – przy łączniku pomiędzy ciągiem pieszym wzdłuż budynku przy ul. Tymiankowej 3 a głównym ciągiem komunikacyjnym osiedla – 1 szt. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano remont chodnika po jednej stronie ul. Jutrzenki na wysokości posesji nr 10 (180 m) oraz remont chodnika po jednej stronie ul. Dziewanny od posesji nr 4 (235 m). Wykonano remont nawierzchni placu przed wejściem do Przedszkola nr 72 przy ul. Różanej 9. Zaprojektowano i zamontowano 6 latarni przy ul. Biedronki i 2 latarnie przy ul. Tymiankowej 3.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Bajkowy plac zabaw na Ponikwodzie (D-50)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 306 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 19 511,97 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Tak bardzo potrzebujemy ogólnodostępnego placu zabaw na Ponikwodzie! Kolorowe huśtawki, ścianki wspinaczkowe dla starszych dzieciaków, zjeżdżalnie czy tablice sensoryczne – nasze dzieci potrzebują takiego miejsca. Nie zapomnimy również o dzieciakach z niepełnosprawnościami ruchu – na placu znalazłaby się podwyższana piaskownica dla dzieciaków poruszających się na wózkach oraz specjalna karuzela, na którą najmłodszy wjadą na wózkach. Wyobraźmy sobie letnie, niedzielne popołudnie – plac zabaw przy ul. Bluszczowej będzie punktem spotkań rodzin z całej Ponikwody. Dzieciaki z Dożynkowej będą mogli spotkać się z dziećmi ze Strzembosza czy Strzeszewskiego. Opuścimy w końcu zamknięte, osiedlowe place zabaw. Bajkowy plac zabaw może powstać na ostatniej miejskiej działce znajdującej się przy ul. Bluszczowej. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano projekt placu zabaw oraz poniesiono wydatek za przygotowanie terenu przy ul. Bluszczowej w związku z planowaną budową placu zabaw. W marcu 2022 r. zawarto umowę na budowę placu zabaw wraz z wyposażeniem na kwotę 238 620,00 zł.
Wyjaśnienia dodatkowe: termin planowanego zakończenia projektu czerwiec 2022 r.

Nazwa projektu: Ścieżka rowerowa wzdłuż Solidarności – kontynuacja (od ul. Kosmowskiej do wysokości al. Smorawińskiego) (D-51)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 220 275,07 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: To propozycja budowy kolejnego odcinka tej ścieżki – od ul. I. Kosmowskiej do wysokości ul. Smorawińskiego (w roku 2020 ma być zrealizowany sąsiedni odcinek – od ronda Pileckiego). Ścieżka o szerokości 2,5 m zostanie poprowadzona w pasie zieleni po południowej stronie ul. Północnej. Wydłuży obecną ścieżkę rowerową z zachodniej części al. Solidarności docelowo w kierunku ul. Wieniawskiej i ul. B. Prusa oraz umożliwi bezpieczne włączenie ruchu rowerowego ze ścieżki wzdłuż al. Smorawińskiego (tymczasowo przez ul. Rogowskiego a docelowo przez planowane połączenie wzdłuż łącznicy ze Smorawińskiego do Solidarności). To fragment docelowej ścieżki wzdłuż doliny rzeki Czechówki, która wykorzystując brak wzniesień, ma połączyć 7 dzielnic miasta oraz Stare Miasto z Ogrodem Botanicznym i Skansenem, gdzie zaczyna się szlak rowerowy do Nałęczowa i Kazimierza Dolnego oraz kilkukilometrową ścieżkę wzdłuż al. Solidarności. Trasa jest zgodna ze Strategią realizacji dróg rowerowych w m. Lublin – 2014 r. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zaprojektowano i wykonano ścieżkę rowerową wzdłuż al. Solidarności na odcinku od ul. Kosmowskiej do ul. Smorawińskiego.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Poprawa infrastruktury drogowej na Tatarach (D-61)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 260 406,34 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Poprawa infrastruktury drogowej bocznej ulicy Gospodarczej, pomiędzy budynkami nr 14 a 16. Projekt zakłada poszerzenie jezdni od wjazdu po stronie prawej (przy bloku nr 16), aż do końca bloku nr 14 po stronie lewej kosztem likwidacji nieużywanego chodnika wraz z wymianą nawierzchni asfaltowej (bez konieczności wycinki drzew). ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano przebudowę jezdni bocznej ul. Gospodarczej pomiędzy budynkami 14 i 16 (fragment jezdni, chodnik i trawnik).
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Park Centralny na Felinie - etap II (D-62)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 27 675,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Budowa i oświetlenie ciągu pieszo-rowerowego od furtki szkoły do ul. Władysława Jagiełły, a następnie od działki 45/2 do ul. Zygmunta Augusta. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano koncepcję architektoniczno-budowlaną oraz dokumentację projektową wraz z dokumentacją kosztorysową i specyfikacją techniczną budowy II etapu Parku Centralnego.
Wyjaśnienia dodatkowe: termin planowanego zakończenia projektu do końca 2022 r.

Nazwa projektu: Budowa ścieżki rowerowej przy al. Solidarności pomiędzy wjazdem do stacji obsługi PZM a ul. Prusa obok planowanego chodnika w miejsce wyeksploatowanego (D-64)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 340 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 0,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Wzdłuż al. Solidarności na odcinku pomiędzy ul. Lubartowską a wjazdem do stacji PZM w ostatnich latach zbudowano nowy chodnik oraz ścieżkę rowerową przechodzącą w drogę serwisową (znikomy ruch – bezpieczna do jazdy rowerem). Na pozostałym odcinku do ul. B. Prusa pozostał odcinek ciągu pieszego pokrytego zniszczonym, pofałdowanym asfaltem o szerokości ok. 4 m i długości ok. 170 m. Na tym odcinku miasto ma zobowiązanie PZM do budowy nowego chodnika. Proponuję, aby obok tego planowanego chodnika zbudować też ścieżkę rowerową o szerokości 2,5 m. W wypadku budowy tylko chodnika nie do końca prawnie będzie możliwy tam przejazd rowerem. Budowa ścieżki rowerowej umożliwi nie tylko przejazd pomiędzy ul. B. Prusa a Zamkiem, lecz będzie kolejnym odcinkiem docelowej drogi rowerowej wzdłuż al. Solidarności, która połączy Śródmieście z zachodnimi dzielnicami, Ogrodem Botanicznym i Skansenem. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zawarto umowę na zaprojektowanie i wykonanie ścieżki rowerowej przy al. Solidarności na odcinku od wjazdu do PZM do ul. Prusa oraz zaprojektowanie i przebudowę chodnika na tym samym odcinku. Inwestycja jest realizowana wspólnie z Polskim Związkiem Motorowym. W ramach inwestycji zakłada się budowę trasy dla rowerzystów o nawierzchni z masy bitumicznej na odcinku od istniejącego włączenia drogi serwisowej do ul. Prusa wraz z budową przejazdu dla rowerów przez ul. Prusa oraz przebudowę chodnika na odcinku od istniejącego włączenia drogi serwisowej do przejścia dla pieszych przed skrzyżowaniem al. Solidarności z ul. Prusa. Ponadto planowana jest przebudowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu: Solidarności-Prusa-Dolnej 3 Maja w związku z wykonaniem przejazdu dla rowerów przez ul. Prusa. W listopadzie 2021 r. rozpoczęto realizację zadania. Przeprowadzono roboty ziemne, wykonano podbudowy pod chodnik i część ścieżki rowerowej oraz częściową nawierzchnię chodnika z kostki betonowej.
Wyjaśnienia dodatkowe: termin planowanego zakończenia projektu 30 maja 2022 r.

Nazwa projektu: Zakup i montaż latarni ulicznych hybrydowych do doświetlenia ulic Hajdowskiej, Zadębie, Jarmarcznej (D-71)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 240 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 0,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakłada zakup i montaż latarni hybrydowych do doświetlenia ulic Hajdowskiej, Zadębie, Jarmarcznej. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zawarto umowę na zaprojektowanie i budowę oświetlenia ulic: Hajdowskiej, Zadębie i Jarmarcznej oraz pełnienie nadzoru autorskiego, od której w dniu 31 sierpnia 2021 r. wykonawca odstąpił. Następnie 15 października 2021 r. podpisano umowę z wykonawcą wyłonionym w powtórny postępowaniu na kwotę 281 670,00 zł. Zakres zadania obejmuje wykonanie oświetlenia drogowego w ul. Hajdowskiej na odcinku od ul. Zadębie w stronę ul. Turystycznej – 5 latarni, w ul. Zadębie od posesji Zadębie 88 w stronę ul. Kasprowicza – 5 latarni oraz w ul. Jarmarcznej od ul. Kasprowicza do posesji Jarmarczna 51 – 13 latarni.
Wyjaśnienia dodatkowe: termin planowanego zakończenia projektu 15 czerwca 2022 r.

Nazwa projektu: Inwestycje na Kośminku (D-74)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 160 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 159 900,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakłada remont nawierzchni dzikiego parkingu przy ul. Dulęby, zagospodarowanie części zaniedbanych terenów zielonych przy ul. Długiej, remont chodnika przy ul. Wspólnej (od wiaduktu do Pawiej), remont chodnika przy Szkole Podstawowej nr 15, przy ul. Elektrycznej oraz remont chodnika przy ul. Żelaznej (od Pawiej do Kamiennej). ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano remont chodnika przy ul. Wspólnej na odcinku od ul. Dywizjonu 303 do ul. Pawiej (273 m) oraz odcinka chodnika przy ul. Elektrycznej przy posesji nr 51 (103 m).
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Poprawienie infrastruktury ul. Przepiórczej i Sieciecha w dzielnicy Głusk (D-76)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin, Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 300 970,70 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Ułożenie dywanika asfaltowego na ul. Przepiórczej i doświetlenie ok. 5 szt. latarni. Doposażenie placu zabaw przylegającego do ul. Sieciecha. Próg zwalniający ul. Sieciecha, Naprawa chodników ul. Sieciecha. Przeniesienie przystanku MPK. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano dywanik asfaltowy ul. Przepiórczej (ok. 309 m) wraz z wykonaniem progu zwalniającego, po obu stronach ul. Sieciecha zmodernizowano chodniki oraz zjazdy, a w miejscu istniejącego przejścia dla pieszych (w rejonie placu zabaw) przed ul. Wojewodzińską wykonano wyniesione przejście dla pieszych (próg zwalniający). W ramach zadania wybudowano 5 słupów oświetlenia drogowego przy ul. Przepiórczej. Wykonano projekt i doposażono plac zabaw przy ul. Sieciecha w piaskownicę, zjeżdżalnię z daszkiem, 2 ławki z oparciem, stojak na rowery.
Wyjaśnienia dodatkowe: Przeniesienie zatoki autobusowej z przystankiem przy ul. Głuskiej nie było możliwe z uwagi na brak terenu na ewentualną lokalizację nowej zatoki (tereny prywatne).

Nazwa projektu: Remont nawierzchni oraz chodnika na ulicy Karola Namysłowskiego (D-80)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 348 312,84 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Obecna nawierzchnia ulicy jak i chodnika jest bardzo zniszczona, miejscami wybrakowana lub zalana nierównym asfaltem lub brakiem płyt betonowych co powoduje zagrożenie dla osób korzystających z tego chodnika jak i przejeżdżających ulicą samochodów. Zakres prac obejmuje sfrezowanie starej nawierzchni jezdni, rozbiórkę starych płyt chodnikowych, a w następnej kolejności ułożenie krawężników oraz ułożenie kostki brukowej na całej długości chodnika, regulację urządzeń wodno-kanalizacyjnych i położenie nowej asfaltowej nawierzchni na długości około 1 200 m. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano remont ul. Namysłowskiego na odcinku od ul. Krasieńskiego do posesji nr 32 (231 m) obejmujący wymianę nawierzchni i krawężników oraz remont chodników i zjazdów.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Położenie nawierzchni asfaltowej na ul. Świętochowskiego (D-82)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 250 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 153 504,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Położenie nawierzchni asfaltowej na ul. Świętochowskiego od ul. Powojowej do ul. Makowej. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Ułożono nową warstwę ścieralną oraz wyrównawczą w ul. Świętochowskiego na odcinku od ul. Powojowej do ul. Makowej (odcinek o długości 567 m), wykonano obustronne pobocza oraz zjazdy z destruktu bitumicznego.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Funkcjonalna i nowoczesna Węglin Arena – miejsce aktywnego spędzania czasu wolnego (D-89)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji „Bystrzyca” w Lublinie Sp. z o.o.
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 350 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Zespół boisk przy ul. Judyma to nowy obiekt sportowo-rekreacyjny pod nazwą Węglin Arena, służący aktywności fizycznej mieszkańców Lublina, w szczególności mieszkańców dzielnicy Węglin Północny i Południowy. Obiekt ten może być jeszcze bardziej przyjazny i funkcjonalny dla mieszkańców w szczególności dla dzieci poprzez wymianę wysłużonego już placu zabaw wymagającego gruntownego remontu i wymiany zdecydowanej większości urządzeń. Dodatkowo projekt przewiduje uatrakcyjnienie terenu poprzez wybudowanie na nim tzw. „strefy betonowej”, czyli stałych przyrządów do dyscyplin sportowych takich jak: tenis stołowy, tenisa ziemnego, szachy i piłkarzyki. Zakup urządzeń takich jak ciągnik jednoosiowy, ciągniczek-kosiarka z dodatkowymi urządzeniami jest niezbędne do utrzymania obiektu w dobrym stanie w szczególności boiska ze sztuczną trawą i nawierzchni z trawy naturalnej. Projekt zakłada także postawienie garażu na ten sprzęt oraz doposażenie boisk w nowoczesny sprzęt sportowy. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano projekt budowlany dla modernizacji placu zabaw, zakupiono i dostarczono stół do gry w tenisa ziemnego oraz minicygnik do pielęgnacji boisk, dostarczono i zamontowano garaż blaszany mający służyć jako magazyn dla sprzętu. W 2022 r. wykonano plac zabaw.
Wyjaśnienia dodatkowe: termin planowanego zakończenia projektu I półrocze 2022 r.

Nazwa projektu: Nasza Kalinowszczyzna (D-92)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 160 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 132 840,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt przewiduje: wykonanie miejsc postojowych przy ul. Krzemienieckiej Lublinie. Inicjatorem projektu są członkowie Rady Dzielnicy Kalinowszczyzna. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano 36 miejsc postojowych usytuowanych wzdłuż ul. Krzemienieckiej oraz przebudowano istniejący parking. Wykonano uszczelnienie jezdni asfaltem przy wbudowanych krawężnikach i zabezpieczono skarpę płytami ażurowymi.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Centrum Aktywności Sportowej Bronowice (etap 2) (D-98)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 0,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt jest drugim etapem działania zmierzającego do powstania Centrum Aktywności Sportowej Bronowice w ramach obiektu sportowego zlokalizowanego na terenie Zespołu Szkół Budowlanych im. E. Kwiatkowskiego przy ul. Słowiczej 3 w Lublinie. Przedsięwzięcie docelowo ma za zadanie adaptację i rewitalizację przestrzeni pod utworzenie profesjonalnej bazy treningowej wraz z zewnętrznym kompleksem rekreacyjnym. Realizacja projektu poprawi warunki uprawiania sportu, a także zwiększy jego dostępność względem wszystkich grup społecznych w dzielnicy Bronowice. W ramach Budżetu Obywatelskiego 2021 podjęta zostanie inwestycja instalacji sztucznego oświetlenia w obrębie głównego boiska piłkarskiego. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wybudowano oświetlenie boisk przy Zespole Szkół Budowlanych przy ul. Słowiczej 2.
Wyjaśnienia dodatkowe: termin planowanego zakończenia projektu kwiecień 2022 r.

Nazwa projektu: Remont chodnika na ul. Polskiego Czerwonego Krzyża (PCK) w Lublinie (D-102)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 44 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 38 991,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Ulica Polskiego Czerwonego Krzyża (przy cmentarzu ul. Unicka) pozostała jako ostatnia w osiedlu, której chodnik wykonany z jednej strony ulicy. Na początku lat 70 ubiegłego wieku, nie był remontowany. Przy ulicy znajduje się przedszkole integracyjne. W roku 2018 i 2019 mieszkańcy składali do Prezydenta Miasta Lublin petycje z prośbą o remont chodnika. Remont chodnika nie został zrealizowany z uwagi na ograniczone środki finansowe. Tym razem mieszkańcy liczą na realizację tak małego a istotnego dla społeczności lokalnej projektu. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano remont chodnika w ul. Polskiego Czerwonego Krzyża po stronie z numerami parzystymi na długości 114 m.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Bądźmy dumni ze Starego Miasta w Lublinie (D-103)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 350 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 0,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt przewiduje poprawę wizerunku i estetyki obszaru Starego Miasta w Lublinie poprzez remont i wykonanie iluminacji jedynej ocalałej Baszty Półokrągłej która stanowiła część systemu obronnego Starego Miasta. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Odnowienie i iluminacja Baszty Półokrągłej zrealizowana została w ramach projektu „Nowe życie Starego Miasta: rewitalizacja zabytków dziedzictwa historycznego i kulturalnego w Łucku i Lublinie”.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Aktywny Lublin (O-1)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Sportu Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 200 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 199 500,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt Aktywny Lublin będzie kontynuacją i rozwinięciem ubiegłorocznego zadania o tej samej nazwie. Będzie skierowany do mieszkańców Lublina, którzy zechcą uczestniczyć w zajęciach sportowych. Zajęcia w ramach projektu będą odbywały się od lutego do listopada 2021 r. Zaplanowane jest zorganizowanie minimum 800 jednostek treningowych, po 45 minut każda. Przewidziane dyscypliny będą skierowane do osób w różnym wieku, począwszy od zajęć realizowanych z myślą o najmłodszych mieszkańcach naszego miasta, przez zajęcia zumba, fitnessu, treningu funkcjonalnego, aqua aerobiku dla osób dorosłych, do gimnastyki dla osób starszych. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach projektu realizowane były bezpłatne zajęcia dostosowane do każdej grupy wiekowej. Mieszkańcy miasta mogli korzystać z takich zajęć sportowych i rekreacyjnych jak: aqua aerobic, biegi, fitness, latino Mama, stretching, szachy, trening funkcjonalny, zumba, gimnastyka i trening ogólnorozwojowy, samoobrona, FightLady, gimnastyka dla seniora. Wydatkowane środki w okresie sprawozdawczym przeznaczono na wynagrodzenia dla prowadzących zajęcia, wynajem obiektów na potrzeby realizacji zajęć oraz na zakup materiałów i usług. W okresie luty–listopad 2021 r. zrealizowano 812 jednostek treningowych po 45 min. każda. W miesiącach lipiec–sierpień zorganizowane zostały dodatkowe zajęcia zarówno dla dzieci, dorosłych, jak i seniorów w dzielnicach: Dziesiąta, Felin, Czuby Południowe, Konstantynów. W zajęciach udział wzięło ok. 500 mieszkańców. Projekt realizowała Organizacja Środowiskowa Akademickiego Związku Sportowego Województwa Lubelskiego (dotacje).
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Sterylizacja psów i kotów właścicielskich i Promocja Adopcji Zwierząt (0-2)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 200 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 179 994,91 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt ma na celu finansowanie promocji adopcji zwierząt ze schronisk i zabiegów sterylizacji, kastracji oraz czipowania psów i kotów właścicielskich a także sterylizacji kotów wolno bytujących z terenu miasta oraz zorganizowanie festynu-pikniku w dzielnicy Hajdów-Zadębie połączonego z promocją adopcji zwierząt ze Schroniska dla Bezdomnych zwierząt w Lublinie i sfinansowanie działań promocyjnych dotyczących adopcji zwierząt. Zabiegi sterylizacji to najlepsza i najskuteczniejsza forma zapobiegania nadpopulacji tych zwierząt a co za tym idzie – ich bezdomności. Czipowanie jest najskuteczniejszym sposobem szybkiego powrotu zaginionego czworonoga do właściciela. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zakupiono wyprawki dla osób decydujących się na adopcję psów i kotów ze Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt. W sumie zakupiono 600 zestawów dla: 100 psów dużych, 100 psów średnich, 100 psów małych oraz 300 kotów. Dla psów dużych przewidziano: miskę na wodę, miskę na karmę, obrozę, smycz i kaganiec; dla psów średnich i małych: miskę na wodę, miskę na karmę, obrozę, smycz i legowisko, a dla kotów: miskę na wodę, miskę na karmę, kuwetę, żwirek i drapak. W ramach zadania zaczipowano 75 psów właścicielskich, wysterylizowano/wykastrowano 58 psów właścicielskich, wysterylizowano/wykastrowano 88 kotów właścicielskich oraz wysterylizowano/wykastrowano 227 kotów wolno żyjących. W ramach akcji promocyjnej pokryto koszty organizacji festynu „Podaj łapę”, tj. wydruk ulotek i plakatów, wynajem systemów wystawienniczych, wykonanie banerów. Ponadto wykonano na potrzeby Schroniska baner na ogrodzenie oraz 2 rolupy na potrzeby wydarzeń plenerowych. Pokryto koszty: kampanii billboardowej, kampanii radiowej na antenie: Radia Lublin, Radia Żółte Przeboje i Radia Eska oraz wykonania 9 banerów na wybiegi dla psów. Ponadto 21 sierpnia 2021 r. zorganizowano festyn „Podaj łapę” w dzielnicy Hajdów-Zadębie, podczas którego promowano adopcję zwierząt.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Zalew Zemborzycki miejscem wypoczynku wszystkich Lublinian (0-3)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji „Bystrzyca” w Lublinie Sp. z o.o.
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 1 500 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 1 500 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Obszar Zalewu Zemborzyckiego od wielu lat jest zaniedbany. Zmieńmy to! Głosując na projekt popierasz szereg zmian, które będą wstępem by ponownie uczynić tą przestrzeń atrakcyjną, bezpieczną i przyjazną. Głosując na ten projekt popierasz remont ok. 1000 m alejek: na Marinie i przy dojściu nad Zalew z pętli na Żeglarskiej. Projekt jest owocem rozmów z mieszkańcami Lublina, MOSiR-em i podmiotami gospodarczymi działającymi nad Zalewem i kontynuacją cieszących się dużym powodzeniem projektów dot. poprawy warunków nad Zalewem z ostatnich lat. 3. Montaż trzech map rowerowych na trasie rowerowej wzdłuż Bystrzycy. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zawarto umowę na realizację robót budowlanych w formule „zaprojektuj i wybuduj”. Realizacja zadania podzielona została na II etapy. Zakończono I etap w zakresie wykonania projektu budowlanego polegającego na wymianie nawierzchni alejek oraz wymieniono łącznie 5 430 m² nawierzchni asfaltowej alejek na terenie ośrodków Marina i Słoneczny Wrotków. Trwa realizacja II etapu w zakresie przebudowy/rozbudowy kolejnych wybranych alejek oraz wykonania map rowerowych.
Wyjaśnienia dodatkowe: termin planowanego zakończenia projektu 2022 r.

Nazwa projektu: Aktywne Pokolenie (0-12)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Sportu Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 200 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 200 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Obserwując bardzo duże zainteresowanie i coroczną liczną mobilizację młodych mieszkańców miasta Lublin zgłaszam projekt Aktywne Pokolenie. Zakłada on realizację zajęć sportowo-rekreacyjnych w Lublinie przez okres przynajmniej 25 tygodni w minimum 7. dyscyplinach. Będą to regularne treningi – 2 razy w tygodniu po 1,5h w miesiącach luty–czerwiec i wrzesień–grudzień. Pandemia koronawirusa (COVID-19) pokazała, że młodzież zamieszkująca miasto Lublin potrzebuje aktywności i domaga się organizacji dodatkowych bezpłatnych zajęć sportowo-rekreacyjnych. Projekt Aktywne Pokolenie wychodzi naprzeciw ich oczekiwaniom i będzie dobrą wizytówką dla miasta Lublin, który im to umożliwi i wspiera w rozwoju osobistym. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach projektu odbywały się zajęcia sportowo-rekreacyjne dla uczniów i studentów między 10 a 26 rokiem życia mieszkających w Lublinie. Istniała możliwość uczestnictwa w następujących zajęciach: pływanie, fitness OUT, squash, badminton, unihokej, koszykówka, tenis stołowy, ergometr wioślarski, siłownia, trójbój siłowy. Wydatkowane środki w okresie sprawozdawczym przeznaczono na wynajem obiektów sportowych, obsługę instruktorską, koordynację zajęć oraz na działania promocyjne. Zrealizowano 1 150 jednostek treningowych w okresie luty – grudzień 2021 r. Projekt realizował Klub Środowiskowy Akademickiego Związku Sportowego Lublin (dotacje).
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Lublin przeciw zanieczyszczeniu powietrza – drzewa dla każdej dzielnicy (0-16)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Biuro Miejskiego Architekta Zieleni Urzędu Miasta Lublin, Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 1 014 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 70 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Polskie środowisko jest coraz bardziej zanieczyszczone. Dziś możemy zacząć naprawę kraju od naszej małej Ojczyzny – Lublina. Projekt zakłada zakup i posadzenie drzew na terenie dzielnic Lublina. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Zadanie zrealizowane przez Fundację Krajobrazy (dotacje) w formie kampanii edukacyjno-informacyjnej. Zrealizowano spotkania z udziałem mieszkańców i przedstawicieli organizacji/institucji w 25 dzielnicach, w ramach których wypracowano mapy nasadzeń pod skupiska drzew (aleje, zagajniki), zebrano zgłoszenia propozycji lokalizacji drzew, odbyły się wizje lokalne w miejscach przyszłych nasadzeń, posadzono wspólnie z mieszkańcami pierwsze drzewa w każdej z dzielnic projektu. Przeprowadzono webinarium „Drzewa w mieście” w temacie znaczenia drzew w skupiskach miejskich, wykonano dokumentację fotograficzną i filmową. W ramach zadania przeprowadzono przetarg oraz podpisano umowy na nasadzenie 829 szt. drzew w dwóch rejonach miasta. Realizacja zadania będzie kontynuowana w 2022 r.
Wyjaśnienia dodatkowe: termin planowanego zakończenia projektu I półrocze 2022 r.

Nazwa projektu: Sterylizacja, kastracja, czipowanie psów i kotów m. Lublina (O-28)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 200 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 191 723,97 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt dotyczy kompleksowego zapobiegania bezdomności psów i kotów z terenu Lublina. Kastracja i sterylizacja to najskuteczniejsze i najbardziej humanitarne metody ograniczania populacji tych zwierząt, a czipowanie powoduje, że zaginiony zwierzak natychmiast wraca do właściciela. Olbrzymie zainteresowanie podobnymi projektami w latach ubiegłych pokazuje jak duże jest zapotrzebowanie na podobne działania ze strony samorządu. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach zadania zaczipowano 187 psów właścicielskich, wysterylizowano/wykastrowano 204 psy właścicielskie, wysterylizowano/wykastrowano 238 kotów właścicielskich oraz wysterylizowano/wykastrowano 569 kotów wolno żyjących, które zostały również odrobaczone i odpchłone.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Goń komara czyli wygnajmy krwio pijców z naszego miasta! (O-34)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Biuro Miejskiego Architekta Zieleni Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 133 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 130 479,38 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Ciepłe zimy i coraz bardziej gorące lata sprawiają, że w mieście coraz trudniej przebywać na dworze. Jest tym bardziej niemiło, że komary tną jak szalone. Projekt zakłada przeprowadzenie akcji odkomarzania na popularnych terenach zielonych Lublina. Pogońmy wspólnie komarom kota! ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Dokonano dwukrotnego oprysku terenów zieleni substancją czynną, która zabija komary, kleszcze i meszki. Wykonano oprysk 280 ha m.in. w następujących lokalizacjach: Błonia przy Zamku, Lasek przy ul. Zbożowej, Ogród Saski, okolice Stadionu Arena Lublin, Ośrodek Graf Marina, Parki: Abramowicki, Botanik, Bronowice, Czechów, im. Jana Pawła II, Kalinowszczyzna, Ludowy, Rury, Rusałka, Zawilcowa; pas wzdłuż Czechówki (od ul. Wodopojnej do ul. Sikorskiego), pas zieleni wzdłuż ul. Filaretów (od ul. Głębokiej do ul. Rymwida), Plac Litewski, Skwery: Podzamcze, przy ul. Gen. Zajączka, przy Placu im. Lecha Kaczyńskiego, przy ulicach: Gospodarczej, Betonowej, Długiej, Ewangelickiej, Farbiarskiej, Głębokiej, Głuskiej i tereny zielone w stronę granic miasta, Jakubowickiej, Pana Tadeusza, Świerkowej, Wspólnej, Słomiany Rynek, Słoneczny Wrotków i okolice (m.in. Ośrodek Dąbrowa), ścieżka rowerowa (od Dworku Grafa do ul. Żeglarskiej), tereny zielone: przy al. Spółdzielczości Pracy (między ul. Obywatelską i ul. Sapiehy oraz między ul. Zagrobskiej i ul. Morzyckiej), ul. Krzemienieckiej, w okolicach boiska przy ul. Medalionów, ul. Ciepłej, ul. Nadrzecznej (pas drogowy od strony rzeki), wawozy przy ulicy: Organowej, Paganiniego, Popiełuszki, Radzyńskiej oraz ścieżka rowerowa dookoła Zalewu Zemborzyckiego.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Stop komarom! Witajcie jerzyki! Zakup i montaż 1000 budek dla jerzyków na terenie miasta Lublina (0-38)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 133 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 66.737,34 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Zakup i montaż 1000 budek dla jerzyków na terenie miasta Lublina. Budki będą przekazane zainteresowanym Radom Dzielnic, do których wystosowane zostanie pismo z prośbą o wskazanie zapotrzebowania i lokalizacji pod budki lęgowe. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W ramach zadania zamówiono 650 szt. budek lęgowych dla jerzyków oraz 200 szt. schronów dla nietoperzy, które zostały przekazane zainteresowanym administratorom nieruchomości (pokryto także koszt montażu). Wykonano również tabliczki informacyjne, a w ramach kampanii edukacyjno-informacyjnej wykonano ulotki i plakaty. Ponadto dofinansowano wykonanie ścieżki przyrodniczej pn. „Nietoperze Doliny Bystrzycy”, która biegnie od Parku Ludowego do Zalewu Zemborzycznego.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: REZERWAT DZIKICH DZIECI 2021 – wakacyjny park kreatywności i kontaktu z przyrodą (0-47)
Rodzaj projektu: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 200 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 200 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Rezerwat Dzikich Dzieci 2021 to propozycja przygodowego placu zabaw w wakacje. Ma zapewnić dzieciom 7+ i młodszym przestrzeń i narzędzia do kreatywnej zabawy, która opiera się na trzech filarach: jest swobodnie wybrana, wewnątrznie motywowana i samodzielnie kierowana. Przeobrażenia jakim zostało poddane dzieciństwo spowodowały odcięcie dzieci od podstawowego narzędzia poznawania i kreowania świata, jakim jest zabawa. Na tym aspekcie warto skupić się w 2021 r. Kluczem do udanego przygodowego placu zabaw jest to, że dzieci same go tworzą, co sprawia, że repertuar możliwych aktywności staje się nieograniczony. Nad bezpieczeństwem dzieci ale przede wszystkim utrzymaniem zabawy w najczystszej postaci czuwają Strażnicy Zabawy-Playworkerzy. Rezerwat Dzikich Dzieci pozostaje nadal jedynym, bezkompromisowym, przygodowym placem zabaw w Polsce, o którego powstaniu decydują od 4 lat mieszkańcy w głosowaniu w BO. W 2018 r. i 2019 r. zarejestrowaliśmy 10 tys wejść dzieci przy średnim czasie pobytu 2h. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Realizację zajęć w ramach Rezerwatu Dzikich Dzieci przy ul. Dolna Panny Marii 8 rozpoczęto 26 czerwca 2021 r. Rezerwat składał się ze strefy ścisłej (dla dzieci w wieku 7-15 lat) oraz strefy buforowej (dzieci poniżej 7 roku życia z opiekunami). Wstęp na plac zabaw był bezpłatny, zajęcia odbywały się do października. Realizowano warsztaty konstruktorskie i prezentacje spektakli dla dzieci, a także spotkania integracyjne dla szkół. Poniesione wydatki dotyczą m.in. dostarczenia narzędzi i niezbędnej infrastruktury, zakupu i zaopatrzenia w materiały zużywalne, środki BHP, odkomarzania, serwisu toalet, odbioru śmieci, transportu.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

3.1.3. Realizacja Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin 2020 (projekty kontynuowane w 2021 r.)

Nazwa projektu: Kolorowe marzenie dzieci (D-26)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 300 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 228 105,15 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: „Kiedy śmieje się dziecko, cały świat się śmieje”. Od 1 września 2017 r. w budynku Gimnazjum nr 7 im. J. Kochanowskiego Miasto Lublin utworzyło publiczną Szkołę Podstawową nr 57 im. J. Kochanowskiego z oddziałami dwujęzycznymi. Infrastruktura, jaka sprawdziła się przy gimnazjum, jest niewystarczająca w przypadku szkoły podstawowej, w której większość stanowią uczniowie klas edukacji wczesnoszkolnej. Ograniczenia lokalowe powodują, że sale świetlicowe są wypełnione uczniami. Idealnym rozwiązaniem jest budowa placu zabaw, który zlikwidowałby ten problem. Przebywanie na placu zabaw – tak potrzebne dzieciom, wpływa nie tylko na ich sprawność fizyczną, ale też sprzyja rozwijaniu umiejętności społecznych i dojrzałości emocjonalnej. Dzieci, nawiązując kontakty z rówieśnikami, tworzą wzajemne relacje i uczą się prawidłowych zachowań. Aktualnie dzieci muszą korzystać z oddalonego o ok. 800 m osiedlowego placu zabaw. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano dokumentację projektową oraz wykonano plac zabaw wraz z wyposażeniem, ogrodzeniem oraz nawierzchnią bezpieczną przy Szkole Podstawowej nr 57.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Nowe parkingi na Tatarach (D-36)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 300 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 241 946,11 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Budowa miejsc parkingowo-postojowych w dzielnicy Tatary. Projekt zakłada wykonanie nowych miejsc postojowych z płyt ażurowych, wkomponowanych w istniejącą zieleń (bez konieczności wycinki drzew). Lokalizacja inicjatywy obejmuje obszar starej ulicy Łęczyńskiej. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W 2020 r. wykonano dokumentację projektową na budowę miejsc parkingowych w pasie drogowym ul. Łęczyńskiej oraz opracowano dokumentację projektową na przebudowę ul. Maszynowej. W 2021 r. w ramach zadania wykonano dwa parkingi pomiędzy ulicami Mełgiewską i Maszynową. Na pierwszym parkingu, wzdłuż prawej krawędzi ulicy wybudowano 5 miejsc postojowych przeznaczonych do parkowania w sposób równoległy do kierunku ruchu. W ramach drugiego parkingu wzdłuż prawej krawędzi ul. Łęczyńskiej wykonano 23 miejsca postojowe, w tym dwa miejsca dla osób niepełnosprawnych. Miejsca zostały przeznaczone do parkowania w sposób prostopadły do kierunku ruchu. Ze względu na zwężenie istniejącej jezdni, wybudowano nowy krawężnik do wysokości skrzyżowania z ul. Mełgiewską oraz chodnik. Odtworzono istniejące trawniki.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

Nazwa projektu: Modernizacja i przebudowa placu zabaw w Przedszkolu nr 5, Filia przy ul. Spokojnej 13 połączona z realizacją projektu budowy schodów i muru oporowego (D-53)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 300 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 0,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Istniejący obecnie plac zabaw nie spełnia standardów pod względem jakości, funkcjonalności i atrakcyjności dla dzieci (na tak małej powierzchni ok. 270 m²). Brak możliwości bezpośredniego przejścia z budynku przedszkola na teren placu zabaw jest dodatkową trudnością dla dzieci pod względem samodzielności, samoobsługi jak i bezpieczeństwa. Wykonanie tych dwóch zadań równocześnie jest niezbędne dla polepszenia komfortu z użytkowania placu zabaw przez dzieci. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W 2020 r. opracowywano dokumentację projektową na przebudowę placu zabaw przy Przedszkolu nr 5. Z uwagi na ubytek dochodów będący konsekwencją COVID-19 odstąpiono od realizacji zadania w 2020 r. W dniu 18 października 2021 r. podpisano umowę na wykonanie nowego placu zabaw wraz z ogrodzeniem, budową schodów prowadzących do ogrodu przedszkolnego wraz z murem oporowym na kwotę 270 994,84 zł.
Wyjaśnienia dodatkowe: termin realizacji projektu marzec 2022 r.

Nazwa projektu: Profesjonalne boisko do piłki koszykowej na Węglinie Południowym dostępne dla wszystkich (D-97)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 300 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 0,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakłada utwardzenie poliuretanem terenu o wymiarach 28 m x 15 m tworząc profesjonalne boisko do piłki koszykowej, na terenie rekreacyjno-wypoczynkowym w Dzielnicy Węglin Południowy w rejonie ulic Szczecińskiej i Warmińskiej. Utwardzenie terenu boiska do gry w piłkę koszykową pianka poliuretanowa sprawi, że gra będzie wspaniałą zabawą dla wszystkich. Nowoczesna sztuczna nawierzchnia przyciągnie zawodników w każdym wieku, zachęci do oddawania rzutów piłką do kosza w pojedynkę lub rozgrywek zespołowych, propagując wśród dzieci, młodzieży i starszych mieszkańców dzielnicy aktywne spędzanie wolnego czasu. Każdy bez względu na wiek będzie mógł przyjąć i indywidualnie lub zespołowo zagrać w kosza. Boisko położone jest na terenie przeznaczonym na cele sportu i rekreacji w sąsiedztwie trawiastego boiska do piłki nożnej, boiska do piłki plażowej oraz budowanego skweru wypoczynkowego z elementami siłowni zewnętrznej w otoczeniu zieleni. Całość stworzy fantastyczne miejsce dla wszystkich. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W 2020 r. opracowano projekt poszerzenia skarpy oraz dokumentację projektową na wykonanie boiska do koszykówki w rejonie ul. Warmińskiej. Realizacja zadania została wstrzymana z uwagi na ubytek dochodów własnych budżetu miasta będący konsekwencją epidemii COVID-19. W 2021 r. prowadzono procedurę przetargową na wybór wykonawcy robót budowlanych. W lutym 2022 r. podpisano umowę na kwotę 278 226,00 zł na budowę boiska do koszykówki przy ul. Warmińskiej.
Wyjaśnienia dodatkowe: termin planowanego zakończenia projektu czerwiec 2022 r.

Nazwa projektu: Ścieżka rowerowa przy Północnej - bezpieczniej na Czechów/ Botanik/ Skansen/ Szerokie i do Śródmieścia (D-101)
Rodzaj projektu: dzielnicowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 300 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 184 000,00 zł
Efekty realizacji projektu <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Dotyczy budowy krótkiego, ale ważnego odcinka ścieżki rowerowej obok ruchliwego odcinka ul. Północnej – od ul. Kosmowskiej do istniejącej ścieżki przy rondzie W. Pileckiego. Ścieżka o szerokości 2,5 m poprowadzona zostanie z dala od jezdni w pasie zieleni pomiędzy ul. Północną a al. Solidarności. Jej realizacja poprawi połączenia między osiedłami Czechowa, Sławina, Sławinka i Szerokiego i umożliwi bezpieczniejszy dojazd: m.in. do McDonalda, na Sławinek, na osiedle Botanik, na Sławin (Poligonowa, Willowa, Zbożowa), do Ogrodu Botanicznego i Skansenu oraz z zachodnich dzielnic w kierunku Śródmieścia. To fragment docelowej ścieżki wzdłuż doliny rzeki Czechówki, która wykorzystując brak wzniesień, ma połączyć 7 dzielnic miasta oraz Stare Miasto z Ogrodem Botanicznym i Skansenem, gdzie zaczyna się szlak rowerowy z Lublina do Kazimierza Dolnego przez Nałęczów i kilku kilometrowa ścieżka wzdłuż al. Solidarności. Trasa jest zgodna ze Strategią realizacji dróg rowerowych w m. Lublin – 2014 r. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W 2020 r. wykonano dokumentację projektową na realizację ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Północnej (na odcinku od istniejącej ścieżki przy rondzie Rotmistrza Pileckiego do ul. Kosmowskiej). Z uwagi na ubytek dochodów własnych budżetu miasta będący konsekwencją epidemii COVID-19 realizacja zadania została wstrzymana. W 2021 r. w oparciu o dokumentację techniczną z 2020 r. wykonano ścieżkę rowerową oraz nawierzchnię chodnika z kostki betonowej pomiędzy ul. Północną a al. Solidarności na odcinku od ronda im. Rotmistrza Witolda Pileckiego do ul. Kosmowskiej. Wykonano także prace przy przesadzaniu zieleni.
Wyjaśnienia dodatkowe: brak

3.2. Zielony Budżet

Zieleń miejska to wkomponowane w przestrzeń zurbanizowaną układy zorganizowanej roślinności – najczęściej w postaci parków, zieleńców, skwerów oraz zieleni drogowej (pasy zieleni, ronda). Zieleń pełni funkcje estetyczną, rekreacyjną, zdrowotną lub osłonową. Obszary zielone, a zwłaszcza te, które są urządzone w celach rekreacyjnych, stanowią niezbędny dla zapewnienia odpowiedniego komfortu element życia mieszkańców i współtworzą satysfakcjonujące warunki wypoczynku w mieście. Zieleń w miastach kontrolowana jest za pomocą rodzajów przeznaczenia terenu zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego oraz poprzez określenie stref ochronnych w zasadach zagospodarowywania terenów miejskich.

Ideą Zielonego Budżetu w Lublinie jest zwiększenie powierzchni i atrakcyjności terenów zieleni oraz miejsc wypoczynku, a tym samym poprawa jakości życia mieszkańców. Celem szczegółowym jest stworzenie parków, zieleńców oraz skwerów, odpowiadających na potrzeby mieszkańców Lublina wyrażone w formie przedkładanych projektów.

W 2016 r. decyzją Prezydenta Krzysztofa Żuka, Lublin jako pierwsze miasto w Polsce, wprowadził Zielony Budżet, czyli dedykowany zieleni, fundusz partycypacyjny. Była to odpowiedź na sugestie mieszkańców zgłaszane podczas spotkań oraz rosnącą liczbę związanych z zielenią wniosków składanych do Budżetu Obywatelskiego. Dzięki temu pomysłowi, każdy mieszkaniec miasta będzie mógł mieć wpływ na tworzenie nowych terenów zieleni lub rewitalizację już istniejących. Program ma za zadanie wpłynąć na poprawę jakości życia mieszkańców oraz funkcjonalności terenów zieleni znajdujących się w granicach miasta. Jest to kolejny projekt, służący upiększaniu miasta.

Opiekę nad realizacją Zielonego Budżetu sprawuje Miejski Architekt Zieleni (od 2022 r. biuro jest częścią Wydziału Zieleni i Gospodarki Komunalnej), wspierane przez inne wydziały Urzędu Miasta Lublin oraz jednostki budżetowe Miasta Lublin.

Jesienią każdego roku rozpoczyna się nabór wniosków, które po weryfikacji (ocenie formalnej – jednostki Urzędu Miasta Lublin oraz ocenie merytorycznej – Zespół Ekspertów) są realizowane z budżetu miasta w następnym roku kalendarzowym. Mieszkańcy mogą zgłaszać wnioski wypełniane na formularzach dostępnych na stronach internetowych Urzędu Miasta Lublin. Istotnym warunkiem jest ogólnodostępność projektów dla wszystkich grup mieszkańców, udział zieleni, kontekst otoczenia, miejsce realizacji, innowacyjność oraz funkcjonalność. Kalendarium każdej kolejnej edycji Zielonego Budżetu przedstawia się następująco:

- październik – składanie wniosków przez mieszkańców;
- listopad-grudzień – ocena formalna wniosków (jednostki Urzędu Miasta Lublin);
- grudzień-styczeń-luty – ocena merytoryczna wniosków (jednostki Urzędu Miasta Lublin, Zespół Ekspertów – powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Lublin);
- luty-grudzień – realizacja wybranych wniosków.

O wyborze zwycięskich projektów decyduje Zespół Ekspertów składający się ze specjalistów z zakresu architektury krajobrazu, architektury, gospodarki przestrzennej i krajobrazu, animatorów kultury oraz społeczników, a także urzędników z Wydziału Zieleni i Gospodarki Komunalnej i Biura Partycypacji Społecznej Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 18. Statystyka Zielonego Budżetu

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021*
Wydatki budżetu miasta na zadania wykonane w ramach Zielonego Budżetu (w mln zł)	0,9	1,2	1,2	0,43	0
Liczba zgłoszonych projektów	107	74	99	145	0
Liczba projektów zaakceptowanych po ocenie formalnej	48	57	87	133	0
Liczba zwycięskich projektów	24	16	26	38	0

* Uwagi: w 2021 r. nie prowadzono naboru projektów w ramach Zielonego Budżetu (szczegółowe wyjaśnienie na str. 106).

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

3.2.1. Zielony Budżet 2021

Pandemia wywołana przez koronawirusa COVID-19 znacząco wpłynęła na realizację poprzedniej, IV edycji Zielonego Budżetu (2020 r.). Stan zagrożenia epidemicznego przełożył się na znaczące obniżenie dochodów miasta przy jednoczesnej konieczności ponoszenia wydatków bieżących związanych z sytuacją nadzwyczajną. Z tego powodu środki finansowe zaplanowane na realizację projektów Zielonego Budżetu zostały ograniczone lub wstrzymane. W konsekwencji niektóre zadania zrealizowane zostały częściowo, a realizację innych odłożono w czasie.

Podobnie w 2021 r., ze względu na epidemię oraz znaczący spadek wpływów do budżetu miasta i konieczność wprowadzenia oszczędności, zdecydowano się nie organizować naboru nowych wniosków do Zielonego Budżetu. W omawianym roku Biuro Miejskiego Architekta Zieleni zdecydowało się wdrożyć inicjatywy zgłoszone przez mieszkańców w poprzednich edycjach. Przede wszystkim dokończyć projekty zaległe, zgłoszone jeszcze w 2020 r.

Tabela 19. Projekty Zielonego Budżetu 2020 r. realizowane w 2021 r.

Lp.	Symbol projektu	Kategoria projektu	Lokalizacja	Tytuł projektu	Koszt (w zł)
1.	20.62	Ochrona zieleni istniejącej	Śródmieście	Poprawa życia drzew w Śródmieściu	49 917,60
2.	20.01	Nasadzenia przyuliczne	Felin	Rewitalizacja zdegradowanego krajobrazu SSE	101 750,08
3.	20.46		Ponikwoda	Stop betonozie na Ponikwodzie	0,00
4.	20.69		Dziesiąta	Kwitnąca ulica Sierpińskiego	37 403,98
5.	20.82		Węglin Południowy	Zazielenienie ul. Gęsiej	37 976,26
6.	20.135		Czechów	Nasadzenia wzdłuż ul. Zelwerowicza na odcinku od Koncertowej do Poligonowej	71 309,59
7.	20.61	Ogrody deszczowe	Projekt ogólnomiejski	Dobrze nawodnione miasto - ogrody deszczowe	70 000,00
8.	20.105		Projekt ogólnomiejski	Lubelskie Ogrody Deszczowe	

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

3.2.2. Realizacja Zielonego Budżetu 2020 (projekty kontynuowane w 2021 r.)

Nazwa projektu: Poprawa życia drzew w Śródmieściu (Z20.62)
Kategoria projektu: ochrona zieleni istniejącej
Lokalizacja: Śródmieście
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Biuro Miejskiego Architekta Zieleni Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 50 000,00 zł ▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 50 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 49 917,60 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Celem projektu było zadbanie o poprawę warunków drzew w Śródmieściu – powiększono (poprzez rozbrukowanie) misy dla drzew rosnących przy ul. Krakowskie Przedmieście (odcinek od ul. Karmelickiej do ul. Wieniawskiej), w misach wymieniono podłoże na ziemię urodzajną i nasadzono krzewy liściaste. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: powiększono (poprzez rozbrukowanie) misy dla drzew, w misach wymieniono podłoże na ziemię urodzajną i nasadzono krzewy liściaste.
Wyjaśnienia dodatkowe: Zadanie zostało wzbogacone o nasadzenia krzewów. Uwagi: Rozbrukowanie i wymianę podłoża sfinansowano ze środków Zielonego Budżetu (49 917,60 zł). Koszt nasadzenia krzewów (41 286,24 zł) został pokryty ze środków na bieżące utrzymanie zieleni.

Nazwa projektu: Rewitalizacja zdegradowanego krajobrazu SSE (Z20.01)
Kategoria projektu: nasadzenia przyuliczne
Lokalizacja: Felin
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Biuro Miejskiego Architekta Zieleni Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 119 140,00 zł ▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 25 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 30 440,49 zł (ul. Zygmunta Augusta), 71 309,59 zł (ul. Józefa Franczaka „Lalka”)
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Wniosek dotyczył wykonania nasadzeń drzew i krzewów ozdobnych w pasach drogowych ulic znajdujących się na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej, zarówno w obszarze hal magazynowych, jak i zabudowań mieszkaniowych. Nasadzenia mogą zostać wykonane w miejscach, gdzie pozwoli na ich realizację infrastruktura techniczna i brak planowanych lub zaawansowanych inwestycji na działkach sąsiadujących – wymaga szczegółowej analizy. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: wykonano nasadzenia na ul. Zygmunta Augusta i ul. Józefa Franczaka „Lalka”.
Wyjaśnienia dodatkowe: Ze względu na pojawienie się możliwości nasadzeń drzew na SSE z innych źródeł, w trakcie przygotowywania dokumentacji projektowej ustalono z wnioskodawcą, że zmienione zostaną lokalizacje, tj. w obrębie dzielnicy Felin na ul. Zygmunta Augusta i ul. Józefa Franczaka „Lalka”. Uwagi: Pozyskano dodatkowe środki, dlatego zadanie mogło zostać wykonane w rozszerzonym zakresie.

Nazwa projektu: Stop betonozie na Ponikwodzie (Z20.46)
Kategoria projektu: nasadzenia przyuliczne
Lokalizacja: Ponikwoda
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Biuro Miejskiego Architekta Zieleni Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 30 000,00 zł ▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 10 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 0,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakłada usunięcie uschniętych, połamanych drzew i nasadzeniu nowych wzdłuż ulicy, po obu stronach skarpy – od ul. Strzeszewskiego w kierunku ul. Węglarza. Nasadzenia zostały zaprojektowane i zostaną zrealizowane w lokalizacjach, które technicznie umożliwiają ich wykonanie. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: usunięto uschnięte, połamane drzewa i nasadzono nowe wzdłuż ulicy, po obu stronach skarpy – od ul. Strzeszewskiego w kierunku ul. Węglarza. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: Projekty nasadzeń opracowało Biuro Miejskiego Architekta Zabytków Urzędu Miasta Lublin, natomiast ich realizacja została w całości sfinansowana ze środków zewnętrznych inwestorów (nasadzenia rekompensacyjne). Ostateczna wartość realizacji nasadzeń zgodna z szacunkiem wynikającym z wniosku mieszkańców.</p> <p>Uwagi: brak</p>

Nazwa projektu: Kwitnąca ul. Sierpińskiego (Z20.69)
Kategoria projektu: nasadzenia przyuliczne
Lokalizacja: Dziesiąta
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Biuro Miejskiego Architekta Zieleni Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu:
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 8 500,00 zł ▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 10 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 37 403,98 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakładał zaplanowanie i nasadzenie roślin ozdobnych (krzewy, trawy, itd.), po obu stronach ul. Sierpińskiego, na odcinku od ul. Zamenhofa do ul. Świętochowskiego. Przygotowano projekt nasadzeń, uzgodniono z Radą Dzielnicy a następnie wykonano nasadzenia. Realizacja zadania korzystnie wpłynęła na poprawę estetyki zmodernizowanej kilka lat temu ulicy. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano planowane nasadzenia roślin ozdobnych (krzewy, trawy, itd.) po obu stronach ul. Sierpińskiego. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: Pozyskane zostały dodatkowe środki na nasadzenia, dzięki czemu nasadzenia przyuliczne w ramach Zielonego Budżetu zrealizowano w poszerzonym zakresie. Tam gdzie były możliwości techniczne, wykonane zostały kompleksowe rabaty z drzew, krzewów i traw ozdobnych.</p> <p>Uwagi: brak</p>

Nazwa projektu: Zazielenienie ul. Gęsiej (Z20.82)
Kategoria projektu: nasadzenia przyuliczne
Lokalizacja: Węglin Południowy
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Biuro Miejskiego Architekta Zieleni Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 48 000,00 zł ▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 10 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 37 976,26 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt dotyczy dokonania nasadzeń drzew i krzewów wzdłuż ulicy Gęsiej do skrzyżowania z ulicą Koralową, tak aby utworzyć zieloną aleję na osiedlu. Zaprojektowano, w miejscach gdzie pozwoliła na to infrastruktura, rabaty z krzewów liściastych i traw ozdobnych. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonano nasadzenia drzew i krzewów wzdłuż ulicy Gęsiej do skrzyżowania z ulicą Koralową.
Wyjaśnienia dodatkowe: Rada Dzielnicy przychyliła się do wniosku mieszkańców i przekazała rezerwę celową na sfinansowanie zadania.
Uwagi: Prace zostały przeprowadzone w ramach zadań związanych z bieżącym utrzymaniem zieleni w pasach drogowych.

Nazwa projektu: Nasadzenia wzdłuż Zelwerowicza na odcinku od Koncertowej do Poligonowej (Z20.135)
Kategoria projektu: nasadzenia przyuliczne
Lokalizacja: Czechów Północny
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Biuro Miejskiego Architekta Zieleni Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: zakończony
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 65 000,00 zł ▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 10 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 71 309,59 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt miał na celu wykonanie nasadzeń drzew, krzewów i traw ozdobnych jako kontynuacji nasadzeń wykonanych na wcześniejszym fragmencie ulicy. Chodziło tu zarówno o pas dzielący jezdnię, jak i pasy boczne. Zrealizowane nasadzenia pozytywnie wpłynęły na poprawę estetyki ulicy, zmniejszając przy tym efekt wzajemnego oślepiania się kierowców pojazdów. Nasadzenia zaprojektowano i zrealizowano w lokalizacjach, które technicznie umożliwiają ich wykonanie. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: Wykonane zostały nasadzenia drzew, krzewów i traw ozdobnych jako kontynuacji nasadzeń wykonanych na wcześniejszym fragmencie ulicy wzdłuż Zelwerowicza na odcinku od Koncertowej do Poligonowej.
Wyjaśnienia dodatkowe: Pozyskane zostały dodatkowe środki na nasadzenia, dzięki czemu zadanie zrealizowano w poszerzonym zakresie. Tam gdzie były takie możliwości techniczne wykonane zostały kompleksowe rabaty z drzew, krzewów i traw ozdobnych.
Uwagi: brak

Nazwa projektu: Dobrze Nawodnione Miasto – ogrody deszczowe (Z20.61)
Kategoria projektu: ogrody deszczowe
Lokalizacja: ogólnomiejski.
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Biuro Miejskiego Architekta Zieleni, Biuro Partycypacji Społecznej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 135 000,00 zł ▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 70 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 70 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Celem projektu jest stworzenie obiektów małej retencji i wykorzystywania wody opadowej, bezpowrotnie odprowadzanej do kanalizacji burzowej. Projekt zakładał budowę ogrodów deszczowych w różnych formach np.: pojemników ustawianych pod rynnami obsadzonych roślinami, w gruncie, niecek filtracyjnych, retencyjnych. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W wyniku połączenia projektu nr Z20.61 i Z20.105 opracowano projekty ogrodów deszczowych w dziewięciu lokalizacjach na terenie miasta. Zrealizowano dwa z nich – w Parku im. św. Jana Pawła II i w pasie drogowym ul. Ochotniczej. Jesienią 2021 r. wykonano niezbędne prace ziemne. Nasadzenia roślin wykonane zostaną wiosną 2022 r. w ramach otwartych warsztatów w terenie. Dodatkowo przeprowadzono spotkania online (webinary) o planowaniu i tworzeniu ogrodów deszczowych. Przygotowano także broszurę propagującą wiedzę nt. małej retencji i jej znaczenia w krajobrazie miejskim. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: Decyzją Panelu Ekspertów Zielonego Budżetu połączono dwa projekty dotyczące tematyki ogrodów deszczowych, tj. Z20.61 i Z20.105 w jeden temat, obejmujący działania edukacyjne i inwestycyjne (budowę pilotażowych ogrodów deszczowych).</p> <p>Uwagi: termin planowanego zakończenia projektu wiosna 2022 r.</p>

Nazwa projektu: Lubelskie Ogrody Deszczowe (Z20.105)
Kategoria projektu: ogrody deszczowe
Lokalizacja: ogólnomiejski
Komórka organizacyjna realizująca projekt: Biuro Miejskiego Architekta Zieleni, Biuro Partycypacji Społecznej Urzędu Miasta Lublin
Stan formalny projektu: w trakcie realizacji
Koszty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szacunkowe wg wniosku mieszkańców: 58 000,00 zł ▪ szacunkowe wg Zespołu Ekspertów: 70 000,00 zł ▪ faktyczne (poniesione wydatki budżetowe w 2021 r.): 70 000,00 zł
Efekty realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planowane wg wniosku mieszkańców: Projekt zakładał utworzenie w przestrzeni miejskiej kilku ogrodów deszczowych wraz z tablicami informacyjnymi i opisem problematyki retencji wody, roli terenów zieleni w procesie jej odbioru oraz utrzymania w obszarze miasta, a także podniesienie świadomości dotyczącej tworzenia różnego rodzaju form retencji wody w mieście. ▪ Osiągnięte w wyniku realizacji projektu: W wyniku połączenia projektu nr Z20.61 i Z20.105 opracowano projekty ogrodów deszczowych w dziewięciu lokalizacjach na terenie miasta. Zrealizowano dwa z nich – w Parku im. św. Jana Pawła II i w pasie drogowym ul. Ochotniczej. Jesienią 2021 r. wykonano niezbędne prace ziemne natomiast nasadzenia roślin przeprowadzone będą wiosną 2022 r. w ramach otwartych warsztatów w terenie. Dodatkowo przeprowadzono spotkania online (webinary) o planowaniu i tworzeniu ogrodów deszczowych oraz stworzono broszurę propagującą wiedzę nt. małej retencji i jej znaczenia w krajobrazie miejskim. <p>Wyjaśnienia dodatkowe: Decyzją Panelu Ekspertów Zielonego Budżetu połączono dwa projekty dotyczące tematyki ogrodów deszczowych, tj. Z20.61 i Z20.105 w jeden temat, obejmujący działania edukacyjne i inwestycyjne (budowę pilotażowych ogrodów deszczowych).</p> <p>Uwagi: termin planowanego zakończenia projektu wiosna 2022 r.</p>

3.3. Szkolny Budżet Obywatelski

W 2021 r. w Lublinie realizowana była pilotażowa edycja Szkolnych Budżetów Obywatelskich. Jest to jedno z działań związanych z uzyskaniem przez Lublin tytułu Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023. Szkolny budżet partycypacyjny/obywatelski to działanie w którym o przeznaczeniu części szkolnego budżetu (puli pieniędzy określonej dyrekcją lub rodziców, bądź też pochodzących z konkursu lub grantu) decyduje społeczność szkolna. Uczniowie i uczennice, zgłaszają pomysły, tworzą projekty, a następnie decydują, które ich zdaniem pomysły są najbardziej atrakcyjne i potrzebne.

Placówki zostały wyłonione w konkursie „Rozwój samorządności uczniowskiej w Lublinie – Szkolne Budżety Obywatelskie” który zainaugurowano 16 kwietnia 2021 r. Oferta skierowana została do miejskich placówek oświatowych takich jak: szkoły podstawowe, ponadpodstawowe, placówki oświatowo-wychowawcze, placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i socjoterapii oraz specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze.

W odpowiedzi, 22 placówki zgłosiły swoje pomysły, opracowane jako „Plany działań na rzecz rozwijania samorządności uczniowskiej”. Spośród tych propozycji komisja konkursowa wybrała 10. Każda ze zwycięskich placówek otrzymała 4 tys. zł oraz wsparcie organizacyjne i merytoryczne w realizacji zadania. W gronie zwycięzców znalazły się:

- Szkoła Podstawowa nr 18 im. Macieja Rataja w Lublinie;
- Szkoła Podstawowa nr 29 im. Adama Mickiewicza w Lublinie;
- Szkoła Podstawowa nr 51 im. Jana Pawła II w Lublinie;
- Szkoła Podstawowa nr 40 im. Lubelskiego Lipca 1980 w Lublinie;
- Zespół Szkół Elektronicznych w Lublinie;
- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 im. Zbigniewa Herberta w Lublinie;
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. Prof. Zofii Sękowskiej w Lublinie;
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 w Lublinie im. Marii Grzegorzewskiej w Lublinie;
- III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej w Lublinie;
- Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Lublinie.

4. Realizacja Strategii Rozwoju Lublina na lata 2013–2020

W 2021 r. trwały prace nad nową strategią dla miasta, która ma obowiązywać do 2030 r. Z tego powodu Rada Miasta Lublin, Uchwałą nr 747/XXIII/2020 z dnia 19 listopada 2020 r., wydłużyła obowiązywanie dotychczasowego dokumentu. W związku z tym w niniejszym w rozdziale znalazło się sprawozdanie (monitoring) z realizacji Strategii Rozwoju Lublina na lata 2013–2020 w oparciu o dane z 2021 r.

4.1. Obszar A. Otwartość

STRATEGIA ROZWOJU LUBLINA NA LATA 2013–2020	
Uchwała nr 693/XXVIII/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 28 lutego 2013 roku w sprawie przyjęcia strategii rozwoju Miasta Lublin	
OBSZAR A. OTWARTOŚĆ	Otwartość jako obszar rozwojowy odnosi się do budowania coraz lepszych kontaktów zewnętrznych Lublina kreujących wizerunek miasta i nowe możliwości rozwoju. Obszar ten jest szczególnie istotny w przypadku nabywania kompetencji mentalnych wśród społeczności. W ramach obszaru otwartości wyróżniono cztery cele strategiczne: A.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej Lublina, A.2. Rozwój relacji zewnętrznych, A.3. Wzmacnianie otwartości kulturowej, A.4. Budowanie więzi regionalnych i metropolitalnych.

A.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej Lublina

Wskaźniki

Na otwartość miasta wpływa przede wszystkim dostępność komunikacyjna. Istotną funkcję pełnią w tym aspekcie drogi, mosty, połączenie kolejowe i lotnicze łączące Lublin z innymi miastami w Polsce, Europie i na świecie. Lublin jest największym miastem Polski Wschodniej i stolicą województwa. Możliwość szybkiego i łatwego dotarcia do Lublina różnymi środkami transportu sprawia, że miasto staje się miejscem spotkań i wymiany, zarówno w kontaktach międzynarodowych, jak i relacjach z okolicznymi gminami i regionem. Dostępność komunikacyjna wpływa również na przyjazność miasta i rozwój przedsiębiorczości, a także przyczynia się do wzmocnienia pozycji Lublina jako ośrodka akademickiego.

Tabela 20. Czas przejazdu koleją i odległość do największych miast oraz przejść granicznych z krajami sąsiadującymi w 2021 r.

Miasta w Polsce	Odległość	Czas przejazdu	
		kolej	samochód
Warszawa	175	2 h 13 min	1 h 55 min
Łódź	255	4 h 02 min	3 h 10 min
Wrocław	458	6 h 29 min	5 h 10 min
Kraków	310	5 h 12 min	3 h 50 min
Gdańsk	504	5 h 07 min	5 h 30 min
Poznań	477	5 h 43 min	4 h 50 min
Przejścia graniczne	Odległość	Czas przejazdu	
		kolej	samochód
Dorohusk (Ukraina)	96	–**	1 h 20 min
Terespol (Białoruś)	148	–*	2 h 20 min
Barwinek (Słowacja)	258	–*	3 h 55 min
Międzynarodowe lotniska	Odległość	Czas przejazdu	
		kolej	samochód
Świdnik (Port Lotniczy Lublin S.A.)	14,4	0 h 17 min	0 h 20 min
Warszawa (Port Lotniczy im. F. Chopina)	176	–*	1 h 50 min
Rzeszów (Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka)	159	–*	2 h 10 min

* Uwagi: brak bezpośrednich połączeń. ** Uwagi: brak ruchu pociągów pasażerskich.

Źródło: Portal Urzędu Miasta Lublin, rozkłady kolejowe PKP, aplikacje dla kierowców i podróżujących.

Odległości oraz czasy przejazdu w 2021 r. do większych miast w Polsce zostały zaprezentowane w tabeli 20. Czas przejazdu został podzielony na transport kolejowy i samochodowy. Rok 2021 był kolejnym, podczas którego trwały prace remontowe linii kolejowej nr 7 łączącej województwo lubelskie z mazowieckim. Informacje o tej inwestycji znajdują się w części „Projekty”.

Natężenie ruchu monitorowane jest przez Wydział Zarządzania Ruchem Drogowym i Mobilnością Urzędu Miasta Lublin. Wyniki badań z podziałem na wjazd i wyjazd z miasta zostały przedstawione w tabelach 21 i 22. Na ich podstawie można stwierdzić, że w ostatnich latach najbardziej obciążoną transportowo ulicą była al. Spółdzielczości Pracy, natomiast mniejszy ruch występował na al. Warszawskiej.

Tabela 21. Natężenie ruchu drogowego na wybranych drogach dojazdowych do Lublina – wjazd do miasta

Kategoria	Wjazd do miasta							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ul. Abramowicka (DW 835)	669	920	516	652	493	b.d.*	b.d.*	b.d.*
al. Kraśnicka (DK 19)	827	841	984	952	872	1 228	1 225	1 026
ul. Nałęczowska (DW 830)	432	281	493	363	455	687	598	628
al. Warszawska (DK 12)	166	430	377	264	398	388	399	652
al. Spółdzielczości Pracy (DW 835)	1 112	1 387	1 408	1 428	1 125	b.d.*	1 411	1 177
ul. Turystyczna (DK 82)	577	559	480	572	645	991	905	770
ul. Metalurgiczna (DW 822)	581	287	576	764	605	682	802	630
al. Witosa (S12)	994	957	1 236	1 108	1 085	b.d.*	b.d.*	b.d.*
Droga Męczenników Majdanka (S12)	413	388	499	511	561	1 012	1 006	897

* Uwagi: od 2019 r. na wybranych drogach nie monitoruje się już natężenia ruchu.

Źródło: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie, Wydział Zarządzania Ruchem Drogowym i Mobilnością Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 22. Natężenie ruchu na wybranych drogach dojazdowych do Lublina – wyjazd z miasta

Kategoria	Wyjazd z miasta							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ul. Abramowicka (DW 835)	827	895	776	1 004	608	b.d.*	b.d.*	b.d.*
al. Kraśnicka (DK 19)	835	823	924	884	922	1 320	1 209	954
ul. Nałęczowska (DW 830)	537	483	568	447	513	767	740	573
al. Warszawska (DK 12)	276	510	357	305	425	744	398	358
al. Spółdzielczości Pracy (DW 835)	1 314	1 202	1 458	1 428	1 357	b.d.*	1 474	1 240
ul. Turystyczna (DK 82)	981	883	828	748	895	548	806	855
ul. Metalurgiczna (DW 822)	458	525	690	806	731	383	917	615
al. Witosa (S12)	1 495	1 189	1 392	1 776	1 472	b.d.*	b.d.*	b.d.*
Droga Męczenników Majdanka (S12)	548	451	614	632	682	705	803	877

* Uwagi: od 2019 r. na wybranych drogach nie monitoruje się już natężenia ruchu.

Źródło: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie, Wydział Zarządzania Ruchem Drogowym i Mobilnością Urzędu Miasta Lublin.

Rok 2021 był kolejnym wyjątkowo trudnym dla ruchu lotniczego. Zamknięcie przestrzeni powietrznej nad Polską, kolejne lockdowny, obostrzenia dla wylatujących i przylatujących, spowodowały duży spadek ruchu pasażerskiego na krajowych lotniskach.

Tabela 23. Liczba operacji lotniczych Portu Lotniczego Lublin S.A.

Kategoria	Liczba operacji lotniczych								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ruch rozkładowy	1 274	1 780	1 906	2 552	3 250	3 621	2 688	1 219	1 274
Ruch czarterowy	76	98	82	24	4	3	14	8	20
Ruch General Aviation	936	1 374	1 744	1 658	1 726	1 659	1 687	1 058	1 651
Razem	2 286	3 252	3 732	4 234	4 980	5 283	4 389	2 285	2 951

Źródło: dane Portu Lotniczego Lublin S.A.

Łączność z miastami zagranicznymi zapewnia Port Lotniczy Lublin S.A. W 2021 r. liczba operacji lotniczych wynosiła 2 951 i był to nieco lepszy wynik od ubiegłorocznego (dodatkowo obsłużono/zrealizowano 6 operacji lotniczych cargo). Składały się na nią operacje ruchu rozkładowego (43,2% wszystkich lotów), ruchu czarterowego (0,7%) oraz ruchu General Aviation (55,9%), operacje lotnicze cargo (0,2%).

W 2021 r. łączna liczba obsłużonych pasażerów przez Port Lotniczy Lublin S.A. wyniosła 108 117. W porównaniu z 2013 r. liczba ta spadła o 43,0%, natomiast w stosunku do 2020 r. zmniejszyła się o 12,9%. Pasażerowie ruchu rozkładowego stanowili 99,0% wszystkich obsłużonych, pasażerowie ruchu czarterowego 0,4%, a ruchu General Aviation – 0,6%.

Tabela 24. Liczba pasażerów korzystających z portu lotniczego

Kategoria	Liczba obsłużonych pasażerów								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ruch rozkładowy	181 995	173 280	255 947	373 978	429 293	454 211	355 821	123 210	107 083
Ruch czarterowy	6 831	11 678	8 269	2 777	202	91	519	302	424
Ruch General Aviation	876	748	895	851	851	886	1 026	687	610
Razem	189 702	185 706	265 111	377 606	430 346	455 188	357 366	124 199	108 117

Źródło: dane Portu Lotniczego Lublin S.A.

Na dostępność komunikacyjną Portu Lotniczego Lublin S.A. wpływ ma także liczba kierunków, która w 2021 r. wynosiła 19. Po 6-letniej przerwie, ponownie uruchomiono połączenie do Gdańska. Polskie Linie Lotnicze LOT zdecydowały się realizować je przez cały rok. Sporym zainteresowaniem cieszyły się wakacyjne kierunki. Węgierski WizzAir obsługiwał loty do bułgarskiego Burgas oraz chorwackiego Splitu. W tabeli 25 przedstawiono kierunki połączeń obowiązujących w ubiegłym roku.

Tabela 25. Kierunki połączeń lotniczych obowiązujących w 2021 r.

Destynacja	Data uruchomienia	Data zakończenia
Burgas	czerwiec 2021	wrzesień 2021
Doncaster	styczeń 2021	-
Dublin	styczeń 2021	-
Eindhoven	styczeń 2021	-
Gdańsk	czerwiec 2021	-
Londyn Luton	styczeń 2021	-
Oslo Torp	styczeń 2021	-
Split	czerwiec 2021	wrzesień 2021
Warszawa	styczeń 2021	-

Źródło: dane Portu Lotniczego Lublin S.A.

W 2021 r. prowadzono też usługi cargo, czyli kompleksową obsługę ładunków lotniczych, zarówno w samolotach pasażerskich, jak i towarowych. W planach lotniska jest również rozwój sektora General Aviation, tj. prywatnych samolotów. Wkrótce na terenie portu powstać mają hangary do parkowania i obsługi małych samolotów biznesowych. Port Lotniczy Lublin ma status lotniska międzynarodowego, dostępnego przez 24 godziny na dobę. Wyposażony jest w urządzenia nawigacyjne (ILS kat. 2) umożliwiające wykonywanie operacji lotniczych w ograniczonych warunkach pogodowych. Port może obsługiwać samoloty do kodu D, a więc wielkości Boeing 767 czy Airbus A310. Ponadto lotnisko jest dobrze skomunikowane z siecią dróg międzynarodowych, ekspresowych oraz z koleją.

Tabela 26. Projekty i przedsięwzięcia wpisujące się w realizację Strategii Lublin 2020

Projekty	
2019–2025	<p>Via Carpatia</p> <p>Budowana etapami europejska międzynarodowa trasa relacji „północ-południe”, łącząca Kłajpedę na Litwie z Salonikami w Grecji. Via Carpatia w Polsce będzie miała ponad 700 km długości i przebiegnie przez województwa: podlaskie, mazowieckie, lubelskie i podkarpackie. Z uwagi na swój przebieg ma szczególnie istotne znaczenie dla wszystkich województw Polski Wschodniej i stanowi szansę na przyspieszenie rozwoju tej części kraju. Drogi S8 i S19 (w tym trasa Lublin – Rzeszów), których przebieg pokrywa się z przebiegiem szlaku Via Carpatia, stanowią kluczowy element sprzyjający zwiększeniu dostępności transportowej wschodniej części Polski w tym Lublina, zarówno w skali kraju jak i UE, oraz sprzyjają ich ekonomicznemu wzrostowi. Rządowy Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014–2023 (z perspektywą do 2025 r.) wskazuje budowę szlaku, jako główny priorytet inwestycyjny. W 2021 r. trwała w regionie budowa ok. 90 km dróg ekspresowych, do ruchu zaś oddano pięć odcinków drogi ekspresowej S19 (ok. 55,5 km): Lublin – Niedzwica Duża, obwodnica Kraśnika, Kraśnik – Janów Lubelski, obwodnica Janowa Lubelskiego, Janów Lubelski – Lasy Janowskie. W omawianym roku trwały prace nad przygotowaniem przetargów na wyłonienie wykonawców kolejnych tras ekspresowych. Podpisane zostały umowy z wykonawcami na realizację odcinka S19 między Lubartowem a Lublinem, a także obwodnicy Chełma w ciągu S12. Obecnie trasy te są na etapie projektowania, a rozpoczęcie prac budowlanych planowane jest w kolejnych latach.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Głównej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.</p>
2021	<p>Modernizacja linii kolejowej nr 7 Lublin – Warszawa</p> <p>Modernizacja linii nr 7 Lublin – Warszawa jest jednym z największych projektów w Krajowym Programie Kolejowym. Po zakończeniu inwestycji czas przejazdu najszybszego pociągu między stolicami Lubelszczyzny i Mazowsza skróci się do około 1 h 30 min. Pociągi pojadą z prędkością do 160 km/h. Powstanie 77 nowych peronów i 11 nowych podziemnych przejść dla pieszych, które poprawią komfort obsługi. Warto pamiętać, że linia nr 7 to strategiczny szlak kolejowy dla województwa lubelskiego. W 2021 r. zakończono prace nawierzchniowe i towarzyszące na odcinku Nałęczów – Lublin Główny oraz budowę łącznicy pomiędzy liniami nr 7 Warszawa Wschodnia Osobowa – Dorohusk i linii nr 68 Lublin Główny – Przeworsk, która w obecnym czasie jest na etapie odbiorów obiektów do eksploatacji. Prace te obecnie są kontynuowane. Zrealizowano budowę i oddano do użytkowania kładkę dla pieszych w gm. Koponica w pobliżu granicy z miastem Lublin (przy wiadukcie nad linią nr 7 na przedłużeniu al. Kraśnickiej).</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Polskich Kolei Państwowych.</p>
2021	<p>Prace inwestycyjne prowadzone przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Realizacja projektu „Prace na linii kolejowej nr 63 Dorohusk – Zawadówka Naftobaza (SZ)”. ▪ Kontynuacja Projektu „Rewitalizacja linii kolejowej nr 30 Łuków – Lublin Północny na odcinku Lubartów – Parczew”. ▪ Realizacja projektu „Poprawa bezpieczeństwa i likwidacja zagrożeń eksploatacyjnych na sieci kolejowej”. ▪ Realizacja zadania „Zabudowa urządzeń EOR na stacji Dęblin linii kolejowej nr 7 Warszawa Wschodnia Osobowa – Dorohusk wraz z dokumentacją projektową”. ▪ Realizacja zadania „Rewitalizacja oświetlenia zewnętrznego na stacji Lublin Tatory prace na linii kolejowej nr 67 Lublin Główny – Świdnik”.
2021	<p>Prace inwestycyjne prowadzone przez Port Lotniczy Lublin S.A.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekt cargo. Projekt wieloetapowy, mający na celu uruchomienie obsługi ładunków, umożliwienie lokalnym przedsiębiorcom dokonywania odprawy towarów z wykorzystaniem terminala cargo. W pierwszej kolejności podjęto działania w zakresie formalno-prawnym skutkujące wydaniem przez Urząd Lotnictwa Cywilnego decyzji administracyjnej nadającej Spółce uprawnienia do obsługi towarów i poczty, jak również status zarejestrowanego agenta dla lokalizacji lotniska Lublin. Uzyskanie uprawnień umożliwiło Spółce w 2021 r. rozpoczęcie działalności obsługi frachtu lotniczego jak i towarów przewożonych transportem drogowym (RFS). Dodatkowo Spółka stara się o finansowanie budowy dużego terminala cargo, rozszerzenie możliwości obsługowych o materiały niebezpieczne (tzw. DGRy). ▪ Projekt hangary General Aviation. Spółka podpisała umowę z operatorem, który na terenie portu wybuduje i będzie prowadził obsługę hangarów lekkich do obsługi i parkowania samolotów biznesowych. Celem projektu, oprócz poprawy wyniku finansowego Spółki, jest popularyzacja, a w konsekwencji wzrost liczby przylatujących do Lublina samolotów prywatnych. Może się to przyczynić do uruchamiania nowych przedsięwzięć biznesowych na terenie Lubelszczyzny.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

A.2. Rozwój relacji zewnętrznych

Wskaźniki

Rozwój metropolii ma swoje odzwierciedlenie w intensyfikacji relacji zewnętrznych – gospodarczych, naukowych, kulturalnych, społecznych i turystycznych. Lublin z roku na rok staje się coraz bardziej rozpoznawalnym miejscem na mapie świata. Świadczy o tym choćby zwiększająca się liczba turystów krajowych oraz zagranicznych, korzystająca z bazy noclegowej. W tabeli 27 przedstawiono dane mówiące o liczbie turystów korzystających z noclegów na terenie miasta. Należy jednak pamiętać, że ogólna liczba turystów odwiedzających Lublin jest znacznie wyższa niż podaje GUS, gdyż nie uwzględnia się w tych statystykach turystów nocujących w hotelach zlokalizowanych poza granicami miasta, nocujących u rodziny czy znajomych, ani tzw. przejezdnych, czyli turystów odwiedzających Lublin bez konieczności korzystania z noclegu.

Tabela 27. Liczba turystów krajowych i zagranicznych odwiedzających Lublin

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Turyści korzystający z noclegów ogółem, w tym:	190 685	193 912	210 892	221 408	255 823	306 639	333 803	440 285	197 454	248 655
<i>turyści krajowi</i>	137 028	140 747	154 281	163 947	189 904	234 845	261 910	364 673	179 824	227 338
<i>turyści zagraniczni</i>	53 657	53 165	56 611	57 461	65 919	71 794	71 893	75 612	17 630	21 317
Udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie turystów (w %)	28,14	27,42	26,84	25,95	25,77	23,41	21,54	20,74	8,93	9,38

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dane za 2021 r. wskazują na stopniowy powrót ruchu turystycznego do stanu sprzed ograniczeń związanych z pandemią koronawirusa. Sezon upłynął przede wszystkim pod znakiem turystyki krajowej. Podobnie jak w latach ubiegłych najwięcej turystów przyjechało do Lublina z obszaru województwa lubelskiego oraz z mazowieckiego. Odnotowano także nasilenie ruchu zagranicznych turystów i odwiedzających. Do Lublina najczęściej przyjeżdżali mieszkańcy Izraela, Rosji, Niemiec, Wielkiej Brytanii i USA. W porównaniu z 2012 r., liczba hoteli w Lublinie zwiększyła się o 19 obiektów, a w grupie tzw. innych obiektów hotelowych przybyły 3 podmioty. Zwiększyła się także ogólna liczba miejsc w turystycznych obiektach noclegowych. W porównaniu do 2012 r., aż dwukrotnie (111,0%), natomiast w odniesieniu do roku poprzedzającego o 3,9%.

Tabela 28. Liczba obiektów i miejsc w turystycznych obiektach noclegowych

Turystyczne obiekty noclegowe	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem, w tym m.in.:	27	29	32	34	39	47	55	55	55	54
<i>hotele</i>	15	16	19	21	24	28	31	33	33	34
<i>motele</i>	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
<i>inne obiekty hotelowe</i>	5	5	5	6	7	9	8	7	7	8
Miejsca w turystycznych obiektach noclegowych	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem, w tym m.in.:	2 320	2 250	2 568	2 874	3 244	3 553	4 163	4 613	4 707	4 888
<i>hotele</i>	1 552	1 470	1 801	1 949	2 222	2 515	2 888	3 294	3 251	3 542
<i>motele</i>	97	97	97	0	0	0	0	0	0	0
<i>inne obiekty hotelowe</i>	385	371	363	537	459	607	440	421	445	500

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w 2021 r. wyniósł 28,6% i był nieco lepszy niż wynik sprzed roku. Generalnie ostatnie dwa lata odbiegają od wyników zaprezentowanych w tabeli 29. Spowodowane jest to wprowadzeniem lockdownu ogólnokrajowego i ograniczeniem ruchu turystycznego. W porównaniu do 2012 r. spadł aż o 17,8%. Mimo wszystko, stopień wykorzystania miejsc noclegowych przy powiększającej się bazie noclegowej, potwierdza dynamiczny wzrost całkowitego popytu na ten rodzaj usług.

Tabela 29. Wykorzystanie miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w Lublinie (w %)

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych	34,8	35,3	36,0	36,5	36,8	40,9	39,3	38,4	22,0	28,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Lublin jest jednym z krajowych liderów w zakresie współpracy międzynarodowej. Wśród miast partnerskich i zaprzyjaźnionych są m.in. Bari (Włochy), Hjørring (Dania), Jiaozuo (Chiny), Lancaster (Wielka Brytania), Lwów (Ukraina), Münster (Niemcy), Nancy (Francja), Nilüfer (Turcja), Rishon LeZion (Izrael), Tbilisi (Gruzja), Timișoara (Albania), Wilno (Litwa), Windsor (Kanada), Viseu (Portugalia). W 2021 r. liczba miast partnerskich Lublina wynosiła 25 (porozumienie na podstawie umowy partnerskiej, ratyfikowanej przez Radę Miasta Lublin), zaś miast zaprzyjaźnionych 21 (porozumienie na podstawie listu intencyjnego podpisywanego przez Prezydenta Miasta). W omawianym roku miasto Lublin nie podpisało żadnej nowej umowy partnerskiej ani listu intencyjnego. Liczba miast partnerskich i podpisanych porozumień o współpracy została przedstawiona w tabeli 30.

Tabela 30. Liczba miast partnerskich i podpisanych porozumień o współpracy

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba miast partnerskich	21	23	25	25	25	25	25	25	25	25
Liczba podpisanych porozumień o współpracy	0	2	2	0	1	13	17	16	21	0
Liczba podpisanych listów intencyjnych	4	3	0	3	1	2	4	1	1	0

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Lublin zrzeszony jest w wielu organizacjach, stowarzyszeniach i sieciach międzynarodowych. Wśród nich wymienić należy Stowarzyszenie Dużych Miast Europejskich Eurocities, którego celem jest reprezentowanie interesów miast wobec instytucji i agend Unii Europejskiej, europejską sieć miast i uczelni EUniverCities zorientowaną na tworzenie najatrakcyjniejszych warunków do studiowania i promocję potencjału naukowego i dydaktycznego, program Miast Międzykulturowych Rady Europy promujący projekty kulturalne nawiązujące do problematyki wielokulturowości oraz program Urbact, za sprawą którego realizowane są projekty rewitalizacyjne. Ponadto Lublin jest stowarzyszony w sieci Xarxa FP, której celem jest wspieranie edukacji zawodowej, w tym wymiana uczniów i nauczycieli na praktyki i staże w ramach projektów ERASMUS+. Miasto współpracuje też w ramach inicjatywy Emerging Europe Alliance, zorientowanej na zwiększenie międzynarodowej konkurencyjności firm i instytucji w krajach wschodzącej Europy. W 2021 r. procedowany był wniosek o przystąpienie Lublina do europejskiej federacji stowarzyszeń na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Europy – Europa Nostra⁶. Dzięki tym kontaktom, każdego roku realizowanych jest kilkadziesiąt transgranicznych projektów pozwalających na realną współpracę przedstawicieli miast, uczelni wyższych, placówek oświatowych, instytucji kultury, organizacji pozarządowych i biznesu. Podsumowując, współpraca międzynarodowa Lublina obejmuje cały szereg aspektów i jest dowodem na to, jak ważną rolę w polityce Urzędu Miasta Lublin przypisuje się budowaniu i rozwijaniu relacji zewnętrznych. Zawieranie umów z miastami partnerskimi jest przejawem pogłębionej współpracy oraz silnych więzi.

Dorocznym, ważnym wydarzeniem świadczącym o pozycji metropolitalnej Lublina, jest Kongres Inicjatyw Europy Wschodniej – miejsce spotkań praktyków współpracy rozwojowej i transgranicznej oraz platforma dialogu środowisk nauki, kultury, edukacji, władz samorządowych i państwowych z tej części Europy. Pandemia nie przeszkodziła w organizacji 10., jubileuszowej edycji Kongresu, miała jednak wpływ na jego kształt. Tematem przewodnim hybrydowego Kongresu było „Miasto i region 2030”. Uczestnicy dyskutowali o przyszłości miast i regionów w obliczu nowych wyzwań rozwojowych w okresie po pandemii.

Lublin, jako pierwsze miasto w Polsce, zdobył tytuł Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023. Tytuł ten przyznawany jest przez Europejskie Forum Młodzieży na okres jednego roku. Jego celem jest wzmocnienie pozycji

⁶ Uchwała nr 1031/XXXII/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 21 października 2021 r. w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie do Europa Nostra – europejskiego stowarzyszenia na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Europy z siedzibą w Hadze w Holandii, na zasadach członka stowarzyszeniowego

młodych ludzi, zwiększenie ich uczestnictwa w podejmowaniu decyzji w mieście oraz wzmocnienie tożsamości europejskiej.

Wyjątkowe znaczenie w 2021 r. miał międzynarodowy projekt pod nazwą „Portal”, realizowany we współpracy z Urzędem Miasta Wilno i litewską Fundacją Benediktas Gylys oraz Ośrodkiem Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdzoża”. Poprzez wizualne „okno” pomiędzy miastami (kamery transmitujące obraz w czasie rzeczywistym) mieszkańcy mogą wchodzić we wzajemne interakcję, pozdrowić się czy po prostu podejrzeć co się dzieje „po drugiej stronie”. Za pośrednictwem Portalu, 7 czerwca 2021 r., odbyło się spotkanie Prezydentów Miast: Wilna – Remigijusa Šimašiusa i Lublina – Krzysztofa Żuka.

Tabela 31. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020

Projekty	
2018-2024	<p>Making-City</p> <p>Jest to europejski projekt, którego liderem jest Fundacja Cartiff (Hiszpania). Celem 60-miesięcznego projektu z budżetem opiewającym na ponad 20 milionów euro jest rozwiązanie problemu nadmiernej emisji CO₂ w miastach i zademonstrowanie transformacji miejskiego systemu energetycznego w kierunku miast o niskiej emisji dwutlenku węgla w oparciu o koncepcję PED (Positive Energy District). W prace nad projektem włączyło się 33 partnerów z 9 krajów, tj. Hiszpanii, Holandii, Finlandii, Francji, Turcji, Słowacji, Bułgarii, Włoch i Polski. W 2021 r. rozpoczęły się badania ankietowe wśród mieszkanki i mieszkańców Lublina mające na celu zebranie opinii dotyczących transformacji energetycznej miast, gotowości na nią, a także zainteresowania tematyką zrównoważonego rozwoju energetycznego. Badania realizowane są równolegle we wszystkich miastach partnerskich projektu.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2019-2022	<p>Kadry nowoczesnego Lublina</p> <p>Projekt realizowany jest w ramach programu Erasmus+ (sektor Edukacja dorosłych). Skierowany jest do 49 pracowników Urzędu Miasta Lublin, którzy w ramach projektu będą uczestniczyć w 7-dniowych wyjazdach typu job shadowing (39 osób) oraz szkoleniu na temat budowania wizerunku marki miasta w kontekście horyzontalnym i wertykalnym połączonym z warsztatami i wizytą studyjną w jednym z europejskich miast. Efekty projektu to rozwój kompetencji i umiejętności pracowników Urzędu Miasta Lublin odpowiedzialnych za promocję, zarządzanie wizerunkiem, planowanie strategiczne, współpracę z instytucjami i organizacjami pozarządowymi z obszaru turystyki kulturowej i wsparcia biznesu. W 2021 r. zrealizowanych zostało 7 wizyt studyjnych w takich miastach jak: Malaga (Hiszpania), Parma (Włochy), Reykjavik (Islandia), Maribor (Słowenia), Lizbona (Portugalia), Münster (Niemcy), Delmenhorst (Niemcy). Łącznie w projekcie wzięło udział 39 pracowników Urzędu Miasta Lublin.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2021-2025	<p>MOVE IT like Lublin – a Chisinau public transport sustainable development initiative</p> <p>Celem projektu jest reforma systemu zarządzania transportem publicznym w Kiszyniowie, w tym poprawa dialogu politycznego między urzędami centralnymi a władzą lokalną, wzmocnienie kompetencji samorządu w zarządzaniu podległymi jednostkami zgodnie ze standardami Unii Europejskiej, zwiększenie przejrzystości transportu publicznego poprzez zastosowanie nowoczesnych rozwiązań informatycznych i technologicznych oraz wzrost kompetencji kadry sektora transportu publicznego w Kiszyniowie. Miasto Lublin występuje w roli partnera, którego głównym zadaniem jest udzielanie wsparcia merytorycznego miastu Kiszyniów poprzez przekazanie doświadczeń, w postaci szkoleń i konsultacji z zakresu wdrażania nowoczesnych rozwiązań w transporcie publicznym. W 2021 r. w ramach projektu odbyły się lubelskie obchody Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2018-2021	<p>Bezpieczeństwo i higiena pracy – priorytet międzynarodowy</p> <p>Projekt jest finansowany z funduszy Komisji Europejskiej w ramach Programu Erasmus+. Jego celem jest wymiana wiedzy oraz dobrych praktyk w zakresie dalszego doskonalenia kompetencji kluczowych w dziedzinie wstępnego i ustawicznego kształcenia i szkolenia zawodowego (zwłaszcza umiejętności czytania i pisanie, rozumowania matematycznego i umiejętności cyfrowych). Liderem projektu jest Związek na rzecz Dzieci i Młodzieży z węgierskiego miasta Kallosejmem (Węgry). Projekt powstaje we współpracy z Ceip Santa Rosa (Hiszpania), Scoala Gimnaziala George Valsan (Rumunia), 3rd Lyceum of Veria (Grecja), Sivriker Cok Programli Andolu. Lisesi (Turcja).</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty	
2018-2022	<p>EHL@N – Sieć Współpracy Miast i Miejsc Znaku Dziedzictwa Europejskiego</p> <p>Projekt powstał jako jedno z działań służących tworzeniu sieci współpracy miast, miejsc i obiektów uhonorowanych Znakiem Dziedzictwa Europejskiego. Głównym liderem jest Burghauptmannschaft Osterreich Imperial Palace w Austrii. W 2021 r. w ramach projektu zorganizowano konkurs fotograficzny „Europa zaczyna się tutaj”. Jego celem była promocja podstawowych wartości Unii Europejskiej, na które składają się godność i prawa człowieka, wolność, demokracja, równość i praworządność. Tematem przewodnim prac nadesłanych do konkursu były miejsca oznaczone Znakiem Dziedzictwa Europejskiego oraz odbywające się w nich wydarzenia i wszelkiego rodzaju aktywności promujące wspólne europejskie dziedzictwo.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2019-2022	<p>Rozwój technik edukacyjnych w oparciu o kontekst regionalny</p> <p>Projekt powstał z myślą o młodzieży i ma na celu zapoznanie ich z historią, kulturą i dziedzictwem swoich „małych ojczyzn”. Projekt ten ma również rozwijać umiejętności językowe oraz pobudzać kreatywność. Liderem projektu jest Gmina Lublin – XXVII Liceum Ogólnokształcące im. Zesłańców Sybiru, współpracując z partnerami z Włoch, Turcji i Bułgarii. Został on sfinansowany z funduszy Komisji Europejskiej w ramach Programu Erasmus+.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2019-2022	<p>Nie prześladuj mnie, nie dyskryminuj mnie, daj mi szansę</p> <p>Projekt realizowany jest w ramach Programu Erasmus. Celem projektu jest walka z agresją rówieśniczą, z cyberagresją, przemocą domową, przemocą na tle narodowościowym i religijnym. Wzmocnienie u uczestników projektu poczucia własnej wartości oraz tolerancji i empatii. Pobudzanie twórczego myślenia uczniów. Przygotowanie materiałów dydaktycznych do wykorzystania podczas procesu dydaktycznego w czasie trwania projektu, jak i po jego zakończeniu. Rozwijanie umiejętności językowych uczestników projektu. Dzięki projektowi licealiści mają możliwość poznać młodzież z wielu krajów europejskich, rozwinąć kompetencje językowe i umiejętność pracy w grupie (także międzynarodowej), zwiedzić ciekawe miejsca i poznać kulturę krajów partnerskich, przeżyć przygodę życia i zaprzyjaźnić się z rówieśnikami z różnych państw. Nauczyciele poprzez kontakt ze swoimi kolegami z Europy wzbogacają warsztat pracy, tworzą sami i wspólnie z partnerami materiały dydaktyczne, scenariusze lekcji, dzielą się wiedzą i doświadczeniem.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2019-2021	<p>INTERCULTURE 5S: International volunteering for solidarity in the field of city development</p> <p>Wolontariat międzynarodowy na rzecz solidarności w sferze rozwoju miast. Program jest finansowany przez Komisję Europejską. Partnerami projektu są Gmina Lublin i Narodowy Uniwersytet Gospodarki Wodnej i Zarządzania Zasobami Naturalnymi w Równym. Celem przedsięwzięcia jest przekazanie młodym ludziom z Ukrainy i Polski wiedzy i doświadczenia przy organizacji dużych wydarzeń, takich jak festiwale i kongresy oraz promowanie wartości europejskich, nauka tolerancji i otwartości poprzez wymianę wielokulturową wolontariuszy z Polski i Ukrainy. Działania projektu skierowane są do 68 wolontariuszy z Ukrainy i Polski zaproszonych na 5 krótkoterminowych wolontariatów podczas 5 dużych imprez, organizowanych przez Urząd Miasta Lublin.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

A.3. Wzmacnianie otwartości kulturowej

Wskaźniki

Otwartość to pojęcie często używane w dyskursie publicznym. Wyraża się swoistym „ukierunkowaniem do wszystkich”, „przeznaczeniem dla wszystkich”, ale także „zgodą na wzięcie udziału (włączenia się) przez każdego”. Otwartość jest więc postawą wyrażającą się przychylnością, aprobatą, uniwersalizmem. Taka idea czyni społeczność lokalną dostępną, ale i przychylną wobec innych. Miasto Lublin od lat akcentuje swoją otwartość zarówno w ramach tworzonej przez siebie mikrospołeczności, jak i na zewnątrz. Jednym ze wskaźników ilustrujących to zagadnienie jest liczba zameldowanych tu mieszkańców pochodzących zza granicy. Wprawdzie dane meldunkowe obejmują tylko część ogółu obcokrajowców mieszkających w Lublinie, jednak przyrost tej liczby oznacza, że miasto stwarza im przyjazne warunki, a zacieśniające się więzi społeczne sprawiają, że grupa ta nie jest wykluczana. Dobra adaptacja w środowisku to podstawa do podejmowania kolejnych działań. W 2021 r. w Lublinie było zameldowanych 5 244 cudzoziemców. W porównaniu z 2012 r. jest to wzrost o 149,5%, natomiast w stosunku do roku poprzedzającego jest to spadek o 32,5%. Dane zostały przedstawione w tabeli 32.

Tabela 32. Liczba zameldowanych obcokrajowców w Lublinie

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zameldowanych obcokrajowców	2 102	2 295	3 102	2 801	2 780	2 692	2 611	4 411	3 957	5 244

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

W jego misję wpisana jest idea integracji, łączenia pokoleń, pomocy najsłabszym i tym, którzy dopiero wchodzą w życie. Ponadto w Lublinie realizowane są liczne projekty, które mają na celu integrację mieszkańców z osobami, które nie posiadają obywatelstwa polskiego, a które wybrały Lublin ze względu na studia czy pracę. Przykłady takich działań zostały przedstawione poniżej. Warto dodać, że wzmacnianie otwartości kulturowej jest efektem wielu innych projektów opisanych w części B.4. *Wspieranie rozwoju kultury czasu wolnego*.

Tabela 33. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020

Projekty	
2021	<p>Europejska Stolica Młodzieży 2023</p> <p>Znaczącym wydarzeniem 2021 r. było zdobycie przez Lublin, tytułu Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023. Zaproponowany program działań oparto na europejskich wartościach: włączanie do współdecydowania o mieście, dostępność, zapobieganie dyskryminacji. W ramach realizacji tytułu ESM zaplanowano ponad 80 wydarzeń w trzech sekcjach: Miasto dla młodzieży – działania zaprojektowane przez „miasto” dla młodzieży, Młodzież dla miasta – projekty/inicjatywy młodzieżowe, Młodzież i miasto – współpraca i partnerstwo pomiędzy młodzieżą i „miastem”, na rzecz planowania i realizacji wspólnych działań. Tytuł Europejskiej Stolicy Młodzieży przyznawany jest przez Europejskie Forum Młodzieży na okres jednego roku. Jego celem jest wzmocnienie pozycji młodych ludzi, zwiększenie ich uczestnictwa w podejmowaniu decyzji w mieście oraz wzmocnienie ich tożsamości europejskiej. Budżet ESM w latach 2021–2023 zaplanowany jest na kwotę około 27 mln zł, a w samym 2023 r. na działania dla młodzieży przeznaczony jest ponad 13 mln zł.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2021	<p>452. rocznica zawarcia Unii Lubelskiej</p> <p>W 2021 r. przypadła 452. rocznica zawarcia Unii Lubelskiej. Z inicjatywy lubelskich towarzystw kresowych w 2015 r. Rada Miasta Lublin ustanowiła 1 lipca Dniem Unii Lubelskiej. Z tej okazji Urząd Miasta Lublin zorganizował dla mieszkańców wydarzenia upamiętniające rocznice, w tym koncerty, spotkania, spacer.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty	
2007-obecnie	<p>Wielokulturowy Lublin</p> <p>Jest to festiwal przybliżający kultury i tradycje mniejszości narodowych, etnicznych, religijnych i wyznaniowych obecnych w Lublinie. W 2021 r. podczas 14. edycja festiwalu skupiono się na wyłącznie wydarzeniach muzycznych. Podczas dwóch koncertów wybrzmiały wielokulturowe inspiracje muzyczne. Na scenie Muszli Koncertowej w Ogrodzie Saskim wystąpiły Kapela ze Wsi Warszawa oraz Dagadana.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2011-obecnie	<p>Kongres Współpracy Transgranicznej Lublin 2021</p> <p>W 2011 r. w Lublinie zainicjowano pierwszy Kongres skupiający środowiska kultury z krajów Partnerstwa Wschodniego – Kongres Kultury Partnerstwa Wschodniego. W kolejnym roku powołano Centrum Kompetencji Wschodnich, którego celem było inicjowanie nowych przedsięwzięć w szeroko rozumianej współpracy rozwojowej. Centrum było organizatorem kolejnego kongresu – Kongresu Inicjatyw Europy Wschodniej. Kongres pomaga budować platformę dialogu dla samorządów, organizacji pozarządowych, środowiska nauki, kultury i biznesu. W dotychczasowych edycjach uczestniczyły tysiące osób z ponad 40 krajów. Jubileuszowa edycja odbyła się w 2021 r. Po raz pierwszy spotkano się w formule hybrydowej, z uczestnikami w Lublinie i online. Tematem przewodnim konferencji było hasło „Miasto i region 2030”. Spotkania poświęcone były przyszłości miast i regionów w obliczu nowych wyzwań rozwojowych w post pandemicznej perspektywie. Podczas trzech dni wydarzenia odbyły się liczne panele, dyskusje i warsztaty z udziałem samorządowców, ekspertów, przedstawicieli biznesu i trzeciego sektora.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2007-obecnie	<p>Ukraina w Centrum Lublina</p> <p>Jest to festiwal poznawania kultury ukraińskiej organizowany w mieście od 2007 r. W 2021 r. Fundacja Kultury Duchowej Pogranicza po raz 14. zorganizowała przedsięwzięcie, której celem jest prezentacja kultury ukraińskiej w różnych jej przejawach, aktywizacja mieszkańców miasta, próba przełamania negatywnych stereotypów i uprzedzeń oraz nawiązywanie współpracy. W programie festiwalu znalazło się wiele wydarzeń, m.in. konkurs wiedzy o Ukrainie wśród licealistów, konkursy fotograficzne i literackie, spotkania autorskie, warsztaty, spacer po Lublinie i wiele innych.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2020-obecnie	<p>Lubliner Festival</p> <p>Festiwal Kultury Żydowskiej to wydarzenie w przestrzeni społeczno-kulturalnej Lublina, które poprzez muzykę, spektakle, spacer po żydowskim Lublinie oraz poprzez warsztaty i działania edukacyjne, otwiera okno na żydowską przeszłość miasta. Poszanowanie dziedzictwa historycznego dzięki zastosowaniu nowoczesnych środków wyrazu łączy pamięć historyczną z dzisiejszym, aktualnym obliczem miasta. Wydarzenie wypełnia pustkę kulturową po nieistniejącej już dzielnicy żydowskiej. W 2021 r. w 2. edycji festiwalu zaprezentowana została muzyka, która łączy pokolenia i poprzez którą słuchacze uczyli się o zwyczajach i tradycji żydowskiej. W programie znalazły się zarówno jazz, jak i muzyka klezmerska, sety DJ-skie, alternatywa oraz muzyka chasydzka i klasyczna.</p>

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

A.4. Budowanie więzi regionalnych i metropolitalnych

Wskaźniki

Jedną z najważniejszych ról, jaką „na zewnątrz” pełni Lublin jest reprezentowanie interesu regionu oraz oferowanie jego mieszkańcom dostępu do nauki, kultury, usług, nowych technologii. Dzięki swojemu potencjałowi miasto jest lokomotywą rozwoju regionu w wymiarze gospodarczym i społecznym. Lublin, jako ośrodek metropolitalny rozwija także relacje ponadregionalne, w tym relacje międzynarodowe.

Warunek niezbędny do rozwoju więzi regionalnych i metropolitalnych stanowi spójny system transportowy miasta z otoczeniem regionalnym. Jednym z jej przejawów jest zwiększająca się długość tras komunikacyjnych poza granicami Lublina. W tym przypadku kluczową rolę pełnią inwestycje drogowe, które zostały przedstawione w części A.1. *Poprawa dostępności komunikacyjnej Lublina* oraz B.1. *Poprawa infrastruktury technicznej*. Do spójności transportowej całego regionu przyczynia się także komunikacja publiczna – w tym kolejowa i autobusowa. W 2020 r. prowadzone były dwie kluczowe inwestycje drogowe na drogach krajowych – S19 z Lublina w kierunku Rzeszowa, S17 z Lublina do Warszawy, trwały także prace modernizacyjne linii kolejowej nr 7 Lublin – Warszawa. Rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej przełoży się w najbliższych latach na korzyści i szanse dla Lublina i regionu, mierzone dalszym rozwojem gospodarczym i społecznym oraz wzrostem poziomu życia mieszkańców.

Istotne znaczenie dla wzmacniania więzi Lublina z otaczającymi gminami ma rozwój komunikacji podmiejskiej. Zgodnie z danymi przekazanymi przez Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie, długość tras komunikacji publicznej poza granicami miasta zmniejszyła się 1 km w stosunku do poprzedniego roku, natomiast zwiększyła się o 105,4 km w porównaniu z 2012 r.

Tabela 34. Długość tras komunikacji publicznej poza granicami miasta Lublin

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Długość tras poza granicami miasta Lublin	62,6	62,6	75,5	108,4	108,2	118,0	147,0	164,0	169,0	168,0

Zródło: dane Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie.

Jednym z kluczowych czynników wspierających realizację aspiracji metropolitalnych Lublina, a zarazem wzmacniających konkurencyjność całego regionu, jest potencjał innowacyjny miasta. Jako największe miasto regionu, z ulokowanymi na jego obszarze przedsiębiorstwami i uczelniami wyższymi, Lublin odgrywa kluczową rolę w powstawaniu, adaptacji i dyfuzji rozwiązań innowacyjnych na obszarze województwa. Na tej płaszczyźnie więzki Lublina z regionem można postrzegać dwukierunkowo. Podmioty zlokalizowane w regionie mogą rozwijać się korzystając z wiedzy i rozwiązań wypracowanych w środowisku innowacyjnych dużego miasta. Natomiast dzięki współpracy z podmiotami ulokowanymi w Lublinie oraz zapotrzebowaniu na innowacyjne dobra i usługi podmiotów gospodarczych i samych mieszkańców, jednostki te mogą dostarczać rozwiązania dla firm i mieszkańców.

Tabela 35. Liczba zarejestrowanych patentów i zgłoszonych wynalazków w Lublinie

Kategoria	Lublin									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba patentów i wynalazków ogółem, w tym:	214	227	245	298	278	307	338	390	347	449
<i>Liczba uzyskanych patentów</i>	<i>63</i>	<i>68</i>	<i>91</i>	<i>146</i>	<i>152</i>	<i>176</i>	<i>217</i>	<i>181</i>	<i>132</i>	<i>221</i>
<i>Liczba zgłoszonych wynalazków</i>	<i>151</i>	<i>159</i>	<i>154</i>	<i>152</i>	<i>126</i>	<i>131</i>	<i>121</i>	<i>209</i>	<i>215</i>	<i>228</i>

Zródło: dane Urzędu Patentowego w Warszawie.

Wskaźnikiem wykorzystywanym do określenia poziomu innowacyjności jest liczba zarejestrowanych patentów. W porównaniu do roku poprzedniego, w 2021 r. liczba uzyskanych w mieście patentów wzrosła o 67,4% natomiast zgłoszonych wynalazków wzrosła o 6,0%. W przypadku województwa lubelskiego zwiększyła się liczba uzyskanych w 2021 r. patentów o 61,2%, natomiast zmalała liczba wynalazków o 12,3%. Dane szczegółowe obejmujące cały okres obowiązywania Strategii zamieszczone są w tabeli 35.

Tabela 36. Liczba zarejestrowanych patentów i zgłoszonych wynalazków w woj. lubelskim

Kategoria	woj. lubelskie									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba patentów i wynalazków ogółem, w tym:	303	292	348	396	372	412	472	491	430	528
<i>Liczba uzyskanych patentów</i>	<i>98</i>	<i>97</i>	<i>132</i>	<i>185</i>	<i>191</i>	<i>159</i>	<i>168</i>	<i>215</i>	<i>170</i>	<i>274</i>
<i>Liczba zgłoszonych wynalazków</i>	<i>205</i>	<i>195</i>	<i>216</i>	<i>211</i>	<i>181</i>	<i>253</i>	<i>304</i>	<i>276</i>	<i>260</i>	<i>254</i>

Źródło: dane Urzędu Patentowego w Warszawie.

W ramach poprawy więzi regionalnych i metropolitalnych realizowana jest również Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego. Jest to dokument zawierający spójny zestaw powiązanych ze sobą działań służących długotrwałej poprawie warunków społecznych, gospodarczych, środowiskowych, klimatycznych czy demograficznych danego funkcjonalnego obszaru miejskiego. W 2021 r. zakończyła się realizacja 6 projektów ze Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. W realizacji pozostały 2 projekty. Szczegółowe informacje na temat realizacji w 2021 r. Strategii zawiera rozdział 5. niniejszego Raportu, poświęcony strategiom sektorowym i programom miejskim.

W 2021 r. podpisano Porozumienie jednostek samorządu terytorialnego w sprawie określenia zasad współpracy w ramach Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego. Partnerzy wykazali w ten sposób oddolną inicjatywę m.in. do przygotowania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla LOM. Ostateczny kształt Partnerstwa LOM na nową perspektywę finansową UE to: 16 gmin tworzących dotychczas Lubelski Obszar Funkcjonalny oraz dodatkowo: 6 gmin (Bełżyce, Bychawa, Garbów, Kamionka, Łęczna, Wojciechów) i 5 powiatów (lubelski, lubartowski, łęczyński, puławski, świdnicki). Obszar ten pokrywa się terytorialnie z obszarem LOM wskazanym w projekcie Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030. Pod koniec 2021 r. podpisano umowę z wykonawcą Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej LOM (SUMP – Sustainable Urban Plan Mobility). Jest to koncepcja zintegrowanego i zrównoważonego planowania mobilności miejskiej na terenie LOM. Głównym celem SUMP jest dążenie do podnoszenia jakości życia mieszkańców miast i ich obszarów funkcjonalnych oraz obniżanie wpływu transportu na środowisko.

Tabela 37. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020

Projekty	
2017-2022	<p>Zintegrowane Centrum Komunikacyjne dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</p> <p>Liderem projektu jest Gmina Lublin, wartość dofinansowania UE wyniosła 136 687 647,65 zł. Celem inwestycji jest rozwój i usprawnienie systemu komunikacji publicznej, integrującego różne rodzaje transportu zbiorowego w obszarze LOF (dalekobieżny, regionalny oraz miejski). Realizacja projektu pozwoli na zwiększenie konkurencyjności transportu zbiorowego w stosunku do indywidualnego pod względem skrócenia czasu podróży, komfortu, bezpieczeństwa oraz dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Projekt przyczyni się również do wzrostu atrakcyjności niskoemisyjnego systemu transportu publicznego w regionie. W 2021 r. trwały zaawansowane prace przy budowie Dworca Metropolitalnego i modernizacji układu drogowego w jego rejonie. Poszerzana jest ul. Młyńska między rondem Sportowców a Dworcową. W toku są dwie inne inwestycje towarzyszące. Przy ul. Krochmalnej plac postojowy dla autobusów, budowa dodatkowych dróg łączących al. Piłsudskiego i ul. Lubelskiego Lipca '80 z rondem przed Targami Lublin.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2021	<p>Strategia rozwoju elektromobilności</p> <p>Uchwałą nr 845/XXVI/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 25 lutego 2021 r. przyjęta została Strategia rozwoju elektromobilności w Lublinie. Głównym jej celem jest stworzenie warunków dla rozwoju elektromobilności w mieście. Cel ten obejmuje między innymi rozwój elektromobilności w transporcie publicznym, komunalnym i prywatnym, w jednostkach administracji publicznej, u dostawców usług publicznych, w przedsiębiorstwach, uczelniach, u zarządców i właścicieli budynków, a także elektromobilność mieszkańców i osób odwiedzających Lublin. Wyznaczone kierunki mają przyczynić się do stworzenia w Lublinie systemu transportu zrównoważonego, opartego na rozwoju systemu komunikacji publicznej i alternatywnych form komunikacji wewnątrz miasta.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty	
2017-2022	<p>Budowa, modernizacja przystanków i węzłów przesiadkowych zintegrowanych z innymi rodzajami transportu dla potrzeb Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</p> <p>Celem projektu jest rozwój i usprawnienie systemu komunikacji w obszarze LOF. Zaplanowane w projekcie działania pozwolą na osiągnięcie przewagi transportu zbiorowego nad indywidualnym, dzięki rozwojowi i usprawnieniu sieci połączeń pieszych i rowerowych oraz ich integracji z transportem publicznym. Przyczyni się do zwiększenia priorytetyzacji dla mniej emisyjnych środków transportowych oraz do niwelowania barier w sprawnym, szybkim i oszczędnym podróżowaniu różnymi formami transportu w mieście i LOF. W 2021 r. oddano do użytku nowe pętle postojowe przy ulicach: Żeglarskiej, Zbożowej, Franczaka „Lalka”, Granitowej, al. Kraśnickiej, Osmolickiej. Są to miejsca integrujące transport samochodowy, rowerowy, pieszy oraz komunikację miejską. Dodatkowo przy ul. Żeglarskiej i al. Kraśnickiej powstały kolejne w mieście parkingi typu Park&Ride, które pozwalają na pozostawienie samochodów i kontynuowanie podróży do centrum miasta transportem zbiorowym. Realizacja projektu unijnego planowana jest do końca 2022 r.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2017-2022	<p>Rozbudowa i udrożnienie sieci komunikacji zbiorowej dla obszaru specjalnej strefy ekonomicznej i strefy przemysłowej w Lublinie</p> <p>Projekt zakłada przebudowę i rozbudowę ul. Grygowej wraz z budową dwóch wiaduktów i przebudową łącznicy do ul. Rataja oraz budowę brakującego odcinka traktacji trolejbusowej w ul. Mełgiewskiej. Dodatkowo przebudowano skrzyżowania ul. Droga Męczenników Majdanka - Grabskiego - Sulisławicka, skrzyżowania ul. Droga Męczenników Majdanka - Lotnicza oraz zbudowano kluczowy węzeł komunikacji zbiorowej ronda Lubelskiego Lipca '80 wraz z wlotami. Rozbudowano system dynamicznej informacji przystankowej na drogach objętych inwestycją oraz zakupiono tabor do obsługi traktacji trolejbusowej i linii autobusowej. W 2021 r. na ulice Lublina wyjechało 15 szt. nowych trolejbusów przegubowych marki Solaris Trollino 18M. Są to auta 18 metrowe, niskopodłogowe i klimatyzowane. Trolejbusy są wyposażone w baterie trakcyjne, które pozwalają im pokonywać odcinki tras niewyposażone w trakcję trolejbusową. Przystosowane są także do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Pojazdy posiadają również system do zliczania pasażerów. Nowe przegubowce zostały skierowane do obsługi linii nr: 150, 151, 153, 156 i 160.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2017-2022	<p>Przebudowa strategicznego korytarza transportu zbiorowego wraz z zakupem taboru w centralnej części obszaru LOF</p> <p>W 2021 r. zakończona została przebudowa Al. Raclawickich. Był to dla Lublina projekt priorytetowy. Obszar objęty inwestycją ma bowiem strategiczne znaczenie nie tylko dla miasta, ale również dla całego Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, w związku z wyjątkową koncentracją wzdłuż Al. Raclawickich instytucji publicznych, takich jak szkoły, urzędy i uczelnie. Swoim zakresem objęły przede wszystkim budowę/przebudowę wszystkich sieci, przebudowę dróg, traktacji trolejbusowej oraz wyznaczenie buspasów. W ramach inwestycji wykonano prace drogowe na Al. Raclawickich, al. Kraśnickiej i al. Sikorskiego oraz ulicach: Puławskiej, Spadochroniarzy, Legionowej, Głowackiego, Sowińskiego, Poniatowskiego do wiaduktu, Popiełuszki, Długosza, Łopacińskiego, Grottgera, Żwirki i Wigury, Lipowej, Sądowej, Marii Curie-Skłodowskiej, Okopowej, Ofiar Katynia, Sztajna i Rowerowej. Wykonano ponad 77 tys. m² warstwy ścieralnej nawierzchni, 28 tys. m² chodników oraz ponad 5 km ścieżek rowerowych.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

4.2. Obszar B. Przyjazność

STRATEGIA ROZWOJU LUBLINA NA LATA 2013–2020	
Uchwała nr 693/XXVIII/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 28 lutego 2013 roku w sprawie przyjęcia strategii rozwoju Miasta Lublin	
OBSZAR B. PRZYJAZNOŚĆ	<p>Przyjazność można uznać za cechę definiującą nowoczesną miejscowość i urbanizację. Przyjazne miasto dają swoim mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa wynikające z przebywania w oswojonej przestrzeni, z przynależności do społeczności i posiadania własnej kultury. O przyjazności miasta decyduje wiele jego cech i funkcji odpowiadających szerokiemu wachlarzowi potrzeb mieszkańców, dlatego ten obszar rozwojowy rozgałęzia się aż na sześć celów. Są to:</p> <p>B.1. Poprawa infrastruktury technicznej, B.2. Zwiększenie komfortu życia, B.3. Dbłość o kulturę przestrzeni, B.4. Wspieranie rozwoju kultury czasu wolnego, B.5. Podnoszenie jakości edukacji, B.6. Partycypacja społeczna.</p>

B.1. Poprawa infrastruktury technicznej

Wskaźniki

Jakość infrastruktury technicznej bezpośrednio przekłada się na jakość życia mieszkańców, tworzy też wizerunek miasta. Infrastruktura odgrywa także ważną funkcję w procesach gospodarczych i jest warunkiem niezbędnym dla rozwoju podmiotów lokalnych. Do działań w zakresie poprawy infrastruktury należy m.in. rozbudowa sieci drogowej, systemu komunikacji publicznej, sieci komunikacji pieszej i rowerowej. Natomiast do podstawowych systemów obsługi, które zapewnia miasto, można włączyć sieci wodociągowe, kanalizacyjne, a także gospodarowanie odpadami. W ostatnich latach można było zaobserwować wyraźne przyspieszenie inwestycyjne w mieście. Tendencje te przełożyły się na wydatkowanie środków z budżetu miasta. Tabela 38 przedstawia wartości wydatków na transport i łączność, które największy nakład osiągnęły w 2018 r. – 604 674,3 tys. zł. W 2021 r. kwota przeznaczona na poprawę infrastruktury technicznej stanowiła 21,0% wydatków budżetu ogółem i wynosiła 589 662,8 tys. zł.

Tabela 38. Wydatki z budżetu miasta na transport i łączność

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Wartość wydatków na transport i łączność (w mln zł)	379,8	518,4	616,4	418,4	336,8	435,1	604,7	492,4	360,2	589,7
Udział wydatków na transport i łączność w wydatkach budżetu ogółem (w %)	23,2	27,8	30,3	23,2	23,2	20,6	26,0	20,3	14,5	21,0

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Na przestrzeni lat 2012–2021 długość dróg w granicach miasta zwiększyła się o 52,8 km, czyli o 9,7%. Arteriami, które w tych latach zwiększyły znacząco swoją długość były drogi wojewódzkie. Natomiast zauważalny spadek występuje w przypadku dróg krajowych, do czego przyczyniła się m.in. zmiana klasyfikacji dróg (pozbawienie kategorii drogi krajowej DK82). W 2021 r. łączna długość dróg w stosunku do roku poprzedzającego zwiększyła się o 5,3 km i osiągnęła wartość 595,0 km. W 2021 r. wykonano wiele ważnych dla mieszkańców zadań drogowych w dzielnicach, jak budowa ulic: Gralewskiego i Gospodarczej, remonty jezdni na ulicach: Nałkowskich, Krakowskie Przedmieście, Namysłowskiego, Świętochowskiego, Brzóska, Lawendowej, Sokolej. Powstało m.in. przystosowane dla osób z niepełnosprawnością fizyczną, oświetlone dojście do przystanku PKP Lublin–Zachód, nowy chodnik łączący pętlę przy ul. Żeglarskiej z Zalewem Zemborzycy oraz nowe ciągi piesze przy ulicach: Osmolickiej, Sławinkowskiej, Wygodnej, Krężnickiej, Czeremchowej, Franczaka „Lalka” oraz w rejonie ul. Jagiełły. Zbudowano odcinek ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Północnej oraz oświetlono fragment ciągu pieszo-rowerowego od ścieżki wzdłuż Bystrzycy do ul. Rąblowskiej. Dokonano również wymiany nawierzchni chodników w blisko 30 lokalizacjach, w tym odnowiono ciągi piesze w części ul. Lubartowskiej oraz w ramach remontów ulic: Namysłowskiego, Sempołowskiej, Brzóska, Lawendowej i Krakowskie Przedmieście. W realizacji jest m.in. budowa ul. Korzeniowskiego, przebudowa części ul. Herberta, budowa ulic: Leszka i Ziemowita, ścieżek rowerowych przy ul. Cukrowniczej, poprawa infrastruktury ul. Przepiórczej

i ul. Sieciecha czy wykonanie nowych ciągów pieszych na Węglinie Południowym: od ul. Jana Pawła II do ul. Kryształowej, od ul. Kryształowej do ul. Jantarowej oraz ciągu pieszo-rowerowego łączącego ul. Beryłową z ul. Onyksową. Zbudowano nowe miejsca parkingowe m.in. przy ul. Krzemienieckiej i ul. Zuchów, pomiędzy ul. Mełgiewską a ul. Maszynową oraz przy ulicach: Harnasie i Szpinalskiego.

Tabela 39. Długość dróg według kategorii (w km)

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Drogi gminne	357,0	361,0	375,0	385,0	378,0	387,9	392,5	394,4	396,2	403,0
Drogi powiatowe	132,0	131,6	130,0	131,9	143,8	148,6	147,7	147,4	148,8	147,9
Drogi wojewódzkie	21,1	21,1	20,0	20,0	26,1	35,2	36,7	36,9	44,7	44,1
Drogi krajowe	32,1	32,1	17,1	17,1	19,1	7,7	7,7	7,7	0,0	0,0
Razem	542,2	545,8	542,1	554,0	567,0	579,4	584,6	586,4	589,7	595,0

Uwagi: stan na 31 grudnia każdego roku.

Źródło: dane Zarządu Dróg i Mostów w Lublinie.

Ze względu na przestrzenne uwarunkowania rozwoju miasta, wzmacnianiu spójności transportowej Lublina służą również zadania inwestycyjne, takie jak przebudowa strategicznego korytarza transportu zbiorowego wraz z zakupem taboru w centralnej części obszaru LOF, budowa, modernizacja przystanków i węzłów przesiadkowych zintegrowanych z innymi rodzajami transportu dla potrzeb LOF, budowa Zintegrowanego Centrum Komunikacyjnego dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego czy rozbudowa i udrożnienie sieci komunikacji zbiorowej dla obszaru specjalnej strefy ekonomicznej i strefy przemysłowej w Lublinie.

Miasto przyjazne to miasto zrównoważone. Do przyjazności miasta przyczynia się realizacja systemu transportu zrównoważonego, w której podejmowane są działania usprawniające transport publiczny.

Tabela 40. Wybrane informacje o funkcjonowaniu transportu publicznego

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Przejazdy pasażerów korzystających z komunikacji publicznej (w mln)	106,0	114,7	121,1	125,4	124,8	134,6	131,7	130,7	77,9	83,1
Liczba przejazdów przypadających na 1 dzień (w tys.)	290,0	314,0	332,0	343,6	341,0	368,8	360,8	358,1	213,4	227,8
Długość tras w granicach miasta Lublin (w km)	177,9	183,9	187,2	189,3	210,6	221,0	220,0	227,0	226,0	230,0
Liczba realizowanych połączeń miejskiej komunikacji publicznej, w tym:	66	62	72	72	67	69	71	73	71	72
<i>linie autobusowe</i>	54	50	58	59	51	54	56	56	55	56
<i>linie autobusowe nocne</i>	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
<i>linie trolejbusowe</i>	9	9	11	10	13	12	12	14	13	13
Posiadany tabor komunikacji publicznej, w tym:	380	375	364	384	401	394	421	410	392	392
<i>autobusy MPK</i>	245	238	234	235	231	226	237	257	239	255
<i>trolejbusy MPK</i>	64	65	92	109	109	108	123	123	123	108
<i>autobusy przewoźników prywatnych</i>	71	72	38	40	61	60	61	30	30	29

Źródło: dane Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie.

Przedstawione w tabeli 40 dane dotyczące funkcjonowania transportu publicznego pozwalają ocenić występujące zmiany zachodzące w dziedzinie transportu. W 2021 r. liczba przejazdów pasażerów korzystających z komunikacji publicznej wyniosła 83,1 mln i zwiększyła się o 6,7% w stosunku do 2020 r. Należy pamiętać o obowiązujących w 2021 r. obostrzeniach i limitach dotyczących liczby osób, które mogły podróżować w jednym pojeździe komunikacji miejskiej. Na przestrzeni lat zmieniała się także długość tras w granicach miasta – w 2021 r. wynosiła 230 km. Najwyższy odsetek w taborze komunikacji publicznej stanowią autobusy MPK, których liczba w omawianym roku osiągnęła 255. Liczba trolejbusów nieznacznie zmalała, zaś w taborze autobusów przewoźników prywatnych ubył 1 pojazd. Oprócz komunikacji publicznej oraz samochodowej, chętnie wybieranym środkiem transportu jest także rower. Wykorzystywany jest zarówno do przemieszczania się po mieście w konkretnym celu, np. do szkoły, pracy, na uczelnię, stanowi również formę spędzania czasu wolnego. Zauważając potrzeby rowerzystów, Lublin poszerza sieć połączeń rowerowych. W 2021 r. długość tras rowerowych w mieście wynosiła 184,9 km i tym samym została powiększona o 14 km nowych ścieżek w stosunku do roku poprzedzającego. Warto również zauważyć, że ich długość jest blisko 3-krotnie większa niż w zestawieniu z 2012 r.

Tabela 41. Długość tras rowerowych (w km)

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Trasy rowerowe ogółem	65,2	79,2	109,6	130,0	138,9	145,0	140,0	165,2	180,9	184,9
Trasy rowerowe na 10 tys. ludności	1,9	2,5	3,5	3,8	4,1	4,3	4,7	5,1	5,0	5,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Miasta Lublin.

Poprawa infrastruktury technicznej oznacza również rozwój infrastruktury komunalnej. W ostatnich latach stale rozbudowywana jest sieć kanalizacyjna, gazowa, wodociągowa. Rozwój sieci kanalizacyjnej był możliwy dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym oraz kontynuowanymi działaniami inwestycyjnymi miasta. Wybrane informacje dotyczące długości czynnej sieci oraz odsetka mieszkańców z niej korzystających zostały przedstawione w poniższej tabeli 42.

Tabela 42. Długość sieci kanalizacyjnej, gazowej oraz wodociągowej wraz z odsetkami mieszkańców korzystających z tych sieci

Długość czynnej sieci (w km):	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
kanalizacyjnej	572,4	588,5	622,9	652,6	660,5	670,5	680,5	683,5	693,9	b.d.*
gazowej	615,6	630,8	635,5	698,9	712,4	725,5	724,4	741,6	724,3	b.d.*
wodociągowej	594,4	604,9	611,6	626,5	635,3	652,8	662,5	665,2	679,5	b.d.*
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci (w %):	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
kanalizacyjnej	90,3	90,5	90,8	91,5	91,7	91,8	91,8	91,9	92,0	b.d.*
gazowej	87,2	87,3	87,4	87,3	87,2	86,6	85,8	87,9	87,3	b.d.*
wodociągowej	95,2	95,2	95,3	95,3	95,4	95,4	95,5	95,5	95,5	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną upublicznione w lipcu 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2021 r. wydatki z budżetu miasta na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska wyniosły 175 825 316,74 zł i stanowiły 6,26% budżetu miasta omawianego roku. W porównaniu z rokiem poprzednim była to kwota mniejsza o 3,5%.

Tabela 43. Wydatki z budżetu miasta na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Wartość wydatków (w mln zł)	88,4	105,1	98,6	100,4	93,2	98,7	92,5	164,6	161,5	175,8
Udział wydatków w wydatkach budżetu ogółem (w %)	5,39	5,64	4,85	5,56	5,05	4,68	4,77	6,77	6,49	6,26

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 44. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020

Projekty	
2021	<p>Nowe węzły przesiadkowe</p> <p>W 2021 r. oddane zostały do użytku nowe węzły przesiadkowe przy ulicach: Żeglarskiej, Zbożowej, Franczaka „Lalka”, Granitowej, al. Kraśnickiej oraz Osmolickiej. Każdy z węzłów otrzymał infrastrukturę dla pojazdów komunikacji miejskiej oraz zaplecze socjalno-sanitarne do obsługi kierowców. Stanęły nowe wiaty, biletomaty i wyświetlacze dynamicznej informacji pasażerskiej. Udostępnione zostały także stojaki rowerowe. Pętle mają wysokie krawężniki systemowe wyprofilowane w taki sposób, aby pojazdy komunikacji miejskiej mogły podejżdżać jak najbliżej zatoki, do wsiadania i wysiadania. W obrębie zatoki przystankowej i przejść dla pieszych ułożono płytki ryflowane lub z wypustkami dla zwiększenia bezpieczeństwa pasażerów i osób z niepełnosprawnościami. Obiekty są oświetlone i wyposażone w monitoring. Łącznie na terenie nowo wybudowanych węzłów zasadzono ponad 200 nowych drzew i blisko 10 tys. krzewów.</p>

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Wśród projektów transportowych realizowanych w 2021 r. należy zwrócić uwagę na trzy kluczowe inwestycje. Przede wszystkim chodzi o przebudowę Al. Racławickich wraz z ul. Poniatowskiego i ul. Lipową. Za sprawą tego projektu zaszły ogromne zmiany w głównym układzie komunikacyjnym centralnej części miasta. Poprawiła się płynność jazdy i bezpieczeństwo rowerzystów oraz pieszych. Kolejną kluczową inwestycją jest budowa Dworca Metropolitalnego wraz z przebudową układu komunikacyjnego. Dworzec jako element projektu Zintegrowanego Centrum Komunikacyjnego dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego ma pełnić funkcję głównego węzła komunikacji publicznej, łączącego różne rodzaje transportu zbiorowego. Ostatnim z sygnalizowanych projektów jest zakończona w 2021 r. budowa węzłów przesiadkowych z parkingami i infrastrukturą przystankową w 6 lokalizacjach przy ulicach: Żeglarskiej, Józefa Franczaka „Lalka”, Granitowej, Zbożowej, Osmolickiej i al. Kraśnickiej, co umożliwiło połączenie transportu publicznego w mieście z komunikacją indywidualną dojeżdżających do pracy mieszkańców okolicznych miejscowości.

B.2. Zwiększenie komfortu życia

Wskaźniki

Komfort życia jest czynnikiem, który może być określany na wiele sposobów. W Strategii Lublin 2020 zwrócono uwagę na warunki mieszkaniowe, jakość przestrzeni miejskich, dostęp do opieki medycznej, bezpieczeństwo publiczne, sytuację wybranych grup społecznych oraz dostęp do usług publicznych.

Jednym z kluczowych czynników oddziałujących na jakość życia jest mieszkalnictwo. W ostatnich latach zauważono poprawę zasobów mieszkaniowych oraz powiększającą się przeciętną powierzchnią użytkową mieszkania na 1 osobę (por. tabela 45). Pod względem wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne można zauważyć, że w przypadku mieszkań z dostępem do sieci wodociągowej odsetek ten oscyluje wokół 99%, z dostępem do łazienki jest to ponad 96%, a z centralnym ogrzewaniem – blisko 92% (por. tabela 46).

Tabela 45. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania i liczba mieszkań przypadająca na 1 000 osób

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m ²)	24,4	25,1	25,5	26,0	26,4	26,9	27,4	27,8	28,3	b.d.*
Mieszkania na 1 000 mieszkańców	408,4	420,0	425,9	432,4	439,1	447,6	456,1	462,5	470,2	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną upublicznione w lipcu 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 46. Wyposażenie mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne (w %)

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Wodociąg	99,0	99,0	99,0	99,0	99,0	99,1	99,1	99,1	99,1	b.d.*
Łazienka	95,9	96,0	96,0	96,1	96,2	96,3	96,3	96,4	96,5	b.d.*
Centralne ogrzewanie	90,4	90,6	90,7	90,9	91,1	91,3	91,5	91,7	91,8	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną upublicznione w lipcu 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dla osób w szczególnej sytuacji materialnej Urząd Miasta Lublin przewidział dostęp do mieszkań komunalnych oraz socjalnych, które pozostają w zasobach gminy. W 2021 r. w zasobach mieszkaniowych gminy znalazło się 8 705 mieszkań komunalnych oraz 1 183 mieszkania socjalne (por. tabela 47). Inną formą pomocy dla osób w trudnej sytuacji jest dodatek mieszkaniowy, który w 2021 r. wynosił średnio 215,86 zł. Jest on wydawany dla osób, które nie są w stanie pokryć pełnych kosztów utrzymania mieszkania. W omawianym roku rozstało wydanych 4 216 decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego na okres 6 miesięcy (por. tabela 48). Przyznanie dodatku uwarunkowane jest spełnieniem kryterium dochodowego, dlatego zmniejszająca się liczba decyzji odzwierciedla poprawę sytuacji materialnej społeczeństwa.

Tabela 47. Wielkość i struktura zasobów mieszkaniowych miasta Lublin

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba mieszkań komunalnych w zasobach miasta Lublin	8 742	8 679	8 687	8 604	8 250	9 228	8 966	8 884	8 798	8 705
Liczba mieszkań socjalnych w zasobach miasta Lublin	826	865	918	972	1 041	1 095	1 132	1 155	1 173	1 183

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin i Zarządu Nieruchomości Komunalnych w Lublinie.

Tabela 48. Liczba decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego oraz średnia wielkość świadczeń

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego	10 128	10 002	9 392	8 509	7 914	7 618	6 663	5 830	4 558	4 216
Średnia miesięczna kwota dodatku mieszkaniowego (w zł)	214,36	215,66	218,04	215,24	213,63	214,41	208,68	210,19	209,86	215,86

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Z miastem przyjaznym o zwiększonym komforcie życia wiąże się także poprawa bezpieczeństwa publicznego. Wskaźnikiem, dzięki którym można określić poziom bezpieczeństwa jest wykrywalność przestępstw. Jest on określany na podstawie stosunku przestępstw wykrytych do przestępstw stwierdzonych

ogółem. W 2021 r. wykryto 5 185 przestępstw, stwierdzono zaś 7 334, a ich stosunek wyniósł 70,7%. W zestawieniu z 2012 r. ostatnia wymieniona wartość ta podniosła się o 14,3 p.p. Na liczbę stwierdzonych przestępstw znacząco wpływa zmiana w kodeksie karnym i wprowadzenie w art. 209kk przestępstwa niealimentacji. W ten sposób dłużników alimentacyjnych zmusza się do wywiązywania ze zobowiązań.

Tabela 49. Liczba przestępstw i ich wykrywalność

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Przestępstwa stwierdzone ogółem	12 049	9 577	7 685	6 380	5 956	5 500	5 877	6 221	5 580	7 334
Przestępstwa wykryte ogółem	6 798	5 050	4 418	4 172	3 370	3 385	3 902	4 392	3 913	5 185
Stosunek przestępstw wykrytych do stwierdzonych (w %)	56,4	52,7	57,5	65,4	56,6	61,5	66,4	70,6	70,1	70,7

Źródło: dane Komendy Miejskiej Policji w Lublinie.

Na przestrzeni lat 2012–2021 zmalała także liczba odnotowanych wypadków drogowych z różnicą równą 116, osiągając w 2021 r. wartość 138 zarejestrowanych wypadków. W ostatnim roku wzrosła natomiast liczba kolizji drogowych, których odnotowano 5 219. W 2021 r. najwięcej wypadków miało miejsce na ul. Filaretów, następnie al. W. Witosa, ul. Mełgiewskiej, al. Kraśnickiej, ul. Diamentowej i ul. Narutowicza, zaś kolizji na al. W. Witosa, al. Solidarności i al. Tysiąclecia.

Tabela 50. Liczba kolizji i wypadków drogowych

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Odnotowane wypadki drogowe	254	229	224	200	219	214	210	142	144	138
Odnotowane kolizje drogowe	4 735	4 826	4 570	4 226	4 680	4 764	5 096	5 361	4 215	5 219

Źródło: dane Komendy Miejskiej Policji w Lublinie.

Troska o wygodę życia polega także na dostosowaniu miasta do potrzeb różnych grup mieszkańców – dzieci, starszych, osób chorych lub z niepełnosprawnością, osób wykluczonych społecznie, rodzin wielodzietnych itp. W celu zwiększenia poprawy komfortu życia należy wprowadzić udogodnienia mające wymiar materialny oraz niematerialny. Jednym z tych czynników jest dostępność do opieki zdrowotnej. W 2020 r. funkcjonowało 9 szpitali, 301 przychodni i udzielonych zostało około 1 847 319 porad lekarskich. Dane ilościowe szpitali, przychodni, łóżek na oddziałach oraz udzielanych porad medycznych przedstawia tabela poniżej.

Tabela 51. Liczba szpitali, łóżek szpitalnych, przychodni i udzielonych porad lekarskich

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Szpitale (bez oddziałów i filii)	11	11	10	10	10	9	9	10	9	b.d.*
Łóżka na oddziałach stacjonarnej i całodobowej opieki medycznej	4 535	4 547	4 600	4 705	4 591	4 394	4 225	4 280	3 968	b.d.*
Łóżka na 10 tys. mieszkańców	130,4	132,2	134,6	138,1	134,8	129,3	124,4	126,0	117,2	b.d.*
Przychodnie i praktyki lekarskie	279	276	296	290	296	317	325	309	301	b.d.*
Udzielone porady lekarskie (ambulatoryjna opieka zdrowotna, w mln)	4,1	4,2	4,3	4,5	4,3	4,4	4,4	4,5	1,8	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną opublikowane w czerwcu 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Zdrowia (Mapa Potrzeb Zdrowotnych) oraz GUS (Vademecum samorządowca).

Miasto Lublin wykonuje zadania publiczne m.in. w zakresie pomocy społecznej, zwłaszcza polityki rodzinnej i wspierania osób z niepełnosprawnością. Jej zakres jest bardzo obszerny i znalazł swoje odzwierciedlenie w przyjętej przez miasto Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2021–2030. Szczegółowe informacje na temat realizacji w 2020 r. Strategii zawiera rozdział 5. niniejszego Raportu, poświęcony strategiom sektorowym i programom miejskim. Na potrzeby monitorowania Strategii Lublin 2020 wyróżniono wskaźniki dotyczące rodzin objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie (por. tabela 52), domów pomocy społecznej i wsparcia (por. tabela 53) oraz osób korzystających z usług domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia (por. tabela 54).

Z analizy danych na przestrzeni lat 2012–2020 wynika, że zmniejsza się liczba osób i rodzin korzystających z pomocy MOPR. W 2021 r. beneficjentami pomocy społecznej było 13 313 osób (spadek o 5,7% względem 2020 r.), które obejmowały liczbę 7 681 rodzin (spadek o 5,1%). Tym samym liczba rodzin w stosunku do 2012 r. zmniejszyła się o 34,2%, zaś osób o 43,5%.

Tabela 52. Liczba rodzin objętych pomocą MOPR (w ramach ustawy o pomocy społecznej)

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rodziny	11 668	12 095	12 045	9 871	9 993	9 478	9 638	8 951	8 096	7 681
Osoby	23 551	24 757	24 805	20 130	19 998	17 870	17 451	16 015	14 113	13 313

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań opisowych działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Obecnie na terenie Lublina znajduje się 7 domów pomocy społecznej oraz 36 ośrodków wsparcia, do których należą środowiskowe domy samopomocy (8), kluby samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi (4), schroniska dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi (1), schroniska dla bezdomnych (3), noclegownie (1), ogrzewalnie (1), jadłodajnie (1). Do kategorii „inne ośrodki wsparcia” zaliczono także kluby samopomocy dla seniorów (20). Dane przedstawiające liczebność ośrodków działających w Lublinie w latach 2012–2021 zostały przedstawione w tabeli 53.

Tabela 53. Liczba domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia w Lublinie

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Domy pomocy społecznej	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Ośrodki wsparcia, w tym:	36	36	39	43	45	46	53	52	49	36
środowiskowe domy samopomocy	8	8	9	9	9	9	9	8	9	8
kluby samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi	4	4	7	11	4	4	4	4	4	4
ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0
dzienne domy samopomocy/Zespoły Ośrodków Wsparcia	2	2	0	0	0	0	0	0	6	6
noclegownie, schroniska, domy dla bezdomnych	8	8	8	8	8	8	10	9	6	8
jadłodajnie	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
inne ośrodki wsparcia	13	13	14	13	22	23	28	29	26	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań opisowych działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Tabela 54. Liczba osób korzystających z usług domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia w Lublinie

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Domy pomocy społecznej	753	752	732	768	758	781	758	747	602	714
Ośrodki wsparcia, w tym:	3 691	3 279	3 239	3 315	3 597	3 777	3 753	2 953	2 861	2 502
środowiskowe domy samopomocy	480	500	510	541	544	538	526	506	541	515
kluby samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi	602	420	529	638	492	509	493	419	184	112
ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	57	58	40	40	40	0	0
dzienne domy samopomocy/Zespoły Ośrodków Wsparcia	126	124	0	0	0	0	0	0	405	421
noclegownie, schroniska, domy dla bezdomnych	658	670	619	568	486	556	443	498	455	496
jadłodajnie	687	500	425	425	425	425	425	350	b.d.*	b.d.*
inne ośrodki wsparcia	1 138	1 065	1 156	1 086	1 592	1 709	1 826	1 140	1 583	958

* Uwagi: Zmiana klasyfikacji i nazewnictwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań opisowych działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Tabela 55. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020

Projekty	
2021	<p>Przeciwdziałanie rozpowszechnianiu koronawirusa – Punkt Szczepień Powszechnych</p> <p>Punkt Szczepień Powszechnych przeciw COVID-19 utworzony został przez Urząd Miasta Lublin wraz z 1 Wojskowym Szpitalem Klinicznym i Polikliniką w Lublinie w Hali Icemania MOSiR w Lublinie przy Al. Zygmunto-wskich 4. Funkcjonował od 1 maja 2021 r. do 31 lipca 2021 r. Ogółem wykonano 14 757 szczepień.</p> <p>Kolejnym działaniem związanym z przeciwdziałaniem rozpowszechnianiu koronawirusa była realizacja Kampanii informacyjno-promocyjnej dotyczącej szczepień przeciw COVID-19. Zrealizowana została w dniach 23-30 wrze-snia 2021 r. Obejmowała ona następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ opracowanie graficzne i druk materiałów promocyjnych (plakat, ulotka); ▪ prowadzenie kampanii internetowej (w serwisie Facebook Urzędu Miasta Lublin); ▪ prowadzenie kampanii na ekranach LCD w komunikacji miejskiej i Biurach Obsługi Mieszkańców Urzędu Miasta Lublin; ▪ zamieszczenie plakatów na słupach ogłoszeniowych na Placu Litewskim w Lublinie (citylight PET).
2021	<p>Nowy System Biletu LUBIKA</p> <p>W 2021 r. uruchomiony został w Lublinie nowy System Biletu Elektronicznego LUBIKA. Dzięki niemu mieszkańcy mogą korzystać z nowoczesnych, niedostępnych dotychczas w lubelskiej komunikacji miejskiej rozwiązań i metod płatności. Użytkownicy mają do dyspozycji szerszą taryfę biletową i rozwiązania takie jak taryfa przystankowa, bilety okresowe na określoną liczbę dni i elektroniczna portmonetka. Pod względem rozwiązań technicznych jest to najnowocześniejszy system biletu elektronicznego w Polsce.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2021	<p>Nowe e-usługi i informatyczne udogodnienia dla mieszkańców</p> <p>W ramach realizacji projektu Budowa i rozbudowa e-usług w Gminie Lublin (współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020, wartość dofinansowania ponad 4,5 mln zł) pod adresem e.lublin.eu uruchomione zostały nowe ogólnodostępne e-usługi i rozwiązania informatyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ system Contact Center do obsługi kontaktów z klientami Urzędu Miasta Lublin przez: telefon 81 466 1000, fax 81 466 1001, e-mail kontakt@lublin.eu, chat, formularz zgłoszeniowy oraz alert pod adresem: zglosto.lublin.eu; ▪ dostęp do otwartych danych (Open Data) pod adresem otwartedane.lublin.eu, gdzie można znaleźć informacje lub zbiory danych, z których wszyscy mogą swobodnie korzystać, baza daje możliwość przeglądania, analizowania, pobierania, tworzenia zestawień i tworzenia prostych aplikacji; ▪ e-usługi przestrzenne z zakresu Wydziału Geodezji i Wydziału Planowania skierowane są do obsługi klientów Urzędu oraz do poszczególnych grup odbiorców, tj. geodetów uprawnionych, projektantów, rzeczoznawców majątkowych, komorników sądowych, notariuszy; korzystając z profilu zaufanego, można złożyć wnioski, dokonać opłaty online i otrzymać dokumenty bez wychodzenia z domu; ▪ portal partycypacyjny decyduje.lublin.eu służący do przeprowadzania a konsultacji społecznych, zbierania wniosków i uwag od mieszkańców, w tym miejscu można również uczestniczyć w procesach Budżetu Obywatelskiego, Zielonego Budżetu, inicjatywy lokalnej, konsultacji społecznych, opiniowania planów przestrzennych; ▪ geoportal miejski – rozbudowa istniejącego narzędzia o nowe możliwości techniczne, funkcjonalności i dane. <p>Głównym celem rozbudowy e-usług jest zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w administracji publicznej. Dzięki temu mieszkańcy otrzymali możliwość załatwienia wielu spraw urzędowych bez konieczności osobistej wizyty.</p>
2021	<p>Nowe mieszkania TBS w dzielnicy Bronowice</p> <p>Zakończona została kolejna inwestycja mieszkaniowa na terenie miasta w ramach budownictwa społecznego. Oddane zostały do użytku dwa budynki mieszkalne wielorodzinne wraz z infrastrukturą techniczną. Budynek pod adresem ul. Składowa 24 posiada 44 lokale mieszkalne o powierzchni użytkowej blisko 1,8 tys. m². Natomiast budynek przy ul. Składowej 26 to 40 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni ponad 1,6 tys. m². W obu budynkach znajdują się 62 mieszkania dwupokojowe o powierzchni około 44 m² oraz 22 mieszkania jednopokojowe o powierzchni około 32 m² każde. Energia cieplna pochodzi z kotłowni gazowej, ciepła woda dostarczona jest poprzez lokalowe stacje wymiennikowe w tzw. logotermach. Zadbano również o otoczenie oddawanego do użytkowania kompleksu obiektów, poprzez nowe nasadzenia zieleni. Całość kosztów związanych z budową 84 lokali mieszkalnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą to ponad 17 mln zł.</p>

Projekty	
2021	<p>Sieć kamer monitoringu miejskiego</p> <p>W Lublinie zlokalizowanych jest 286 kamer w przestrzeni publicznej. W 2021 r. rozbudowano system monitoringu miejskiego łącznie o 22 kamery. Ponadto Miejskie Centrum Monitoringu posiada dostęp do 300 kamer w miejskich obiektach sportowych – Arenie Lublin (118), Aqua Lublin (143) i na stadionie lekkoatletycznym przy al. Piłsudskiego (39).</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2015–obecnie	<p>Program nieodpłatnej pomocy prawnej dla obywateli Lublina</p> <p>Program funkcjonuje od 2015 r. Nieodpłatna pomoc prawna przysługuje osobie fizycznej, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej. Pomoc udzielana jest także osobom niepełnosprawnym, a w przypadku braku możliwości stawienia się w punkcie osobiście może zostać udzielona także poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Osobom z trudnościami w komunikowaniu się może być zapewniona również usługa tłumacza języka migowego.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2020–obecnie	<p>Lubelskie Rodzinne Ogrody Działkowe</p> <p>Ogrody działkowe to ważna część zielonych płuc miasta, miejsca wypoczynku, a także rozwijania pasji mieszkańców Lublina. W omawianym roku (jak i poprzednim) miasto Lublin, kwotą blisko 2 mln zł, dofinansowało 36 wniosków złożonych przez lubelskie Rodzinne Ogrody Działkowe (ROD). W ramach tej dotacji Rodzinny Ogród Działkowy „Dąbrowa” przeprowadził remont domu działkowca oraz wykonał montaż bram automatycznych (dofinansowanie w wysokości 28 tys. zł), ROD „Nasza Zdobycz” wykonał elektryfikację ogrodu (dofinansowanie 200 tys. zł), z kolei ROD „Słonecznik” przeprowadził termomodernizację budynku oraz wymianę ogrodzenia ogrodu (dofinansowanie 152 tys. zł). Pod koniec 2021 r. ogłoszony został kolejny konkurs dla działających w Lublinie Rodzinnych Ogródów Działkowych, na dofinansowanie do remontów i drobnych inwestycji.</p>
2020	<p>Dzień Solidarności Międzypokoleniowej</p> <p>Jest to wydarzenie organizowane cyklicznie, którego celem jest akcentowanie więzi łączących pokolenia oraz promowanie miasta, jako miejsca przyjaznego wszystkim grupom wiekowym. Dzień Solidarności Międzypokoleniowej skupia zarówno najmłodszych jak i najstarszych mieszkańców miasta, którzy tworzą wspólny Korowód oraz Most Pokoleniowy. W 2021 r. z powodu obostrzeń pandemicznych nie było możliwe świętowanie w konwencji lat ubiegłych, kiedy to mieszkańcy spotykali się w Korowodzie Międzypokoleniowym lub podczas dużej imprezy na placu Zamkowym.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Lublin rozbudowuje tereny publiczne, sprzyjające odpoczynkowi i rekreacji mieszkańców. Z takich przestrzeni jak Ogród Saski, Park Ludowy, Park Bronowice, Parka Jana Pawła II, Park Czechów, Park Zawilcowa, Wąwóz Kalinowszczyzna, Wąwóz Rury chętnie korzystają dzieci, młodzież, dorośli oraz osoby starsze. Są one dostosowane również dla osób z niepełnosprawnością.

Miasto kontynuuje walkę ze smogiem. Wysokość udzielonych w 2021 r. dotacji w ramach Programu Ograniczania Niskiej Emisji wyniosła ponad 800 tys. zł. W omawianym roku Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego przekazał Straży Miejskiej dron wraz z osprzętem umożliwiającym m.in. kontrolę stanu powietrza oraz jakość paliw spalanych w kotłach. Realizowane są liczne kampanie edukacyjne z zakresu czystości powietrza: „Wymień piec – zyskaj zdrowie”, „Miasto to też Twój dom – Masz wpływ na dobrą atmosferę”, gospodarki odpadami ZERO WASTE, czystości najbliższego otoczenia „Miasto to też Twój dom – dbaj o czystość Miasta”. Jednocześnie Urząd Miasta Lublin prowadzi liczne działania na rzecz ochrony zwierząt: „Pomóżmy dzikim zwierzętom”, „Uwaga jeże”, „Stop komarom! Witajcie jerzyki!”, „Projekt Czynnej Ochrony Nietoperzy w Dolinie Bystrzycy”, „Zasiej sobie łąkę”, Akcja Sterylizacja, „Nie kupuj! Adoptuj!” czy ratowania żab podczas wiosennych migracji. Z terenu nieruchomości na terenie miasta usuwany jest azbest, a także od ubiegłego roku realizowany jest program „Złap deszczówkę”.

Na komfort życia mieszkańców wpływa również dostępność usług publicznych. Usługi te zlokalizowane są zarówno w centrum miasta, jak i w dzielnicach. Szczególnie na tym tle wyróżnia się nowa usługa Contact Center, nowe narzędzie skierowane bezpośrednio do mieszkańców, stworzone dla ułatwienia komunikacji z Urzędem. Dzięki niemu możliwy jest szybki i sprawny kontakt z kompetentnym zespołem za pomocą wybranego kanału komunikacji i uzyskanie informacji o wybranych usługach publicznych świadczonych przez

Urząd. Nowe narzędzie ma również funkcję zgłoszenia np. problemu, usterki w przestrzeni miasta, czy uwag dotyczących różnych dziedzin funkcjonowania miasta.

W 2021 r. powstało nowe Biuro Obsługi Mieszkańców zlokalizowane przy ul. Wolskiej 11 z 5 stanowiskami obsługi.

W 2021 r. oddano do użytku BIOTEKĘ, czyli nową filię Miejskiej Biblioteki Publicznej w wyremontowanym lokalu dawnej Karczmy Słupskiej. Trwa przebudowa w piwnicach klasztoru w Centrum Kultury na potrzeby działalności kulturalnej oraz w przygotowaniu jest przebudowa pomieszczeń przy ul. Herberta pod funkcję domu kultury. Zakończyły się prace związane z renowacją Baszty Gotyckiej wraz rekonstrukcją jej murów i wykonaniem iluminacji.

Miasto tworzy również nowe skwery (Lasek Sławin), place zabaw dla dzieci (np. przy SP nr 57), poprawia stan istniejących (nowe wyposażenie placu przy ul. Peowiaków, modernizacja placu przy ul. Spokojnej), oraz tworzy nowe miejsca spotkań i rekreacji dla mieszkańców (ul. Baśniowa, ul. Bluszczowa).

B.3. Dbalność o kulturę przestrzeni

Wskaźniki

Przestrzeń jest nieodnawialnym zasobem miasta, dlatego należy ją kształtować ze szczególną odpowiedzialnością wobec przeszłych i przyszłych pokoleń. Podstawowym narzędziem, którym regulowane są przeznaczenia obszarów pod określone funkcje i sposoby ich zagospodarowania i zabudowy są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na koniec 2021 r. w Lublinie obowiązywało 134 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp). Pokrywały one 54,79% powierzchni miasta, co dało wzrost w stosunku do 2020 r. o 149,73 ha, tj. 1,02%. W 2021 r. Rada Miasta Lublin podjęła 19 uchwał dotyczących mpzp. Najwięcej, bo 17 uchwał dotyczyło zmiany istniejącego mpzp na obszarze 298,67 ha. Natomiast 2 uchwały obejmowały 149,73 ha nowych obszarów, bez obowiązującego mpzp. Łączna powierzchnia terenu objętego uchwałami planistycznymi w 2021 r. wyniosła 448,41 ha.

Tabela 56. Pokrycie powierzchni miasta planami miejscowymi

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pokrycie powierzchni miasta planami zagospodarowania przestrzennego (w %)	45,4	43,1	47,0	47,3	51,3	51,4	53,3	53,7	53,8	54,8

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Z perspektywy planowania przestrzennego istotnym faktem było uchwalenie w lipcu 2019 r. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które określa strategiczne cele dla rozwoju przestrzennego miasta. Prace nad stworzeniem dokumentu trwały od 2010 r.

Wyzwaniem w planowaniu przestrzeni jest powiększająca się liczba pojazdów poruszających się po drogach miasta. Dane dotyczące pojazdów zostały przedstawione w tabeli 57. Warto jednak zauważyć, że liczba aut w przestrzeni miejskiej jest znacznie wyższa ze względu na regularne dojazdy mieszkańców okolicznych gmin do Lublina, który jako centrum regionu pełni funkcje ekonomiczne, społeczne, kulturalne. Wraz ze wzrostem liczebności pojazdów zwiększa się także wskaźnik pojazdów przypadających na 1 tys. mieszkańców.

Tabela 57. Pojazdy samochodowe i ciągniki – wskaźniki

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pojazdy ogółem	190 648	196 850	202 730	210 181	219 008	228 977	239 756	247 836	255 702	b.d.*
Samochody osobowe na 1 000 ludności	425,0	446,9	463,4	483,1	505,6	530,8	557,2	577,9	599,3	b.d.*
Samochody ciężarowe na 1 000 ludności	88,0	88,5	90,9	92,6	94,8	97,3	100,6	102,0	104,4	b.d.*
Motocykle na 1 000 ludności	17,8	19,1	20,2	21,9	23,1	24,5	25,9	27,3	28,8	b.d.*
Pojazdy ogółem na 1 000 ludności	530,8	554,5	574,5	597,6	623,5	673,8	706,0	729,4	755,0	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną upublicznione we wrześniu 2022 r.

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zwiększająca się liczba samochodów w centrach miastach jest wyzwaniem nie tylko w kontekście planowania przestrzennego, ale i ochrony środowiska naturalnego. W odpowiedzi na zwiększającą się liczbę samochodów w Lublinie, wyznaczono strefę płatnego parkowania. Została ona zaplanowana tak, aby zapewnić możliwość parkowania w centrum mieszkańcom załatwiających tam sprawy.

Tabela 58. Liczba miejsc parkingowych w strefie płatnego parkowania (dane na koniec roku)

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba miejsc parkingowych płatnych	1 700	1 700	1 700	1 700	2 450	2 150	2 150	2 200	2 211	2 740

Zródło: dane szacunkowe Urzędu Miasta Lublin.

W 2021 r. Strefa Płatnego Parkowania liczyła 2 740 miejsc parkingowych płatnych. W omawianym roku powiększyła się o kolejne ulice. Zostały one włączone do nowej podstrefy „D”, w której powstało 436 miejsc parkingowych. Rozwiązaniem i sposobem na zmniejszenie liczby pojazdów ma być też powstający Dworzec Metropolitalny, który będzie obsługiwał autobusy komunikacji miejskiej, pozamiejskiej i dalekobieżnej. W jednej części miasta zintegrować ma kilka form transportu, stając się centrum komunikacyjnym nie tylko miasta, ale całego regionu.

Dostępne dane statystyczne wskazują na stałe powiększanie się powierzchni parków spacerowo-wypoczynkowych w Lublinie. Corocznie przybywa także zieleni ulicznej, co przekłada się również na odsetek terenów zielonych w całkowitej powierzchni miasta (por. tabela 59). Warto także zauważyć, że nie są to wszystkie tereny zielone znajdujące się w mieście. Na uwagę zasługują zwłaszcza dwa lasy leżące w granicach administracyjnych miasta zajmujące 11,4% jego powierzchni.

Tabela 59. Wybrane informacje o terenach zielonych w Lublinie

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Parki spacerowo-wypoczynkowe i zieleńce (w ha)	281,4	281,4	281,4	281,4	281,5	281,46	291,0	271,0	291,0	b.d.*
Tereny zieleni osiedlowej (w ha)	564,3	554,93	555,25	551,82	511,68	511,79	505,25	504,03	503,95	b.d.*
Zieleń uliczna (w ha)	370,0	470,2	471,0	484,0	496,0	509,3	512,0	530,0	530,0	b.d.*
Razem (w ha)	1 215,7	1 306,5	1 307,7	1 317,2	1 289,2	1 302,5	1 308,2	1 305,0	1 325,0	b.d.*
Odsetek powierzchni miasta (w %)	8,2	8,9	8,9	8,9	8,7	8,8	8,9	8,9	9,0	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w sierpniu 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 60. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020

Projekty	
2021	<p>Strategia rozwoju elektromobilności w Lublinie</p> <p>Rada Miasta Lublin przyjęła Strategię rozwoju elektromobilności w Lublinie. To dokument, który określa cele, jakie miasto chce osiągnąć poprzez rozwój elektromobilności. Priorytetami są ochrona środowiska, poprawa jakości podróżowania, bezpieczeństwo elektroenergetyczne miasta oraz szeroka współpraca międzysektorowa w zakresie elektromobilności. Dokument będzie obowiązywał do 2036 r. Głównym celem jest stworzenie warunków dla rozwoju elektromobilności w mieście. Cel ten obejmuje między innymi rozwój elektromobilności w transporcie publicznym, komunalnym i prywatnym, w jednostkach administracji publicznej, u dostawców usług publicznych, w przedsiębiorstwach, uczelniach, u zarządców i właścicieli budynków, a także elektromobilność mieszkańców i osób odwiedzających Lublin. Wyznaczone kierunki mają przyczynić się do stworzenia w Lublinie systemu transportu zrównoważonego, opartego na rozwoju systemu komunikacji publicznej i alternatywnych form komunikacji wewnątrz miasta.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2021	<p>Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla terenów o szczególnym znaczeniu przyrodniczym</p> <p>Przystąpiono do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego takich obszarów jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ogród Saski (około 14 ha) jako element Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych miasta Lublin oraz objęty ścisłą ochroną konserwatorską; ▪ Ogród Botaniczny – tereny pod powiększenie Ogrodu (około 5 ha) w kierunku północnym i zachodnim, położone w Ekologicznym Systemie Obszarów Chronionych miasta Lublin; ▪ skwer Dzieci z Pahiatur na placu Lecha Kaczyńskiego (około 2,5 ha) położony w objętym ścisłą ochroną konserwatorską Zespole urbanistycznym Starego Miasta i Śródmieścia Lublina, wpisany do Rejestru Zabytków Województwa Lubelskiego; ▪ park Akademicki ze skwerem Sprawiedliwych Wśród Narodów Świata (około 17 ha) położony na terenie Miasteczka Akademickiego; ▪ park Kalinowszczyzna (11 ha) obejmujący rozległy wąwóz wraz z suchymi dolinami, położony pomiędzy ulicami: Lwowską, al. Andersa, Ruckemana, Wołyńską i Dembowskiego – obszar projektowanego parku położony jest w Ekologicznym Systemie Obszarów Chronionych miasta Lublin; ▪ bulwar wzdłuż rzeki Bystrzycy (2,4 ha) obejmujący zachodnią część nabrzeża Bystrzycy, pomiędzy al. Piłsudskiego i ul. Muzyczną; ▪ las Stary Gaj (około 480 ha); ▪ las Dąbrowa (ponad 1 100 ha). <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty	
2021	<p>Ranking elektromobilnych miast</p> <p>Polityka Insight i Fundacja Promocji Pojazdów Elektrycznych wyróżniły miasto Lublin za wdrażanie rozwiązań przyjaznych dla elektromobilności i zrównoważonego transportu. W 2. edycji raportu „Ranking elektromobilnych miast. Jak polskie samorządy wprowadzają rewolucję w transporcie?” Lublin doceniono również w kategoriach czyste powietrze i transport rowerowy. W tych obszarach miasto zajęło odpowiednio 3. i 4. miejsce. W badaniu weryfikowano, które największe polskie miasta na prawach powiatu skutecznie wdrażają rozwiązania przyjazne dla elektromobilności i zrównoważonego transportu. W analizie uwzględniono pięć obszarów: transport elektryczny, transport rowerowy, ułatwienia dla elektromobilności, transport publiczny oraz jakość powietrza.</p>
2021	<p>Nowa podstrefa płatnego parkowania – „D”</p> <p>Podstrefa objęła obszar Al. Zygmunta i al. Piłsudskiego (od mostu na Bystrzycy do Al. Zygmunta) oraz ulice: Ruską, Nadstawną, Targową, Nowy Plac Targowy, Biernackiego, Probstwo, Sierocą, Obywatelską, Jacewskiego, Lubartowską, Szkolną i Czwartek. Na terenie podstrefy „D” kierowcy mają do dyspozycji 25 parkomatów.</p>
2017-2023	<p>Program Rewitalizacji dla Lublina 2017–2023</p> <p>Jest to wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej. Program ten powstaje w sposób partycypacyjny, tj. we współpracy z mieszkańcami, przedsiębiorcami, lokalnymi aktywistami i innymi zainteresowanymi powstającym dokumentem. Szczegółowe informacje na temat realizacji Programu zawiera rozdział 5. niniejszego Raportu, poświęcony strategiom sektorowym i programom miejskim.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2019-2021	<p>Zrewitalizowany Park Ludowy</p> <p>Wraz z końcem 2020 r. zakończyły się prace związane z kompleksową rewitalizacją 22-hektarowego Parku Ludowego. Park zyskał zupełnie nowe oblicze i stał się kolejnym atrakcyjnym terenem zielonym na mapie Lublina. Znalazło się w nim miejsce m.in. na amfiteatr z fontanną oraz dydaktyczny ogród roślin wodnych, dwa duże place zabaw ze strefami dla dzieci w różnym wieku, strefy liniarów oraz aktywnego odpoczynku z siłownią zewnętrzną, placami ćwiczeń workout i fitness. W parku posadzono 675 nowych drzew (najwięcej lip, jabłoni oraz topól), 1 512 krzewów (dereni, forsycji, dzikich róż), 1 250 sadzonek bluszczu, 2 991 bylin oraz 24 105 traw. Powstał także dydaktyczny ogród roślin wodnych obsadzony krajowymi roślinami wodnymi oraz dydaktyczna ścieżka procesów przemijania składająca się z elementów roślin stanowiących eksponaty w różnym stadium życia. W parku ulokowano 90 budek lęgowych dla ptaków, 30 budek dla nietoperzy oraz 30 parkowych „uli” dla dzikich pszczoł.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2021	<p>Program ochrony środowiska miasta Lublin na lata 2021–2024 z perspektywą do roku 2028</p> <p>Rada Miasta Lublin przyjęła Program ochrony środowiska miasta Lublin na lata 2021–2024 z perspektywą do roku 2028. Program jest dokumentem strategicznym, przedstawiającym aktualny stan środowiska na terenie miasta oraz wskazującym główne problemy z zakresu ochrony środowiska. Określa on cele i kierunki działań na rzecz poprawy stanu środowiska, zawiera również informacje dotyczące aspektów finansowych realizacji planowanych działań wraz z ich harmonogramem i koncepcją monitoringu wdrażania.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2014–obecnie	<p>Konkurs Eco-Miasto</p> <p>W 8. edycji ogólnopolskiego konkursu Eco-Miasto, Lublin nagrodzono w kategorii „Zrównoważony transport” wśród miast powyżej 100 tys. mieszkańców. Komisja konkursowa doceniła w ten sposób osiągnięcie 30% udziału taboru niskoemisyjnego we flocie transportu publicznego. Nagroda trafiła do Lublina również za tworzenie infrastruktury sprzyjającej multimodalności, w tym stałe poszerzanie infrastruktury pieszej i rowerowej oraz realizację licznych kampanii społecznych na rzecz zrównoważonego rozwoju. Jury zwróciło także uwagę na plany zakupu autobusu wodorowego w celu tworzenia systemu zeroemisyjnego transportu, w szczególności dostaw zielonego wodoru dla zapewnienia tankowania autobusów zasilanych tym rodzajem paliwa. Eco-Miasto to ogólnopolski projekt, który od 2013 r. nagradza polskie miasta, angażujące się w zrównoważone zarządzanie przestrzenią miejską. Co roku promuje lokalne przedsięwzięcia, które sprzyjają zrównoważonemu rozwojowi. Samorządy polskich miast są nagradzane za swoje działania w pięciu kategoriach: gospodarka wodna, efektywność energetyczna, zieleń miejska, gospodarka odpadami oraz zrównoważona mobilność.</p>
2017–obecnie	<p>Zielony Budżet</p> <p>To rodzaj grantu na inicjatywy związane z poprawą przestrzeni publicznych miasta Lublin. Program jest skierowany do mieszkańców Lublina oraz organizacji pozarządowych działających na terenie miasta Lublin. Szczegółowe informacje na temat realizacji Zielonego Budżetu 2021 zawiera rozdział 3. niniejszego Raportu, poświęcony realizacji budżetów partycypacyjnych.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty	
2021	<p>Drzewa dla każdej dzielnicy Lublina</p> <p>O-16 „Lublin przeciw zanieczyszczeniu powietrza – drzewa dla każdej dzielnicy”, to projekt z VII edycji Budżetu Obywatelskiego. Wyłoniony w konkursie wykonawca, czyli Fundacja Krajobrazy w konsultacji z Radami Dzielnic, mieszkańcami, organizacjami i instytucjami stworzy mapy nasadzeń w każdej z 25 dzielnic biorących udział w projekcie. W następnej kolejności, wskazane obszary zostaną poddane ocenie eksperckiej pod kątem infrastruktury podziemnej, własności terenu, planu zagospodarowania, doboru gatunkowego oraz kompozycji estetycznej. Kwota projektu to ok. 1 mln zł.</p>
2021	<p>Ogrody deszczowe. Dobrze nawodnione miasto</p> <p>To jeden ze zwycięskich pomysłów w ramach Zielonego Budżetu. Zakłada powstanie obiektów małej retencji, czyli ogrodów deszczowych. Zadanie to jest realizowane jest przez Fundację Sendzimira. Służyć ma także pogłębianiu wiedzy mieszkańców Lublina na temat zmian klimatu, zieleni miejskiej i gospodarowania wodą. W 2021 r. z 8 projektów ogrodów deszczowych na działkach miejskich w Lublinie, wybrane zostały dwie lokalizacje. Tworzenie ogrodów przyjmie formę warsztatów z udziałem mieszkańców Lublina. W ramach projektu odbyły się również webinaria związane z tematami zmian klimatu, zieleni miejskiej oraz małej retencji i ogrodów deszczowych. W wyniku realizacji projektu powstanie także ogólnodostępny poradnik procesu budowy ogrodów deszczowych.</p>
2021	<p>Ranking Miast Zielonych „Forbesa”</p> <p>W Rankingu Miast Zielonych „Forbesa” Lublin uplasował się na zaszczytnym 1. miejscu. W ten sposób doceniono wkład finansowy i zaangażowanie w tworzenie zielonych przestrzeni dla mieszkańców, czego przykładem jest rewitalizacja Parku Ludowego, a także za ogólne działania na rzecz ekologii. Ocena dotyczyła także transportu publicznego oraz jego transformacji w kierunku rozwiązań bezemisyjnych. „Forbes” docenił także budowę w Lublinie nowego dworca o zasięgu metropolitalnym. Ranking Miast Zielonych „Forbesa” powstaje w oparciu o wyniki badań ankietowych, a także analizę wydatków i inwestycji w miejską zielen, ochronę powietrza oraz działania na rzecz zrównoważonych form transportu. Magazyn „Forbes” to czołowe czasopismo biznesowe na świecie zajmujące się gospodarką i rozwojem biznesu.</p>
2021	<p>Raport Europolis – zielone miasta.</p> <p>Lublin zajął 1. miejsce w raporcie Europolis – zielone miasta, opracowanym przez Polską Fundację im. Roberta Schumana. Badaniem objęto 66 miast na prawach powiatu. Lublin został doceniony w takich kategoriach jak zdrowie publiczne, transport publiczny oraz działania na rzecz jakości powietrza. Elementem wyróżniającym Lublin jest stale rozwijana sieć trolejbusów. Zdaniem ekspertów „zaangażowanie na rzecz elektromobilności oraz efektywności energetycznej pozwoli stolicy Lubelszczyzny dodatkowo podnieść jakość życia mieszkańców oraz, w połączeniu z nowymi inwestycjami, zwiększyć atrakcyjność gospodarczą regionu”. „Raport Europolis – zielone miasta. Polskie miasta na rzecz klimatu, środowiska i zdrowia mieszkańców” jest opracowywany na podstawie 5 wskaźników: indywidualny transport elektryczny, transport publiczny, działania na rzecz jakości powietrza, społeczność lokalna i zdrowie publiczne. Do wycień zostały wykorzystane m.in. ogólnodostępne bazy danych Głównego Urzędu Statystycznego (w tym Banku Danych Lokalnych), archiwum Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Biuletyny Informacji Publicznej, mapy stacji ładowania pojazdów.</p>

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Lublin określany jest miastem zielonym i ekologicznym. Zadbana przestrzeń publiczna przekłada się na jakość życia mieszkańców. W 2021 r. Rada Miasta Lublin podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów o szczególnym znaczeniu przyrodniczym. Największe obszary, dla których powstaną miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego to lasy. Zarówno Stary Gaj jak i Dąbrowa to lasy ochronne, najcenniejsze kompleksy leśne na terenie miasta. W obszarze Starego Gaju, w jego północno-zachodniej części, położony jest jedyny na terenie Lublina Rezerwat przyrody „Stasin” o powierzchni 24,4 ha. Celem ochrony jest między innymi gatunek brzozy czarnej (188 okazów) rosnącej na siedlisku lasu świeżego, z dominacją brzozy brodawkowatej i dużym udziałem osiki i grabu oraz lipy i dębu. W runie stwierdzono występowanie ponad 100 gatunków roślin naczyniowych, w tym prawnie chronionych i około 20 gatunków ptaków chronionych. Tereny położone na północ od lasu Dąbrowa, w obowiązującym Studium, przeznaczone są pod przestrzeń otwarte – rolnicze, wypoczynkowe, nieużytki, zieleń nieurządzoną oraz pod zieleń urządzoną związaną z wypoczynkowymi i rekreacyjnymi potrzebami mieszkańców, w tym zieleń działkową. Zarówno obszar Starego Gaju wraz z terenem przyległym, jak i lasu Dąbrowa położony jest w Czerniejowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu oraz w Ekologicznym Systemie Obszarów Chronionych.

W 2021 r. obsługę przewozową rozpoczęło 20 autobusów elektrycznych (po finalizacji wszystkich dotychczasowych kontraktów na zakup autobusów elektrycznych, w 2023 r. lubelska flota będzie liczyć ich 39,

w tym 7 przegubowych). Ponadto miasto zakupiło 15 nowych trolejbusów przegubowych Solaris oraz podpisało umowę na zakup 7 autobusów elektrycznych przegubowych wraz z 4 ładowarkami.

B.4. Wspieranie rozwoju kultury czasu wolnego

Wskaźniki

Czas wolny to jeden z elementów życia codziennego. W odpowiedzi na potrzeby mieszkańców Urząd Miasta Lublin przygotowuje różnorodną ofertę spędzania czasu wolnego i tym samym wspiera rozwój kultury. Propozycje te mają za zadanie wspierać potrzeby i wieloaspektowy rozwój mieszkańców. Oferta w zakresie spędzania czasu wolnego jest ściśle powiązana z infrastrukturą kulturową i społeczną. W 2021 r. w Lublinie otwartych było 8 kin, w których dostępne były 32 sale z łączną liczbą 5 560 miejsc na widowni. W omawianym roku wyświetlono 30 315 seansów, które obejrzało 538 829 widzów.

Tabela 61. Wybrane informacje o kinach w Lublinie

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kina ogółem	6	6	7	7	9	9	9	9	8	8
Sale	13	20	21	29	32	32	32	33	32	32
Miejsca na widowni	2 598	3 767	3 835	5 158	5 558	5 558	5 558	5 627	5 331	5 560
Seanse ogółem	23 133	20 526	30 683	35 688	45 280	46 941	47 389	47 029	25 482	30 315
Widzowie ogółem (w tys.)	731,7	658,2	802,4	830,2	1 023,1	1 094,8	1 134,9	1 170,2	393,0	538,8
Liczba ludności na 1 miejsce w kinach stałych	133,8	91,2	89,1	66,1	61,1	61,1	61,1	60,4	63,5	60,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Większość dyscyplin i wydarzeń sportowo-rekreacyjnych wymaga odpowiedniej infrastruktury. W poniższej tabeli zaprezentowano zestawienie ilościowe obiektów sportowych na terenie miasta Lublin. Zgodnie z danymi Wydziału Sportu w 2021 r. funkcjonowało 560 obiektów przeznaczonych do użytku w różnych dyscyplinach sportu.

Tabela 62. Liczba obiektów sportowych w Lublinie

Kategoria	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stadiony	5	6	6	6	6	6	6	6	6
Boiska piłkarskie	19	21	22	22	22	22	22	22	22
Boiska do piłki nożnej	75	75	75	75	75	78	78	78	78
Kryte pływalnie	12	12	13	13	13	13	13	13	13
Hale sportowe	8	8	8	8	8	8	8	8	8
Korty tenisowe	17	17	17	17	17	17	17	17	17
Sale sportowe	87	87	87	87	87	88	88	89	89
Sale do tenisa stołowego	17	17	17	17	17	17	17	17	17
Moje boisko „Orlik 2012” w tym biały orlik	14	14	14	14	14	14	14	14	14
Boiska do koszykówki	68	68	68	68	68	68	69	69	69
Boiska do siatkówki	48	48	48	48	48	48	49	49	51
Boiska do siatkówki plażowej	7	7	7	7	16	16	16	16	16
Boiska do piłki ręcznej	37	37	37	37	37	37	37	37	37
Boiska do streetballa	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Siłownie /szkolne/	34	34	34	34	34	34	34	34	34
Hala lodowa	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Skocznie lekkoatletyczne	32	32	32	32	32	32	32	32	32
Bieżnie lekkoatletyczne	36	36	36	36	36	36	36	36	36
Ujeżdżalnie	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Wyciąg nart wodnych	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Skate park	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Kręgielnie	2	b.d.	b.d.	2	2	2	2	2	2
Strzelnice	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Tor rowerowy	1	1	1	1	1	1	2	3	3
Akademia golfa	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

W ramach oferty czasu wolnego w Lublinie organizowanych jest wiele imprez i wydarzeń sportowych. Te, które odbyły się w 2021 r. zostały przedstawione w tabeli poniżej. Łącznie zorganizowano 53 wydarzenia sportowe, do których można zaliczyć zawody rangi Mistrzostw Polski czy Pucharu Polski w łyżnictwie, pływaniu, zapasach, koszykówce, piłce nożnej, piłce siatkowej, siatkówce plażowej czy tenisie stołowym.

Tabela 63. Imprezy sportowe zorganizowane w 2021 r. (poza rozgrywkami ligowymi)

Lp.	Nazwa imprezy sportowej
1.	XXIV Wyścig w Kolarstwie Paraolimpijskim
2.	43 Bieg Kwitnącej Wiśni
3.	Otwarte Mistrzostwa Lublina Młodzików i Dzieci w Judo
4.	Otwarte Mistrzostwa Lublina w Tańcu Towarzyskim
5.	Eliminacje do Mistrzostw Polski Niesłyszących w Siatkówce Mężczyzn
6.	Mistrzostwa Polski Osób z Niepełnosprawnością w Łucznictwie
7.	Turnieje golfowe
8.	Mistrzostwa Polski w Goalball
9.	XIII Międzynarodowy Memoriał im. J. Zukertora w ramach Europejskiego Festiwalu Szachowego
10.	Bokserki Turniej Ziemi Lubelskiej
11.	Puchar Polski Pumptruck i Puchar Polski BMX Racing
12.	Imprezy lekkoatletyczne
13.	Zawody pływackie o Laur Lubelskiego Koziółka
14.	Międzynarodowy Młodzieżowy Turniej Piłkarski z okazji 100-lecia powstania KS Lublinianka
15.	XVIII Memoriał Bokserki Stanisława Zalewskiego
16.	XXVIII Bieg Solidarności „Lubelski Lipiec 1980”
17.	Cykl imprez szachowych „Szach Królowi”
18.	#biegnijlublin (dziecięca liga biegowa i Test Coopera)
19.	Masowe imprezy biegowe na dystansie 5 i 10 km
20.	Cykl ogólnopolskich turniejów piłki nożnej
21.	XV Regaty kajakowe o Puchar Lubelskiego Koziółka
22.	Akademickie Mistrzostwa Polski w pływaniu
23.	Akademickie Mistrzostwa Polski (koszykówka kobiet, piłka nożna mężczyzn, piłka siatkowa kobiet i mężczyzn, tenis stołowy kobiet i mężczyzn, siatkówka plażowa kobiet i mężczyzn)
24.	Lublin Kicks Balls
25.	Grand Prix Polski
26.	Memoriał Henryka Kossakowskiego
27.	Womens Basketball Cup o Puchar Rektora UMCS
28.	Mistrzostwa Województwa Lubelskiego w karate tradycyjnym
29.	XIII Międzynarodowy Arcymistrzowski Turniej Szachowy im. Unii Lubelskiej
30.	Międzynarodowy Turniej Szachowy
31.	Lublin Bike Festiwal
32.	5. Półmaraton Lubelski
33.	Ogólnopolski Turniej Niesłyszących Oldbojów w halowej piłce nożnej
34.	Turniej piłki ręcznej w kategorii młodziczek
35.	VI-th Kyokushin Karate Koyagi Cup
36.	Rozgrywki amatorskiej ligi siatkówki
37.	Memoriał Leszka Marii Roupperta
38.	Turniej koszykówki seniorów - Memoriał im. Z. Niedzieli
39.	Towarzyski turniej juniorów starszych w koszykówce
40.	Lublin Kicks Balls
41.	Lubelskie Konfrontacje Kajakowe
42.	XII Ogólnopolski Finał Igrzysk Studentów Pierwszego Roku
43.	Turniej Piłki Nożnej o Puchar Prezydenta Miasta Lublin oraz Władysława Żmudy
44.	Turniej I ligi piłki nożnej plażowej PZPN
45.	Drużynowe Wojewódzkie Mistrzostwa Polski Kadetek w zapasach kobiet
46.	Cykl biegów - City Trail
47.	Otwarte Mistrzostwa Województwa Lubelskiego w dyscyplinie szermierka
48.	Cykl zawodów „Z UKS-u do AZS-u - Studuj w Lublinie”
49.	XXVI Turniej Nadziei Olimpijskich dziewcząt w piłce siatkowej
50.	Siatkarski Turniej Niepodległości dziewcząt i chłopców
51.	Wojewódzkie Integuracyjne Zawody w pływaniu osób niepełnosprawnych
52.	XXX Jubileuszowy Mikołajkowy turniej minisiatkówki
53.	V Gwiazdkowy Jubileuszowy Festiwal piłki siatkowej dziewcząt i chłopców z okazji 30-lecia Towarzystwa Piłki Siatkowej

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dzięki podjętym działaniom i organizowanym przedsięwzięciom (zawody rangi Mistrzostw Polski, Mistrzostw Europy i Mistrzostw Świata, Lublin zyskał miano wzorowego organizatora i cyklicznie jest gospodarzem ogólnopolskich i międzynarodowych wydarzeń wymagających spełnienia najwyższych standardów.

Oprócz obiektów sportowych, ofertę sportowo-rekreacyjną wzbogaca blisko 300 ha powierzchni parków spacerowo-wypoczynkowych i zieleńców oraz 184,9 km tras rowerowych. Miasto Lublin w 2014 r. uruchomiło Lubelski Rower Miejski (LRM). System spotkał się z pozytywnym odbiorem wśród mieszkańców i studentów. Rosnąca popularność wpłynęła na zwiększenie liczby stacji rowerowych oraz liczby rowerów. W 2021 r. w Lublinie zlokalizowanych było 127 stacji rowerowych z łączną liczbą 700 rowerów miejskich. Operator LRM, czyli Nextbike Polska Sp. z o.o. umożliwił wypożyczanie rowerów dzięki rejestracji w aplikacji Nextbike, która w 2021 r. liczyła 91 558 użytkowników. Zaletą aplikacji jest możliwość wykorzystywania jej nie tylko w Lublinie, ale również w innych miastach w Polsce lub na świecie.

Tabela 64. Wybrane informacje o funkcjonowaniu Lubelskiego Roweru Miejskiego

Kategoria	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba wypożyczeń	128 644	436 965	854 881	532 972	745 000	658 000	205 412	76 464
Liczba zarejestrowanych użytkowników	22 218	41 360	64 350	74 876	95 000	112 200	118 982	91 558
Liczba rejestracji nowych użytkowników	22 218	19 060	22 917	11 969	18 000	16 800	6 218	4 465
Liczba stacji rowerowych	40	43	90	91	97	98	91	127
Liczba rowerów	400	430	900	901	950	961	891	700

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Uczestnictwo w kulturze jest jedną z ważniejszych potrzeb rozwojowych człowieka, a korzystanie z dóbr publicznych przyczynia się do rozwoju osobistego, wpływa na poczucie komfortu oraz podnosi jakość życia. Korzystanie z wydarzeń jest możliwe dzięki instytucjom kultury, które oferują najróżniejsze formy obcowania z kulturą oraz promują walory miasta w zakresie dziedzictwa historycznego i humanistycznego. W skład instytucji będących jednostkami organizacyjnymi Urzędu Miasta Lublin wchodzi:

- Centrum Kultury w Lublinie;
- Dzielnicowy Dom Kultury Węglin;
- Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice”;
- Galeria Labirynt;
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie;
- Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”;
- Ośrodek Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdroża”;
- Teatr im. H. Ch. Andersena w Lublinie;
- Teatr Stary w Lublinie;
- Warsztaty Kultury w Lublinie;
- Zespół Pieśni i Tańca „LUBLIN” im. W. Kaniorowej.

W kontekście rozwoju zainteresowań, pasji, uzdolnień i umiejętności poprzez kulturę, edukację i wychowanie, ważną rolę pełnią ulokowane w Lublinie placówki oświatowo-wychowawcze i spółdzielcze domy kultury:

- Młodzieżowy Dom Kultury „Pod Akacją”;
- Młodzieżowy Dom Kultury nr 2;
- Dom Kultury Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej;
- Dom Kultury Skarpa;
- Dom Kultury RUTA;
- Dom Kultury Błonie S.M. Czuby.

W uzupełnieniu powyższej listy warto wspomnieć o instytucjach kultury w Lublinie dla których jednostką administracyjną jest samorząd województwa:

- Centrum Spotkania Kultur w Lublinie;
- Filharmonia im. H. Wieniawskiego w Lublinie;
- Muzeum Wsi Lubelskiej;

- Teatr im. J. Osterwy w Lublinie;
- Teatr Muzyczny w Lublinie;
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie;
- Wojewódzki Ośrodek Kultury w Lublinie.

Tabela 65. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020

Projekty	
2013-obecnie	<p>Program Rozwoju Kultury w Dzielnicach Lublina „Dzielnice kultury”</p> <p>To wieloletni, interdyscyplinarny program, którego celem jest zwiększenie potencjału kulturalnego dwudziestu siedmiu dzielnic Lublina. Jest przeciwwagą w stosunku do ulokowanych w centrum instytucji kultury i ma przeciwdziałać dysproporcji w dostępie do kultury na terenie poszczególnych obszarów miasta. Celem szczegółowym projektu jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa w kulturze mieszkańców Lublina, niezależnie od wieku i miejsca zamieszkania oraz podniesienie kompetencji kulturowych lublinian. Program „Dzielnice Kultury” jest jednym z kluczowych elementów Strategii Rozwoju Kultury Lublina na lata 2013–2020. W ciągu ośmiu edycji „Dzielnice Kultury” zrealizowano ponad tysiąc projektów.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2020-obecnie	<p>#Link do kultury</p> <p>Propozycja wsparcia dla ludzi kultury oraz mieszkank i mieszkańców, oferowana przez Urząd Miasta Lublin w związku z występowaniem stanu zagrożenia epidemicznego. Na stronie #Link do kultury oraz fanpage'u Lublin – Miasto Kultury (link do profilu Facebook Urzędu Miasta Lublin), publikowano propozycje działań z zakresu kultury i sztuki, realizowanych za pośrednictwem i przy pomocy narzędzi internetowych. Wśród propozycji znalazły się warsztaty, wykłady, webinaria, audycje, koncerty, spektakle, wystawy i wiele innych form aktywności kulturalnej w sieci, dostępne zarówno poprzez transmisje na żywo, jak i prezentacje zarejestrowanego materiału.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2009-obecnie	<p>Lubelski Fundusz Filmowy</p> <p>Fundusz mający na celu wsparcie produkcji pełnometrażowych filmów fabularnych, seriali telewizyjnych, filmów dokumentalnych lub filmów animowanych przeznaczonych do emisji w telewizji oraz wyświetlania w kinach, związanych z Lublinem poprzez tematykę, miejsce realizacji i przedstawienie pozytywnego wizerunku miasta Lublin. W 2021 r. w przestrzeni miasta ze wsparciem funduszu kręcone były zdjęcia do filmu „VISHNIAC” w reżyserii Laury Bialis (dokument o historii Romana Vishniaka, jednego z czołowych fotografów XX wieku), „Pokojówka” w reżyserii Rafała Brylla (dokument opowiadający historię Ewy Waleckiej, więźniarki obozu koncentracyjnego na Majdanku, a potem Ravensbrück), „Liczba doskonała” w reżyserii Krzysztofa Zanussiego (film fabularny, który jest refleksją nad przemijaniem i sensem życia a także jego przypadkowością) i „As long as” w reżyserii Romana Shumanova (dokument izraelski o pielgrzymkach młodzieży na groby przodków).</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2017-obecnie	<p>CreArt. Sieć miast na rzecz twórczości artystycznej</p> <p>„CreArt. Sieć miast na rzecz twórczości artystycznej” to europejskie gremium zrzeszające miasta oraz publiczne i prywatne instytucje kulturalne. Celem projektu jest wspieranie działalności twórczej poprzez wymianę doświadczeń i dobrych praktyk oraz współpracę środowisk artystycznych z różnych państw i o różnych tradycjach kulturowych w zakresie opracowywania wspólnych metod kształcenia poszczególnych grup odbiorców i ustanowienia stałego i profesjonalnego systemu wymiany i współpracy artystów i kuratorów sztuki. Lublin przystąpił do drugiej edycji projektu, którą uruchomiono w 2017 r., w ramach programu Unii Europejskiej Kreatywna Europa. Uczestniczy w niej 12 partnerów z 9 europejskich państw – Hiszpanii, Portugalii, Francji, Włoch, Wielkiej Brytanii, Macedonii Północnej, Chorwacji, Litwy i Polski.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2014-obecnie	<p>Bitwa o kulturę / literaturę</p> <p>Pomysł „Bitwa o kulturę/literaturę” to cotygodniowy cykl otwartych dla publiczności spotkań. To dyskusje o najciekawszych zjawiskach kulturalnych, do których zapraszani są goście ze świata literatury i kultury: pisarze, reżyserzy, językoznawcy, postaci życia kulturalnego i publicznego, ale także zgromadzona w Teatrze Starym publiczność. Spotkania poświęcone są tematom budowanym wokół premier literackich, aktualnych zjawisk i fenomenów, jakie obserwuje się w kulturze. Organizatorem projektu jest Teatr Stary w Lublinie.</p>

Projekty	
2021	<p>Chronoportale Lublin</p> <p>Projekt ma na celu opracowanie i udostępnienie wybranych zbiorów dotyczących dziedzictwa kulturowego Lublina, które pozyskał „Ośrodek Brama Grodzka – Teatr NN” w Lublinie. Chronoportale jest rodzajem hipertekstowego i multimedialnego kalendarium. Jego pomysł nawiązuje do idei geoportalu, ale w chronoportalu elementem porządkującym materiał jest nie tyle przestrzeń, co czas. Chronoportale integruje ze sobą dwie najbardziej elementarne narracje o każdym mieście: wiedzową (hasła, leksykony, artykuły) i subiektywną (nagrane czy też spisane wspomnienia mieszkańców oraz fotografie). Dzięki temu internauta może dowiedzieć się czegoś o mieście, ale też odczuć je słuchając opowieści mieszkańców i oglądając zrobione przez nich zdjęcia. Tematyka projektu dotyczy lat 1901–2021.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2020–obecnie	<p>Centralny Plac Zabaw</p> <p>Miejszem realizacji projektu jest teren przy Centrum Kultury w Lublinie, skwer z przylegającymi do niego placami zabaw oraz przestrzenie instytucji. Specjalnie z okazji imprezy przygotowywane są różne strefy i konstrukcje dedykowane dyscyplinom i aktywnościom wykorzystywane przez amatorów miejskich sportów oraz osoby zainteresowanych nieszablonyymi zajęciami. Każdy mieszkaniec może włączyć się do prowadzonych w tym czasie działań animacyjnych, pokazów, warsztatów, projekcji, koncertów, happeningów i imprez dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów. W 2021 r. odbyła się kolejna edycja projektu, na którą złożyły się warsztaty, spektakle i koncerty.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2007–obecnie	<p>Jarmark Jagielloński</p> <p>Jarmark Jagielloński to festiwal kultury tradycyjnej, którego celem jest prezentacja i promocja tej kultury poprzez różne formy działalności, zarówno te stricte źródłowe, autentyczne, jak i współczesne. Historia Lublina związana była z jarmarkami, których początek sięgał XV wieku. Wówczas szlak handlowy przebiegający przez Lublin sprowadzał do miasta kultury świata, podróżników, nomadów, handlarzy. Stąd nazwa projektu – Jarmark Jagielloński. W 2021 r. Jarmark Jagielloński, czyli „re:tradycja 2021”, powrócił do korzeni. Tematem rzemieślniczym festiwalu były instrumenty tradycyjne, prezentowane podczas różnorodnych warsztatów i możliwe do zakupienia na stoiskach mistrzów. Temu tematowi poświęcone są również wystawy, spotkania i spektakle. W omawianym roku zwrócono również uwagę na temat kobiet w kulturze tradycyjnej: ról, które pełniły, stereotypów kulturowych z nimi związanych, codziennych obowiązków i radości, którymi wypełnione było ich życie na dawnej wsi. Nawiązanie do tych tematów obecne było podczas koncertów i przedsięwzięć artystycznych.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2010–obecnie	<p>Carnaval Sztukmistrzów „Incydent polski”</p> <p>Jest to największy w Polsce festiwal sztuki cyrkowo-ulicznej, który na stałe wpisał się w imprezowy kalendarz Lublina. W ciągu trzech dni na ulicach miasta można obejrzeć pokazy cyrkowców, występy klaunów, akrobatów, jak i slacklining – czyli sztukę chodzenia po taśmie. W namiotach cyrkowych odbywają się przedstawienia nowo-cyrkowe, a w strefie na Błoniach pod Zamkiem warsztaty sztuki cyrkowej. W 2021 r. odbyła się 12. edycja Carnavali Sztukmistrzów. Była czymś w rodzaju powrotu do korzeni. W nowej, pandemicznej rzeczywistości organizatorzy chcieli wykreować przestrzeń dla nieskrępowanego karnawałowego ducha miejskiego święta. W programie znalazły się m.in. bezpłatne uliczne spektakle, pokazy buskerskie, higlinerzy na taśmach, warsztaty, animacje, czy wreszcie scena powietrzna na Błoniach. Na Carnaval powrócili zagraniczni artyści (spektakle zespołów z Francji i Belgii w Namiocie Cyrkowym). Wróciły także spektakle uliczne, a w nich klauni, akrobaci i żonglerzy.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej festiwalu.</p>
2007–obecnie	<p>Noc Kultury</p> <p>Noc Kultury to cykliczny festiwal, postrzegany przez lublinian jako uroczyste święto miasta. Jest spotkaniem artystów, animatorów, różnych środowisk kulturalnych i mieszkańców. Co roku w ramach tego wydarzenia oferowanych jest wiele atrakcji w różnych miejscach Lublina. Ponadto przez całą noc dostępne dla mieszkańców są galerie, teatry i muzea. W związku z epidemią COVID-19 i obostrzeniami (ograniczenie zgromadzeń), w trosce o bezpieczeństwo mieszkańców Noc Kultury w 2021 r. została wydłużona na kilka tygodni i miała formułę spacerów w poszukiwaniu instalacji ukrytych w zaułkach Starego Miasta w Lublinie. Szlakiem uliczek, podwórek i bram Starego Miasta szukano magii i piękna. W 2021 r. hasłem przewodnim była „MOC Kultury”.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej festiwalu.</p>

Projekty	
2008–obecnie	<p>Wschód Kultury – Inne Brzmienia Art’n’Music Festival</p> <p>Jest to cykliczny festiwal umożliwiający obcowanie z najciekawszymi zjawiskami muzycznymi na styku gatunków, tradycji i wpływów kulturowych. Jedno z najbardziej inspirujących i odkrywczych wydarzeń muzycznych w Polsce, które pozwala usłyszeć w sercu Lublina światowe gwiazdy i muzyczne odkrycia. W 2021 r. odbyła się 14. edycja festiwalu. Wśród artystów znalazła się grupa Mouse on Mars, jedna z legend i największych ikon niemieckiej sceny elektronicznej. Program muzyczny obfitował także w szereg nowości z rodzimej sceny alternatywnej. Każdego roku ważne miejsce w programie festiwalu zajmuje prezentacja wybranej wytwórni muzycznej. W 2021 r. wybór padł na rodzimą oficynę Instant Classic.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej festiwalu.</p>
2009–obecnie	<p>Europejski Festiwal Smaku</p> <p>To „najsmaczniejszy” festiwal sztuki dobrego smaku, który co roku przyciąga wielu amatorów kuchennych performance’ów i gotowania w Lublinie. Pokazuje różnorodne oblicza kultury – od muzyki, poprzez obraz, słowo, a także stół i kulinaria. Przez kilka dni mieszkańcy Lublina mogą rozsmakować się w kuchni lubelskiej, polskiej i europejskiej, a także zaopatrzyć się w różnorodne wędliny, przyprawy i sery. Produkty lokalne promują gwiazdy światowej kuchni, nakłaniając odbiorców do zwrócenia się ku produktom regionalnym i sezonowym, ukazując ich obecność i twórcze wykorzystanie we wszystkich obszarach – kuchni wysokiej, wyrafinowanej, w restauracjach regionalnych, a także w kuchni domowej, codziennej. W 2021 r. odbyły się między innymi liczne koncerty, warsztaty, jak i jarmarki w przestrzeni Starego Miasta.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej festiwalu.</p>
1996–obecnie	<p>Międzynarodowy Festiwal „Konfrontacje Teatralne”</p> <p>W ramach Festiwalu prezentowane są dokonania najciekawszych osobowości teatralnych, które przedstawiają nowy sposób rozumienia teatru. „Konfrontacje Teatralne” to także szereg imprez towarzyszących m.in. cykl filmowy „Kino Konfrontacji”, koncerty organizowane pod szyldem „Muzycznych Konfrontacji Nocą”, wystawy w „Galerii Konfrontacji”, cykl spotkań i debat z twórcami. W 2021 r. pod hasłem „Widzieć chcę więcej” zaprezentowano przede wszystkim spektakle kameralne, które w ostatnich latach nie dały się przyćmić przez monumentalne produkcje. Pandemia sprawiła, iż w tegorocznej edycji doceniono w teatrze wyciszenie, kameralność, dystans.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej festiwalu.</p>
1990–obecnie	<p>Międzynarodowy Festiwal Muzyki Ludowej</p> <p>„Mikołajki Folkowe” to jeden z najbardziej znaczących w Polsce festiwali prezentujących muzykę folkową i world music. Festiwal idzie z duchem czasu, prezentuje różne trendy w muzyce folkowej i poszukiwania artystów w łączeniu różnych stylów muzycznych z tradycją. To wydarzenie, które gromadzi najciekawszych artystów z całego świata. W swojej twórczości muzycy ożywiają folklor na nowo. Uczestnicy festiwalu prezentują muzykę tradycyjną w nowoczesnych interpretacjach brzmieniowych. Dziś festiwal to nie tylko koncerty, to także warsztaty gry na instrumentach, lekcje tańca, konferencje, wykłady oraz wystawy fotografii. W 2021 r. odbyła się 31. edycja imprezy, a w jej ramach koncerty, konkurs „Scena otwarta”, szeroki wachlarz zajęć warsztatowych, międzynarodowa konferencja naukowa oraz Jarmark Cudów (bazarek z wyrobami rzemieślniczymi, etniczne instrumenty oraz płyty i wydawnictwa związane z folkiem i kulturą tradycyjną).</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej festiwalu.</p>
2021	<p>Formy aktywizacji seniorów i osób dorosłych</p> <p>Edukacja odgrywa bardzo ważną rolę w aktywizacji społecznej seniorów i osób dorosłych. Możliwości w tym zakresie oferują placówki edukacyjne dedykowane „dojrzałym studentom”.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lubelski Uniwersytet Trzeciego Wieku działa od ponad 30 lat i prowadzony jest przez Towarzystwo Wolnej Wszechnicy Polskiej. Oferuje działalność edukacyjną i integracyjną dla osób kończących swoją aktywność zawodową. W cotygodniowych wykładach z wiedzy ogólnej, wiedzy przyrodniczo-geograficznej i wiedzy o zdrowiu uczestniczy ok. 900 studentów. Osoby chętne uczęszczają na wybrane zespoły zainteresowań. Dla zachowania sprawności intelektualnej, psychicznej i fizycznej słuchaczy, Uniwersytet organizuje zajęcia z wiedzy o sztuce, kulturze, literaturze, psychologii, ogrodnictwie oraz zajęcia plastyczne. W ramach profilaktyki zdrowotnej odbywają się zajęcia ruchowe, m.in.: taniec, gimnastyka, Nordic Walking, tai chi, joga, aqua aerobik, pływanie. Prowadzona jest również nauka języków obcych: angielskiego, francuskiego, niemieckiego i włoskiego. W ramach działań integracyjnych organizowane są wycieczki turystyczne, wyjazdy wakacyjne, rajdy, pikniki, zabawy taneczne. ▪ Lubelski Uniwersytet Drugiego Wieku oferuje działalność edukacyjną dla osób 45+, aktywnych i nieaktywnych zawodowo, chcących podejmować nowe wyzwania. Podczas zajęć studenci mają szansę uzupełniania wiedzy w zakresie znajomości języków obcych, obsługi komputerów, praw obywatelskich, małej przedsiębiorczości, zdrowia i pozytywnej psychologii. Ważną rolę integracyjną pełni KLUB KADR 45+. Zajęcia odbywają się w Domu Kultury LSM.

Projekty	
2021	<p>Aktywny Senior</p> <p>W ramach akcji „Aktywny senior na Orliku” każdego roku między 1 marca a 30 listopada, dla wszystkich mieszkańców Lublina w wieku 50+, organizowane są bezpłatne zajęcia sportowo-rekreacyjne. Animatorzy, którzy na co dzień pracują na obiektach sportowych Orlik, prowadzą specjalne dla tej grupy wiekowej zajęcia dostosowane do ich potrzeb (tenis stołowy, gra w bule, gimnastyka, badminton, tenis ziemny, nordic walking, gry zespołowe). Zajęcia mają na celu zagospodarowanie wolnego czasu, poprawę kondycji oraz integrację środowiska seniorów. Zajęcia odbywają się w każdą sobotę i niedzielę na 13 zlokalizowanych w mieście Orlikach.</p>
2021	<p>Sportowe projekty z Budżetu Obywatelskiego miasta Lublin</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ „Aktywne Pokolenie” – bezpłatne zajęcia sportowo-rekreacyjne dla uczniów i studentów mieszkających w Lublinie. Projekt ma na celu aktywizację młodego pokolenia, które nadmiernie korzysta z urządzeń elektronicznych i zachęcenie do aktywnego, zdrowego stylu życia. Rezultatem projektu jest upowszechnianie kultury fizycznej, poprawa kondycji fizycznej mieszkańców Lublina, a co za tym idzie podniesienie poziomu życia poprzez stwarzanie warunków do aktywności fizycznej (wartość projektu 200 tys. zł); ▪ „Aktywny Lublin” – skierowany jest do mieszkańców Lublina, którzy chcą uczestniczyć w zajęciach sportowych. Zajęcia w ramach projektu odbyły się od lutego do listopada 2021 r. Założono zorganizowanie minimum 800 jednostek treningowych, po 45 minut każda. Przewidziano dyscypliny skierowane do osób w różnym wieku, począwszy od zajęć realizowanych z myślą o najmłodszych mieszkańcach miasta, przez zajęcia zumba, fitnessu, treningu funkcjonalnego, aqua aerobiku dla osób dorosłych, do gimnastyki dla osób starszych (wartość projektu 199 tys. zł).
2011-obecnie	<p>Nagrody i stypendia w dziedzinie sportu</p> <p>Jedną z form wsparcia zawodników i trenerów są nagrody Urzędu Miasta Lublin w dziedzinie sportu, ustanowione uchwałą Rady Miasta Nr 38/V/2011 z dnia 27 stycznia 2011 r. Innym przykładem są coroczne nagrody finansowe i wyróżnienia dla zawodników i trenerów oraz osób angażujących się w działalność sportową. Kolejną formą wsparcia jest stypendium sportowe mające na celu zapewnienie zawodnikom środków finansowych umożliwiających realizację programu szkolenia sportowego. Stypendium przyznawane jest na okres 9 miesięcy w drodze decyzji administracyjnej wydawanej przez Prezydenta Miasta Lublin.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2021	<p>Aktywny wypoczynek w Parku Ludowym</p> <p>W ostatnich dniach 2020 r. został oddany do użytku zrewitalizowany Park Ludowy. Pomyślany został jako przestrzeń stanowiąca swego rodzaju zagłębienie aktywnego wypoczynku, dające szerokie możliwości relaksu i rekreacji. W parku powstały m.in. place zabaw dla różnych grup wiekowych, w tym urządzenia dla dzieci z niepełnosprawnością, zespół linariów, ścieżki dydaktyczne. Dla uprawiających sport: place do ćwiczeń fitness, przestrzeń do gry w boule, siłownie plenerowe, trasy dla biegaczy i trasy rowerowe (w tym naturalne ścieżki rowerowe). Cały park wyposażony jest w małą architekturę: ławki, stoliki parkowe, leżaki parkowe i meble granitowe. Powstały też wybiegi dla psów. Dodatkowo, z uwagi na położenie parku nad rzeką Bystrzycą, zaprojektowana została przystań kajakowa z drewnianymi tarasami, na których można odpocząć.</p>

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

B.5. Podnoszenie jakości edukacji

Wskaźniki

Jakość edukacji to ważny czynnik decydujący o przyszłości miasta. Zaangażowanie w rozwój placówek oświatowych jest wpisane w działania samorządowe. Należą do nich: zwiększenie funkcjonalności i atrakcyjności sieci przedszkoli i szkół, podnoszenie rozwoju kwalifikacji nauczycieli, wzbogacanie programów nauczania oraz zachęcanie do korzystania z oferty pozaszkolnej.

W ramach edukacji publicznej miasto Lublin zapewnia dostęp do placówek oświatowych. W roku szkolnym 2021/2022 samorząd był organem prowadzącym dla 151 szkół i placówek różnych typów stanowiących samodzielne jednostki organizacyjne (w tym 68 przedszkoli). Zmieniające się liczby placówek nauczania został przedstawiony w tabeli 66.

Tabela 66. Placówki oświatowe w Lublinie

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Szkoła podstawowa	51	52	52	53	53	68	68	67	67	48
Gimnazjum	42	42	43	43	43	20	19	0	0	0
Liceum	65	58	53	52	53	55	54	47	45	24
Technikum	27	26	21	22	19	20	20	17	17	18
Zasadnicza Szkoła Zawodowa / Branżowa Szkoła I stopnia	16	15	12	12	12	8	8	9	9	10
Szkoła policealna	52	51	46	53	52	46	47	35	33	2
Ogólnokształcąca szkoła artystyczna	4	4	4	4	4	4	4	3	3	1

* Uwagi: dane za 2021 r. zostały uzupełnione na podstawie informacji Urzędu Miasta Lublin i dotyczą wyłącznie placówek prowadzonych przez miasto Lublin w roku szkolnym 2021/2022. Dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną udostępnione w lipcu 2022 r.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin, Główny Urząd Statystyczny.

Publikowany z myślą o uczniach ostatnich klas szkół podstawowych ranking miesięcznika Perspektywy stanowi uznawany w kraju ranking, jak i podpowiedź adresowaną do uczniów stojących przed wyborem szkoły średniej. W 2021 r. w rankingu stu najlepszych Liceów Ogólnokształcących w kraju znalazło się pięć szkół z Lublina: I LO im. Stanisława Staszica w Lublinie (31. miejsce), III LO im. Unii Lubelskiej w Lublinie (56. miejsce), LO im. Jana III Sobieskiego w Lublinie (58. miejsce), Prywatne LO im. Królowej Jadwigi (70. miejsce) oraz II LO im. Hetmana Jana Zamoyskiego (99. miejsce). W ogólnopolskim rankingu Techników, najlepiej wypadło Technikum Elektroniczne im. Obrońców Lublina 1939 r. w Lublinie, które utrzymało 5. miejsce. W dalszej kolejności uplasowały się: Technikum Ekonomiczno-Handlowe w Lublinie (ZS nr 1) (36. miejsce), Technikum Ekonomiczne w Lublinie (ZSE im. A. i J. Vetterów) (58. miejsce), Technikum Chemiczne w Lublinie (ZSChiPS) (93. miejsce).

Oprócz wskazanej w raporcie popularności lubelskich szkół, można zauważyć że placówki te reprezentują także wysoki poziom nauczania. W poniższej tabeli zestawiono średnią zdawalność egzaminów maturalnych w Lublinie ze szkołami w całej Polsce. Według danych statystycznych średnia zdawalność matury w Lublinie jest wyższa od zdawalności w Polsce.

Tabela 67. Średnia zdawalność egzaminów maturalnych w Lublinie w szkołach prowadzonych przez samorząd (w %)

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Średnia zdawalność szkół w Lublinie	85,0	85,0	77,0	78,0*	86,0	83,0	85,0	87,0	79,0	81,7
Średnia zdawalność szkół w Polsce	80,0	81,0	71,0	74,0*	79,5	78,5	80,0	81,0	74,0	74,5
Liceum	90,0	90,0	81,0	81,0*	73,6	75,5	76,6	89,0	82,0	84,2
Technikum	74,0	74,0	63,0	69,0*	73,3	70,5	77,3	82,0	72,0	76,6

Uwagi: dane dotyczą absolwentów zdających egzamin maturalny w terminie głównym (w maju).

* Od 2015 r. obowiązywał egzamin maturalny w nowej formule.

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Lublin (różne lata).

W ostatnich latach poprawił się wskaźnik liczby uczniów przypadających na 1 komputer oraz 1 komputer z dostępem do Internetu. Jest to odpowiednio 5,6 (liczba uczniów przypadających na 1 komputer) i 5,7 (liczba

uczniów przypadających na jeden komputer z dostępem do Internetu). Jest to poprawa wskaźników o 51,8% i 52,3% w porównaniu z 2013 r.

Tabela 68. Liczba uczniów przypadająca na 1 komputer

Kategoria	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba uczniów przypadających na 1 komputer	11,6	10,5	9,0	7,3	6,9	6,9	6,7	6,1	5,6
Liczba uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do internetu	11,9	10,8	9,1	7,5	7,1	7,0	6,9	6,1	5,7

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Według danych gromadzonych przez Urząd Miasta Lublin w roku szkolnym 2021/2022 średnia liczba uczniów w oddziale wynosiła: w szkole podstawowej – 21,1; liceum – 29,7; technikum – 26,5; zasadniczej szkole zawodowej/szkole branżowej I stopnia – 24,0; a w szkole policealnej – 12,8. Liczby te na przestrzeni ostatnich lat znajdują się w przedziale 20–30 uczniów, za wyjątkiem szkół policealnych, w przypadku których liczba ta wynosiła poniżej 20. Dane przedstawia tabela 69.

Tabela 69. Średnia liczba uczniów w oddziale poszczególnych typów szkół prowadzonych przez miasto Lublin

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Szkoła podstawowa	23,1	23,0	22,7	22,3	21,9	21,3	21,3	21,3	21,2	21,1
Gimnazjum	25,6	25,5	25,5	25,5	25,3	25,0	24,9	-*	-*	-*
Liceum	27,7	27,8	28,9	28,8	28,5	28,5	28,4	29,2	29,5	29,7
Technikum	24,9	25,1	25,3	25,4	25,4	25,3	25,6	26,9	26,4	26,5
Zasadnicza Szkoła Zawodowa / Branżowa Szkoła I stopnia	26,0	25,7	24,2	24,6	23,9	20,1	21,3	23,0	23,6	24,0
Szkoła policealna	21,0	19,7	23,3	19,4	17,6	14,3	18,7	17,9	16,5	12,8

Zródło: opracowanie własne na podstawie informacji o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Lublin (różne lata).

* Na mocy ustaw *Prawo oświatowe* oraz *Przepisy wprowadzające Prawo oświatowe*, uchwalonych przez Sejm 14 grudnia 2016 r. zdecydowano o Reformie oświaty. Dotyczyła ona m.in. likwidacji gimnazjów. Wygaszanie gimnazjów zakończyło się wraz z końcem roku szkolnego 2018/2019.

Tabela 70. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020

Projekty	
2014-obecnie	<p>Program Przedszkole i Szkoła Promujące Zdrowie</p> <p>W Lublinie funkcjonuje Miejska Sieć Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie Miasta Lublin, zrzeszona z własnej inicjatywy przez Urząd Miasta Lublin. Przedsięwzięcie zostało zainicjowane w związku z realizacją programu koordynowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej pt. Przedszkole i Szkoła Promujące Zdrowie (patronat Światowej Organizacji Zdrowia, Rady Europy i Komisji Europejskiej). Aktualnie na terenie miasta Lublin program realizowany jest przez 71 przedszkoli, szkół i placówek. Aktywność prozdrowotna i efektywność podejmowanych działań w tych jednostkach oświatowych została nagrodzona nadaniem przez Prezydenta Miasta Lublin 67 Miejskich Certyfikatów Przedszkole Promujące Zdrowie lub Szkoła Promująca Zdrowie. Ponadto 24 placówki posiadają nadane wcześniej przez Lubelskiego Kuratora Oświaty Wojewódzkie Certyfikaty, zaś 3 placówki nadane przez Ministra Edukacji Narodowej Krajowe Certyfikaty.</p>
2021	<p>Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021–2030</p> <p>Celem programu jest integracja społeczności romskiej i nieromskiej, usprawnienie nauki i wyrównanie szans edukacyjnych oraz podniesienie poziomu wykształcenia uczniów romskich. W ramach zadania Urząd Miasta Lublin dokonał zakupu podręczników szkolnych dla uczniów romskich uczęszczających do szkół ponadpodstawowych w roku szkolnym 2021/2022, zakupu przyborów szkolnych oraz strojów sportowych i obuwia sportowego dla uczniów romskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Urząd Miasta Lublin przygotował integracyjny wyjazd na kolonie dla uczniów romskich i nieromskich. Odbyły się też wyjazdy na wycieczki edukacyjne dla uczniów romskich nieromskich. W Szkole Podstawowej Specjalnej nr 26 w Lublinie zorganizowano Integracyjne Spotkanie Wigilijne.</p>

Projekty	
2020-obecnie	<p>Kolorowe BeryLOVE – nowe przedszkole w Lublinie</p> <p>Projekt realizowany jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020, Oś priorytetowa 12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje przez Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin, we współpracy z Przedszkolem nr 88 w Zespole Szkół nr 13 w Lublinie. Celem projektu jest wzrost poziomu upowszechnienia usług w zakresie edukacji przedszkolnej i podniesienie jej jakości poprzez utworzenie 300 nowych miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz rozszerzenie oferty zajęć edukacyjnych dla 300 dzieci, a także zwiększenie kompetencji 6 nauczycieli/nauczycielek w zakresie pedagogiki specjalnej. W 2021 r. w ramach projektu zrealizowano następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ realizacja zajęć w ramach podstawy programowej dla 300 dzieci przyjętych do nowo utworzonego Przedszkola nr 88 w Zespole Szkół nr 13 w Lublinie; ▪ realizacja zajęć dydaktycznych w celu wyrównania stwierdzonych deficytów oraz dodatkowe zajęcia, które pozwoliły na zwiększenie kompetencji społecznych dla dzieci uczęszczających do Przedszkola nr 88 z zakresu logopedii (48 dzieci); ▪ organizacja doskonalenia umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli, tj.: organizacja 3 szkoleń z zakresu pedagogiki specjalnej dla 6 nauczycielek Przedszkola nr 88; ▪ zakup wyposażenia placówki – pomoce logopedyczne, dywany interaktywne, głośniki komputerowe, zestawy do kodowania oraz maty treningowe na łączną kwotę 65 520 zł.
2019-obecnie	<p>Modelowa Szkoła Ćwiczeń w Lublinie (woj. lubelskie)</p> <p>Projekt realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014–2020, Oś Priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty. Projekt realizowany jest przez Urząd Miasta Lublin w partnerstwie z Województwem Lubelskim, Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i Wojewódzką Biblioteką Publiczną im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie. Odbyna się w 2 szkołach wiodących, tj.: Szkoła Podstawowa nr 28 z Oddziałami Integracyjnymi w Lublinie im. Synów Pułku Ziemi Lubelskiej w Lublinie oraz XXX Liceum Ogólnokształcącym im. księdza Jana Twardowskiego w Lublinie oraz w 7 szkołach współpracujących (5 prowadzonych przez Gminę Lublin, 2 z terenów wiejskich gmin miejskowiejskich lub wiejskich). Celem głównym projektu jest zwiększenie efektywności doskonalenia obecnych i przyszłych nauczycieli w woj. lubelskim, w kontekście stosowania nowoczesnych metod i form pracy dydaktycznej przyczyniających się do rozwijania u uczniów kompetencji kluczowych i uniwersalnych, w wyniku stworzenia i prowadzenia 1 szkoły ćwiczeń. W 2021 r. w ramach programu zrealizowano następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zakup wyposażenia pracowni przedmiotowych w sprzęt i pomoce dydaktyczne (pracownia biologiczna, chemiczna, fizyczna, geograficzna, językowa, informatyczna i matematyczna) w 2 szkołach wiodących na kwotę 725 466 zł; ▪ organizacja 31 różnego rodzaju szkoleń i kursów dla kadry pedagogicznej szkół ćwiczeń z zakresu metod i form pracy dydaktycznej dla 54 osób; ▪ wdrożenie modelu szkoły ćwiczeń (organizacja 7 sieci współpracy i samokształcenia dla 59 osób, 14 warsztatów metodycznych dla 53 osób, 7 praktyk studenckich).
2020-obecnie	<p>Fachowcy jutra</p> <p>Projekt realizowany jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020, Oś priorytetowa 12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje przez Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin, we współpracy ze szkołami zawodowymi. Grupę docelową projektu stanowią uczniowie i nauczyciele 6 szkół zawodowych prowadzonych przez Urząd Miasta Lublin, tj. Technikum Budowlano-Geodezyjne w Państwowych Szkołach Budownictwa i Geodezji im. H. Łopacińskiego w Lublinie; Technikum Chemiczne w Zespole Szkół Chemicznych i Przemysłu Spożywczego im. Gen. F. Kleeberga w Lublinie; Technikum Przemysłu Spożywczego w Zespole Szkół Chemicznych i Przemysłu Spożywczego im. Gen. F. Kleeberga w Lublinie; Technikum Ekonomiczne w Zespole Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie; Technikum Ekonomiczno-Handlowe w Zespole Szkół nr 1 im. Wł. Grabskiego w Lublinie; Technikum Energetyczno-Informatyczne w Zespole Szkół Energetycznych im. prof. K. Drewnowskiego w Lublinie. Celem projektu jest zwiększenie szans na rynku pracy uczniów szkół zawodowych oraz podniesienie efektywności, jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego, poprzez rozwój kompetencji i kwalifikacji zawodowych oraz umiejętności praktycznych 86 nauczycieli i 511 uczniów z 6 szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych oraz doposażenie bazy dydaktycznej w tych szkołach prowadzonych przez Urząd Miasta Lublin. W 2021 r. w ramach projektu zrealizowano następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organizacja staży uczniowskich u pracodawców dla 111 uczniów; ▪ organizacja doskonalenia nauczycieli przedmiotów zawodowych (realizacja 15 rodzajów szkoleń i kursów doskonalących dla łącznie 116 nauczycieli oraz 11 kierunków studiów podyplomowych dla łącznie 22 nauczycieli); ▪ organizacja 22 rodzajów zajęć specjalistycznych dla uczniów oraz 8 rodzajów zajęć przyczyniających się do rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych dla łącznie 376 uczniów; ▪ zakup doposażenia 16 pracowni przedmiotów zawodowych oraz materiałów niezbędnych do realizacji zajęć na łączną kwotę 460 632 zł.

Projekty	
2020–obecnie	<p>Lubelska Wyżyna Specjalistów</p> <p>Projekt realizowany jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020, Oś priorytetowa 12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje. Projekt realizuje Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin, we współpracy ze szkołami zawodowymi. Grupę docelową stanowią uczniowie i nauczyciele z 3 ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych szkół prowadzonych przez Urząd Miasta Lublin, prowadzących kształcenie zawodowe dla młodzieży z terenu woj. lubelskiego tj. Technikum Mechaniczne w Lubelskim Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Technikum Energetyczno-Informatyczne w Zespole Szkół Energetycznych im. prof. Kazimierza Drewnowskiego, Technikum Transportowo-Komunikacyjne w Zespole Szkół Transportowo Komunikacyjnych im. Tadeusza Kościuszki. Celem projektu jest zwiększenie szans na rynku pracy uczniów szkół zawodowych oraz podniesienie efektywności, jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego, poprzez rozwój kompetencji kluczowych i kwalifikacji zawodowych oraz umiejętności praktycznych 40 nauczycieli i nauczycielek oraz 366 uczniów z 3 szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych oraz doposażenie bazy dydaktycznej w tych szkołach prowadzonych przez Urząd Miasta Lublin. W 2021 r. w ramach projektu zrealizowano następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organizacja staży uczniowskich u pracodawców dla 103 uczniów; ▪ organizacja doskonalenia nauczycieli przedmiotów zawodowych (realizacja 14 rodzajów kursów, szkoleń dla 32 nauczycieli, szkoleń branżowych w formie stażu dla 6 nauczycieli oraz 2 kierunków studiów podyplomowych dla 5 nauczycieli); ▪ organizacja 12 rodzajów zajęć specjalistycznych oraz 6 rodzajów zajęć przyczyniających się do rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych dla łącznie 205 uczniów; ▪ zakup wyposażenia do 9 pracowni przedmiotów zawodowych oraz materiałów niezbędnych do realizacji zajęć na łączną kwotę 586 464 zł.
2021	<p>Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą w Lublinie</p> <p>Przedsięwzięcie realizowane jest w ramach Projektu Grantowego „Pilotażowe wdrożenie modelu Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą (SCWEW)” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014–2020. Celem jest poprawa dostępności usług edukacyjnych dla dzieci/uczniów/słuchaczy ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w ramach udzielonego grantu na utworzenie i funkcjonowanie Specjalistycznego Centrum Wspierającego Edukację Włączającą (SCWEW). W ramach grantu objęto wsparciem 6 ogólnodostępnych placówek oświatowych, tj. Przedszkole nr 32 w Lublinie, Szkołę Podstawową nr 18 im. Macieja Rataja w Lublinie, Szkołę Podstawową nr 30 im. Króla Kazimierza Wielkiego w Lublinie, Szkołę Podstawową nr 39 im. Szarych Szeregów w Lublinie, XIV Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół nr 5 im. Jana Pawła II w Lublinie, Technikum Mechaniczne w Lubelskim Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Lublinie. W 2021 r. w ramach projektu zrealizowano następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ powołano zespół Specjalistycznego Centrum Wspierającego Edukację Włączającą; ▪ rozpoczęto prace związane z przeprowadzeniem pogłębionych diagnoz szkół objętych wsparciem; ▪ przeprowadzono przez Lidera SCWEW spotkania z radami pedagogicznymi szkół objętych wsparciem; ▪ uruchomiono stronę internetową Specjalistycznego Centrum Wspierającego Edukację Włączającą w Lublinie.
2021	<p>Konkurs Innowacyjny Samorząd</p> <p>Konkurs „Innowacyjny Samorząd 2021” – kreatywność w czasach pandemii:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kategoria: Duże Miasta <p>I miejsce Lublin – Platforma współpracy szkół zawodowych, uczniów, pracodawców i Gminy Lublin „Stawiamy na zawodowców”. Aplikacja jest narzędziem umożliwiającym ściślejszą współpracę wszystkich stron kształcenia zawodowego: szkół, uczniów, pracodawców i samorządu. Stworzony przez Lublin portal stanowi też źródło wiedzy na temat kształcenia branżowego w mieście, zawiera także kluczowe informacje o lokalnym rynku pracy. Platforma umożliwi bezpośrednią komunikację między potencjalnymi pracownikami a pracodawcami, ułatwia proces rekrutacji osób z wykształceniem branżowym oraz usprawnia nawiązywanie i rozwijanie nowych form współpracy pomiędzy szkołami zawodowymi i pracodawcami.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kategoria: Duże Miasta <p>Wyróżnienie Lublin EduLublin – Cyfrowa transformacja oświaty. Opracowanie i wdrożenie zintegrowanego systemu informatycznego dla jednostek oświatowych miasta Lublin. Istotą wyróżnionego przez kapitułę projektu, realizowanego przez Urząd Miasta Lublin, było wdrożenie centralnego systemu do kompleksowej obsługi gminnych jednostek oświatowych.</p>

Projekty	
2021	<p>Medal Edukacyjny „Samorządowiec 30-lecia”</p> <p>Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk otrzymał Medal Edukacyjny „Samorządowiec 30-lecia” podczas Gali Finałowej Ogólnopolskiego Programu Certyfikacji Gmin, Powiatów i Samorządnych Województw. Medale Edukacyjne „Samorządowiec 30-lecia” trafiły do Prezydentów, Burmistrzów, Wójtów, Starostów i Marszałków o najwybitniejszych osiągnięciach w dziedzinie zarządzania lokalną edukacją po 1990 r. Medale przyznano w związku z rocznicą przywrócenia samorządu terytorialnego w Polsce.</p>

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Wydatki na inwestycje w oświacie stanowią od lat jedną z większych pozycji w wydatkach majątkowych w budżecie miasta. W samym 2021 r. na inwestycje w szkołach, przedszkolach i placówkach oświatowych zostało przeznaczone ponad 85 mln zł. W roku szkolnym 2021/2022 rozpoczęła się rozbudowa dwóch miejskich szkół: Zespołu Szkół nr 12 o nowy segment przedszkolny oraz Szkoły Podstawowej nr 52 o dwa segmenty – dydaktyczny i żywieniowy, prowadzona w trybie „zaprojektuj i wybuduj”. Rok sprawozdawczy upłynął też pod znakiem budowy sali gimnastycznej przy I LO wraz z zespołem boisk. Zakończyła się przebudowa zabytkowego Zespołu Szkół Ekonomicznych, a także termomodernizacje prowadzone w 6 szkołach i placówkach: SP nr 6, SP nr 18, SP nr 20, Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 26, Zespole Szkół Budowlanych wraz z Bursą Szkolną nr 8, a także Bursy nr 7 przy Zespole Szkół Transportowo-Komunikacyjnych, gdzie miała miejsce generalna przebudowa obiektu.

Miasto inwestuje również w przyszkolną infrastrukturę sportową, czego przykładem jest m.in. zakończona w 2021 r. przebudowa boisk przy Szkołach Podstawowych nr 16 i nr 30, ogrodzenie szkoły i boiska przy SP nr 20, zaplecze dla boiska rugby przy ul. Magnoliowej, nowe oświetlenie na boisku przy ZSB.

Oprócz dużych projektów infrastrukturalnych w oświacie Urząd Miasta Lublin realizuje również 10 projektów unijnych o charakterze nieinwestycyjnym, m.in. w zakresie wyposażenia pracowni i warsztatów szkolnych, zakup pomocy dydaktycznych oraz rozwój e-usług w oświacie. Ogólna ich wartość to 53 mln zł, z czego wysokość pozyskanego dofinansowania z UE to 30,8 mln zł. Główny nacisk został położony na organizację dodatkowych zajęć specjalistycznych dla uczniów szkół zawodowych oraz wsparcie uczniów w zakresie zdobywania dodatkowych uprawnień. Przeznaczono blisko 5 mln zł na wyposażenie pracowni i warsztatów szkolnych oraz zakup pomocy dydaktycznych. Wsparciem objęto ponad 1 000 uczniów, 300 nauczycieli, zrealizowano 500 staży zawodowych dla uczniów. Za wdrożenie innowacyjnych form nauczania oraz narzędzi współpracy szkół zawodowych, pracodawców i samorządu, w tym stworzenie portalu „Stawiamy na zawodowców”, Lublin otrzymał 1. nagrodę w konkursie Innowacyjny Samorząd.

B.6. Partycypacja społeczna

Wskaźniki

Partycypacja społeczna określana jest mianem nowoczesnego zarządzania miastem. Działania partycypacyjne są odpowiedzią na potrzeby mieszkańców. Osoby angażujące się w działalność partycypacyjną wyrażają gotowość na zmiany i zaangażowanie się w projektowanie rozwiązań korzystnych dla rozwoju miasta. Lublin posiada cały katalog narzędzi partycypacyjnych. Należą do nich budżety partycypacyjne: Budżet Obywatelski i Zielony Budżet (szczegółowe informacje na temat realizacji budżetów partycypacyjnych w 2021 r. zawiera rozdział 3. niniejszego Raportu), Inicjatywa lokalna, konsultacje społeczne. Umożliwiają one mieszkańcom włączanie się w procesy decyzyjne.

Aktywność społeczna mieszkańców przejawia się m.in. przez budowanie sieci organizacji pozarządowych. Ich działalność jest szczególnie ważna ze względu na poprawę relacji na płaszczyźnie samorząd-obywatele. Organizacje te niosą nowe wartości niezbędne przy realizacji lokalnej polityki społecznej. W tabeli 71 przedstawiono dane zebrane na przestrzeni lat 2012–2021, w których zauważalny jest wzrost liczby organizacji pozarządowych. W 2021 r. funkcjonowało 711 fundacji oraz 1 299 stowarzyszeń i organizacji społecznych, co łącznie stanowi 2 010 jednostek non-profitowych. Oznacza to, że w porównaniu z 2012 r. liczba ta zwiększyła się o 30,9%.

Tabela 71. Liczba organizacji pozarządowych

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Fundacje	376	409	471	531	588	645	621	648	673	711
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	1 159	1 197	1 230	1 273	1 315	1 353	1 255	1 281	1 281	1 299
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	44	47	50	53	56	59	55	57	58	60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Inicjatywą miasta w zakresie wzmocnienia partycypacji społecznej jest Budżet Obywatelski. Jest to demokratyczny proces, w którym każdy mieszkaniec miasta ma możliwość podjęcia decyzji w jaki sposób zostanie wydatkowana część budżetu miejskiego. Głównym celem Budżetu Obywatelskiego jest włączenie mieszkańców w tworzenie ich bezpośredniego otoczenia.

Tabela 72. Podstawowe informacje o Budżecie Obywatelskim

Kategoria	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Wielkość budżetu obywatelskiego (w tys. zł)	10 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	12 150	12 500
Liczba zgłoszonych projektów	333	210	171	157	223	211	157	214
Liczba projektów zaakceptowanych po ocenie formalnej	233	155	149	118	165	149	82	154
Liczba zwycięskich projektów*	30	25	23	44	44	40	40	41
Liczba głosujących (w tys.)	47,1	68,6	73,5	38,7	25,3	25,8	18,2	19,8
Liczba uprawnionych (w tys.)**	292	291	291	290	339	339	339	339
Frekwencja (w %)**	16,1	23,6	25,3	13,3	7,5	7,6	5,4	5,9

* Uwagi: data oznacza rok realizacji BO. Głosowanie na projekty odbywa się jesienią roku poprzedzającego.

** Uwagi: w 2018 r. rozszerzono uprawnienia do głosowania i włączono osoby niepełnoletnie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Lublin.

Wielkość VII edycji Budżetu Obywatelskiego 2021 wynosiła 12 150 000 zł, zgłoszonych zostało 157 projektów, z czego 82 przeszły ocenę formalną⁷. Wyłoniono 40 projektów, które miały zostać zrealizowane do końca 2021 r. W głosowaniu (październik 2020 r.) wzięło udział 18,2 tys. osób, co stanowiło 5,4% uprawnionych mieszkańców miasta. Należy dodać, że pod koniec 2021 r. rozpoczęła się procedura związana z VIII edycją Budżetu Obywatelskiego 2022, którego formalna realizacja zaplanowana jest na kolejny rok kalendarzowy. Dane statystyczne dotyczące Budżetu Obywatelskiego przedstawia tabela 72.

⁷ W związku z wybuchem pandemii COVID-19 przesunęły się terminy naboru i głosowania na projekty VII edycji Budżetu Obywatelskiego. W związku z ograniczeniami budżetowymi wynikającymi z pandemii, kwota Budżetu Obywatelskiego została zmniejszona w porównaniu z poprzednimi edycjami.

Inną formą partycypacji społecznej jest utworzony w 2017 r. Zielony Budżet. Jego celem jest stworzenie atrakcyjnych dla mieszkańców terenów zielonych, w szczególności parków, zieleńców oraz skwerów, odpowiadających na potrzeby mieszkańców Lublina. Tak jak w przypadku Budżetu Obywatelskiego projekty zgłaszane są za pomocą strony internetowej. Po akceptacji Zespołu ekspertów przedstawiane są wyniki oceny formalnej projektów. W związku z pogarszającą się sytuacją epidemiologiczną COVID-19 już w 2020 r. ograniczone zostały środki w budżecie miasta na realizację zadań Zielonego Budżetu 2020. Znaczna część wyłonionych projektów nie została wówczas zrealizowana. Sytuacja powtórzyła się w 2021 r. W związku z cięciami w budżecie miasta oraz dodatkowymi wydatkami związanymi z pandemią COVID-19, zawieszony został nabór projektów do tej edycji Zielonego Budżetu. W 2021 r. skupiono się na dokończeniu realizacji zaległych zadań z 2020 r. (por. tabela 73).

Tabela 73. Podstawowe informacje o Zielonym Budżecie

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021*
Wielkość Zielonego Budżetu (w tys. zł)	2 000	2 000	2 000	2 000	0
Liczba zgłoszonych projektów	107	74	99	145	0
Liczba projektów zaakceptowanych po ocenie formalnej	48	57	87	133	0
Liczba zwycięskich projektów	24	16	26	38	0
Projekty rezerwowe	15	3	3	0	0

* Uwagi: w 2021 r. nie prowadzono naboru projektów w ramach Zielonego Budżetu.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

W 2019 r. zainicjowano realizację Młodzieżowego Budżetu Obywatelskiego dedykowanego młodym mieszkańcom miasta, uczącym się lub studiującym. Celem Młodzieżowego Budżetu Obywatelskiego było wsparcie oddolnych działań dzieci i młodzieży Lublina, realizowanych na rzecz lokalnej społeczności o charakterze edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, społecznym lub obywatelskim. W 2020 r. z uwagi na trudną sytuację związaną z wystąpieniem stanu epidemii, wstrzymano realizację programu.

W 2021 r. w Lublinie realizowana była pilotażowa edycja Szkolnych Budżetów Obywatelskich. Jest to jedno z działań związanych z Europejską Stolicą Młodzieży 2023 w Lublinie. W ramach projektu ogłoszony został konkurs „Rozwój samorządności uczniowskiej w Lublinie – Szkolne Budżety Obywatelskie” skierowany do miejskich placówek oświatowych takich jak: szkoły podstawowe, ponadpodstawowe, placówki oświatowo-wychowawcze, placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i socjoterapii oraz specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze. W efekcie dokonano wyboru 10 lubelskich placówek z których każda otrzymała 4 tys. zł na realizację pomysłu. Miasto zobowiązało się do wsparcia organizacyjnego i merytorycznego działań.

Tabela 74. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020

Projekty	
2021	<p>Plan dla Dzielnic</p> <p>Tegoroczną nowością jest Plan dla Dzielnic. To szereg spotkań i warsztatów z mieszkańcami, Radami Dzielnic, lokalnymi działaczami i liderami opinii. Szukając nowych pomysłów i doskonaląc dotychczasowe rozwiązania, Lublin chce w perspektywie najbliższych lat sukcesywnie rozwijać lubelskie dzielnice tak, by jak najpełniej odpowiadały potrzebom mieszkańców. Efektem szeregu spotkań z mieszkańcami, Radami Dzielnic, lokalnymi działaczami i liderami opinii będzie „Plan dla Dzielnic” – opis priorytetów rozwojowych w konkretnej dzielnicy, w perspektywie najbliższych lat. Następnie znajdą one swoje odzwierciedlenie w decyzjach dotyczących kształtu budżetu miasta, w wieloletniej prognozie finansowej oraz podczas starań o dofinansowanie projektów ze środków unijnych. Pozwoli to na zrównoważony rozwój każdej z dzielnic, odpowiadający na potrzeby mieszkańców.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty	
2021	<p>Szkolny Budżet Obywatelski</p> <p>Lubelskie szkoły zostały zaproszone do udziału w konkursie „Rozwój samorządności uczniowskiej w Lublinie – Szkolne Budżety Obywatelskie”. Jest to pilotażowy projekt mający na celu rozwijanie i promowanie samorządności uczniowskiej oraz wzrost poczucia wpływu uczniów i uczennic na sprawy szkoły. W odpowiedzi, 22 placówki zgłosiły swoje pomysły opracowane jako „Plany działań na rzecz rozwijania samorządności uczniowskiej”. Spośród wielu ciekawych propozycji Komisja konkursowa wybrała 10. Każda ze zwyciężek otrzymała 4 tys. zł oraz wsparcie organizacyjne i merytoryczne w realizacji zadania. W gronie zwycięzców znalazły się: Szkoła Podstawowa nr 18 im. Macieja Rataja, Szkoła Podstawowa nr 29 im. Adama Mickiewicza, Szkoła Podstawowa nr 51 im. Jana Pawła II oraz Szkoła Podstawowa nr 40 im. Lubelskiego Lipca 1980, Zespół Szkół Elektronicznych i Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 im. Zbigniewa Herberta, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. Prof. Zofii Sękowskiej i Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 w Lublinie im. Marii Grzegorzewskiej, III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej, Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Lublinie.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2014–obecnie	<p>Budżet Obywatelski</p> <p>W ramach VII edycji Budżetu Obywatelskiego do realizacji trafiło 40 projektów. Ponad 12 mln zł zostało przeznaczonych na 9 projektów ogólnomiejskich oraz 31 projektów dzielnicowych. Swój głos oddało ponad 18 tys. mieszkańców Lublina. Szczegółowe informacje na temat wykonania w 2021 r. Budżetu Obywatelskiego, zawiera rozdział 3. niniejszego Raportu, poświęcony realizacji budżetów partycypacyjnych.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2017–obecnie	<p>Zielony Budżet</p> <p>Jego celem jest stworzenie atrakcyjnych dla mieszkańców terenów zielonych, w szczególności parków, zieleńców oraz skwerów. W związku z pandemią COVID-19 środki duża część zadań Zielonego Budżetu 2020 nie została zrealizowana. W związku z powyższym podjęto decyzję o nie organizowaniu naboru projektów w ramach Zielonego Budżetu 2021. W omawianym roku, w ramach otwartego konkursu ofert, miasto zleciło realizację projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ogrody Deszczowe. Dobrze nawodnione miasto – działania zgłoszonego w ramach naboru projektów do Zielonego Budżetu 2020; ▪ Drzewa dla każdej dzielnicy. Razem przeciw zanieczyszczeniu – realizacji projektu Budżetu Obywatelskiego 2021. <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2021	<p>Badania społeczne i opracowania analityczne</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Diagnoza Lublin 2030. Raport z badań jakościowych i działań partycypacyjnych. Raport prezentuje opinie mieszkańców na temat miasta, a także ich oczekiwania dotyczących kierunków rozwoju miasta w najbliższym dziesięcioleciu. Raport przygotowano na podstawie 123 wywiadów indywidualnych z osobami należącymi do 15 wybranych kategorii społecznych oraz 11 zogniskowanych wywiadów grupowych (FGI) z mieszkańcami oraz osobami związanymi z Lublinem (89 osób) należącymi do 11 wyodrębnionych kategorii społecznych. Wśród innych źródeł wymienić należy choćby dane i raporty ze spotkań realizowanych w ramach idei Kafejki Partycypacyjnej zorganizowanych od listopada 2019 do lutego 2020 r. (łącznie liczba uczestników, których opinie przeanalizowano wynosi 399 osób) oraz ankietowe pytania otwarte, na które odpowiedzi zebrano w trakcie tych spotkań. Kolejnym źródłem danych były raporty ze Spotkań Otwartych organizowanych przez Lubelską Grupę Badawczą w okresie od listopada 2019 do marca 2020 r., uczestniczyli w nich mieszkańcy poszczególnych dzielnic, w tym także przedstawiciele Rad Dzielnic. Łącznie w spotkaniach uczestniczyli 184 osoby. Wykorzystano także materiały pochodzące z Punktów Mobilnych, w których przebadano 773 osoby. ▪ Diagnoza Lublin 2030. Raport z badań ankietowych. Raport zawiera analizę ilościową opinii osób mieszkających w Lublinie na temat różnych obszarów funkcjonowania miasta oraz ich wizji miasta w kolejnych latach. W próbie badawczej znalazły się osoby powyżej 18 r.ż., zamieszkałe w wylosowanych lokalach mieszkalnych z terenu Lublina (z wyłączeniem osób zamieszkałych w obiektach zbiorowego zakwaterowania). Do badań zakwalifikowano 1 800 adresów. Raport przedstawia wyniki analiz 1 053 ankiet wypełnionych przez respondentów. ▪ Diagnoza Lublin 2030. Opinie mieszkańców Lublina o swoim mieście. Raport z badań przeprowadzonych w 2021 r. Celem badań było poznanie opinii osób mieszkających w Lublinie dotyczących ich życia codziennego, oferty kulturalnej i rekreacyjnej, sytuacji materialnej mieszkańców i ich identyfikacji z miastem. Badanie zrealizowano między 1 września a 4 października 2021 r. i stanowi ono kontynuację wcześniejszych sondaży realizowanych w Biurach Obsługi Mieszkańców Urzędu Miasta Lublin. Badanie zrealizowano na próbie 502 mieszkańców Lublina, w wieku 18 lat i więcej. ▪ Badania losów absolwentów szkół średnich w Lublinie. Rocznik 2019/2020. 5 edycja. Raport prezentuje analizy informacji nt. losów 3 284 absolwentów lubelskich liceów i techników z roku szkolnego 2019/2020. Dane zgromadzono za pomocą kwestionariuszy rozsyłanych do szkół. Zbierano informacje dotyczące podstawowych danych demograficznych oraz decyzji absolwentów związanych dalszymi wyborami edukacyjnymi lub zawodowymi.
2021	<p>Strategia Lublin 2030</p> <p>Z końcem 2021 r. upłynął okres obowiązywania Strategii Rozwoju Lublina na lata 2013–2020. Uchwałą nr 747/XXIII/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 19 listopada 2020 r. zostało wydłużone obowiązywanie dokumentu,</p>

Projekty	
	<p>jednocześnie trwały prace nad nowym dokumentem. Strategia Lublin 2030 powstawała w ramach projektu „Wy-myślmy wspólnie Lublin. Partycypacyjnie tworzymy inteligentną Strategię Lublin 2030”, realizowanemu dzięki dotacji w wysokości blisko 3 mln zł, jakie otrzymała Gmina Lublin w ramach konkursu „Human Smart Cities. Inteligentne miasta współtworzone przez mieszkańców”, zorganizowanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Funduszu Spójności Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz z budżetu państwa. Centralną koncepcją sterującą całym procesem jest partycypacja społeczna, wyrażająca się w dialogu, przy pełnym równouprawnieniu społeczności Lubli-nian w procesach decyzyjnych oraz przypisaniu im roli realnych współtwórców koncepcji rozwoju miasta. Dzięki swojemu zaangażowaniu mieszkańcy Lublina uzyskują status współautorów strategii. 2-letni cykl działań party-cypacyjnych (badania społeczne, konferencje eksperckie, spotkania warsztatowe, panele dyskusyjne, punkty kon-sultacyjne) podsumowały 4 warsztaty 12 Tematycznych Grup Roboczych (TGR), których rolą było przełożenie z opinii i wizji przyszłości miasta zebranych w ramach spotkań z mieszkańcami oraz diagnozy społecznej na re-komendacje strategiczne w postaci konkretnych kierunków i działań określających przyszły sposób funkcyjnowa-nia Lublina. W prace TGR zaangażowało się łącznie 120 osób, a w towarzyszących im otwartych spotkaniach in-formacyjnych udział wzięło kolejnych 300. Kierunki rozwoju wypracowane przez Tematyczne Grupy Robocze zo-stały podsumowane raportem i stanowiły założenia do projektu Strategii Lublin 2030 (IV kwartał 2020 – II kwar-tał 2021). W dalszej kolejności rozwiązania wypracowane przez TGR zostały zweryfikowane pod kątem możliwo-sci prawnych ich realizacji, wykonalności, adekwatności i możliwości realizacji, w tym sfinansowania. Konsultacje odbyły się w ramach konferencji online „Strategia Lublin 2030. Mieszkańcy i eksperci o kierunkach rozwoju mia-sta”, dostępnej dla wszystkich zainteresowanych dzięki przeprowadzeniu streamingu z wydarzenia. Kolejne opi-nie zbierane były w ramach punktów mobilnych, otwartych spotkań, dyskusji, a także w ramach cyklu kilkunastu spotkań środowiskowych dotyczących wybranych zagadnień związanych z rozwojem Lublina. Równocześnie kie-runki rozwoju konsultowane były ze wszystkimi komórkami organizacyjnymi Urzędu Miasta Lublin, jednostkami organizacyjnymi Urzędu Miasta Lublin, Radą Miasta Lublin, radami dzielnic i wszelkimi organami doradczymi, opiniodawczymi, pomocniczymi przy Prezydencie Miasta Lublin (II kwartał 2021). Następnie zespół redakcyjny złożony z pracowników Urzędu Miasta Lublin, przy udziale ekspertów zewnętrznych sporządził pierwszą wersję projektu dokumentu Strategii Lublin 2030 (III-IV kwartał 2021). Na kolejnym etapie prac projekt Strategii Lublin 2030 przeszedł przez ostateczne wewnętrzne konsultacje i uzgodnienia z komórkami organizacyjnymi Urzędu Miasta Lublin i jednostkami organizacyjnymi Miasta Lublin (IV kwartał 2021). Dalsze zaplanowane działania to udostępnienie dokumentu mieszkańcom Lublina do formalnych konsultacji społecznych (zaplanowanych na przyszły rok).</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2016–obecnie	<p>Konsultacje społeczne</p> <p>Jest to proces dialogu pomiędzy przedstawicielami władz oraz ich organów a mieszkańcami i mieszkankami, mający na celu zebranie uwag, opinii i rekomendacji, które pozwolą wypracować jak najlepsze, optymalne rozwią-zanie dla danej sprawy publicznej. Konsultacje dotyczą zmian dotyczących aktów prawnych, zagospodarowania przestrzennego czy inwestycji, które mają wpływ na ich życie, podczas spotkań i dyskusji publicznych, pisemnie, w formie elektronicznej itp. W 2021 r. konsultowane były miejskie strategie sektorowe, budżetów obywatelskich, inicjatywy lokalnej, miejskie plany zagospodarowania przestrzennego, rozwoju lokalnego w ramach Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego, projektu Strategii Lublin 2030, zagospodarowania części ulic Śródmieścia i Starego Miasta, projektów woonerfów (łączyących funkcję ulicy, parkingu, deptaka oraz stref spotkań mieszkańców) w centrum miasta, komunikacji miejskiej po uruchomieniu Dworca Metropolitalnego, zmian wysokości opłat ob-owiązujących na cmentarzach komunalnych w Lublinie.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2018–obecnie	<p>com.unity.lab</p> <p>Jest to projekt Lokalnej Grupy URBACT, w ramach którego realizowana jest współpraca pomiędzy samorządem, organizacjami pozarządowymi, lokalnymi aktywistami i aktywistkami oraz osobami reprezentującymi różnorodne grupy społeczne. Jest on próbą przeniesienia lizbońskiego modelu rozwoju lokalnego na nasz lokalny, lubelski grunt. W 2021 r. zaprezentowana została Mapa sentymentalna ulicy Zamojskiej i okolic, wydarzenia, spotkania i warsztaty sąsiedzkie w ramach cyklu „Zamojska kwitnie” i inne.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Wparciem dla organizacji pozarządowych są ogłaszane przez Urząd Miasta Lublin konkursy, w których organizacje mogą pozyskać środki na realizację własnych projektów. Miasto udostępnia je w formie „Kalendarza konkursów”. Dla fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych działających na terenie miasta realizowany jest również Program współpracy Gminy Lublin z organizacjami pozarządowymi, którego głównym celem jest rozwijanie współpracy Urzędu Miasta Lublin z organizacjami⁸. Wzmacnianie więzi współpracy przekłada się na wzrost ilości partnerstw lokalnych i projektów partnerskich realizowanych w mieście.

W 2021 r. została uruchomiona Aplikacja dla Mieszkańca dostępna pod adresem internetowym <https://zglosto.lublin.eu> (wcześniej rolę tę pełnił serwis naprawmyto.pl). Zainteresowani otrzymali możliwość zgłaszania i przeglądania zgłoszonych alertów dotyczących problemów w przestrzeni publicznej, jak i skontaktowania się z Urzędem Miasta Lublin poprzez formularz zgłoszeniowy. Zgłaszanie alertu dotyczącego problemów w przestrzeni publicznej odbywa się kilkuetapowo. Od 22 listopada 2021 r. (data uruchomienia usługi) do 31 grudnia 2021 r. za pośrednictwem Aplikacji dla Mieszkańca zgłoszono 114 alertów dotyczących problemów w przestrzeni publicznej, z których: 38 w pełni zrealizowano, 70 jest w trakcie realizacji, 5 jest weryfikowanych a 1 zgłoszenie z przyczyn formalnych nie będzie zrealizowane.

Innym narzędziem umożliwiającym mieszkańcom Lublina komunikowanie się z Prezydentem Miasta jest Skrzynka Dialogu Społecznego. Za jej pośrednictwem zgłaszane są uwagi, opinie i pomysły. Od początku działania serwisu (od października 2011 r.) wpłynęło blisko 5 tys. zgłoszeń i każde z nich zostało obsłużone. W 2021 r. wpłynęły 222 pytania. Sprawy poruszane przez użytkowników Skrzynki Dialogu należą do 11 kategorii: czystość w mieście, inwestycje, kultura, moja ulica (czyli sprawy dotyczące najbliższej okolicy, w której mieszkamy), oświata, sport, studenci, zdrowie, zgłoś przeszkodę (usterki, które przeszkadzają w normalnym funkcjonowaniu w mieście), inne. Każde ze zgłoszeń przekazywane jest do konkretnych jednostek merytorycznych Urzędu Miasta Lublin, a następnie dokładnie analizowane i poddawane fachowej ocenie. Eksperti, uwzględniając skalę i potrzeby całego miasta, określają obszary wymagające natychmiastowej interwencji, jak i takie, które mogą być zrealizowane w późniejszym czasie. Mieszkaniec może przesłać zapytanie ze strony www.lublin.eu lub bezpośrednio ze strony www.dialog.lublin.eu.

⁸ Uchwała nr 724/XXII/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 15 października 2020 r. w sprawie uchwalenia programu współpracy Gminy Lublin z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021.

4.3. Obszar C. Przedsiębiorczość

STRATEGIA ROZWOJU LUBLINA NA LATA 2013–2020	
Uchwała nr 693/XXVIII/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 28 lutego 2013 roku w sprawie przyjęcia strategii rozwoju Miasta Lublin	
OBSZAR C. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	<p>Wzmacnianie przedsiębiorczości miasta oddziałuje zarówno na atrakcyjność Lublina wśród inwestorów, jak i pobudza do aktywności gospodarczej mieszkańców. Wzrost zamożności mieszkańców może przejawiać się przez wprowadzenie nowych działalności gospodarczych, nawiązywanych współprac, co w efekcie ma przyczynić się do dywersyfikacji i uelastycznienia gospodarki miasta. W ramach obszaru przedsiębiorczości wyróżniono cztery cele strategiczne:</p> <p>C.1. Rozwój sektora przemysłu, C.2. Rozwój sektora usług, C.3. Kultura przedsiębiorczości, C.4. Wspieranie przemysłów kreatywnych.</p>

C.1. Rozwój sektora przemysłu

Wskaźniki

Sektor przemysłowy oddziałuje na całokształt gospodarki Lublina. Przedsiębiorstwa przemysłowe przez produkcję dóbr inwestycyjnych mają bezpośredni wpływ na pozostałe sektory gospodarki takie jak rolnictwo, transport, handel, budownictwo i inne. Przyczyniają się także do poprawy jakości życia przez powiększanie zasobu dóbr konsumenckich. Rozwój przemysłu można określić przez wybrane wskaźniki. Na przestrzeni lat 2012–2018 dostrzegalna jest tendencja wzrostowa nakładów inwestycyjnych oraz wartości brutto środków trwałych. Od 2012 r. do chwili obecnej nakłady inwestycyjne zwiększyły swoją wartość o 63,7%, a wartość brutto środków trwałych wzrosła o 33,6%. Dane dotyczące nakładów inwestycyjnych oraz wartości środków trwałych opublikowane przez Główny Urząd Statystyczny zostały przedstawione w tabeli 75.

Tabela 75. Nakłady inwestycyjne oraz wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach z sektora przemysłu z budownictwem w Lublinie (w mln zł)

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nakłady inwestycyjne	472,8	555,2	641,8	877,3	763,2	691,5	778,0	725,4	773,8	b.d.*
Wartość brutto środków trwałych	8 570,0	7 603,6	7 657,3	8 338,1	8 419,4	9 281,4	10 222,2	10 996,2	11 452,1	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną opublikowane w listopadzie 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rozwój przemysłu można analizować również na podstawie wskaźnika produkcji sprzedanej. W 2020 r. wartość ta wynosiła 13 488,2 mln zł i była wyższa o blisko 2,1% w stosunku do roku poprzedzającego i o 49,6% w zestawieniu z 2012 r. Największy wzrost tego wskaźnika miał miejsce w 2015 r. Produkcja sprzedana przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca w cenach bieżących obecnie jest bliska 40 tys. zł (por. tabela 76).

Tabela 76. Produkcja sprzedana przemysłu ogółem i w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Produkcja sprzedana przemysłu ogółem w cenach bieżących (mln zł)	9 019,0	9 644,9	9 585,0	10 912,3	11 192,1	11 702,6	12 819,5	13 211,7	13 488,2	b.d.*
Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w cenach bieżących (w zł)	25 908	27 796	27 933	31 966	32 846	34 396	37 725	38 884	39 724	b.d.*

* Uwagi: dane dotyczą podmiotów o liczbie pracujących powyżej 9 osób w przemyśle (sekcje B-E). Dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny zostaną opublikowane w styczniu 2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Przemysł i budownictwo można podzielić na działy uwzględniające górnictwo i wydobywanie, przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę, dostawę wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz rekultywację oraz budownictwo. W sekcjach tych z roku na rok zatrudnionych jest coraz więcej pracowników. W zestawieniu z 2012 r. obecnie liczba ta jest większa o ponad

1,5 tys., co daje wzrost wartości równy 6,9%. Warto również zauważyć, że udział osób pracujących w przemyśle w stosunku do ogólnej liczby pracujących w okresie obowiązywania Strategii Lublin 2020 zbliża się do poziomu 19%.

Tabela 77. Liczba pracujących w przemyśle i budownictwie PKD 2007

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Przemysł i budownictwo	23 342	22 804	22 391	22 277	22 617	24 095	24 237	24 630	24 962	b.d.*
Liczba ogółem	121 418	122 708	122 588	124 252	126 623	129 071	132 577	133 258	132 737	b.d.*
Udział pracujących w przemyśle (w %)	19,22	18,58	18,27	17,93	17,86	18,67	18,28	18,48	18,81	b.d.*

* Uwagi: dane udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny zostaną opublikowane w grudniu 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Urząd Miasta Lublin monitoruje także stan liczby przedsiębiorstw w mieście oraz liczby zatrudnionych w największych przedsiębiorstwach przemysłowych branż obranych, jako priorytetowe dla rozwoju gospodarczego miasta zgodnie ze strategią inteligentnej specjalizacji. W Strategii Lublin 2020 wskazane zostały branże przemysłu: spożywczego, motoryzacyjnego oraz farmaceutycznego i biotechnologicznego. Wzrastająca liczba przedsiębiorstw przekłada się na liczebność pracowników. Liczba zatrudnionych r/r wzrosła jedynie w przemyśle motoryzacyjnym o 15,2%, zmalała zaś w przemyśle spożywczym o 10,5% oraz farmaceutycznym i biotechnologicznym o 2,6%. Dane przedstawiające zatrudnienie z podziałem na dziedziny przemysłu znajdują się w tabeli 78.

Tabela 78. Wybrane informacje z monitoringu zatrudnienia prowadzonego przez Urząd Miasta Lublin (stan na koniec roku)

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba przedsiębiorstw przemysłowych w bazie, w tym:	36	40	50	49	53	57	57	63	70
<i>przemysł spożywczy</i>	3 005	3 086	3 065	3 065	3 262	3 349	3 393	3 925	3 536
<i>przemysł motoryzacyjny</i>	973	1 206	1 417	1 417	1 711	1 726	1 649	1 708	1 967
<i>przemysł farmaceutyczny i biotechnologiczny</i>	1 543	1 565	1 568	1 568	2 249	2 094	2 144	2 418	2 354
Zatrudnienie w przedsiębiorstwach przemysłu	9 192	9 440	10 198	10 267	10 965	11 639	11 709	12 396	12 480

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

W bazie danych wśród branż priorytetowych corocznie rejestrowane są nowe firmy. Największy odsetek stanowią przedsiębiorstwa informatyczne i telekomunikacyjne, których liczba wynosi obecnie 72. W porównaniu z 2012 r. liczba przedsiębiorstw z branż priorytetowych zwiększyła się dwukrotnie, a dynamika pod względem liczebności najbardziej zauważalna jest w centrach outsourcingu procesów biznesowych, w których wzrosła niemal trzykrotnie.

Tabela 79. Liczba przedsiębiorstw branż priorytetowych

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Przemysł spożywczy	12	13	13	13	13	13	13	13	15
BPO/SSC	9	10	12	16	25	27	31	29	37
IT/ICT	22	25	33	38	48	53	56	65	72
Logistyka i transport	7	7	7	8	9	11	11	15	16
Motoryzacja	4	4	4	4	5	5	5	7	11
Ochrona zdrowia i farmacja	8	8	8	8	8	8	8	8	9
Biotechnologia	6	7	7	7	7	7	7	8	9
Razem	68	74	84	94	115	124	131	145	169

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Rok 2020 był ostatnim, w którym obowiązywała przyjęta w 2013 r. strategia inteligentnych specjalizacji, zarówno w sektorze przemysłowym, jak też usługowym. W wyniku ewaluacji dotychczasowych specjalizacji gospodarczych Lublina, przygotowanej przez ekspertów z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, zaproponowano nowy podział branżowy. W większości przypadków nowe ekosystemy są kontynuacją rozwijanych w latach 2013–2020 branż, poza sektorem chemii specjalistycznej.

W nowej Strategii Lublin 2030 zdefiniowano łącznie 7 ekosystemów priorytetowych. W związku z tym od 2021 r. została zmieniona metodologia monitorowania liczby przedsiębiorstw. W sektorze przemysłu są to następujące branże (w nawiasie liczba firm w 2021 r.):

- przemysł motoryzacyjny i maszynowy (29 firm);
- zautomatyzowane przetwórstwo spożywcze i żywność funkcjonalna (15 firm);
- procesy chemiczne i produkty chemii specjalistycznej (8 firm).

Monitoring zatrudnienia w przedsiębiorstwach z sektora przemysłu oparty na nowym podziale, prezentuje się następująco (w nawiasie liczba zatrudnionych osób w 2021 r.):

- przemysł motoryzacyjny i maszynowy (3 877 osób);
- zautomatyzowane przetwórstwo spożywcze i żywność funkcjonalna (3 901 osób);
- procesy chemiczne i produkty chemii specjalistycznej (900 osób).

Tabela 80. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020

Projekty	
2016–obecnie	<p>Platformy internetowe dla inwestorów</p> <p>Platforma www.invest-in-lublin.com utworzona została w 2016 r. i prowadzona jest w języku angielskim. Na platformie publikowane są informacje i aktualne dane dedykowane inwestorom, jak również aktualności z życia gospodarczego miasta, prezentujące jego potencjał rozwojowy. W 2021 r. została wdrożona nowa wersja platformy informacyjnej dla polskich przedsiębiorców www.biznes.lublin.eu. Jest to witryna informacyjno-promocyjna wspierająca zarówno relacje inwestorskie jak i bieżącą współpracę ze wszystkimi podmiotami działającymi w mieście, ich przedstawicielami oraz mieszkańcami Lublina. Uruchomiono ponadto Explore Lublin: innowacyjne narzędzie do przyciągania nowych inwestorów. Portal został opracowany przez Wydział Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta Lublin w celu pozyskiwania nowych inwestorów zewnętrznych, w tym zwłaszcza zagranicznych, do Lublina. Wydział podejmuje działania na rzecz rozwoju gospodarczego i Smart City, współpracuje z przedsiębiorcami, klastrami, organizacjami otoczenia biznesu, instytucjami naukowymi i przedstawicielami środowisk akademickich oraz promuje potencjał gospodarczy Miasta Lublin.</p>
2021	<p>Działania informacyjne i publikacje związane z procesem tworzeniem Strategii Lublin 2030</p> <p>W związku z trwającymi pracami nad dokumentem nowej strategii Lublina, w 2021 r. odbyło się szereg spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami miasta i osobami prowadzącymi w mieście działalność gospodarczą. Związane z tym procesem informacje, raporty i opracowania publikowane były na dedykowanej temu tematowi stronie internetowej oraz w mediach tradycyjnych i mediach społecznościowych. Prowadzona była ponadto kampania promująca proces tworzenia Strategii Lublin 2030 oraz towarzyszące mu konsultacje społeczne (kampania prasowa obejmująca artykuły w prasie lokalnej oraz kampania radiowa z emisją spotów radiowych, Dodatkowe informacje znajdują się w części B.6.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2021	<p>Materiały informacyjne</p> <p>Cyklicznie publikowane są informacje o mieście oraz analizy dedykowane inwestorom. Są to foldery przygotowywane w wersji polskiej oraz angielskiej, m.in. Przewodnik po rynku hotelowym, Rynek nowoczesnych powierzchni magazynowych w Lublinie oraz Rynek nowoczesnych powierzchni biurowych w Lublinie.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty	
2007-obecnie	<p>Specjalna Strefa Ekonomiczna Euro – Park Mielec Podstrefa Lublin (SSE)</p> <p>Głównym celem tego przedsięwzięcia było przyspieszenie rozwoju gospodarczego miasta, a w konsekwencji utworzenie nowych miejsc pracy oraz zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw otwartych na innowacje. Istnieje wiele wymiernych korzyści płynących z inwestycji w SSE, należą do nich m.in. możliwość skorzystania z pomocy publicznej w formie zwolnienia z podatku dochodowego z tytułu realizacji nowego projektu inwestycyjnego. Podstrefa Lublin to 128 ha w pełni uzbrojonej powierzchni, oznaczonej według Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego, jako teren techniczno-produkcyjny. Do końca 2021 r. na terenie Podstrefy Lublin zainwestowało 85 przedsiębiorców, ponosząc 2,3 mld nakładów inwestycyjnych oraz tworząc ponad 6 419 miejsc pracy.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2015-obecnie	<p>Ekosystemy przedsiębiorcze w Lublinie</p> <p>Aby w pełni wykorzystać potencjał rozwojowy w ramach branż priorytetowych poprzez koordynację współpracy podmiotów reprezentujących biznes, naukę, administrację samorządową oraz instytucje otoczenia biznesu w 2021 r. konsekwentnie kontynuowana była koncepcja rozwoju Lubelskich Wyżyn Gospodarczych, do których należą w sektorze produkcyjnym:</p> <p>Lubelska Wyżyna Biotechnologiczna (od 2015 r.) – kluczową inicjatywą dla jej rozwoju jest Lubelski Klaster Biotechnologiczny, który w 2021 r. liczył 34 członków.</p> <p>Lubelska Wyżyna Motoryzacyjna i Maszynowa (od 2018 r.) – kluczowym elementem ekosystemu jest Lubelski Klaster Motoryzacyjny i Maszynowy, koordynowany przez Fundację Lubelska Wyżyna Motoryzacyjna i Maszynowa. W 2021 r. klaster zrzeszał 24 członków. Prowadzone przez Klaster działania dedykowane były przede wszystkim średnim i dużym firmom z sektora produkcji przemysłowej, które poszukują rozwiązań w zakresie optymalizacji procesów produkcji oraz rozwoju w zakresie pozyskiwania kadr oraz profesjonalizacji współpracy w dziedzinie kształcenia zawodowego.</p> <p>Lubelska Wyżyna Lotnicza (od 2015 r.) – współpraca w ramach ekosystemu jest koordynowana przez stowarzyszenie Lubelski Klaster Zaawansowanych Technologii Lotniczych. Działania klastra od momentu powstania są wspierane przez Gminę Lublin. Jednym z głównych celów klastra jest integracja środowiska dużych firm oraz MŚP ze sferą badawczo-rozwojową w branży lotniczej, jak również stymulowanie rozwoju nowych technologii oraz rozwój zaplecza analityczno-badawczego. W kręgu zainteresowań klastra znajduje się również transfer nowych rozwiązań technicznych i technologicznych do procesów produkcji. W 2021 r. klaster liczył 41 członków.</p> <p>Dodatkowo w sektorze usług: Lubelska Wyżyna IT i Lubelska Wyżyna Medyczna, zostały opisane w części C.2.</p>

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

W 2021 r. została powołana Rada Innowacyjnego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lublina. Jest to społeczny organ opiniodawczo-doradczy Urzędu Miasta Lublin do konsultowania spraw związanych z rozwojem społeczno-gospodarczym Lublina oraz podejmowania inicjatyw w tym zakresie. Do pracy w nowym zespole zaproszeni zostali przedstawiciele wszystkich szkół wyższych w Lublinie, eksperci w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, innowacyjności i akademickości.

Lublin, przyciąga właścicieli firm nie tylko lokalnych, ale również działających na skalę krajową czy ogólnosiwiatową. Świadczy o tym powiększająca się liczba przedsiębiorców Podstrefy Lublin SSE Euro-Park Mielec. Do końca 2021 r. na terenie Podstrefy Lublin zainwestowało 85 przedsiębiorców (w omawianym roku działalność rozpoczęło 3 nowych), ponosząc 2,3 mld nakładów inwestycyjnych (w omawianym roku nakłady wzrosły o 90 mln zł), oraz stworzyły 6 419 miejsc pracy (w omawianym roku przybyło 210 stanowisk). W 2021 r. Podstrefie Lublin SSE Euro-Park Mielec swoją działalność rozpoczął nowy zakład produkcyjny firmy Laboratoria Natury, wiodącego producenta suplementów diety na polskim rynku wchodzącego w skład międzynarodowej grupy Maabarot Products Ltd. Na powierzchni 7 tys. m² ulokowane zostały m.in. linie do produkcji suplementów w formie czekoladek probiotycznych, przestrzenie do prac badawczo-rozwojowych, laboratorium, magazyny i biura. Spółka zakłada, że po osiągnięciu pełnych mocy produkcyjnych zatrudnienie wzrośnie do ponad 100 osób. Ponadto, na terenie Podstrefy Lublin SSE Euro-Park Mielec powstała nowa hala o powierzchni 7 tys. m² wybudowana przez firmę Noyen, producenta chemii przemysłowej oraz innowacyjnych maszyn i urządzeń myjących. Dzięki nowej inwestycji spółka nie tylko zwiększy swoje moce produkcyjne, ale także rozpocznie realizację nowych projektów z zakresu mycia produkcyjnego zwiększając jednocześnie zatrudnienie. W realizacji oraz w przygotowaniu są kolejne projekty inwestycyjne takich spółek jak Euro-Opony, Aliplast, Gorbi, Multi-Offer, Europiek, Chemnovatic, Ball Packaging, Biomed, Borg, Bury, Cega, Biomaxima Centrum Metal Odczynniki Chemiczne, Galabeton, JTG, Medisept, Perła Browary Lubelskie. Wyraźnie widać

zatem, że pomimo trwającej pandemii przedsiębiorstwa działające w Podstrefie Lublin SSE Euro-Park Mielec rozwijają się i inwestują.

W 2021 r. realizację projektu nowej gorzelnii rozpoczęła lubelska spółka Stock Polska, będąca drugim największym producentem alkoholu w kraju. Inwestycja o wartości 120 mln zł pozwoli na budowę instalacji do produkcji alkoholu mającego zastosowanie w celach spożywczych, medycznych, farmaceutycznych i rolniczych. Planowany wzrost zatrudnienia w związku z nową inwestycją to ok. 30 osób.

W omawianym roku ukończony został kolejny etap budowy parku przemysłowego Panattoni Park Lublin III o powierzchni około 32 tys. m². Zakończony został w tym czasie projekt Zadębie Logistics Center o powierzchni ok. 7 000 m². Tym samym w Lublinie dostępnych jest obecnie aż 264,8 tys. m² nowoczesnej powierzchni magazynowej. Metraż ten wkrótce znacząco się powiększy za sprawą realizacji obiektu 7R Park Lublin, którego docelowa powierzchnia wyniesie ponad 100 000 m². Co więcej, w przygotowaniu jest kolejny park przemysłowy, tym razem o powierzchni co najmniej 40 tys. m², który zlokalizowany będzie w dzielnicy Hajdów-Zadębie.

C.2. Rozwój sektora usług

Wskaźniki

Rozwinięta gospodarka cechuje się dużym zróżnicowaniem usług. Rozwój sektora usług, zwłaszcza tzw. usług wiedzochłonnych, jest istotnym elementem gospodarki opartej na wiedzy. Liczba osób pracujących w sektorze usług zwiększa się w sekcji handlu, napraw pojazdów samochodowych, transportu i gospodarki magazynowej, zakwaterowania i gastronomii oraz informacji i komunikacji. W zestawieniu z 2012 r. liczba ta zwiększyła się o ponad 4 tys. (+14,2%), natomiast w przypadku osób zajmujących się działalnością finansową i ubezpieczeniową – zmniejszyła się o 940 osób (-10,9%). Zmiany można przeanalizować na podstawie danych znajdujących się w tabeli 81.

Tabela 81. Liczba pracujących w sektorze usług PKD 2007

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja	29 210	29 876	30 089	31 144	32 723	33 465	34 318	34 643	33 370	b.d.*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości	8 634	8 584	8 668	8 926	8 843	8 160	7 934	7 677	7 694	b.d.*
Pozostałe usługi**	55 261	56 526	56 527	56 945	57 480	58 319	61 148	61 348	61 772	b.d.*

* Uwagi: dane gromadzone przez GUS zostaną opublikowane w grudniu 2022 r.

** Uwagi: „Pozostałe usługi” to sekcje: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Administrowanie i działalność wspierająca; Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; Edukacja; Opieka zdrowotna i pomoc społeczna; Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją oraz Pozostała działalność usługowa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Urząd Miasta Lublin monitoruje także liczbę przedsiębiorstw w mieście oraz pracowników zatrudnionych w największych przedsiębiorstwach usługowych branż obranych jako priorytetowe dla rozwoju gospodarczego miasta zgodnie ze strategią inteligentnej specjalizacji.

Tabela 82. Wybrane informacje z monitoringu zatrudnienia prowadzonego przez Urząd Miasta Lublin (stan na koniec roku)

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba przedsiębiorstw usługowych w bazie	76	81	91	102	124	133	139	155	158
Zatrudnienie w przedsiębiorstwach usług, w tym:	12 188	13 050	14 506	16 311	18 575	19 447	21 237	21 291	22 423
<i>BPO/SSC</i>	2 858	3 029	3 702	3 967	4 494	4 632	5 059	4 949	5 114
<i>Informatyka i telekomunikacja</i>	1 477	1 868	2 272	2 423	3 117	3 469	4 038	4 329	4 990
<i>Logistyka i transport</i>	1 595	1 652	1 747	1 795	1 983	2 309	2 368	2 241	2 701
<i>Ochrona zdrowia i farmacja</i>	887	903	883	1 289	1 382	1 424	1 459	1 740	1 661

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Jak już wspomniano, na potrzeby nowej Strategii Lublin 2030 zdefiniowano 7 nowych ekosystemów priorytetowych oraz metodologię monitorowania liczby przedsiębiorstw. W sektorze usług są to następujące branże (w nawiasie liczba firm w 2021 r.):

- zdrowe społeczeństwo (16 firm);
- inteligentne sieci i ICT (57 firm);
- nowoczesne usługi biznesowe (34 firm);
- innowacyjna logistyka (17 firm).

Monitoring zatrudnienia w przedsiębiorstwach z sektora usług oparty na nowym podziale, prezentuje się następująco (w nawiasie liczba zatrudnionych osób w 2021 r.):

- zdrowe społeczeństwo (2 009 osób);
- inteligentne sieci i ICT (5 251 osób);
- nowoczesne usługi biznesowe (6 450 osób);
- innowacyjna logistyka (2 711 osób).

Wraz z rozwojem lubelskich firm usługowych zwiększa się także ich zapotrzebowania na nowoczesną przestrzeń biurową. Podaż nowoczesnej powierzchni biurowej w Lublinie rokrocznie rośnie, a w porównaniu do 2012 r. zwiększyła się blisko trzykrotnie i osiągnęła wielkość 228 tys. m² (por. tabela 83). Lublin jest także ważnym ośrodkiem dla przedsiębiorców z dziedziny transportowo-spedycyjno-logistycznej. Świadczy o tym m.in. powierzchnia komercyjnych centrów magazynowych dostępnych w mieście, która w 2021 r. wyniosła 264,8 tys. m² (por. tabela 84).

Tabela 83. Nowoczesna powierzchnia biurowa w Lublinie

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nowoczesna powierzchnia biurowa (w tys. m ²)	88,0	118,1	130,3	133,3	147,1	177,9	205,0	207,9	207,9	228,0

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 84. Nowoczesne komercyjne powierzchnie magazynowe w Lublinie

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba komercyjnych centrów magazynowych	1	1	1	3	6	7	7	7	7	10
Całkowita powierzchnia (w tys. m ²)	15,0	15,0	15,0	85,7	146,8	162,6	172,8	191,1	208,4	264,8

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 85. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020

Projekty	
2012-obecnie	<p>Ekosystemy przedsiębiorcze w Lublinie</p> <p>Lubelska Wyżyna IT (od 2012 r.) – Inicjatywa Urzędu Miasta Lublin, mająca na celu wsparcie oraz wyeksponowanie potencjału lubelskiego ekosystemu IT, a także stworzenie przychylnego klimatu dla rozwoju branży IT w Lublinie. Koncepcja projektu oparta jest na zasadzie tzw. potrójnej helisy polegającej na współpracy władz publicznych, środowisk akademickich i przedstawicieli biznesu w celu podniesienia konkurencyjności każdego z podmiotów. Działania w ramach inicjatywy skierowane są do licznych grup interesariuszy, takich jak uczniowie szkół ponadpodstawowych, studenci, specjaliści IT, przedsiębiorcy oraz inwestorzy.</p> <p>Lubelska Wyżyna Medyczna (od 2014 r.) – rozwijana jest wokół Klastra Lubelska Medycyna – Klaster Usług Medycznych i Prozdrowotnych, który stanowi platformę współpracy w zakresie praktyki i nauk medycznych między uczelniami wyższymi, jednostkami naukowo-badawczymi, podmiotami leczniczymi, przedsiębiorcami, instytucjami otoczenia biznesu oraz jednostkami samorządu terytorialnego. Inicjatywę powołania Klastra podjęły Urząd Miasta Lublin i Uniwersytet Medyczny w Lublinie. Na koniec 2021 r. członkami klastra było ponad 170 podmiotów, w tym około 140 przedsiębiorstw. Klaster był wysoko oceniany przez ekspertów i środowisko klastra za wysoki poziom aktywności, w tym w zakresie wparcia innowacyjności i rozwoju przedsiębiorczości.</p>
2014-obecnie	<p>Lubelska Medycyna – Klaster Usług Medycznych i Prozdrowotnych</p> <p>Projekt koordynują Urząd Miasta Lublin i Uniwersytet Medyczny w Lublinie. Biuro Klastra prowadzone jest przez pracowników Wydziału Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta Lublin. Działalność Klastra tworzy przestrzeń dla rozwoju badań naukowych, innowacji i ich komercjalizacji, a także internacjonalizacji przedsiębiorstw. Klaster był wysoko oceniany przez ekspertów i środowisko klastra za wysoki poziom aktywności w tym w zakresie wparcia innowacyjności i rozwoju przedsiębiorczości. W 2021 r. Klaster kontynuował realizację wewnętrznych, autorskich projektów, których celem jest pobudzanie kreatywności w całym ekosystemie, w kierunku tworzenia innowacyjnych rozwiązań, odpowiadających na zidentyfikowane potrzeby użytkownika końcowego:</p> <p>InnoDesign – celem projektu jest zaangażowanie członków i podmiotów współpracujących z Klastrem w projektowanie innowacyjnych rozwiązań/usprawnień technologicznych, organizacyjnych, społecznych w odpowiedzi na zidentyfikowane potrzeby użytkowników końcowych, w tym między innymi osób z chorobami przewlekłymi, niepełnosprawnych, seniorów. Projekt ma za zadanie inspirować środowisko do projektowania nowych produktów i usług w oparciu o zidentyfikowane w ramach projektu potrzeby.</p> <p>InnoTest – projekt umożliwia rozwijanie i testowanie innowacyjnych produktów i usług w środowisku Klastra z wykorzystaniem infrastruktury i wiedzy eksperckiej środowiska, zarówno naukowego jak i biznesowego.</p>

Projekty	
2021	<p>Rada Innowacyjnego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lublina</p> <p>Rada została powołana w 2021 r. Jest organem opiniodawczo-doradczym Prezydenta Miasta Lublin do konsultowania spraw związanych z rozwojem społeczno-gospodarczym Lublin oraz podejmowania inicjatyw w tym zakresie. Została powołana na czas trwania kadencji Prezydenta. Członkowie Rady pełnią swoje funkcje społecznie. Do pracy w nowym zespole zaproszeni zostali przedstawiciele wszystkich szkół wyższych w Lublinie, eksperci w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, innowacyjności i akademickości. Gremium ma doradzać Prezydentowi Miasta Lublin w takich kwestiach jak pozyskiwanie inwestorów, rozwój klastrów branżowych, tworzenie nowych start-upów, umiędzynarodowienie lubelskich firm i uczelni oraz kreowanie pozytywnego wizerunku Lublina, jako optymalnego miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2018-obecnie	<p>Platforma Startowa Unicorn Hub</p> <p>W 2021 r. Wydział Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta Lublin kontynuował współpracę z Platformą Startową – Unicorn Hub, której celem jest inkubacja innowacyjnych pomysłów biznesowych w ramach branż: IT, ICT, Medycyna, Zdrowie Publiczne, Smart City, Transport.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2019-obecnie	<p>Wschodni Akcelerator Biznesu (WAB)</p> <p>W 2021 r. Wydział Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta Lublin kontynuował współpracę z WAB. Odbiorcami projektu są pomysłodawcy innowacyjnych produktów lub usług, które mogą rozwiązywać problemy z branży ekologicznej, spożywczej, produktów rolno-spożywczych, IT/ICT. Wschodni Akcelerator Biznesu dedykowany jest osobom z całej Polski, które szukają wsparcia w przekształceniu swojego pomysłu w prosperujący biznes i zamierzają założyć własną działalność gospodarczą w województwie lubelskim, podkarpackim, podlaskim, świętokrzyskim lub warmińsko-mazurskim.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Rozwój usług, tak jak w przypadku sektora przemysłu, nie byłby możliwy bez odpowiedniej promocji gospodarczej. Jej efekty przekładają się na wskaźniki liczbowe firm specjalistycznych, a tym samym na ilość zatrudnionych pracowników. Przygotowane inwestycje pozwoliły na zwiększenie podaży nowoczesnej powierzchni biurowej oraz magazynowej. Sektor usługowy doceniany był przez miasto dzięki corocznym nominacjom do Nagrody Gospodarczej Prezydenta Miasta Lublin, w której wyróżnione są kategorie: „Duże Firmy – Lokomotywy Gospodarcze Miasta”, „Obecność Na Rynku Globalnym”, „Innowacyjność”, „Młode Firmy” oraz „Przemysły Kreatywne”.

W 2021 r. w Lublinie pojawili się nowi inwestorzy. Z sektora nowoczesnych usług dla biznesu, norweski Dignio (usługi IT dla medycyny), Blue Owl (sowtware house) i PKF BPO (F&A), zaś z sektora logistycznego, szwajcarski Transpartner Logistics. Dynamicznie rozwijały się i zwiększały zatrudnienie działające w Lublinie spółki z branży usług dla biznesu, jak Sii, Asseco BS, Billennium, Concentrix, EOS KSI, Lingaro, Phlexglobal czy też Makolab. Ostatnia z wymienionych spółek uruchomiła swoje nowe centrum badawczo-rozwojowe. Zaś globalne marki z obszaru nowoczesnych usług dla biznesu, tj. Capgemini oraz Vistra Polska ogłosiły ambitne plany rekrutacyjne, dzięki którym pracę w najbliższym czasie znajdzie kilkuset absolwentów lubelskich uczelni.

Mimo zmiany sposobu pracy i przejścia wielu podmiotów gospodarczych na pracę zdalną, lubelskie biurowce nadal znajdują najemców. W 2021 r. do użytkowania oddane zostały dwa duże A-klasowe projekty biurowe: G7 Inter Office i Wojciechowska 9B. Dzięki temu zasoby nowoczesnej powierzchni biurowej w mieście zwiększyły się o 19 tys. m². Tym samym na lubelskim rynku oferuje się obecnie 228 tys. m² nowoczesnych powierzchni biurowych. Należy pamiętać, że w najbliższym czasie do dyspozycji najemców oddany zostanie nowy budynek CZ Office Park D o powierzchni 16 tys. m².

C.3. Kultura przedsiębiorczości

Wskaźniki

Kultura przedsiębiorczości to środowisko, w którym kształtują się cechy, wartości, sposób myślenia i zachowania przedsiębiorców. Miasto Lublin wspomaga biznes w szczególności przez tworzenie ekosystemu przedsiębiorczości, który opiera się na wzmacnianiu wymiany zasobów (zwłaszcza informacji) w ramach sektora biznesu oraz między tym sektorem a sektorem samorządowym, uczelniami i organizacjami pozarządowymi.

Klasycznym miernikiem przedsiębiorczości jest liczba podmiotów gospodarki narodowej. Liczba podmiotów sektora prywatnego w 2021 r. zwiększyła się o 3,4% i wyniosła 47 264. Zestawienie statystyczne sektorów przedstawiono w tabeli 86.

Tabela 86. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według sektorów własności i form prawnych

Kategoria	2012	2013	2014 ^m	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sektor publiczny – ogółem, w tym:	769	775	768	774	773	761	752	737	737	731
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	433	437	433	433	423	409	407	390	391	391
przedsiębiorstwa państwowe	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1
spółki handlowe	40	40	39	44	51	52	42	43	42	42
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1
Sektor prywatny – ogółem, w tym:	41 541	42 559	42 656	42 624	42 909	43 676	43 384	44 028	45 722	47 264
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	30 582	30 980	30 571	30 341	29 966	30 273	31 236	31 645	32 903	33 896
spółki handlowe	4 701	5 150	5 543	5 742	6 308	6 694	5 754	6 011	6 419	6 896
w tym: spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	551	617	693	748	874	975	880	987	1 110	1 291
spółki cywilne	2 900	2 856	2 820	2 772	2 762	2 726	2 686	2 642	2 622	2 591
spółdzielnie	191	189	190	187	185	184	110	114	108	110
fundacje	376	409	471	531	588	645	621	648	673	711
stowarzyszenia i organizacje społeczne	1 159	1 197	1 230	1 273	1 315	1 353	1 255	1 281	1 281	1 299

Uwagi: m – zmiana/aktualizacja metodologii. Dane dla niektórych kategorii, podane w grupach: Podmioty wg sektorów własnościowych i Podmioty gospodarki narodowej wg formy prawnej, różnią się, bo te drugie obejmują sektor publiczny i prywatny.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 87. Data założenia i nazwa działających klastrów

Lp.	Rok utworzenia	Nazwa
1.	2006	Klaster Restauratorów i Hotelarzy
2.	2007	Wschodni Klaster ICT
3.	2007	Lubelskie Drewno Regionalny Klaster w Lublinie
4.	2008	Lubelski Klaster Teleinformatyczny
5.	2008	Lubelski Klaster Przedsiębiorstw
6.	2009	Wschodni Klaster Obróbki Metali
7.	2011	Lubelski Klaster Ekoenergetyczny
8.	2011	Klaster-Group.pl
9.	2012	Klaster Fotoniki i Światłowodów
10.	2013	Klaster Designu Innowacji i Mody
11.	2014	Lubelska Medycyna – Klaster Usług Prozdrowotnych
12.	2014	Lubelski Klaster Instytucji Otoczenia Biznesu
13.	2015	Lubelski Klaster Zaawansowanych Technologii Lotniczych
14.	2015	Lubelski Klaster Biotechnologiczny
15.	2018	Klaster Wyżyna Motoryzacyjna i Maszynowa

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Klasy są jednym z kluczowych narzędzi rozwoju gospodarczego miast i regionów. Wydział Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta Lublin wspiera klasy działające w mieście, których w 2021 r. było 15. Największą liczbę, bo aż 170 członków zrzeszał Klaster Usług Prozdrowotnych – Lubelska Medycyna, założony w 2014 r. Łącznie do wymienionych w poniższej tabeli klastrów, należy obecnie około 800 członków, z czego prawie 700 stanowią przedsiębiorstwa.

Tabela 88. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020

Projekty	
2008-obecnie	<p>Nagroda Gospodarcza Prezydenta Miasta Lublin</p> <p>Tytuł Laureata Nagrody Gospodarczej Prezydenta Miasta Lublin przyznawany jest w pięciu kategoriach: „Innowacyjność”, „Duże Firmy – Lokomotywy Gospodarcze Miasta”, „Obecność Na Rynku Globalnym”, „Młode Firmy” oraz „Przemysły Kreatywne”. Zgodnie z regulaminem kandydaci do nagrody powinni posiadać siedzibę lub wykonywać swoją działalność na terenie miasta Lublin, przestrzegać przepisów prawa oraz wyróżniać się znaczącym wkładem w rozwój gospodarczy miasta. Zwycięzców wyłania Kapituła Konkursowa, w skład której wchodzi przedstawiciele biznesu, świata nauki, mediów i samorządu. W 2021 r. laureatami Konkursu o Nagrodę Gospodarczą Prezydenta Miasta Lublin zostali: Amerpharma Sp. z o.o., Billennium S.A, BioMaxima S.A., Chemnovatic Sp. z o.o., Evotec Sp. z o.o., GIS-Expert Sp. z o.o., Hemplab Sp. z o.o., Herbapol Lublin S.A., Inetum Polska Sp. z o.o., Lubelska Fundacja Rozwoju, Medisept Sp. z o.o., Plantalux Sp. z o.o., Protektor Sp. z o.o. oraz Studio Format.</p>
2019-obecnie	<p>Przedsiębiorcze dzieciaki</p> <p>Projekt „Przedsiębiorcze dzieciaki” jest innowacyjnym przedsięwzięciem w skali całego kraju. Uczestnicy projektu – dzieci w wieku 6-10 lat – mają szansę zdobyć wiedzę z zakresu ekonomii i przedsiębiorczości. Rozwijają przy tym tzw. kompetencje miękkie, m.in. umiejętność pracy w grupie, radzenia sobie ze stresem, wiarę we własne możliwości, kreatywność, zdolność do planowania i konsekwentnej realizacji przedsięwzięć. Z powodu pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 w 2020 r. projekt „Przedsiębiorcze Dzieciaki II” został przerwany. Kontynuacja nastąpiła w 2021 r. Zrekrutowano wówczas 15 placówek oświatowych oraz 23 przedstawicieli firm i osób kreatywnych. W ramach projektu przeprowadzono 15 spotkań w firmach oraz 15 spotkań z osobami z sektora kreatywnego. Przedsięwzięcie zostało podsumowaniem w trakcie tradycyjnej Gali tym razem poprowadzonej w sposób hybrydowy. W wydarzeniu tym wzięli udział wszyscy uczestnicy projektu oraz partnerzy. W grudniu 2021 r. podpisano umowę na dofinansowanie ze środków NBP kolejnej edycji projektu „Przedsiębiorcze Dzieciaki III” na 2022 r. Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2017-obecnie	<p>Creative Business Cup</p> <p>Jest to konkurs dla startupów, którego światowy finał co roku odbywa się w Kopenhadze. W sieci Creative Business Cup zrzeszonych jest ponad 70 krajów. Urząd Miasta Lublin został partnerem konkursu w 2017 r. Od tego czasu organizuje finał krajowy, którego zwycięzca w nagrodę otrzymuje wyjazd na światowe finały. Uczestnictwo w wydarzeniu w Kopenhadze stanowi dla startupów możliwość zaprezentowania się przed inwestorami zainteresowanymi zarówno światowym, regionalnym, jak i lokalnym rynkiem kreatywnym. Najlepsze polskie startupy za 2020 r. oraz za 2021 r., zostały wybrane w konkursie, który odbył się w 2021 r. Zwycięzcami zostały wybrane startupy FemiBOX oraz Renderro. Obie spółki wzięły udział w światowym finale Creative Business Cup 2021. Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2017-obecnie	<p>Projekt „Lubelska Dzielnica Kreatywna”</p> <p>Celem projektu jest opracowanie i wdrożenie procedur pozwalających rozwinąć przemysły kreatywne na obszarze rewitalizowanym. W 2021 r. w ramach konkursu „Kreatywne przemiany” metamorfozę przeszły trzy lokale: Sim Lock FHU, Bartosiak Dariusz – mieszczący się przy ul. Lubartowskiej 39, sklep tekstylny Bławat ul. Kowalska 17 oraz Akademia Kreatywności ul. Zamojska 21. Konkurs „Kreatywne przemiany” jest inicjatywą Wydziału Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta Lublin. Projekt jest finansowany z budżetu miasta, przedsiębiorcy zobowiązani są do wniesienia około 10% wkładu własnego. Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty	
2011-obecnie	<p>Kongres Współpracy Transgranicznej</p> <p>„Miasto i region 2030” to temat przewodni X. jubileuszowej edycji Kongresu Współpracy Transgranicznej Lublin 2021. Przedsięwzięcie to od lat stanowi przestrzeń wymiany doświadczeń, promocji dobrych praktyk oraz pozyskiwania partnerów do realizacji nowych projektów. Jest spotkaniem praktyków Współpracy Transgranicznej z krajów Unii Europejskiej i Partnerstwa Wschodniego. W 2021 r. Kongres miał charakter hybrydowy. Podczas trzech dni wydarzenia odbyły się liczne panele, dyskusje i warsztaty z udziałem samorządowców, ekspertów, przedstawicieli biznesu i trzeciego sektora. W programie znalazła się wizyta studyjna w Puławskim Parku Naukowo-Technologicznym i „wieczór porażek”, czyli spotkanie z ludźmi biznesu w popularnej formule Fuckup Night. W ramach Kongresu Wydział Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Lublin zorganizował panel: Innowacyjny biznes w innowacyjnym samorządzie oraz warsztat: Ścieżka rozwoju start-upów – od idei do wdrożenia i kapitalizacji pomysłu.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2007-obecnie	<p>Światowy Tydzień Przedsiębiorczości (STP)</p> <p>Kolejna, 14. edycja Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości odbyła się w 2021 r. Celem wydarzenia było promowanie świadomego rozwoju, aktywnej postawy wobec życia i podejmowanie biznesowych inicjatyw. STP odbyło się ramach współpracy z organizacjami, instytucjami, firmami, przedsiębiorcami, którym zależy na rozwijaniu przedsiębiorczości tym celu organizowały bezpłatne szkolenia, warsztaty, debaty i kampanie promocyjne z zakresu zakładania i rozwijania własnej działalności gospodarczej, budowania sieci kontaktów, rozwijania start-upów, powrotu na rynek pracy, negocjowania z pracodawcą, budowania własnej marki i wielu innych. W 2021 r. Urząd Miasta Lublin po raz pierwszy pełnił rolę Koordynatora Lokalnego przedsięwzięcia. Do udziału zgłosiło się 26 partnerów, którzy zorganizowali 40 wydarzeń.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2021	<p>Szkolenia dla przedsiębiorców</p> <p>Wydział Strategii i Przedsiębiorczości od lat realizuje cykl bezpłatnych szkoleń skierowanych do dwóch grup przedsiębiorców: przedstawicieli branży kreatywnej oraz podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie dzielnicy Śródmieście (która jest obszarem rewitalizowanym). Aby wziąć udział w darmowych szkoleniach, przedsiębiorcy wypełniają formularz w którym muszą umotywić chęć uczestnictwa. Na podstawie przedstawionego uzasadnienia, organizatorzy szkoleń wybierają uczestników. W 2021 r. odbyło się szkolenie online dla grupy 20 przedsiębiorców z zakresu budowania marki w internecie oraz komunikacji i promocji w mediach społecznościowych.</p>
2021	<p>Ranking Miast Przyjaznych dla Biznesu</p> <p>Magazyn Forbes, czołowe czasopismo biznesowe na świecie zajmujące się gospodarką i rozwojem biznesu, każdego roku publikuje „Rankingu Miast Przyjaznych dla Biznesu”. Zestawienie to powstaje w oparciu o analizę zmian w liczbie podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie danego samorządu. W 2021 r. Lublin zajął 3. miejsce w rankingu, w kategorii miast powyżej 300 tys. mieszkańców (wraz z Krakowem i Wrocławiem). Wyróżnienie w prestiżowym rankingu Magazynu Forbes potwierdza, że miasto Lublin jest przyjaznym środowiskiem do budowy i rozwoju przedsiębiorczości.</p>

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Na terenie miasta, głównie przy szkołach wyższych, działają inkubatory przedsiębiorczości, które przyczyniają się do wspierania start-upów i firm. Poniżej przedstawiono listę wybranych instytucji, które mają wpływ na kształtowanie przedsiębiorczości w mieście.

Tabela 89. Inkubatory przedsiębiorczości

Lp.	Nazwa instytucji
1.	Inkubator Innowacyjności + UMCS
2.	Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości KUL
3.	Laboratorium Innowacji KUL
4.	Lubelski Inkubator Przedsiębiorczości Politechniki Lubelskiej
5.	Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości WSEI
6.	Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości WSPIA
7.	Lubelski Park Naukowo Technologiczny
8.	Lubelski Inkubator Technologii Informatycznych – Netrix
9.	Platforma Startowa Unicorn Hub

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Instytucjami otoczenia biznesu są podmioty ulokowane pomiędzy mechanizmami rynkowymi a działaniami administracji publicznej. Odgrywają one dużą rolę w kształtowaniu ekosystemów biznesowych, przyspieszając procesy rozwojowe oraz realizując cele zawarte w Strategii Lublin 2020. Do instytucji otoczenia biznesu przynależą podmioty wymienione w tabeli 90.

Tabela 90. Instytucje otoczenia biznesu

Lp.	Nazwa instytucji
1.	BNI
2.	Business Centre Club
3.	Fundacja Centrum Rozwoju Lokalnego
4.	Fundacja Rozwoju Lubelszczyzny
5.	Izba Przemysłowo Handlowa Lublinie
6.	Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Lublinie
7.	Klub Sponsora
8.	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości
9.	Lubelska Fundacja Rozwoju
10.	Lubelska Izba Rzemieślnicza
11.	Lubelski Park Naukowo-Technologiczny
12.	Lubelski Sejmik Gospodarczy
13.	Lubelskie Forum Pracodawców
14.	Organizacja Pracodawcy Lubelszczyzny „Lewiatan”
15.	Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego „OIC Poland”
16.	Pracodawcy Ziemi Lubelskiej
17.	Rada Przedsiębiorczości Lubelszczyzny
18.	Regionalna Izba Gospodarcza
19.	Stowarzyszenie Lubelski Klub Biznesu

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

C.4. Wspieranie przemysłów kreatywnych

Wskaźniki

Przemysły kreatywne tworzone są dzięki innowacyjnemu podejściu a także w odpowiedzi na występujące na rynku potrzeby. Potencjał, jaki może być w pierwszej kolejności wykorzystywany przez przemysły kreatywne, to akademicki oraz kulturowy charakter miasta. Te dwie determinanty sprzyjają edukowaniu i inspirowaniu twórców produktów kreatywnych.

Do podmiotów gospodarki narodowej z sektora przemysłów kreatywnych można zaliczyć takie podgrupy jak: film, wideo, muzyka, wzornictwo, architektura, reklama, oprogramowanie i gry komputerowe, działalność artystyczna, media oraz sprzedaż detaliczna dóbr kultury. Podmioty te charakteryzują się największym zróżnicowaniem pod względem prowadzonych działalności na tle całego sektora przedsiębiorstw.

Z analizy danych wynika, że udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w całkowitej liczbie nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw wzrasta. W Lublinie wskaźnik ten jest także wyraźnie wyższy od wskaźnika krajowego. Podmiotów w sektorze kreatywnych co roku systematycznie przybywa. W stosunku do 2012 r. ich udział w łącznej liczbie nowo tworzonych firm podniósł swoją wartość o 2,63 p.p. i obecnie wynosi 8,73%.

Tabela 91. Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w całkowitej liczbie nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw (w %, stan na koniec roku)

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lublin	6,10	7,01	7,83	7,82	7,46	8,77	7,57	7,69	7,7	8,73
Polska	5,94	6,20	6,66	6,47	6,63	6,84	6,93	6,73	6,47	7,02

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Szacuje się, że sektor kreatywny wzrasta średnio 8% każdego roku na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, co przy wzroście 1,7% dla wszystkich podmiotów jest bardzo dobrym wynikiem⁹.

Na koniec 2019 r. w Lublinie było 3 364 zarejestrowanych podmiotów z sektora kreatywnego, natomiast dla całego LOF było to już blisko 4 400 podmiotów. Największy udział procentowy w sektorze ma podsektor gier i oprogramowania, a kolejnym jest działalność artystyczna, twórcza, kulturalna. Sektor kreatywny jest bardzo zróżnicowany pod kątem formy działalności, z zauważalnym udziałem freelancerów w strukturze. Sektor tworzą głównie przedsiębiorstwa młode – zarówno wiekiem osób je prowadzących, jak i stażem działalności na rynku.

Aby wzmocnić ich działania Urząd Miasta Lublin realizował szereg projektów opisanych poniżej.

Tabela 92. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020

Projekty	
2021	<p>„Kreatywne Vouchery”</p> <p>Miasto Lublin zainauguowało konkurs w którym o nagrodę w postaci Kreatywnego Vouchera w wysokości do 10 000 zł brutto rywalizują przedstawiciele sektora kreatywnego wraz z przedstawicielami mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Voucher rozumiany jako promesa wypłaty Nagrody konkursowej, po prawidłowym zrealizowaniu i rozliczeniu przedmiotu pracy konkursowej. Celem Konkursu jest wsparcie sektora kreatywnego poprzez zachęcanie do współpracy jego przedstawicieli z mikro, małymi i średnimi przedsiębiorstwami z siedzibą w Polsce. W 2021 r. nagrodzonych zostało 18 par przedsiębiorców. Wśród tematów zwycięskich pracy były m.in. stworzenie brandingu marki, opracowanie materiałów promocyjnych, stworzenie filmów i sesji promujących produkty. Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

⁹ Zob. R. Mącik, M. Ratajczyk, O. Smalej, *Analiza Stanu Przemysłów Kreatywnych w Lublinie (raport z badań)*, Lublin 2018.

Projekty	
2020-obecnie	<p>MATCH</p> <p>Projekt ma na celu łączenie studentów z kierunków i wydziałów artystycznych do współpracy z przedsiębiorstwami. Wydział Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta Lublin wspólnie z Wydziałem Artystycznym UMCS zaproponował przedsiębiorcom możliwość wsparcia ich działalności poprzez bezkosztowe przygotowanie przez studentów kierunku grafika (specjalność grafika projektowa lub multimedia), w ramach swoich prac dyplomowych i zaliczeniowych, różnych realizacji dostosowanych do potrzeb i oczekiwań przedsiębiorstw. Dotychczas przygotowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ projekt systemu identyfikacji wizualnej dla biura radcy prawnego; ▪ animacje do zastosowania w reklamie firmy zajmującej się oświetleniem; ▪ projekt całego systemu identyfikacji wizualnej dla aplikacji firmy zajmującej się hodowlą roślin; ▪ spot reklamowy promujący akcję informującą o konieczności badań okresowych wśród mężczyzn; ▪ dydaktyczną animację dla Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2017-2021	<p>CreArt. Sieć miast na rzecz twórczości artystycznej</p> <p>Projekt realizowany jest w ramach programu Komisji Europejskiej – Kreatywna Europa. Miasto Lublin jest jednym z 12 uczestników, wśród których znalazły się również Valladolid (Hiszpania) – lider projektu, Genua (Włochy), Clermont-Ferrand (Francja), Katowice (Polska), Rouen (Francja), Lecce (Włochy), Liverpool (Wielka Brytania), Kowno (Litwa), Aveiro (Portugalia), Zagrzeb (Chorwacja), Skopje (Macedonia). Celem projektu jest wspieranie działalności twórczej poprzez wymianę doświadczeń i dobrych praktyk oraz współpracę środowisk artystycznych z różnych państw i o różnych tradycjach kulturowych w zakresie opracowywania wspólnych metod kształcenia poszczególnych grup odbiorców i ustanowienia stałego i profesjonalnego systemu wymiany i współpracy artystów i kuratorów sztuki. To pierwszy projekt w ramach programu Kreatywna Europa, w którym udział wzięło miasto Lublin. Korzyści płynące z uczestnictwa to m. in. podniesienie kompetencji lubelskich artystów i kuratorów sztuki, możliwość zaprezentowania twórczości i osiągnięć twórców lokalnych na arenie międzynarodowej, transfer wiedzy, a także nawiązywanie kontaktów w europejskim środowisku artystycznym.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2017-2021	<p>Regional Creative Industry Alliance. Od europejskich rekomendacji do regionalnych strategii na rzecz wzrostu konkurencyjności przemysłów kreatywnych i przemysłów kultury</p> <p>Zadaniem europejskiego projektu RCIA jest podniesienie jakości i skuteczności tych narzędzi, które związane są z konkurencyjnością przedsiębiorstw z sektora MŚP. Wsparcie poprzez wymianę wiedzy polega m.in. na pozycjonowaniu przemysłów kreatywnych i przemysłów kultury (CCI), jako przestrzeni pomiędzy sektorami oraz dziedzinami dotyczącymi innowacji i konkurencyjności, zwiększaniu atrakcyjności i wizerunku miasta/regionu/kraju jako obszaru innowacyjnego, przyciąganiu talentów, tworzeniu i utrzymywaniu miejsc pracy oraz pozycjonowaniu przemysłów kreatywnych i przemysłów jako filaru polityki konkurencyjności. Poprzez wymianę ponad 20 dobrych praktyk pomiędzy grupami interesariuszy, zainteresowanych kształtowaniem polityk regionalnych, a także wdrażaniem zdobytych doświadczeń zapisanych w 9 regionalnych planach działania zakłada się zwiększenie współpracy pomiędzy kreatywnymi MŚP a firmami z pozostałych sektorów gospodarki. Doprowadzi to do większej konkurencyjności obu typów MŚP, a w konsekwencji do tworzenia nowych produktów i rozwiązań opracowanych dzięki współpracy międzysektorowej.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2019-2021	<p>EHL@N – European Heritage Label Network</p> <p>Projekt EHL@N powstał jako jedno z działań służących tworzeniu sieci współpracy miast, miejsc i obiektów uhonorowanych Znakiem Dziedzictwa Europejskiego. Projekt EHL@N koncentruje się głównie na działaniach mających na celu m.in.: promocję i budowanie marki Znaku Dziedzictwa Europejskiego służące podkreśleniu symbolicznej wartości obiektów, które odegrały znaczącą rolę w historii i kulturze Europy lub budowaniu Unii, wzmocnienie, w szczególności u młodych ludzi, poczucia przynależności do Unii Europejskiej opartego z jednej strony na wspólnych wartościach oraz elementach europejskiej historii i dziedzictwa kulturowego, z drugiej natomiast na bogactwie i różnorodności krajów europejskich, pogłębienie dialogu międzykulturowego, poprzez działania edukacyjne w dziedzinie sztuki, kultury i historii, podnoszenie świadomości wspólnego dziedzictwa kulturowego wśród obywateli miasta, w szczególności wśród młodych ludzi, wzrost atrakcyjności turystycznej i gospodarczej miasta, w szczególności przez turystykę kulturalną, wymianę doświadczeń i dobrych praktyk na polu promocji Znaku Dziedzictwa Europejskiego.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty	
2020-2022	<p>INCREAS – innowacje i kreatywne rozwiązania dla dziedzictwa kulturowego</p> <p>Projekt pilotażowy dla sektora kultury i sektora kreatywnego współfinansowany przez Komisję Europejską – Generalną Dyрекcję ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury. Ogólnym celem tego działania pilotażowego jest zdefiniowanie i przetestowanie polityk, a także działań na rzecz nie tylko utrzymania, ale również rozwoju sektora kreatywnego i kulturalnego oraz stworzenie współpracy międzysektorowej w różnych obszarach i sektorach, z którymi sektor kreatywny i kultury mają kontakt. Głównym celem projektu jest działań na rzecz zbudowania połączeń pomiędzy z jednej strony – edukacją dziedzictwa kulturowego i rozwojem umiejętności z nim związanych, a z drugiej strony – rynkiem pracy, a zwłaszcza zachęcanie do nawiązywania kontaktów z branżami kreatywnymi i instytucjami trzecimi takimi jak: jako centra kreatywne, brudne pracownie, prototypownie, majsterkowanie, centra kultury, czy centra aktywności lokalnych.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

4.4. Obszar D. Akademickość

STRATEGIA ROZWOJU LUBLINA NA LATA 2013–2020	
Uchwała nr 693/XXVIII/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 28 lutego 2013 roku w sprawie przyjęcia strategii rozwoju Miasta Lublin	
OBSZAR D. AKADEMICKOŚĆ	<p>Akademickość jest nieodłącznym elementem Lublina. Obecność 9 uczelni, ich powiększająca się oferta edukacyjna oraz liczebność studentów polskich i zagranicznych pozytywnie wpływa na rozwój społeczno-gospodarczy miasta. W ramach obszaru akademickości wyróżniono cztery cele strategiczne:</p> <p>D.1. Umiędzynarodowienie uczelni, D.2. Symbioza z otoczeniem, D.3. <i>Genius loci</i> miasta uniwersyteckiego, D.4. Przyciąganie i zatrzymywanie talentów w Lublinie.</p>

D.1. Umiędzynarodowienie

Wskaźniki

Międzynarodowa ranga uczelni wyraża się w wielu wymiarach, m.in. w atrakcyjności studiów wśród zagranicznych kandydatów (a więc i w odsetku zagranicznych studentów), w obecności uczelni w międzynarodowych badaniach i sieciach współpracy, czy też w podejmowaniu tematów badawczych o znaczeniu międzynarodowym. Aktywność uczelni na arenie międzynarodowej przynosi szkołom wyższym – obok prestiżu – także inspiracje do pozytywnych zmian, które w obszarze szkolnictwa wyższego często przychodzą z zewnątrz. Równie ważna jest obecność zagranicznych naukowców na lubelskich uczelniach, która jest czynnikiem budującym rangę tak uczelni, jak i miasta. Osiągnięcie tych celów wymaga przede wszystkim aktywnych działań samych uczelni wyższych, jednak miasto również deklaruje swoje zaangażowanie w tym obszarze.

W Rankingu Szkół Wyższych 2021 organizowanym przez Fundację „Perspektywy” w kategorii „Innowacyjność” Politechnika Lubelska zajęła 2. miejsce w Polsce, zaś w kategorii „Warunki kształcenia” Uniwersytet Medyczny w Lublinie uplasował się na 8. miejscu. Dodatkowo uczelnia medyczna znalazła się na 15. miejscu w kraju w kategorii „Umiędzynarodowienie”. Natomiast w raporcie „Akademickość polskich miast 2020”, Lublin zajął 5. miejsce w Polsce w zestawieniu ilościowym studentów zagranicznych. Wyżej uplasowały się jedynie takie ośrodki akademickie jak Warszawa, Kraków, Poznań i Wrocław (Lublin wyprzedził Łódź, Gdańsk, Katowice i Szczecin). Do porównania miast pod względem akademickości wykorzystywany jest również ranking polskich uczelni, publikowany przez portal edukacyjny „Perspektywy”. W 2021 r. Lublin wyróżniony został w kategorii „Potencjał naukowy” (4. miejsce), „Innowacyjność” (5. miejsce), „Efektywność naukowa” (5. miejsce) oraz „Warunki kształcenia” (6. miejsce).

W 2020 r. w prestiżowym rankingu najbardziej wpływowych ludzi nauki na świecie World's Top 2% Scientists (autorzy najczęściej cytowanych publikacji) wyróżniono 15 naukowców z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, 9 z Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, 7 z Politechniki Lubelskiej i 4 z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Natomiast w Rankingu Urzędu Patentowego RP za 2020 r. Politechnika Lubelska zajęła 2. miejsce pod względem liczby udzielonych przez Urząd Patentowy RP patentów na wynalazki i praw ochronnych.

Tabela 93. Liczba studentów zagranicznych w stosunku do ogólnej liczby studentów

Kategoria	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Liczba studentów zagranicznych	2 385	3 082	4 474	5 662	6 172	6 272	6 352	6 707	7 289
Liczba studentów ogółem	77 173	71 913	69 658	67 315	64 330	62 977	60 988	60 315	60 722
Wskaźnik internacjonalizacji (w %)	3,1	4,3	6,4	8,4	9,6	10,0	10,4	11,1	12,0

Uwagi: dane za 2021 r. zostaną udostępnione pod koniec roku akademickiego 2021/2022.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na przestrzeni lat liczba studentów zagranicznych w Lublinie systematycznie wzrasta. Dane statystyczne publikowane przez Główny Urząd Statystyczny mówią, że wskaźnik internacjonalizacji w roku akade-

mickim 2020/2021 wyniósł 12,0% i był to najwyższy z dotychczasowych wyników. W ciągu 9 lat liczba studentów zagranicznych zwiększyła się ponad dwukrotnie. Największy wzrost miał miejsce w 2014 r. Dane ilościowe zostały przedstawione w tabeli 93.

Ze wzrostem liczby studentów zagranicznych poszerza się także oferta edukacyjna na lubelskich uczelniach. W roku akademickim 2020/2021 liczba kierunków prowadzonych w językach obcych wynosiła 60 (por. tabela 94). Obecnie najbogatszą ofertę kierunków prowadzonych w języku angielskim ma Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, który w omawianym roku realizował 14 takich kierunków (10 kierunków I i II stopnia, 1 kierunek studiów jednolitych magisterskich, 3 kierunki programów doktoranckich). Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oferował w tym czasie 10 kierunków prowadzonych w języku obcym (7 kierunków I i II stopnia i 3 kierunki dla doktorantów). Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie łącznie oferował 9 kierunków obcojęzycznych. Akademia Nauk Stosowanych Wincentego Pola w Lublinie prowadziła 7 kierunków obcojęzycznych (4 kierunki I stopnia, 2 kierunki II stopnia i 1 kierunek magisterskich studiów jednolitych). Politechnika Lubelska oferowała natomiast 8 kierunków (wszystkie na poziomie II stopnia). Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie prowadziła ich 7. Uniwersytet Medyczny w Lublinie w swojej ofercie miał 2 kierunki anglojęzyczne. Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie ma w swojej ofercie 3 kierunki prowadzone w językach obcych.

Tabela 94. Liczba kierunków prowadzonych w językach obcych

Uczelnia	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie	0	1	3	5	6	11	9	10
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II	2	5	5	10	8	9	13	14
Politechnika Lubelska	0	0	0	5	4	5	8	8
Uniwersytet Medyczny w Lublinie	2	2	2	2	2	2	2	2
Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie	0	0	0	1	2	13	18	9
Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie	1	0	3	7	7	5	7	7
Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie	0	0	3	10	10	9	2	3
Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Lublinie	0	0	0	b.d.	0	0	0	0
Akademia Nauk Stosowanych Wincentego Pola w Lublinie	b.d.	3	0	7	8	9	9	7
Razem	5	11	16	40	47	63	68	60

Uwagi: dane za 2021 r. zostaną udostępnione pod koniec roku akademickiego 2021/2022.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez poszczególne uczelnie.

Internacjonalizacja uczelni przejawia się także rosnącą liczbą wykładowców zagranicznych, co pozytywnie oddziałuje na rozwój całej kadry akademickiej oraz na jakość kształcenia. Zatrudnianie zagranicznych dydaktyków wpływa na wzmocnienie transferu wiedzy, wymianę dobrych polityk i praktyk, innowacyjność uczelni oraz pozwala wykorzystać potencjał instytucji jakimi są uczelnie. W roku akademickim 2020/2021 na lubelskich uczelniach wykładało 96 zagranicznych naukowców. Obecnie szkołą wyższą, która zatrudnia największą liczbę zagranicznych nauczycieli akademickich jest Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Zmieniającą się liczbę zatrudnionych zagranicznych nauczycieli akademickich na przestrzeni lat 2014–2020 przedstawia tabela 95.

Tabela 95. Liczba zagranicznych nauczycieli akademickich

Uczelnia*	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie	77	55	50	30	38	34	30
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II	53	50	37	45	48	57	42
Politechnika Lubelska	6	6	27	37	43	7	7
Uniwersytet Medyczny w Lublinie	7	8	19	11	2	6	b.d.
Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie	6	6	5	3	2	0	6
Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie	3	3	3	3	b.d.	6	7
Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie	4	b.d.	0	b.d.	b.d.	0	4

* Uwagi: brak informacji z Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Lublinie i Akademii Nauk Stosowanych Wincentego Pola w Lublinie.

Dane za 2021 r. zostaną udostępnione pod koniec roku akademickiego 2021/2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez poszczególne uczelnie.

Tabela 96. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020

Projekty	
2011-obecnie	<p>Study in Lublin</p> <p>Wspierając lubelskie szkoły wyższe w pozyskiwaniu studentów spoza Polski, Urząd Miasta Lublin realizuje wspólnie z uczelniami program Study in Lublin. Jednym z wykorzystywanych narzędzi jest portal informacyjny, za pomocą którego potencjalni studenci mogą znaleźć wszystkie interesujące ich informacje: od oferty edukacyjnej, przez programy stypendialne, konkursy miejskie, po praktyczne porady dotyczące niezbędnych formalności i organizacji pobytu. Strona dostępna jest w 4 wersjach językowych: polskiej, angielskiej, ukraińskiej i rosyjskiej. Cyklicznie organizowane są spotkania z młodymi ludźmi w Polsce i za granicą. Przedstawiciele Urzędu Miasta Lublin i lubelskich uczelni odwiedzają konsulaty, szkoły, uczelnie wyższe. W 2021 r. odbyły się spotkania oraz targi promujące potencjał akademickiego Lublina: targi edukacyjne w Gruzji i Armenii (online), w Kazachstanie i Uzbekistanie (online) oraz w Ukrainie, Wietnamie, na subkontynencie indyjskim, w Etiopii, Indonezji, w Azji Centralnej, w Malezji, na Tajwanie, w Ameryce Łacińskiej. Aktywności te były realizowane w ramach inicjatywy Ready, Study, Go! Poland, prowadzonej przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej. Program Study in Lublin jest także skierowany do tych studentów, którzy już rozpoczęli naukę, pomagając im w załatwieniu formalności związanych z pobytem, angażując w działania i wydarzenia odbywające się na terenie Lublina, wprowadzając na rynek pracy oraz wspierając w procesie integracji. Efektem całego wachlarza działań jest zwiększająca się liczba studentów zagranicznych w mieście, która wynosi obecnie 7 289.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2014-obecnie	<p>Punkt Obsługi Cudzoziemców</p> <p>Placówka świadczy bezpłatną, codzienną, informacyjną pomoc mieszkającym w Lublinie cudzoziemcom. W punkcie udzielane są informacje dotyczące usług świadczonych w Urzędzie Miasta Lublin oraz podstawowe informacje dotyczące danych teleadresowych, zadań i procedur realizowanych przez inne podmioty (instytucje administracji publicznej oraz podmioty działające na rzecz cudzoziemców). Usługi świadczone są w językach: polskim, angielskim i ukraińskim.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2018-obecnie	<p>Culture Night x Centrum Promocji UMCS</p> <p>Projekt realizowany przez Centrum Promocji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie wraz z laureatami konkursu Talenty na UMCS. W ramach programu na bezpłatne studia zostali przyjęci studenci z ponad 10 krajów świata. Organizowany przez laureatów cykl spotkań ma na celu przybliżenie kultury, historii i obyczajów krajów, z których pochodzą utalentowani młodzi ludzie. Dzięki realizacji projektu studenci i mieszkańcy mogli poznać kulturę krajów takich jak: Białoruś, Rosja, Kazachstan, Ukraina, Indie, Zimbabwe.</p>
2021	<p>Darmowy kurs języka polskiego jako obcego</p> <p>W ramach miejskiego konkursu Program Wspierania Inicjatyw Akademickich (obecnie Program Lublin Akademicki) którego celem jest kreowanie wizerunku Lublina jako miasta przyjaznego środowisku akademickiemu oraz naukowemu, a także promocja osiągnięć wybitnych studentów oraz doktorantów, jak również wspieranie ich w realizacji akademickich inicjatyw kulturalnych i naukowych, Centrum Języka Kultury Polskiej UMCS oferuje darmowy i ogólnodostępny podręcznik do nauki języka polskiego jako obcego na poziomie B1/B2, bazujący na 10 materiałach filmowych poświęconych Lublinowi. Projekt Lubimy Lublin (realizowany przy wsparciu finansowym Urzędu Miasta Lublin w ramach Konkursu Program Wspierania Inicjatyw Akademickich) jest skierowany do wszystkich obcojęzycznych mieszkańców i turystów, którzy chcą rozwijać znajomość języka polskiego oraz poznawać polską kulturę i walory Lublina.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty	
2019-obecnie	<p>XARXA FP</p> <p>W 2019 r. Lublin został przyjęty do organizacji XARXA FP. Jest to europejskie stowarzyszenie non-profit zrzeszające 33 miasta z 15 krajów Unii Europejskiej, które współpracują w zakresie mobilności i innowacji VET (Vocational Education and Training). XARXA FP organizuje praktyki zawodowe dla studentów VET i szkolenia dla nauczycieli VET w europejskich miastach będących członkami sieci. Każdego roku około 400 młodych europejskich studentów i setki nauczycieli bierze udział w takich szkoleniach.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej projektu.</p>
2021	<p>Visiting Professors in Lublin</p> <p>Program Visiting Professors in Lublin jest inicjatywą Urzędu Miasta Lublin, zapoczątkowaną w 2021 r. Program został zainspirowany działaniami Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w ramach programu Research in Lublin, którego głównym celem było zwiększenie umiędzynarodowienia potencjału kadrowego uczelni. Celem Programu Visiting Professors in Lublin jest kreowanie wizerunku Lublina, jako miasta przyjaznego środowisku naukowemu, wzmacnianie międzynarodowej współpracy badawczej, a także wspieranie rozwoju potencjału dydaktycznego i procesu nawiązywania i utrzymywania międzynarodowych kontaktów z ośrodkami naukowymi na świecie przez lubelskie uczelnie wyższe i instytuty naukowo-badawcze.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2020-obecnie	<p>Europejski Pakt na rzecz Integracji</p> <p>Projekt Europejski Pakt na rzecz Integracji (EPI) ma na celu poprawę jakości lub stworzenie pilotażowych lokalnych strategii na rzecz integracji migrantów. Poprzez szereg działań pilotażowych zostaną opracowane i wdrożone Strategie na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich w 7 europejskich miastach: Kartagena, Kluż-Napoka, Dietzenbach, Linköping, Lublin, Rawenna, Ryga. Realizacja przedsięwzięcia zaplanowana jest na lata 2020–2022. W ramach projektu w 2021 r. przeprowadzono m.in. warsztaty dotyczące reagowania na mowę nienawiści oraz warsztaty dla lokalnych przedsiębiorców, poświęcone aspektom prawnym związanym z zatrudnianiem cudzoziemców w Polsce.</p>
2021	<p>Ranking Perspektyw</p> <p>Ranking Perspektyw uwzględni 29 wskaźników zgrupowanych w siedem kryteriów: Prestiż, Absolwenci na rynku pracy, Potencjał naukowy, Efektywność naukowa, Potencjał naukowy, Innowacyjność i Umiędzynarodowienie. Czyni to z niego jeden z najbardziej rozbudowanych i najbardziej transparentnych rankingów edukacyjnych na świecie. Jest też jednym z czterech, które posiadają międzynarodowy certyfikat jakości IREG Approved. Spośród lubelskich uczelni najwyżej uplasował się Uniwersytet Medyczny w Lublinie – na 21. miejscu. O 4 pozycje, względem ubiegłorocznego zestawienia przesunęła się Politechnika Lubelska, która obecnie zajmuje 27. pozycję. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II zajęły ex aequo 43. lokatę. Najniżej spośród publicznych uczelni lubelskich w 2021 r. uplasował się Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie (52–60 miejsce).</p>

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Potencjał lubelskich uczelni z każdym rokiem coraz bardziej doceniany jest przez studentów zagranicznych, co przekłada się na ich liczebność w środowisku akademickim. Obecność studentów obcokrajowców przynosi pozytywne oddziaływanie na szkoły wyższe, miasto i instytucje w nim się znajdujące. Pierwszym przykładem mogą być wspomniane uczelnie wyższe, których przychody z tytułu obsługi studentów zagranicznych na przestrzeni lat sukcesywnie wzrastają. Studenci generują także popyt na wiele dóbr i usług w mieście oraz dynamizują rozwój lokalnej kultury.

Na umiędzynarodowienie miasta mają wpływ także realizowane projekty. Flagowym programem jest prowadzony od 2011 r. Study in Lublin, który realizowany jest przez Urząd Miasta Lublin we współpracy z lubelskimi uczelniami wyższymi. Dzięki temu działaniu kandydaci za granicą mogą dowiedzieć się o studiach w Lublinie, otrzymują pomoc przy aplikacji dokumentów oraz wsparcie po przyjeździe do Polski. Na umiędzynarodowienie Lublina oddziaływanie mają także programy Erasmus i Erasmus+, które przyczyniają się do wymiany międzynarodowej studentów i nauczycieli akademickich. Należy pamiętać, że pandemia COVID-19 znacznie utrudniła mobilność w 2021 r. W wielu przypadkach przyjazdy i wyjazdy nie doszły do skutku, a większość konferencji i sympozjów naukowych odbywało się w formie online.

D.2. Symbioza z otoczeniem

Wskaźniki

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym stanowi jeden z kluczowych obszarów aktywności uczelni, obok rozwoju nauki i pracy dydaktycznej. Przedsiębiorczość i aktywne działania na rzecz komercjalizacji wiedzy stały się elementem misji uniwersytetów, ponieważ współczesne rezerwy rozwojowe kryją się w kontaktach międzysektorowych i interdyscyplinarnych. Chęć współpracy z uczelniami wyraża wielu interesariuszy z takich kręgów, jak samorząd, oświata, biznes czy kultura. Dzięki wzmocnieniu i rozszerzaniu tej współpracy, akademicki charakter Lublina ma swój konkretny, społecznie użyteczny wymiar, gdyż w budowaniu dobrobytu społeczności lokalnej miasta ważna rola przypada nie tylko społecznie odpowiedzialnemu biznesowi, ale także społecznie odpowiedzialnym uczelniom.

Rzetelny obraz jakości tej symbiozy daje przede wszystkim analiza realizowanych projektów. Jednym ze wskaźników ilościowych współpracy podejmowanej przez uczelnie z innymi instytucjami i podmiotami gospodarczymi jest liczba zgłoszeń do Urzędu Patentowego (wynałazków, wzorów użytkowych, znaków towarowych i produktów leczniczych) oraz uprawnienia udzielone przez Urząd Patentowy. Z analizy danych wynika, że największe osiągnięcia do tej pory w tej dziedzinie miała Politechnika Lubelska (w 2020 r. uczelnia zgłosiła aż 137 wynalazków). W omawianym roku dobrymi rezultatami może pochwalić się również Uniwersytet Medyczny w Lublinie.

Tabela 97. Liczba zgłoszonych wynalazków oraz wzorów i produktów obejmowanych prawami ochronnymi

Uczelnia	Wynałazki						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie	8	8	8	7	11	12	18
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II	2	1	1	1	1	0	1
Politechnika Lubelska	68	86	30	93	123	107	137
Uniwersytet Medyczny w Lublinie	21	15	11	0	0	29	25
Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie	20	16	28	14	28	11	13
Uczelnia	Wzory użytkowe/znaki towarowe/produkty lecznicze lub środki ochrony roślin						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie	2	1	1	1	1	1	2
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II	0	0	1	4	3	0	0
Politechnika Lubelska	36	21	0	10	4	8	3
Uniwersytet Medyczny w Lublinie	0	0	0	0	0	0	0
Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie	10	9	2	1	7	1	8

Uwagi: dane za 2021 r. zostaną udostępnione pod koniec roku akademickiego 2021/2022.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez poszczególne uczelnie.

Tabela 98. Liczba patentów i praw ochronnych uzyskanych przez lubelskie uczelnie

Uczelnia	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	Patenty	Prawa ochronne	Patenty	Prawa ochronne	Patenty	Prawa ochronne	Patenty	Prawa ochronne	Patenty	Prawa ochronne	Patenty	Prawa ochronne	Patenty	Prawa ochronne
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie	3	4	6	2	6	2	11	1	5	1	12	1	6	0
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II	1	0	0	0	0	0	0	1	0	3	1	0	0	0
Politechnika Lubelska	82	29	87	25	88	4	71	8	66	3	116	8	72	2
Uniwersytet Medyczny w Lublinie	19	0	15	0	22	0	0	0	0	0	15	0	17	0
Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie	10	1	4	6	10	11	12	4	39	2	27	3	17	6

Uwagi: dane za 2021 r. zostaną udostępnione pod koniec roku akademickiego 2021/2022.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez poszczególne uczelnie.

Tabela 99. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020

Projekty	
Współpraca na płaszczyźnie uczelnie-biznes	
2003-obecnie	<p>Lubelski Park Naukowo-Technologiczny</p> <p>Zadaniem Lubelskiego Parku Naukowo-Technologicznego S.A. jest ułatwienie przepływu wiedzy między biznesem a nauką. Instytucja pomaga początkującym przedsiębiorcom w uruchomieniu i prowadzeniu własnej działalności oraz w transferze technologii. Udostępnia nieruchomości i infrastrukturę techniczną zapewniając przedsiębiorcom korzystne warunki prowadzenia działalności.</p>
2021	<p>Centra Komercjalizacji Uczelni</p> <p>Centrum transferu technologii tworzy się w celu komercjalizacji bezpośredniej, polegającej na sprzedaży wyników działalności naukowej lub know-how związanego z tymi wynikami albo oddawaniu do użytkowania tych wyników lub know-how, w szczególności na podstawie umowy licencyjnej, najmu oraz dzierżawy. Centrum transferu technologii najczęściej jest tworzone w formie jednostki ogólnouczelnianej i działa na podstawie regulaminu zatwierdzonego przez senat uczelni. W Lublinie działają:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Centrum Transferu Wiedzy i Technologii UMCS (link do strony internetowej uczelni); ▪ Dział Komercjalizacji Wiedzy KUL (link do strony internetowej uczelni); ▪ Centrum Transferu Technologii PL (link do strony internetowej uczelni); ▪ Centrum Transferu Wiedzy UM (link do strony internetowej uczelni); ▪ Centrum Transferu Technologii UP (link do strony internetowej uczelni).
2012-obecnie	<p>Lubelska Wyżyna IT (LWIT)</p> <p>Celem Lubelskiej Wyżyny IT jest aktywizacja wszystkich interesariuszy branżowych poprzez integrację środowiska, budowanie marki LWIT, promocję miasta i regionu wśród inwestorów branżowych oraz tworzenie warunków dla młodych i zdolnych absolwentów lubelskich uczelni do realizacji swoich zainteresowań i pasji w Lublinie. Podejmowane działania mają mieć charakter wielopłaszczyznowy – ukierunkowany na uczniów szkół ponadgimnazjalnych, studentów, specjalistów IT/ITC oraz przedsiębiorców i inwestorów.</p>
2014-obecnie	<p>Lubelska Wyżyna Medyczna</p> <p>Budowana jest wokół Klastra Lubelska Medycyna – Klaster Usług Medycznych i Prozdrowotnych, który stanowi platformę współpracy w zakresie praktyki i nauk medycznych między uczelniami wyższymi, jednostkami naukowo-badawczymi, podmiotami leczniczymi, przedsiębiorcami, instytucjami otoczenia biznesu oraz jednostkami samorządu terytorialnego. Inicjatywę powołania Klastra podjęły Urząd Miasta Lublin i Uniwersytet Medyczny w Lublinie.</p>
2015-obecnie	<p>Lubelska Wyżyna Biotechnologiczna</p> <p>Kluczową rolę w zapewnianiu rozwoju przemysłu bio- i całego sektora biotechnologicznego odgrywają platformy łączące środowiska akademickie, przemysł, struktury samorządowe i inwestorów, zachęcających je do nawiązywania kontaktów i współpracy. Biotechnologia i life science to dziedziny, które stanowią ważny filar gospodarki, głównie ze względu na nieoceniony wpływ na zdrowie i jakość życia społeczeństwa. Rozwijanie biotechnologii ma swoje podłoże w badaniach, analizach i innych metodach dążenia do uzyskania nowatorskich, optymalnych rozwiązań. Lubelska Wyżyna Biotechnologiczna budowana jest wokół Lubelskiego Klastra Biotechnologicznego, którego zadaniem jest tworzenie sieci powiązań między ośrodkami naukowo-badawczymi i indywidualnymi naukowcami a przedsiębiorcami, potencjalnymi inwestorami i partnerami.</p>
2018-obecnie	<p>Lubelska Wyżyna Motoryzacyjna i Maszynowa</p> <p>Klaster Wyżyna Motoryzacyjna i Maszynowa został powołany jako dobrowolne porozumienie jednostek naukowych, instytucji otoczenia biznesu oraz przedsiębiorców wyrażających wolę współpracy na rzecz rozwoju branży motoryzacyjnej i maszynowej oraz branż pokrewnych, a także zwiększenia innowacyjności i konkurencyjności regionów w kluczowym obszarze, jakim jest przemysł. Koordynatorem Klastra jest Fundacja Lubelska Wyżyna Motoryzacyjna i Maszynowa z siedzibą w Lublinie. W ramach Klastra wyznaczone zostały 3 grupy zadaniowe: mobilność miejska, motoryzacja oraz maszyny rolnicze.</p>
2014-obecnie	<p>Lubelska Wyżyna Lotnicza</p> <p>Współpraca w ramach ekosystemu jest koordynowana przez stowarzyszenie Lubelski Klaster Zaawansowanych Technologii Lotniczych. Działania klastra od momentu powstania są wspierane przez Urząd Miasta Lublin. Jednym z głównych celów klastra jest integracja środowiska dużych firm oraz MŚP ze sferą badawczo-rozwojową w branży lotniczej, jak również stymulowanie rozwoju nowych technologii oraz rozwój zaplecza analityczno-badawczego. W kręgu zainteresowań klastra znajduje się również transfer nowych rozwiązań technicznych i technologicznych do procesów produkcji.</p>

Projekty	
2017-obecnie	<p>Inkubator Innowacyjności+</p> <p>Projekt został zainicjowany przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Jego celem jest wzmocnienie procesu zarządzania wynikami badań w zakresie komercjalizacji, poprzez objęcie szczególnym wsparciem gospodarczo-użytecznych wyników badań naukowych i prac rozwojowych. Realizacja programu ma przyczynić się do promocji osiągnięć naukowych, zwiększenia ich wpływu na rozwój innowacyjności oraz wzmocnienia współpracy między środowiskiem naukowym a otoczeniem gospodarczym.</p>
2019-obecnie	<p>Wschodni Akcelerator Biznesu</p> <p>Odbiorcami projektu są pomysłodawcy innowacyjnych produktów lub usług, które mogą rozwiązywać problemy z branży ekologicznej, spożywczej, produktów rolno-spożywczych, IT/ICT. Wschodni Akcelerator Biznesu dedykowany jest osobom z całej Polski, które szukają wsparcia w przekształceniu swojego pomysłu w prosperujący biznes i zamierzają założyć własną działalność gospodarczą w województwie lubelskim, podkarpackim, podlaskim, świętokrzyskim lub warmińsko-mazurskim.</p>
Współpraca na płaszczyźnie uczelnie-miasto	
2015-obecnie	<p>Konkurs na najlepszą pracę dyplomową poświęconą tematyce rozwoju gospodarczego miasta</p> <p>Jest to konkurs cyklicznie organizowany przez Urząd Miasta Lublin, w którym przewidziane są dwie kategorie nagród: dla autorów prac licencjackich, magisterskich i inżynierskich oraz dla autorów prac doktorskich. W każdej z kategorii przyznawana jest nagroda główna oraz maksymalnie trzy wyróżnienia. Dodatkowo, przyznawane jest wyróżnienie w formie trzymiesięcznej płatnej praktyki absolwenckiej. Zwycięskie prace mają szansę dotrzeć do szerokiego grona odbiorców oraz wpłynąć na rozwój miasta i działanie samorządu. Uroczyste ogłoszenie zwycięzców odbywa się podczas corocznej Gali Przedsiębiorczości lub na spotkaniach integrujących akademicką społeczność Lublina. W 2021 r. wpłynęło 28 prac. Komisja konkursowa doceniła cztery prace w kategorii prac magisterskich, licencjackich i inżynierskich oraz po raz pierwszy w historii konkursu, jedną pracę w kategorii prac doktorskich. Wyróżnienie o wartości 2 tys. zł otrzymała studentka Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, za pracę „Badanie zawartości związków polifenolowych oraz aktywności antyoksydacyjnej nowych produktów stanowiących potencjalną żywność funkcjonalną”.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2015-obecnie	<p>Program wspierania laureatów i finalistów zawodów stopnia centralnego olimpiad oraz turniejów, studiujących na terenie miasta Lublin</p> <p>Program ma na celu zachęcenie zdolnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, którzy uzyskali tytuł laureata lub finalisty zawodów stopnia centralnego olimpiady albo turnieju do kontynuowania nauki na lubelskich uczelniach wyższych oraz wzmocnienie intelektualnej elity studenckiej w Lublinie. W roku akademickim 2020/2021 przyznano stypendia 29 studentom. Łączna kwota przyznanego stypendium wynosiła 6 150 zł. Na wypłatę stypendiów wydatkowano kwotę 178 350 zł.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>
2019-obecnie	<p>Miejski program stypendialny dla studentów i doktorantów</p> <p>Stypendium przyznawane jest wybitnie uzdolnionym studentom studiów stacjonarnych oraz doktorantom stacjonarnych studiów doktoranckich lub szkół doktorskich zamieszkałych na terenie Lublina, których działalność może przyczynić się do rozwoju Lublina i wnieść wkład w rozwój nauki, w szczególności jeśli efekty działalności mogą być wdrożone lub wykorzystane w praktyce przez miasto, środowisko naukowe oraz przedsiębiorstwa prowadzące działalność na lokalnym rynku, wpływając na rozwój gospodarczy Lublina. W roku akademickim 2020/2021, przyznano łącznie 77 stypendiów, w tym 47 dla studentów oraz 30 dla doktorantów. Łączna kwota wypłaconego stypendium wynosiła 9 840 zł dla studenta i 12 300 zł dla doktoranta. Na wypłatę stypendiów przyznanych na rok akademicki 2020/2021 wydatkowano kwotę 831 480 zł.</p>
2021	<p>Rada Studentów Lublina</p> <p>W 2021 r. Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk powołał Radę Studentów Lublina, którą stworzyło łącznie 26 reprezentantów uczelni i międzynarodowych organizacji studenckich (AIESEC, ELSA i IFMSA). Stanowi ona ciało opiniotwórczo-doradcze w zakresie zagadnień związanych ze środowiskiem akademickim Lublina. Rada ma za zadanie pomóc władzom miasta w kształtowaniu pozytywnego wizerunku Lublina oraz rozwijanie jego akademickiego charakteru.</p>
2021	<p>Program Lublin Akademicki</p> <p>Program Lublin Akademicki (dawniej Program Wspierania Inicjatyw Akademickich) jest inicjatywą Urzędu Miasta Lublin. Celem Programu jest kreowanie wizerunku Lublina, jako miasta przyjaznego środowisku akademickiemu oraz naukowemu, a także promocja osiągnięć wybitnych studentów oraz doktorantów, jak również wspieranie ich w realizacji akademickich inicjatyw.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.</p>

Projekty	
Współpraca na płaszczyźnie uczelnie-uczelnie	
2017-obecnie	<p>Związek Uczelni Lubelskich</p> <p>Celem Związku jest optymalizacja wykorzystania zasobów lubelskich Uczelni poprzez wspieranie realizacji wspólnych zadań. Związek Uczelni Lubelskich ma tworzyć lepsze możliwości do realizacji badań naukowych i prac rozwojowych poprzez tworzenie konsorcjów, wspólnych centrów badawczych, laboratoriów, wspieranie komercjalizacji wyników badań, upowszechnianie i pomnażanie osiągnięć w zakresie nauki, kultury narodowej i techniki w tym poprzez gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych i informacyjnych, współpracy w zakresie wydawniczej Uczelni oraz działania na rzecz społeczności lokalnej i regionalnej. Od początku istnienia Związku należały do niego 3 lubelskie uczelnie wyższe: Uniwersytet Marie Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie i Politechnika Lubelska. W 2021 r. do Związku Uczelni Lubelskich przystąpił Uniwersytet Medyczny w Lublinie.</p>
2021	<p>Liga Cyfryzacji Uniwersytetów Lubelskich</p> <p>Liga Cyfryzacji Uniwersytetów Lubelskich, jest inicjatywą Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, w skład której weszło pięć lubelskich uczelni publicznych. Stanowi swoiste forum wymiany doświadczeń i zaproszenie do działania w zakresie stosowania nowoczesnych technik cyfrowych w szeroko pojętej telemedycynie. Jednym z celów przedsięwzięcia jest stworzenie wspólnej bazy naukowej oraz wspólnych projektów badawczych i edukacyjnych lubelskich uczelni.</p>

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Chęć współpracy z lubelskimi uczelniami inicjowana jest ze strony samorządu, biznesu, a także świata kultury. Z danych przesłanych przez lubelskie uczelnie wyższe wynika, że w omawianym roku akademickim najwięcej projektów we współpracy z otoczeniem biznesowym zrealizowały: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Politechnika Lubelska, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie i Uniwersytet Medyczny w Lublinie. Działania te przyczyniły się nie tylko do rozwoju uczelni i budowania ich prestiżu ale również wzrostu innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw. Więcej informacji o realizacjach projektów na płaszczyźnie uczelnie-biznes można znaleźć w raportach monitoringowych z realizacji Strategii Rozwoju Lublina na lata 2013–2020¹⁰. Współpraca w relacji uczelnie-miasto ma swoje odzwierciedlenie nie tylko w postaci projektów wymienionych w powyższej tabeli. Miasto chętnie uczestniczy w codziennej pracy uczelni, o czym świadczy udział reprezentantów Urzędu Miasta Lublin w zajęciach dydaktycznych w lubelskich uczelniach. Na podstawie umów i porozumień zawartych między władzami uczelni i samorządu prowadzone były specjalistyczne wykłady i ćwiczenia. Zajęcia dydaktyczne mają za zadanie przybliżyć studentom specyfikę działania samorządu oraz przepracować w praktyce posiadaną wiedzę. Symbioza uczelni z otoczeniem odbywa się także przez aktywności o charakterze społecznym. Na uczelniach organizowane są akcje charytatywne, otwierane poradnie specjalistyczne oraz prowadzone wydarzenia kulturalne i sportowe. W 2017 r. uczelnie zacieśniły więzy współpracy dzięki utworzeniu Związku Uczelni Lublina. W 2021 r. powołano Ligę Cyfryzacji Uniwersytetów Lubelskich do której akces zgłosiły wszystkie lubelskie uczelnie publiczne.

¹⁰ *Jak rozwija się Lublin? Raport monitoringowy z realizacji Strategii Rozwoju Lublina na lata 2013–2020 w roku 2013, w roku 2014, w roku 2015, w latach 2016–2018*, Wydział Strategii i Przedsiębiorczości, Urząd Miasta Lublin. Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

D.3. *Genius loci*¹¹ miasta uniwersyteckiego

Wskaźniki

Studenci są jednym z pierwszych skojarzeń związanych z Lublinem. Młodzi ludzie współtworzą życie kulturalne miasta oraz wspierają społeczność lokalną. *Genius loci* Lublina jako miasta uniwersyteckiego stanowi pożądaną wyróżnik miasta i powinien na trwałe wpisać się w jego charakter, stanowiąc inspirację dla mieszkańców, biznesu, turystów – nie tylko dla studentów.

Genius loci nie może zostać sprowadzone do danych liczbowych. Akademicki charakter miasta wynika jednak po części z dużej liczby studentów. Z przeprowadzonych analiz dowiadujemy się, że prawie co piąty mieszkaniec Lublina jest studentem. W 2021 r. stosunek liczby studentów do liczby mieszkańców wynosił 18,5%. Niemniej przedstawione w tabeli 100 dane obrazują spadek liczby studentów na przestrzeni ostatnich lat – w porównaniu z 2012 r. liczba ta zmniejszyła się o 21,3%. Przy czym malejąca liczba studentów w ostatnich latach jest odczuwalna także na innych polskich uczelniach. Przyczyną tego zjawiska jest między innymi wejście w okres studiowania kolejnych roczników niżej demograficznego oraz reforma szkolnictwa wyższego przesuwająca punkt ciężkości działań uczelni z działalności dydaktycznej na naukową. Pomimo niżej demograficznego, lubelskie uczelnie w ostatnich dwóch latach odnotowały nieznaczny wzrost ogólnej liczby studentów.

Tabela 100. Liczba studentów w stosunku do liczby mieszkańców

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba studentów	77 173	71 913	69 658	67 315	64 330	62 977	60 988	60 315	60 364	60 722
Liczba mieszkańców	347 678	343 598	341 722	340 727	340 466	339 850	339 682	339 784	338 586	336 339
Stosunek liczby studentów do liczby mieszkańców (w %)	22,2	20,9	20,4	19,8	18,9	18,5	18,0	17,8	17,8	18,5

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 101. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020

Projekty	
2001–obecnie	<p>Lubelski Festiwal Nauki</p> <p>Celem Lubelskiego Festiwalu Nauki jest ukazanie znaczenia nauki i odkryć naukowych dla rozwoju gospodarki regionu, kraju i świata oraz poprawy życia mieszkańców, integracja i współpraca społeczności lokalnej ze środowiskiem naukowym i twórczym Lubelszczyzny, rozbudzanie ciekawości poznawczej i rozwijanie zainteresowania nauką wśród dzieci, młodzieży i dorosłych. W 2021 r. ze względu na trudną sytuację epidemiczną, w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców, a także zachowanie obowiązujących sanitarnych, uczelnie publiczne Lublina wspólnie z Urzędem Miasta Lublin zorganizowały wspólną hybrydową formułę festiwalu pod hasłem „Nauka bez granic. Enjoy science!”. W realizację festiwalu zaangażowało się również około trzydziestu instytucji naukowo-badawczych i publicznych z Lublina oraz województw: lubelskiego i dolnośląskiego. Inicjatywa w tej formie pozwoliła na zachowanie ciągłości w upowszechnianiu, promowaniu oraz popularyzowaniu nauki i badań naukowych w społeczeństwie i stanowiła dobry przykład wzajemnej, bardzo dobrej współpracy w celu realizacji misji i wizji Lubelskiego Festiwalu Nauki. Warto wspomnieć, że w 2021 r. jednym z wiodących tematów Festiwalu była chęć ukazania osiągnięć i działań poszczególnych uczelni na polu walki z wirusem SARS-CoV-2.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej projektu.</p>
2001–obecnie	<p>Lubelskie Dni Kultury Studenckiej</p> <p>Lubelskie Dni Kultury Studenckiej to wydarzenie mające na celu integrację całej społeczności akademickiej oraz mieszkańców Lublina i regionu. Samorządy studenckie corocznie organizują wydarzenia kulturalne takie jak: Juwenalia, Kozienalia, Medykalia i Feliniada. Wydarzenie zaplanowane na 2021 r. zostało odwołane ze względu na sytuację epidemiczną.</p> <p>Więcej informacji: link do profilu Facebook wydarzenia.</p>

¹¹ *Genius loci* (wym. genius loci, łac. duch opiekuńczy miejsca) – metafora całości czynników, które sprawiają, że subiektywnie dana przestrzeń, miejsce, wydaje się jedyna w swoim rodzaju (najczęściej w sensie pozytywnym). Termin ten bywa definiowany też jako synteza znaczeń i wartości kojarzonych z danym miejscem.

Projekty	
2012-obecnie	<p>Noc Biologów na UMCS</p> <p>Noc Biologów to ogólnopolska akcja, w ramach której na Wydziale Biologii i Biotechnologii UMCS przybliżyła się wszystkim zainteresowanym wiedzę biologiczną oraz warsztat pracy biologa. Impreza obejmuje szereg imprez: wykładów, warsztatów, pokazów i zajęć laboratoryjnych. W 2021 r. odbyła się 10. edycja wydarzenia. Trzydniowe przedsięwzięcie odbyło się w formule online. Pomimo trudnej sytuacji i nowej formuły wydarzenia, materiały stworzone przez organizatorów zostały odtworzone 8,8 tys. razy i były oglądane łącznie przez ponad 405 godzin. Więcej informacji: link do strony internetowej projektu.</p>
2013-obecnie	<p>TEDxLublin 2021</p> <p>TED to coroczne wydarzenie, które gromadzi wiodących światowych mówców, którzy z globalną społecznością dzielą się ideami z obszaru technologii, rozrywki, projektowania, nauki, nauk humanistycznych, biznesu, ekologii i rozwoju. W 2021 r. odbyła się kolejna edycja imprezy pn. „TEDxLublin 2021 Limitless?”. Sympozjum miało charakter hybrydowy. Obradowano zarówno stacjonarnie (w budynku Lubelskiego Centrum Konferencyjnego) jak i online. Tematem konferencji było przekraczanie granic i ograniczeń, jakie narzuca nam świat. Wśród zaproszonych gości byli m.in. Tomasz Biduś, Miłka Raulin, Mikołaj Foks, Bartosz Narzelski, Przemysław Fryc, Helena Norowicz, Tomasz Kozłowski, Ligia Kornowska, Piotr Hołubowicz, Olga Sz wajgier, dr Karol Przystalski, Petros Psyllos oraz prof. Jadwiga Jońko-Ochojska. W wydarzeniu wzięło udział około 250 uczestników. Więcej informacji: link do strony internetowej projektu.</p>

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Genius loci miasta uniwersyteckiego nie jest zjawiskiem mierzalnym. „Duch akademickości” w mieście tworzy się poprzez ofertę dedykowaną studentom. Przykładem jest rozwijana jest sieć roweru miejskiego i hulajnóg elektrycznych umożliwiających szybkie poruszanie się po mieście. Rower miejski oraz hulajnoga elektryczna są dobrym uzupełnieniem komunikacji miejskiej. Działania w ramach *Genius loci* polegają również na poprawie estetyki i funkcjonalności miasta przez tworzenie tras rowerowych, miejsc rekreacyjnych, terenów zielonych, tworzenia kampusów akademickich.

Ze względu na obecność studentów rozwijana jest także oferta kulturalna i edukacyjna. Dzięki współpracy studentów z miastem odbywają się takie wydarzenia jak Lubelskie Dni Kultury Studenckiej, Spotkanie z Gruzją, Culture Night (Rosja, Białoruś, Kazachstan, Ukraina), Dni Kultury Wschodnioeuropejskich, Celtic Day i inne. Aktywność studentów w kulturze przejawia się przez tworzenie przy uczelniach teatrów akademickich, organizowanie festiwali, koncertów, letnich akademii filmowych. Przy akademickich kampusach działają także grupy taneczne, takie jak Zespół Pieśni i Tańca Uniwersytetu Przyrodniczego JAWOR, Formacja Tańca Towarzyskiego Politechniki Lubelskiej GAMZA, Zespół Tańca Ludowego UMCS im. Stanisława Leszczyńskiego, Stowarzyszenie Miłośników Tańca. Poza przekazywaną treścią kulturową grupy te budują tożsamość oraz reprezentują miasto i kulturę na poziomie międzynarodowym. Innymi organizacjami pozarządowymi prowadzonymi przez studentów są organizacje non-profit, takie jak: AIESEC University, Europejskie Forum Studentów AEGEE, czy Erasmus Student Network. Ich działania przyczyniają się do wzmacniania międzynarodowości w miastach, integrują studentów różnych narodowości oraz wpływają na przyjazność miejsca, w którym studiuje obcokrajowcy.

D.4. Przyciąganie i zatrzymywanie studentów w Lublinie

Wskaźniki

Kluczem do sukcesu w przyciąganiu i zatrzymywaniu studentów i absolwentów w Lublinie jest wieloletnia i długofalowa praca organiczna, obejmująca tworzenie kapitału społecznego między młodzieżą a Lublinem i jego uczelniami. Obejmuje ona takie obszary, jak zakorzenianie ucznia w przestrzeni „małej ojczyzny”, wspieranie wszelkiej aktywności i sukcesów licealistów, rozwijanie partnerskich i twórczych kontaktów uczniów ze studentami i naukowcami, czy wspieranie absolwentów uczelni podczas startu na rynku pracy. Warunkiem koniecznym przyciągnięcia i zatrzymania talentów jest także rozwój gospodarczy, dzięki któremu młodzi ludzie będą mogli znaleźć atrakcyjne miejsca pracy lub rozpocząć własną działalność gospodarczą.

W porównaniu do poprzedniego roku liczba maturzystów i absolwentów szkół ponadpodstawowych, którzy otrzymali świadectwo dojrzałości spadła o 2,8%, natomiast w zestawieniu z 2012 r. była to liczba mniejsza o 19,8% (tabela 102). Kolejnym wskaźnikiem jest liczba osób kończących szkoły wyższe. Dane przedstawione w tabeli wykazują tendencję spadkową. W jednym i drugim przypadku spowodowane jest to przede wszystkim niżem demograficznym.

Tabela 102. Maturzyści i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych oraz absolwenci szkół wyższych

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Maturzyści i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych/ ponadpodstawowych, którzy otrzymali świadectwo dojrzałości ¹	4 442	4 166	3 805	3 698	3 585	3 782	3 828	3 663	3 562
Liczba absolwentów szkół wyższych ²	23 646	22 448	20 469	19 222	17 579	18 203	16 323	14 522	15 009

Uwagi: ¹ Wraz ze szkołami specjalnymi, bez szkół dla dorosłych. Informacje gromadzone przez GUS zostaną udostępnione we wrześniu 2022 r. ² Dotyczy studiów jednolitych magisterskich oraz studiów I i II stopnia (od 2019 GUS nie publikuje danych).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na przestrzeni lat 2012–2021 można zauważyć znaczną poprawę sytuacji osób poniżej 25 r.ż. na rynku pracy. Tendencje te przekładają się także na zmniejszający się odsetek bezrobotnych w ogólnej grupie osób młodych w wieku 18–24, gdzie w latach 2012–2017 odsetek malał, natomiast w latach 2018–2020 nieznacznie się zwiększał. W 2021 r. odsetek bezrobotnych w grupie osób w wieku 18–24 r.ż. ponownie zmalął i wyniósł 8,1%.

Tabela 103. Bezrobotni poniżej 25 r.ż. zarejestrowani w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie

Kategoria	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba bezrobotnych poniżej 25 r.ż. (stan na 31 grudnia)	2 211	2 040	1 444	1 193	1 075	854	815	719	924	769
Odsetek bezrobotnych w grupie osób w wieku 18–24 r.ż. (w %)	12,9	11,7	9,8	8,6	8,4	7,6	8,1	8,0	9,0	8,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 104. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020

Projekty	
2005-obecnie	<p>Dni Kariery</p> <p>Dni Kariery to jedno z największych targów pracy, praktyk i staży dla studentów i absolwentów, organizowane przez AIESEC Polska. Odbywają się już od ponad 25 lat na wiosnę w 9 największych ośrodkach akademickich. Dni Kariery dają pracodawcom szansę promocji praktyk, pracy i staży wśród ambitnych studentów i absolwentów. Umożliwiają bezpośredni kontakt z kandydatami, którzy odpowiadają oczekiwaniom i wymogom rekrutacyjnym firmy, a także wymianę informacji i wzajemnych oczekiwań. W 2021 r. Dni Kariery odbyły się w formie zdalnej. W ramach spotkań online możliwe były konsultacje z wybranymi firmami, uczestniczącymi w targach.</p> <p>Więcej informacji: link do strony internetowej projektu.</p>

Projekty	
2021	<p>Biura karier lubelskich uczelni</p> <p>Prowadzą działalność edukacyjną, doradczą i informacyjną dla studentów, absolwentów i pracowników uczelni na rzecz ich rozwoju zawodowego i osobistego. W Lublinie funkcjonują następujące Biura Karier:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Biuro Rozwoju Kompetencji UMCS (link do strony internetowej); ▪ Biuro Karier KUL (link do strony internetowej); ▪ Biuro Karier Politechniki Lubelskiej (link do strony internetowej); ▪ Biuro Karier Studenckich i Więzy z Absolwentami UP (link do strony internetowej); ▪ Akademickie Biuro Karier Uniwersytetu Medycznego w Lublinie (link do strony internetowej); ▪ Biuro Karier Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie (link do strony internetowej); ▪ Akademickie Biuro Karier WSPA w Lublinie (link do strony internetowej); ▪ Biuro Karier i Współpracy z Zagranicą WSSP w Lublinie (link do strony internetowej); ▪ Centrum Doradztwa Zawodowego Biuro Karier WSNS z siedzibą w Lublinie (link do strony internetowej).
2001-obecnie	<p>Lubelski Piknik Naukowy</p> <p>Piknik naukowy jest częścią Lubelskiego Festiwalu Nauki. Zaś Lubelski Festiwal Nauki jest największą na Lubelszczyźnie i jedną z największych w Polsce imprez upowszechniającą naukę. Głównym celem festiwalu jest promowanie oraz popularyzowanie nauki i badań naukowych w społeczeństwie. Wydarzenie organizowane jest przez pięć lubelskich uczelni publicznych: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie i Politechnikę Lubelską. W 2021 r. Lubelski Piknik Naukowy odbył się w formie stacjonarnej na Placu Teatralnym przed Centrum Spotkania Kultur w Lublinie. Zaprezentowane zostały projekty upowszechniające naukę, a także ciekawy i różnorodny program artystyczny. Uczestnicy Pikniku mogli m.in. obejrzeć występy teatralne (np. Teatru ITP czy Teatru Imperialnego) i taneczne (np. Zespołu Pieśni i Tańca „Jawor”, grupy zMYśl czy Formacji Tańca Towarzyskiego GAMZA), jak również wysłuchać koncertów chórów akademickich.</p>

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Dodatkowe uwagi

Czynnikiem zachęcającym do studiowania na lubelskich uczelniach jest szeroka oferta kształcenia – w tym różnorodność specjalizacji i kierunków. Kolejnym z argumentów jest akademicki charakter miasta, który został szczegółowo opisany w punkcie D.3. jako *genius loci* miasta uniwersyteckiego.

Obecność uczelni generuje znaczny ruch migracyjny młodzieży. Z przeprowadzonych przez Urząd Miasta Lublin badań losów absolwentów szkół średnich w Lublinie (5 edycja panelu – rocznik 2020/2021) wynika, że blisko 72% absolwentów lubelskich szkół średnich pozostaje w Lublinie i kontynuuje edukację. Z drugiej strony blisko 80% studentów lubelskich uczelni stanowią osoby pochodzące spoza Lublina, przede wszystkim z obszaru województwa lubelskiego.

Na podstawie danych pochodzących z Ogólnopolskiego systemu monitorowania ekonomicznych losów absolwentów szkół wyższych (ELA) wynika, że większość absolwentów uczelni wyższych opuszcza Lublin po zakończeniu edukacji, przy czym są to przede wszystkim powroty do rodzinnych miejscowości w regionie lub poza nim. Szacuje się, że bilans ilościowy ruchów migracyjnych pozostaje nieznacznie korzystny dla Lublina.

5. Realizacja strategii sektorowych i programów

<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I uwarunkowania i część II kierunki</p> <p><i>Uchwała nr 283/VIII/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 1 lipca 2019 r.</i></p> <p>System planowania miejscowego, zgodnie z Ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 503) tworzą dwa akty:</p> <p>a) studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;</p> <p>b) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>Pierwszy z nich określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Stanowi informację o potencjalnym przeznaczeniu gruntów w przyszłości. Nie determinuje ostatecznego ich przeznaczenia. Na podstawie studium nie wydaje się decyzji administracyjnych, gdyż (w przeciwieństwie do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego) nie jest aktem prawa miejscowego. Ma za to charakter aktu kierownictwa wewnętrznego, czyli obowiązującego w systemie organów gminy. Wiąże wójta, burmistrza, prezydenta miasta przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i służy koordynacji ustaleń tych planów. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy podlega wyłożeniu (na co najmniej 21 dni) i publicznej dyskusji o projekcie.</p> <p>Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Planowania Urzędu Miasta Lublin.</p>

Ład przestrzenny, to złożone zagadnienia urbanistyczne, architektoniczne, ekologiczne, społeczne, ekonomiczne i prawne. W potocznym rozumieniu oznacza uporządkowaną, estetyczną i spójną przestrzeń. Postrzegany jest jako jeden z konkretnych wskaźników poziomu i jakości życia grup społecznych. Definicja urzędowa ładu przestrzennego, funkcjonująca w obiegu prawnym, znajduje się w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Ład przestrzenny to „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne”¹².

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest aktem prawa miejscowego, ale jest instrumentem prowadzenia polityki przestrzennej gminy w jej granicach administracyjnych, które zawiera wiążące wytyczne do opracowywania planów miejscowych. Nie stanowi też podstawy do podejmowania decyzji administracyjnych związanych z realizacją inwestycji w mieście, jednak jako dokument uchwalony przez radę miasta, obliguje gminę do realizowania określonej w nim polityki przestrzennej.

Obowiązujące obecnie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin przyjęte zostało przez Radę Miasta Lublin 1 lipca 2019 r. To dokument obrazujący aktualną politykę przestrzenną miasta. Jego uchwalenie jest niezbędne do opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i jest podstawą planowego, racjonalnego kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej Lublina z uwzględnieniem m.in. ochrony środowiska i potrzeb rozwojowych miasta.

Na koniec 2021 r. obowiązywało 134 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp). Pokrywały one 54,79% powierzchni miasta co dało wzrost w stosunku do 2020 r. o 149,73 ha, tj. 1,02%.

W 2021 r. Rada Miasta Lublin podjęła 19 uchwał dotyczących mpzp. Większość, bo 17 z nich, dotyczyły zmiany istniejącego mpzp na obszarze 298,67 ha. Natomiast 2 uchwały odnosiły się do 149,73 ha nowych obszarów, bez obowiązującego mpzp. Łączna powierzchnia terenu objętego uchwałami planistycznymi w 2021 r. wyniosła 448,41 ha.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

¹² Zob. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503).

Pokrycie miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (mpzp), jest aktem prawa miejscowego. Tworzy się go w celu ustalenia przeznaczenia terenów oraz określenia sposobów ich zagospodarowania i zabudowy. Ustanawia przepisy powszechnie obowiązujące na danym terenie, będące podstawą wydawania decyzji administracyjnych (w przeciwieństwie do studium, które wyraża jedynie politykę przestrzenną gminy). Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego składa się z części tekstowej (uchwała) oraz graficznej (załącznik do uchwały).

Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Planowania Urzędu Miasta Lublin.

Informacja na temat podjętych w 2021 r. uchwał inicjujących i końcowych w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (mpzp):

Tabela 105. Plany miejscowe uchwalone w 2021 r.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie
896/XXVIII/2021	29.04.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar zachodni, obszar C – rejon alei Krańwickiej i ulicy Parysa, obszar H – rejon ulicy Wodnej, obszar I – rejon ulic: Wojciechowskiej i Bliskiej
897/XXVIII/2021	29.04.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar północno-wschodni dla obszaru B – rejon ulicy Rumiankowej
898/XXVIII/2021	29.04.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar północno – wschodni dla obszaru C – rejon ulicy: Orzechowej
899/XXVIII/2021	29.04.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w rejonie ulic: Dworcowej, Krochmalnej, 1-go Maja, Al. Zygmun-towskich i Piłsudskiego – obszar A – rejon alei: Zygmun-towskich i J. Piłsudskiego
900/XXVIII/2021	29.04.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego mia-sta Lublin w rejonie ulic: Dworcowej, Krochmalnej, 1-ego Maja, Al. Zygmun-towskich i Piłsudskiego – obszar B – rejon ulic: Lubelskiego Lipca '80, Stadionowej i Kawiej, obszar C – rejon ulic: Krochmalnej, Cukrowniczej i Lubelskiego Lipca '80
901/XXVIII/2021	29.04.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w rejonie ulic: Dworcowej, Krochmalnej, 1-go Maja, Al. Zygmun-towskich i Piłsudskiego – obszar G – rejon ulic: Krochmalnej i Włociańskiej
902/XXVIII/2021	29.04.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w rejonie ulic: Podzamcze, aleja Tysiąclecia, Lubartowska, Ruska dla obszaru A – kwartał ulic: aleja Solidarności, Lubartowska, Probostwo i Browarna
954/XXX/2021	25.06.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część IV A w rejonie Specjalnej Strefy Ekonomicznej
955/XXX/2021	25.06.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w rejonie ulic: Dworcowej, Krochmalnej, 1-go Maja, Al. Zygmun-towskich i Piłsudskiego – obszar A – rejon ulicy: Przeskok ¹³
956/XXX/2021	25.06.2021	uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część V w obszarze położonym na północ od proj. ul. A. Zelwero-wicza a granicą miasta Lublin – część zachodnia
982/XXXI/2021	09.09.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część IV, obszar A – rejon ulicy Chemicznej, Obszar B – rejon ulicy Jagiełły, Obszar C – rejon ulicy Mełgiewskiej, Obszar D – rejon ulicy Turystycznej
983/XXXI/2021	09.09.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część IV B dla obszaru E – rejon ulicy Turystycznej
984/XXXI/2021	09.09.2021	uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II B – tereny przy ulicy Kazimierza Wielkiego
985/XXXI/2021	09.09.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w rejonie ulic: Dworcowej, Krochmalnej, 1-go Maja, Al. Zygmun-towskich i Piłsudskiego – obszar A – rejon ulicy: Przeskok

¹³ Rozstrzygnięciem nadzorczym z dnia 29 lipca 2021 r. nr IF-II.4131.10.2021 Wojewody Lubelskiego, doręczonym dnia 30 lipca 2021 r., stwierdzono nieważność uchwały.

Numer uchwały	Data przyjęcia	Uchwała w sprawie
1047/XXXIII/2021	18.11.2021	uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część VI B (Majdan Tatarski, Kośminek – rejon ul. Droga Męczenników Majdanka) dla obszaru D położonego w rejonie ulic: Sulisławickiej – Kosmonautów – Żelaznej
1049/XXXIII/2021	18.11.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II, obszar G – rejon ulicy Turniowej
1050/XXXIII/2021	18.11.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II, obszar A – rejon ul. Kieleckiej
1052/XXXIII/2021	18.11.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II, obszar D – rejon ulicy Nowomiejskiej
1053/XXXIII/2021	18.11.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II, obszar C – rejon ulic: Wyżynnej i Szczytowej
1054/XXXIII/2021	18.11.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar zachodni, obszar R – rejon ulicy Deszczowej

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 106. Obszary, w których w 2021 r. przystąpiono do opracowania mpzp

Numer uchwały	Data przyjęcia	Uchwała w sprawie
953/XXX/2021	25.06.2021	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin oraz zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar północno-wschodni w rejonie ulic: Dębowej i Goździkowej
981/XXXI/2021	09.09.2021	przystąpienia do sporządzenia planu i zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II w rejonie wąwozu wzdłuż linii kolejowej i Starego Gaju
1073/XXXIV/2021	16.12.2021	przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – obszary przestrzeni publicznych

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 107. Obszary, w których w 2021 r. przystąpiono do zmiany mpzp

Numer uchwały	Data przyjęcia	Uchwała w sprawie
951/XXX/2021	25.06.2021	przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część V C w obszarze położonym pomiędzy ul. Willową, ul. Sławinkowską, ul. Poligonową i projektowaną ulicą Zelwerowicza
952/XXX/2021	25.06.2021	przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część IV w rejonie ulicy Pliszczyńskiej
953/XXX/2021	25.06.2021	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin oraz zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar północno-wschodni w rejonie ulic: Dębowej i Goździkowej
981/XXXI/2021	09.09.2021	przystąpienia do sporządzenia planu i zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II w rejonie wąwozu wzdłuż linii kolejowej i Starego Gaju
1012/XXXII/2021	21.10.2021	przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II w rejonie ulic: Berylowej i Kwarcowej

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 108. Inne podjęte w 2021 r. uchwały dotyczące mpzp

Numer uchwały	Data przyjęcia	Uchwała w sprawie
1051/XXXIII/2021	18.11.2021	zmieniająca uchwałę nr 981/XXXI/2021 w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu i zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II w rejonie wąwozu wzdłuż linii kolejowej i Starego Gaju

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Tabela 109. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Pokrycie powierzchni miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (w %)	51,4	53,3	53,7	53,8	54,79
Liczba postępowań w trybie art. 36 i 37 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w sprawie żądania odszkodowania z tytułu obniżenia wartości nieruchomości, w tym:	14	13	5	5	3
<i>uznane za niezasadne i załatwione odmownie</i>	9	10	2	1	2
<i>w trakcie postępowania</i>	5	2	3	4	1
Liczba postępowań o ustalenie w drodze decyzji jednorazowej opłaty (renta planistyczna), z tytułu wzrostu wartości nieruchomości wskutek uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w tym:	18	25	38	20	29
<i>ustalenie opłaty</i>	5	11	14	12	3
<i>umorzenie z powodu braku wzrostu wartości nieruchomości</i>	1	2	5	0	3
<i>sprawy w toku</i>	12	12	19	8	23
Liczba przeanalizowanych aktów notarialnych zbycia nieruchomości:	-	-	-	-	-
<i>wyselekcjonowanych do szczegółowej analizy</i>	7 000	7 500	8 543	9 169	b.d.
<i>wyselekcjonowanych dla ustalenia celowości podjęcia postępowania o ustalenie opłaty planistycznej</i>	150	270	120	370	26
Liczba wykonanych prognoz skutków finansowych planów miejscowych	11	24	23	24	19

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Lublin na lata 2021–2025

Uchwała nr 809/XXV/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 28 stycznia 2021 r.

Ogólny zarys programu: Regulacje związane z mieszkaniowym zasobem gminy określa Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 172). Każda gmina, na zasadach i w wypadkach przewidzianych w ustawie, ma obowiązek zapewnienia lokali socjalnych i zamiennych, a także zaspokajając potrzeby mieszkaniowe ludności o niskich dochodach. W tym celu wykorzystuje mieszkaniowy zasób gminy. Na tak określone zadania, gmina może otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa. Przez mieszkaniowy zasób gminy należy rozumieć lokale stanowiące własność gminy albo gminnych osób prawnych lub spółek handlowych utworzonych z udziałem gminy, z wyjątkiem towarzystw budownictwa społecznego, a także lokale pozostające w posiadaniu samoistnym tych podmiotów. Program zastępuje przyjęty w 2019 r. Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Lublin na lata 2019–2023.

Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Spraw Mieszkaniowych Urzędu Miasta Lublin, Zarząd Nieruchomości Komunalnych w Lublinie.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział Gospodarowania Mieniem, Wydział Budżetu i Księgowości, Wydział Inwestycji i Remontów, Wydział Planowania Urzędu Miasta Lublin, Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Nowy Dom” Sp. z o.o., Lubelskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

Wśród najważniejszych działań realizujących założenia programu podjętych w 2021 r. przez Wydział Spraw Mieszkaniowych Urzędu Miasta wymieniły należy:

- zagospodarowanie lokali znajdujących się w budynkach o szczególnych walorach architektoniczno-konserwatorskich;
- kontynuowanie współpracy z TBS „Nowy Dom” Sp. z o.o.

Wśród najważniejszych efektów działań na rzecz realizacji Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Lublin na lata 2021–2025, Wydział Spraw Mieszkaniowych Urzędu Miasta Lublin wymienia:

- wynajęcie lokalu o pow. powyżej 100 m² w drodze przetargu (na podstawie Uchwały Nr 808/XXV/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 28 stycznia 2021 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Lublin z późn. zm.) oraz lokalu na pracownię twórców, z uwagi na walory konserwatorskie wymienionych lokali;
- wynajęcie od TBS „Nowy Dom” Sp. z o.o. 40 lokali z przeznaczeniem dla osób ujętych w wykazach osób zakwalifikowanych do otrzymania lokalu z mieszkaniowego zasobu miasta oraz osób oczekujących na wykwaterowanie z tytułu inwestycji miejskich.

W całym 2021 r. Wydział Spraw Mieszkaniowych Urzędu Miasta Lublin rozdisponował w sumie 190 lokali.

W 2021 r. Zarząd Nieruchomości Komunalnych w Lublinie (ZNK) zakończył adaptację byłego hotelu pielęgniarek przy ul. Lubartowskiej 70 na lokale mieszkalne. W wyniku przeprowadzonych prac powstało 8 nowych lokali zasilających zasób mieszkaniowy miasta. Natomiast w wyniku pożaru budynku przy ul. Wrońskiej 5B, wyłączeniu go z użytkowania, a następnie jego rozbiórki, zasób mieszkaniowy miasta pomniejszył się o 15 lokali. Pod koniec roku ZNK zlecił do wykonania projekt budowy nowych budynków mieszkalnych na osiedlu Felin. Planuje się budowę 121 mieszkań w tym 10 przystosowanych dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Tabela 110. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba lokali w mieszkaniowym zasobie miasta Lublin	8 898	8 811	8 755	8 798	8 705
Liczba mieszkań socjalnych w mieszkaniowym zasobie miasta Lublin	1 074	1 112	1 133	1 156	1 183
Liczba osób zamieszkujących lokale w mieszkaniowym zasobie miasta Lublin	22 289	21 938	21 347	21 016	20 432
Liczba decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego	7 618	6 663	5 830	1 693	4 216
Średnia miesięczna kwota dodatku mieszkaniowego (w zł)	214,41	208,68	210,19	238,05	215,86
Nakłady na remonty budynków stanowiących mieszkaniowy zasób miasta Lublin (w tys. zł)	12 799	8 971	12 613	12 210	6 946
Średnia stawka czynszu (w zł/m ²)	5,60	5,66	5,65	5,53	5,55

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Gminy Lublin i gmin sąsiadujących, z którymi Gmina Lublin zawarła porozumienie w zakresie organizacji publicznego transportu zbiorowego

Uchwała nr 674/XXVII/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 17 stycznia 2013 r.

Ogólny zarys planu: Celem planu jest organizacja w latach 2013–2030 przewozów o charakterze użyteczności publicznej na obszarze miasta Lublin i gmin sąsiednich (z którymi władze Lublina – jako organizator transportu – podpisały porozumienia w zakresie lokalnego transportu zbiorowego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju transportu (uwzględnia się znaczenie mobilności dla rozwoju społeczno-gospodarczego i przeciwdziałania negatywnym następstwom niekontrolowanego rozwoju motoryzacji indywidualnej). Wizja transportu publicznego, zakłada funkcjonowanie oraz rozwój nowoczesnego i proekologicznego przewozu zbiorowego, spełniającego oczekiwania pasażerów i tworzącego w ten sposób realną alternatywę dla podróży realizowanych własnym samochodem osobowym.

Komórka organizacyjna wiodąca: Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie, Wydział Funduszy Europejskich Urzędu Miasta Lublin.

Wśród najważniejszych działań realizujących założenia planu, podjętych w 2021 r. przez Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie, wymienić należy:

- włączenie do floty pierwszej partii 27 szt. fabrycznie nowych autobusów elektrycznych marki Solaris Urbino 12 electric (wyposażonych w monitoring i klimatyzację, przystosowanych do przewozu osób z niepełnośprawnościami);
- włączenie do użytkowania 15 szt. fabrycznie nowych trolejbusów przegubowych marki Solaris Trollino 18M (pojazdy niskopodłogowe, wyposażone w klimatyzację i monitoring, przystosowane do przewozu osób z niepełnośprawnościami);
- wprowadzenie Systemu Biletu Elektronicznego Lubika (nowa taryfa biletowa, funkcjonalna aplikacja, biletomaty w pojazdach komunikacji miejskiej);
- zakończenie przebudowy Al. Racławickich;
- zakończenie budowy węzłów przesiadkowych przy ulicy: Żeglarskiej, Granitowej, Zbożowej, Wróblej, Osmolickiej i Franczaka „Lalka”;
- rozpoczęcie budowy Dworca Metropolitalnego, który ma obsługiwać autobusy komunikacji miejskiej, podmiejskiej i dalekobieżnej oraz zintegrować kilka form transportu (funkcja centrum komunikacyjnego dla miasta i regionu);
- przyjęcie Strategii rozwoju elektromobilności w Lublinie, której celem jest stworzenie warunków dla rozwoju elektromobilności w transporcie publicznym, komunalnym i prywatnym, w jednostkach administracji publicznej, u dostawców usług publicznych, w przedsiębiorstwach, uczelniach, a także elektromobilności mieszkańców (dokument ma obowiązywać do 2036 r.);
- zorganizowanie lubelskich obchodów Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu pod hasłem „Korzystaj ze zrównoważonej mobilności. Dbaj o zdrowie” (wybór tematu nawiązywał do wyzwań jakie stanęły przed Europą i światem w związku z wybuchem pandemii COVID-19);
- uruchomienie nowej linii nr 46, obsługiwanej przez ekologiczne i zeroemisyjne autobusy elektryczne marki Solaris.

Najważniejsze efekty działań podjętych w 2021 r. przez Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie na rzecz realizacji planu, to:

- znaczący udział autobusów elektrycznych i trolejbusów we flocie przewoźnika miejskiego, co lokuje Lublin w ścisłej czołówce miast elektromobilnych w Polsce i Europie (dzięki inwestycjom w nowoczesny tabor, osiągnięto wymagany 30% próg udziału pojazdów zeroemisyjnych w całej flocie);
- dostęp do jednego z najnowocześniejszych kompleksowych systemów biletu elektronicznego w Polsce, jakim jest Systemu Biletu Elektronicznego Lubika;
- rozładowanie zatorów komunikacyjnych i skrócenie czasu przemieszczania się pomiędzy dzielnicami miasta za sprawą przebudowy Al. Racławickich;
- integracja transportu samochodowego, rowerowego, pieszego oraz komunikacji miejskiej (korzyści dla całego Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego) za sprawą oddania do użytku nowych węzłów przesiadkowych;

- zapewnienie szybkiego połączenia południowych i północnych dzielnic mieszkaniowych Lublina (Czuby, Węglin i Czechów) dzięki uruchomieniu linii nr 46, ponadto ułatwienie dojazdu z nowych dzielnic mieszkaniowych Lublina do ośrodków akademickich i szkolnych oraz centrum miasta dzięki udostępnieniu węzłów/pętli przesiadkowych przy ul. Wróblej i ul. Choiny.

Tabela 111. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Całkowita długość nowych lub przebudowanych linii komunikacji miejskiej w granicach miasta Lublin (w km)	62	13	99	15	12
Liczba przystanków na 1 km ² w granicach miasta Lublin	5,38	5,61	5,62	5,62	5,20
Liczba pasażerów transportu zbiorowego (w tys.), tym:	133 806	129 823	127 908	77 843	83 144
<i>w granicach miasta Lublin</i>	<i>129 320</i>	<i>125 287</i>	<i>123 694</i>	<i>72 726</i>	<i>77 674</i>
<i>przekraczających granicę miasta Lublin</i>	<i>4 486</i>	<i>4 536</i>	<i>4 214</i>	<i>5 117</i>	<i>5 470</i>
Linie autobusowe, w tym:	57	59	59	58	59
<i>dzienne</i>	<i>54</i>	<i>56</i>	<i>56</i>	<i>55</i>	<i>56</i>
<i>nocne</i>	<i>3</i>	<i>3</i>	<i>3</i>	<i>3</i>	<i>3</i>
Linie trolejbusowe	12	12	14	13	13
Liczba nowych pojazdów, w tym:	0	63	0	5	42
<i>autobusy</i>	<i>0</i>	<i>48</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>27</i>
<i>trolejbusy</i>	<i>0</i>	<i>15</i>	<i>0</i>	<i>5</i>	<i>15</i>

Źródło: dane Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie.](#)

Plan Mobilności Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2017–2025

Uchwała nr 1075/XLI/2018 Rady Miasta Lublin z dnia 22 marca 2018 r.

Ogólny zarys programu: Zadaniem planu jest uzupełnienie i rozwinięcie dotychczasowych dokumentów planistycznych i strategicznych obszaru LOF o zagadnienia związane z zarządzaniem popytem na transport. Cztery cele główne planu, to:

- wzrost jakości życia mieszkańców LOF;
- rozwój gospodarczy LOF, w tym poprawa jego atrakcyjności i konkurencyjności;
- poprawa środowiska naturalnego LOF;
- zwiększenie spójności wewnątrz obszaru LOF i jego powiązań z pozostałą częścią województwa i kraju, poprzez zrównoważony rozwój systemu transportowego i zarządzanie mobilnością z uwzględnieniem potrzeb wszystkich grup użytkowników.

Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Zarządzania Ruchem Drogowym i Mobilnością Urzędu Miasta Lublin.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Biuro Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Urzędu Miasta Lublin, Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie, Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie.

Do najważniejszych działań realizujących założenia Plan Mobilności Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2017–2025 podjętych w 2021 r., zaliczyć należy:

- Modernizację systemu Lubelskiego Roweru Miejskiego (LRM) do tzw. systemu IV generacji. Wszystkie jednoślady we flocie zostały wyposażone w nadajnik GPS. Rowery 26" zostały pozbawione elektrozamków, a ich pozostawienie jest możliwe również w tzw. stacjach pasywnych. W 2021 r. udostępniono do użytku 38 takich stacji (oznaczone są one logo systemu i w niektórych przypadkach uzupełnione stojakami lub poziomym wytyczeniem kontur strefy wypożyczenia lub zwrotu). System LRM składa się obecnie z 700 rowerów oraz 127 stacji, w tym 38 pasywnych.
- Wyznaczenie na ul. Ewangelickiej śluzu do lewoskrętu w kontraruch w ul. Jasną. Ma ona pozwolić kierującym rowerami na bezpieczne zatrzymanie między dwoma pasami ruchu oraz bezpieczne włączanie się do ruchu odbywającego wzdłuż ul. Jasnej.
- Wprowadzenie kontraruchu na kolejnych 11 ulicach Lublina: Probstwo, Czwartek, Nowy Plac Targowy, Nastawna, Targowa, Weteranów, Nadrzeczna, Harcerska, Głogowa, Sielankowa, Boczna Muzycznej. Łączna długość rozwiązań kontraruchu wynosi w tym momencie 1,88 km.
- Budowa drogi dla rowerów na ul. Północnej o długości 0,48 km. W trakcie realizacji inwestycji został stworzony czwarty wlot dla rowerzystów na skrzyżowaniu z ul. Kosmowskiej. Gwarantuje on możliwość bezpiecznego włączania się rowerzystów do ruchu.
- Oddanie do użytku obustronnej drogi dla rowerów wzdłuż Al. Racławickich, która łączy Rondo Honorowych Krwiodawców z granicami centrum miasta. Droga ta zapewnia bezpieczne poruszanie się rowerzystów do szkół, uczelni, pracy i obiektów użyteczności publicznej. Łączna długość wybudowanej w tym miejscu infrastruktury rowerowej wynosi 5 km.
- Zakończenie budowy i oddanie do użytku węzłów przesiadkowych przy ulicach: Zbożowej, Osmolickiej i Granitowej. Inwestycje kontynuowane są przy ulicach: Żeglarskiej, Kraśnickiej i Franczaka „Lalka”.

Ponadto Wydział Zarządzania Ruchem Drogowym i Mobilnością Urzędu Miasta Lublin zaangażował się w 2021 r. w kampanie promujące zrównoważony transport:

- „Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu”, kampania promująca alternatywne dla samochodu środki transportu w mieście, szczególnie komunikację miejską, rower i poruszanie się pieszo. Wydarzenie odbywa się co roku między 16 a 22 września.
- „Bezpieczny pasażer”, zajęcia edukacyjne dla dzieci na Miasteczku Ruchu Drogowego w partnerstwie z Komendą Miejską Policji w Lublinie, Zarządem Transportu Miejskiego w Lublinie i Miejskim Przedsiębiorstwem Komunikacyjnym Lublin. Jego celem jest nauka bezpiecznego poruszania się rowerem oraz transportem zbiorowym. W wydarzeniu, które odbyło się 21 września 2021 r. udział wzięło 50 dzieci.
- „Do pracy inaczej niż autem”, w ramach tego przedsięwzięcia, mającego na celu promocję transportu innego niż samochodowy, grupa pracowników Urzędu Miasta Lublin przyjechała 22 września 2021 r. do pracy rowerem, hulajnogą, transportem zbiorowym albo przyszła do pracy pieszo.
- „Mikołajki z komunikacją miejską”, w ramach tego przedsięwzięcia 6 grudnia 2021 r. trolejbusy i autobusy w świątecznej aranżacji z kierowcami i konduktorami przebranymi za Mikołajów, kursowały po ulicach miasta przewożąc pasażerów. W ramach akcji emitowane były w pojeździe zapowiedzi świąteczne w różnych

językach. Celem akcji było umilenie mieszkańcom podróży autobusami i trolejbusami w trudnym czasie pandemii i zaakcentować radosnego klimatu zbliżających się świąt.

- Działania promocyjne projektu unijnego „Niskoemisyjna sieć komunikacji zbiorowej dla północnej części LOF wraz z budową systemu biletu elektronicznego komunikacji aglomeracyjnej”, ze szczególnym uwzględnieniem promocji Systemu Biletu Elektronicznego Komunikacji Aglomeracyjnej Lubika, wdrożeniem systemu autobusu elektrycznego oraz budowy parkingów „Park&Ride”.

Tabela 112. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zmodernizowanych (nowych) węzłów przesiadkowych	0	0	2	6	3
Liczba przystanków objętych systemem informacji pasażerskiej	68	69	77	94	98
Udział przystanków objętych systemem informacji pasażerskiej (w %)	9,3	9,3	10,2	12,0	12,5
Liczba akcji lokalnych promujących zrównoważoną mobilność	5	5	5	5	5

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Lublin
<i>Uchwała nr 578/XVIII/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 26 marca 2020 r.</i>
Ogólny zarys planu: Plan określa katalog działań i środków, które włączają Lublin w realizację polityki klimatyczno-energetycznej UE, w efekcie mają one przyczynić się do poprawy efektywności energetycznej w budynkach, zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia ilości energii produkowanej w odnawialnych źródłach energii, rozwoju zrównoważonej mobilności miejskiej i niskoemisyjnego transportu, rozwoju ciepła systemowego oraz informacji i edukacji na rzecz gospodarki niskoemisyjnej.
Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Energii i Klimatu Urzędu Miasta Lublin.
Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział Inwestycji i Remontów, Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Lublin, Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie, Zarząd Nieruchomości Komunalnych w Lublinie, administracja rządowa i samorządowa, spółki miejskie, przedsiębiorstwa, straż pożarna, policja, spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe.

Globalne wyzwania jakimi są zmiany klimatu, potrzeba racjonalnego gospodarowania środowiskiem przyrodniczym oraz efektywne jego wykorzystanie stały się obecnie zagadnieniami rozpatrywanymi zarówno na poziomie krajowym, jak i lokalnym. Dokument jakim jest plan gospodarki niskoemisyjnej (PGN), wskazuje działania w zakresie gospodarowania energią, służące ograniczeniu emisji i optymalnemu wykorzystaniu posiadanych zasobów. W długofalowej perspektywie PGN zakłada podjęcie działań mających na celu wspieranie produktów i usług efektywnych energetycznie oraz inicjatyw mających wpływ na zmiany postaw lokalnych konsumentów energii. Mimo braku ustawowego wymogu opracowania planu, sporządzenie Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Lublin okazało się konieczne w kontekście ubiegania się o środki finansowe na działania związane z realizacją celów gospodarki niskoemisyjnej w perspektywie finansowej UE na lata 2014–2020. Lista działań na rzecz redukcji zużycia energii na terenie Gminy Lublin przewidzianych w gminnym planie liczy ponad 100 pozycji. Są to w większości zadania inwestycyjne z kilkuletnim okresem realizacji.

W 2021 r. Wydział Energii i Klimatu oraz Wydział Funduszy Europejskich Urzędu Miasta Lublin realizowały długoterminowe projekty wpisujące się w katalog celów określonych w Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Lublin. W omawianym roku został zakończony projekt pn. „Poprawa warunków edukacji ogólnej w Zespole Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie”, którego realizacja pierwotnie miała zakończyć się w 2020 r. W trakcie prac okazało się jednak, że w budynku trzeba wykonać dodatkowe prace, a każde kolejne działanie wymagało porozumienia i zgody konserwatora zabytków.

Dwa kolejne zadania wpisujące się w plan gospodarki niskoemisyjnej, tj. „Budowa, modernizacja przystanków i węzłów przesiadkowych zintegrowanych z innymi rodzajami transportu dla potrzeb LOF” oraz „Niskoemisyjna sieć komunikacji zbiorowej dla północnej części LOF wraz z budową systemu biletu elektronicznego komunikacji aglomeracyjnej” pozostają w realizacji. Zakończenie obu projektów zostało przedłużone o rok, w przypadku pierwszego z nich do 2022 r., a drugiego do 2023 r.

W 2021 r., podobnie jak rok wcześniej ze względu na sytuację epidemiczną w kraju, zrezygnowano z większości wydarzeń z bezpośrednim udziałem mieszkańców. Edukację z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii prowadzono głównie za pomocą publikacji na stronie internetowej Urzędu Miasta Lublin i miejskiego profilu w mediach społecznościowych.

Tabela 113. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Ilość energii produkowanej w odnawialnych źródłach energii [MWh], w tym:	108 948,83	109 426,32	109 224,02	115 997,19	51 682,45*
<i>ze spalania drewna</i>	<i>82 072,75</i>	<i>81 417,65</i>	<i>80 884,80</i>	<i>82 381,65</i>	<i>b.d.*</i>
Całkowite zużycie energii w gminnych budynkach użyteczności publicznej	85 972,07	89 449,6	74 120,91	69 571,64	b.d.*
Liczba wymienionych wysokoemisyjnych źródeł ogrzewania	80	49	171	147	115
Liczba dotacji udzielonych w ramach Programu ograniczania niskiej emisji (PONE)	66	38	135	122	89
Liczba mieszkańców biorących udział w wydarzeniach nt. efektywności energetycznej lub wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii	1 450	850	700	b.d.	b.d.

* Uwagi: tabela prezentuje dane cząstkowe (ostateczny szacunek zostanie opublikowany w późniejszym terminie).

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Ze względu na brak obowiązku i określonego terminu udostępniania Gminie Lublin danych dotyczących instalacji odnawialnych źródeł energii (OZE), ostateczny szacunek produkcji energii za 2021 r. zostanie opracowany po uzyskaniu informacji od podmiotów je posiadających (w zakresie struktury i bilansu paliw na terenie Gminy Lublin), w tym od Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Aktualizacja dokumentu: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Raport sprawozdawczy: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Strategia rozwoju elektromobilności w Lublinie
<i>Uchwała nr 845/XXVI/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 25 lutego 2021 r.</i>
Ogólny zarys strategii: Działania zaplanowane w strategii wynikają z Ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 110). Przedsięwzięcia te obejmują zapewnienie określonego udziału pojazdów elektrycznych we flocie pojazdów wykorzystywanych przez urząd, transport publiczny oraz podmioty wykonujące zadania publiczne oraz budowę na terenie miasta co najmniej 210 ogólnodostępnych punktów ładowania pojazdów elektrycznych do dnia 31 marca 2021 r. Działania ujęte w dokumencie przysłużą się do zbudowania w Lublinie systemu transportu zrównoważonego, opartego na rozwoju systemu komunikacji publicznej i alternatywnych form komunikacji wewnątrz miasta, co stanowi jeden z kierunków rozwoju wskazany w strategii rozwoju miasta. Strategia rozwoju elektromobilności w Lublinie ma obowiązywać do 2036 r.
Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Energii i Klimatu Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne – Lublin Sp. z o.o., Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie, jednostki organizacyjne Miasta Lublin, operatorzy stacji ładowania pojazdów elektrycznych, stowarzyszenia i instytucje wspierające rozwój elektromobilności, placówki oświatowe i uczelnie wyższe.

Strategia rozwoju elektromobilności w Lublinie powstała w ramach projektu realizowanego przez Gminę Lublin finansowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z programu priorytetowego GEPARD II – transport niskoemisyjny, Część 2) Strategia rozwoju elektromobilności. Opracowanie służy realizacji celów wynikających z dwóch kluczowych dokumentów przyjętych w ramach Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), tj. Planu Rozwoju Elektromobilności w Polsce, przyjętego przez Radę Ministrów 16 marca 2017 r. i Krajowych ram polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych, przyjętego przez Radę Ministrów 29 marca 2017 r.

W 2021 r. wśród działań podjętych na rzecz realizacji Strategii rozwoju elektromobilności w Lublinie, wymienić należy:

- Zakup i włączenie do taboru 15 szt. nowych trolejbusów przegubowych marki Solaris Trollino oraz 27 szt. autobusów elektrycznych;
- elektryfikacja tras o największym znaczeniu dla publicznego transportu zbiorowego (linie nr 29 i nr 46);
- zakup rowerów hybrydowych i rowerów elektrycznych następnie przekazanych w użytkowanie Straży Miejskiej Miasta Lublin (pojazdy hybrydowe – 4 szt.) i Policji w Lublinie (pojazdy elektryczne – 4 szt.);
- budowa węzłów przesiadkowych oraz stacji ładowania autobusów elektrycznych;
- modernizacja sieci trakcyjnej w ramach przebudowy Al. Racławickich;
- wyposażanie kolejnych miejskich skrzyżowań w Inteligentny System Zarządzania Ruchem (ITS);
- tworzenie nowego układu połączeń lubelskiej komunikacji publicznej wraz z oddaniem do użytkowania Zintegrowanego Centrum Komunikacyjnego;
- budowa buspasów na ul. Lipowej i Al. Racławickich;
- prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących elektromobilności (Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu 2021).

Wśród efektów działań podjętych w 2021 r. na rzecz realizacji Strategii rozwoju elektromobilności w Lublinie, wymienić należy:

- zmniejszenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisko poprzez wzrost udziału autobusów zeroemisyjnych we flocie pojazdów komunikacji publicznej oraz wdrażanie elektromobilności (zakupy pojazdów) w jednostkach organizacyjnych Miasta Lublin;
- poprawa jakości podróżowania w mieście poprzez wdrażanie priorytetów transportu zbiorowego oraz rozbudowę systemu podróży przesiadkowych z transportu indywidualnego na zbiorowy;
- ponad 30% udział autobusów zeroemisyjnych w taborze komunikacji publicznej, zapewniający wymagany od 1 stycznia 2028 r. udział autobusów zeroemisyjnych we flocie użytkowanych pojazdów określony w ustawie z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych;
- rozwój infrastruktury dla pojazdów elektrycznych;
- wzrost świadomości społecznej w zakresie elektromobilności i promocja transportu publicznego, mikromobilności oraz projektów związanych z elektromobilnością;
- budowanie i wzmacnianie wizerunku Lublina jako miasta będącego liderem elektromobilności wśród polskich miast.

Tabela 114. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba autobusów zeroemisyjnych w miejskiej komunikacji publicznej w Lublinie	110	124	121	116	136
Udział autobusów zeroemisyjnych w ogólnej liczbie pojazdów wykorzystywanych w miejskiej komunikacji publicznej (w %)	27,4	31,2	31,0	31,0	34,7
Udział samochodów elektrycznych we flocie Urzędu Miasta Lublin	0	0	0	0	0
Liczba ogólnodostępnych punktów ładowania pojazdów elektrycznych	5	11	18	18	22
Liczba zarejestrowanych pojazdów elektrycznych, zasilanych gazem ziemnym, wodorem w Lublinie	24 752	27 600	30 704	33 168	36 465
Liczba wydarzeń edukacyjno-informacyjnych na temat e-mobilności przeprowadzonych w Lublinie	-	-	-	-	3
Liczba skrzyżowań objętych systemem zarządzania ruchem	74	79	91	96	115

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Programu ochrony środowiska miasta Lublin na lata 2021–2024 z perspektywą do roku 2028

Uchwała nr 922/XXIX/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 27 maja 2021 r.

Ogólny zarys programu: Celem głównym programu jest zrównoważony rozwój miasta Lublin ze szczególnym uwzględnieniem ochrony środowiska i racjonalnego korzystania z zasobów przyrodniczych. Dokument określa 11 obszarów interwencji, w ramach których podejmowane będą działania szczegółowe. Zaplanowane działania ukierunkowane są na takie obszary jak: Klimat i powietrze, Zagrożenie hałasem, Pola elektromagnetyczne, Gospodarowanie wodami, Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa, Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż, Prawidłowe użytkowanie powierzchni ziemi, Gospodarka odpadami i zapobieganie powstaniu odpadów, w tym zanieczyszczenie wizualne, Sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest, Zasoby przyrodnicze, w tym degradacja krajobrazu, Zagrożenie poważnymi awariami.

Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Lublin.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej, Wydział Geodezji, Wydział Energii i Klimatu, Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie Sp. z o.o., Lubelskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A., Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Lublinie, Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie, Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie, Straż Miejska Miasta Lublin.

W 2021 r. działania na rzecz Programu ochrony środowiska miasta Lublin na lata 2021–2024 prowadzone były w kilku obszarach tematycznych:

- Efektywnie energetyczny i elektromobilny Lublin. W omawianym roku uchwalona została „Strategia rozwoju elektromobilności w Lublinie”.
- W ramach programu ograniczania niskiej emisji (PONE), w roku sprawozdawczym na terenie miasta usunięto 115 pieców i kotłów na paliwo stałe.
- W ramach kontroli nielegalnego spalania odpadów w piecach i na posesjach, Straż Miejska Miasta Lublin przeprowadziła w omawianym roku 1 186 kontroli, w tym: 473 kontrole pieców oraz 713 kontroli spalania na zewnątrz. Stwierdzono 92 wykroczenia, udzielono 35 pouczeń, nałożono 57 mandatów karnych.
- W ramach działań na rzecz termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Lublinie, w roku sprawozdawczym w ramach projektu „Termomodernizacja sześciu obiektów użyteczności publicznej w Lublinie” oraz „Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej” przeprowadzono termomodernizację 1 bursy i 7 szkół. Podłączono do sieci ciepłownicze 3 budynki oraz wybudowano 1 budynek, który wykorzystuje niskoemisyjne lub zeroemisyjne źródło ciepła. Przeprowadzono termomodernizację 2 budynków wraz z likwidacją istniejących nieefektywnych źródeł ciepła. Zlikwidowano nieefektywne źródła ciepła w 6 budynkach, a do sieci ciepłowniczej podłączono blisko 40 budynków.
- W ramach projektu pn. „Razem dla czystego powietrza”, wpisującego się w działania edukacyjne z zakresu ochrony powietrza, na łamach prasy ukazały się tematyczne artykuły obejmujące zagadnienia zanieczyszczenia powietrza, przyczyn powstawania smogu i sposobów jego ograniczania. Podczas Rodzinnego Festynu Dzielnicy Węglin Południowy oraz Festynu z okazji Dnia Bez Samochodu przygotowano stoiska z edukacyjną strefą zabaw ekologicznych. Sfinansowano gry miejskie propagujące zagadnienia z zakresu ochrony powietrza, gospodarki odpadami i ochrony przyrody. Zorganizowano kolejną edycję konkursu „EKO zbiórka” polegającego na oddawaniu plastikowych butelek i puszek aluminiowych do automatów zlokalizowanych w Centrum Handlowym E. Leclerc. Przeprowadzono wśród mieszkańców Lublina za pośrednictwem Rad Dzielnic dystrybucję materiałów informacyjnych dotyczących uchwały antysmogowej. W przestrzeni miejskiej w okresie wyeksponowano billboardy o tematyce poruszającej problem smogu. Ponadto za pośrednictwem Fundacji Maturita, zrealizowano projekt pn. „Wymień piec – zyskaj zdrowie” w ramach którego wyemitowano spot radiowy oraz opublikowano materiały informacyjne w mediach społecznościowych. Prowadzono też działania edukacyjne w szkołach podstawowych w temacie jakości powietrza w terenie.
- Wydział Ochrony Środowiska kontynuował akcję informacyjną z zakresu promocji zasad postępowania z odpadami komunalnymi oraz kampanię edukacyjno-informacyjną na temat konieczności minimalizowania ilości odpadów wytwarzanych w gospodarstwach domowych. Opracowano projekty graficzne: plansze dla szkół, tabliczki na trawniki, billboardu, broszury edukacyjnej i plakatu promujących ideę Zero Waste. Przeprowadzono akcję informacyjną w przestrzeni publicznej i wyklejono 5 billboardów promujących ideę Zero Waste.
- W roku sprawozdawczym przeprowadzono prace na rzecz bieżącego utrzymania, kompleksowej konserwacji i renowacji zieleni miasta Lublin. Dokonano prac pielęgnacyjnych kilkudziesięciu miejskich drzew. W 2021 r. w ramach Zielonego Budżetu zrealizowany został projekt ogrodów deszczowych. Ponadto w ramach „Projektu Czynnej Ochrony Nietoperzy w Dolinie Bystrzycy” realizowanego przez Fundację Dla Przy-

rody oraz miasto Lublin powstała ścieżka przyrodnicza „Nietoperze doliny Bystrzycy”. Zakupiono i zmontowano na terenie miasta 1 000 budek dla jerzyków w ramach projektu z VII edycji Budżetu Obywatelskiego „Stop Komarom! Witajcie jerzyki!”

Tabela 115. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Odsetek niesegregowanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku (w %)	65,51	62,51	55,86	52,11	b.d.
Liczba kontroli nielegalnego spalania odpadów w piecach i na posesjach	2 085	1 246	1 216	759	1 186
Liczba zarejestrowanych zbiorników bezodpływowych	2 593	2 676	2 609	2 753	3 395
Liczba zarejestrowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	148	169	182	521	391
Długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej na terenie miasta Lublin (w m)	7 807	6 868	9 091	7 353	4 081
Liczba budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej na terenie miasta Lublin poddanych termomodernizacji	159	127	147	142	284
Liczba działań edukacyjnych z zakresu ochrony powietrza skierowanych do uczniów	2	4	8	10	8
Liczba działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	3	7	11	7	5

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Plan Adaptacji do zmian klimatu Miasta Lublin do roku 2030
<i>Uchwała nr 322/IX/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 5 września 2019 r.</i>
Ogólny zarys planu: Celem planu jest wzmocnienie odporności miasta na skutki obserwowanych i prognozowanych zmian klimatu. Jest to dokument o znaczeniu strategicznym, stanowiący podstawę do podejmowania przez władze miasta decyzji uwzględniających ryzyka związane z zagrożeniami klimatycznymi. Brak jest ustawowych wymagań opracowania planów adaptacji do zmian klimatu (MPA). Dokument został opracowany w ramach uczestnictwa miasta Lublin w projekcie pn. „Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców”, realizowanym przez ówczesne Ministerstwo Środowiska.
Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Energii i Klimatu Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział Gospodarki Komunalnej, Wydział Planowania Urzędu Miasta Lublin, Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie.

Adaptacja do zmian klimatu to nowy wątek w polityce rozwojowej państw i miast, który ze względu na skalę problemu nie może być pomijany. Biorąc pod uwagę duże skupienie ludzi, usług i infrastruktury szczególnie narażone na negatywne skutki zmian klimatycznych są obszary miejskie. Miejski plan adaptacji do zmian klimatu (MPA) jest dokumentem strategicznym gminy, będącym odpowiedzią na potrzebę przygotowania miasta na coraz bardziej widoczne i odczuwalne skutki zmian pogodowych. Plan Adaptacji do zmian klimatu Miasta Lublin do roku 2030 zawiera cele strategiczne oraz ogólne opisy działań adaptacyjnych. W 2021 r. został sporządzony „Harmonogram działań do MPA” i obejmuje zestawienie około 70 zadań i projektów, których realizacja wpisuje się w założone cele i działania wyznaczone w MPA.

Wśród działań podjętych w 2021 r. na rzecz realizacji planu w pierwszej kolejności wskazać trzeba na uchwalanie i wprowadzenie zmian do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających założenia MPA. W 2021 r. przyjęto 19 takich dokumentów planistycznych.

Do działań wpisujących się w realizację planu należą również zadania związane z zielenią miejską jak np.: Zielony Budżet, nasadzenia roślinne na terenie miasta, leczenie starodrzewu i pomników przyrody, ratowanie lubelskich kasztanowców, poprawa warunków życia drzew, zakładanie łąk kwietnych czy przywracanie terenom zdegradowanym wartości przyrodniczych.

Ważne w tym kontekście są także dwa kolejne zadania: program ograniczania niskiej emisji oraz program ochrony zasobów wodnych dla miasta. Pierwszy z nich polega na wsparciu finansowym dla mieszkańców w zakresie zmiany systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na nowe mniej emisyjne źródła ogrzewania. Drugi ma na celu zmniejszenie ilości wód odprowadzanych do miejskiego systemu kanalizacji deszczowej oraz zwiększenie poziomu retencji i wykorzystania wód opadowych przez mieszkańców. Program ochrony zasobów wodnych zakłada udzielanie dotacji dla mieszkańców na zakup i montaż urządzeń do retencji deszczówki. W obu przypadkach na podstawie przyjętych wniosków udzielano dotacji mieszkańcom miasta.

Przykładami działań mających na celu łagodzenie skutków zmian klimatu, były także inwestycje i projekty takie jak: „Drzewa dla każdej dzielnicy”, „Lubelskie Ogrody Deszczowe. Miasto dobrze nawodnione”, opracowanie koncepcji zagospodarowania ulic: Szambelańskiej, Zielonej, Gilasa, Przechodniej oraz części ulicy Staszica, przebudowa dwóch układów kanalizacji deszczowej pod kątem przystosowania ich do retencji (budowa podziemnych zbiorników retencyjnych na kolektorze przebiegającym pod ul. Lipową i Al. Racławickimi), budowa i modernizacja ścieżek rowerowych oraz modernizacja oświetlenia ulicznego („Budowa i modernizacja przystanków i węzłów przesiadkowych zintegrowanych z innymi rodzajami transportu dla potrzeb LOF” oraz „Niskoemisyjna sieć komunikacji zbiorowej dla północnej części LOF wraz z budową systemu biletu elektronicznego komunikacji aglomeracyjnej”). Kolejny przykład to projekt „Tu kosimy rzadziej”, polegający na miejscowym ograniczaniu koszenia i oczekiwaniu na rozrost naturalnych łąk kwietnych, co jest jednym ze sposobów tworzenia enklaw bioróżnorodności.

Ponadto w 2021 r. zrealizowano 12 akcji edukacyjnych wpisujących się w realizację celów określonych w Planie Adaptacji do zmian klimatu Miasta Lublin do roku 2030.

Wśród najważniejszych efektów działań realizujących założenia planu wymienić należy:

- opracowanie 20 dokumentów strategicznych i planistycznych uwzględniających kwestię adaptacji do zmian klimatu;
- realizację dwóch ogrodów deszczowych (Park Jana Pawła II, ul. Ochotnicza) oraz przygotowanie poradnika dotyczącego budowy ogrodów deszczowych;

- utworzenie łąk kwietnych na powierzchni blisko 11,5 tys. m² i nasadzenie w mieście 680 szt. drzew;
- przebudowę dwóch układów kanalizacji deszczowej pod kątem retencji wód, wybudowanie 4 nowych zbiorników o pojemności 739,2 m³ do retencji wód opadowych oraz wzrost liczby układów miejskiej kanalizacji deszczowej wyposażonych w zbiorniki retencyjne (z 9,65% w 2020 r. do 10,27% w 2021 r.);
- udzielenie dotacji dla 33 gospodarstw domowych na wykonanie 41 urządzeń do retencji i wykorzystania wód opadowych;
- zagospodarowanie wód opadowych poprzez tzw. rozszczelnienie 470 m² terenów uszczelnionych (al. Tyśiąclecia na wysokości skarpy od strony Zamku Lubelskiego, ul. Krakowskie Przedmieście od ul. Wieniawskiej do ul. Ewangelickiej);
- powstanie 6,6 km nowych ścieżek rowerowych;
- likwidację w ramach Programu Ograniczania Niskiej Emisji 115 wysokoemisyjnych źródeł ogrzewania;
- wzrost z 31,2% w 2020 r. do 34,7% w 2021 r. udziału autobusów zeroemisyjnych we flocie pojazdów komunikacji miejskiej w Lublinie;
- zastosowanie w 11 budynkach użyteczności publicznej rozwiązań redukujących zużycie energii (m.in. termomodernizacja obiektów oświatowych, system inteligentnego sterowania ogrzewaniem w budynkach Urzędu Miasta Lublin itp.).

Tabela 116. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2020	2021
Liczba gospodarstw domowych, którym udzielono dotacji w ramach Programu ochrony zasobów wodnych dla miasta Lublin	21	33
Kwota udzielonych dotacji na Program ochrony zasobów wodnych dla miasta Lublin ogółem (w zł)	76 142,36	87 340,59
Powierzchnia terenów zielonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uchwalonych w roku sprawozdawczym (w ha)	11,25	112,85
Liczba autobusów elektrycznych w taborze komunikacji miejskiej	1	28
Liczba trolejbusów elektrycznych w taborze komunikacji miejskiej	128	108
Liczba ogólnodostępnych punktów ładowania pojazdów elektrycznych	18	22

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

<p>Program ochrony środowiska przed hałasem miasta Lublin</p> <p><i>Uchwała nr 74/III/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 31 stycznia 2019 r.</i></p> <p>Ogólny zarys programu: Program określa kluczowe działania mające na celu zmniejszenie uciążliwości i ograniczenie poziomu hałasu. Został opracowany na podstawie Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973). Program ma być realizowany na obszarze pokrywającym się z zakresem tzw. map akustycznych, które pełnią funkcję źródła informacji o stanie klimatu akustycznego gminy. Strategiczne mapy hałasu to dokument analizujący stan akustyczny środowiska na terenie całego miasta Lublin. Obejmuje trzy rodzaje źródeł hałasu: drogowego, kolejowego oraz przemysłowego. Stanowi podstawowe źródło danych wykorzystywanych dla informowania społeczeństwa o zagrożeniach hałasem, opracowania danych dla państwowego monitoringu środowiska, tworzenia i aktualizacji programów ochrony środowiska przed hałasem. Mapy akustyczne opracowuje się co pięć lat, ze względu na przepisy Dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego oraz Rady oraz ustawy Prawo ochrony środowiska. Uchwalony Program ochrony środowiska przed hałasem obowiązuje do dnia 18 lipca 2024 r.</p> <p>Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Lublin.</p> <p>Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie, Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie, Wydział Zarządzania Ruchem Drogowym i Mobilnością, Wydział Planowania Urzędu Miasta Lublin.</p>
--

Działania podjęte w 2021 r. realizujące założenia Programu ochrony środowiska przed hałasem miasta Lublin polegały głównie na optymalizacji sygnalizacji świetlnej na poszczególnych odcinkach ulic:

- optymalizacja sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniach objętych projektem „Przebudowa strategicznego korytarza transportu zbiorowego wraz z zakupem taboru w centralnej części LOF”;
- optymalizacja sygnalizacji świetlnej na ul. Krańcowej na odcinku od ul. Długiej do ul. Droga Męczenników Majdanka (wprowadzenie nowej organizacji ruchu na skrzyżowaniu Droga Męczenników Majdanka – Krańcowa, wprowadzenie 47 korekt programu sygnalizacji na skrzyżowaniu Droga Męczenników Majdanka – Krańcowa);
- optymalizacja sygnalizacji świetlnej na ul. Droga Męczenników Majdanka na odcinku od ul. Lotniczej do ul. Krańcowej (wprowadzenie 32 korekt funkcjonowania sygnalizacji na skrzyżowaniu Droga Męczenników Majdanka – Lotnicza);
- optymalizacja sygnalizacji świetlnej na ul. Prezydenta Gabriela Narutowicza na odcinku od ul. Głębokiej do al. Józefa Piłsudskiego (wprowadzenie 43 korekt funkcjonowania sygnalizacji na skrzyżowaniu Narutowicza – Głęboka – Nadbystrzycka oraz 82 korekt funkcjonowania sygnalizacji na skrzyżowaniu Narutowicza–Lipowa);
- optymalizacja sygnalizacji świetlnej na ul. Głębokiej na odcinku od ul. Henryka Raabego do ul. Narutowicza i ul. Muzycznej na odcinku od ul. Narutowicza do ul. Adama Szczerbowskiego (wprowadzenie 43 korekt funkcjonowania sygnalizacji na skrzyżowaniu Narutowicza–Głęboka–Nadbystrzycka);
- optymalizacja sygnalizacji świetlnej na al. Józefa Piłsudskiego i ul. Lipowej na odcinku od ul. Dolnej Panny Marii do ul. Marii Curie-Skłodowskiej (wprowadzenie 83 korekt funkcjonowania sygnalizacji na skrzyżowaniu Narutowicza–Lipowa);
- przebudowa Al. Racławickich na odcinku od ul. Lipowej do ul. Grottgera, od ul. Hieronima Łopacińskiego do ul. Puławskiej oraz od ul. Puławskiej do al. Gen. Władysława Sikorskiego;
- przebudowa ul. Józefa Poniatowskiego na odcinku od Al. Racławickich do al. Solidarności;
- przebudowa ul. Lipowej na odcinku od ul. Okopowej do ul. Krakowskie Przedmieście;
- wymiana nawierzchni na ul. Zbigniewa Herberta na odcinku od ul. Zemborzyckiej do ul. Budowlanej (na odcinku od ul. Zemborzyckiej do ul. Dunikowskiego).

Powyższe działania, zwłaszcza optymalizacja sygnalizacji świetlnej, zastosowanie trwałych środków uspokojenia ruchu, wymiana nawierzchni drogowej, czy ograniczenie ruchu pojazdów, miały na celu poprawę warunków ruchu, jego płynności, a co za tym idzie, ograniczenie oddziaływania hałasu drogowego. W przypadku wprowadzania elementów uspokojenia ruchu (również ograniczania ruchu) zastosowano takie rozwiązania, które nie utrudniają ruchu pojazdów komunikacji miejskiej (uwzględnianie priorytetów dla komunikacji zbiorowej, np. poprzez wydzielenie tzw. buspasów).

Warto też wspomnieć w tym kontekście o włączeniu do floty 27 szt. autobusów elektrycznych i 10 szt. trolejbusów, które to działania także wpisują się w realizację celów określonych w programie ochrony środowiska przed hałasem.

Tabela 117. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba inwestycji miejskich mających na celu redukcję poziomu hałasu	b.d.	b.d.	22	7	11
Liczba działań z zakresu zagospodarowania i planowania przestrzennego wspomagających program	10	24	24	24	19
Liczba działań edukacyjnych wspomagających program	19	9	5	1	1

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

W 2021 r. miasto Lublin kolejny raz włączyło się w ogólnopolską kampanię Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu. Obchody trwają od 16 do 22 września każdego roku. Kampania ma na celu promowanie zrównoważonego transportu oraz zmianę zachowań mobilnościowych mieszkańców.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Program Zdrowie dla Lublina na lata 2021–2025
<i>Uchwała nr 770/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.</i>
<p>Ogólny zarys programu: Program jest dokumentem bazowym służącym do opracowania i wdrażania na terenie miasta Lublin lokalnych szczegółowych programów polityki zdrowotnej i projektów służących poprawie zdrowia mieszkańców. Zakłada ciągłość działań w zakresie promocji zdrowia, kształtowania zachowań prozdrowotnych i profilaktyki chorób. Określa dwa priorytetowe obszary wyznaczające kierunki działań, których celem jest poprawa stanu zdrowia mieszkańców miasta. Obszary priorytetowe to:</p> <p>a) promocja zdrowia wśród mieszkańców;</p> <p>b) profilaktyka, uwzględniająca główne czynniki ryzyka występujących chorób wśród mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem chorób zakaźnych.</p>
<p>Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin.</p> <p>Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Narodowy Fundusz Zdrowia, podmioty lecznicze, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Miejski Urząd Pracy w Lublinie, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lublinie, Komenda Miejska Policji w Lublinie, Straż Miejska Miasta Lublin, uczelnie i placówki naukowo-badawcze, szkoły, przedszkola, żłobki, organizacje pozarządowe, organizacje kościelne, partnerzy biznesowi, samorządy zawodowe, media, instytucje i podmioty zajmujące się promocją i ochroną zdrowia.</p>

W 2021 r. w ramach Programu Zdrowie dla Lublina na lata 2021–2025 realizowanych było pięć długofalowych projektów w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców:

- Program polityki zdrowotnej Gminy Lublin na lata 2021–2025 w przedmiocie opieki paliatywnej i hospicyjnej dla dzieci i młodzieży oraz dla osób dorosłych w stanach terminalnych choroby,
- Program polityki zdrowotnej Gminy Lublin na lata 2019–2021 w zakresie zdrowego odżywiania dla dzieci klas I-III szkół podstawowych w Lublinie „Jedz z głową”,
- Program szczepień ochronnych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) dla 12-letnich mieszkanki Lublina w latach 2021–2025,
- Program profilaktyki próchnicy zębów dla uczniów lubelskich szkół na lata 2021–2025,
- Program profilaktyczny wczesnego wykrywania wad wzroku i zezów dla uczniów klas II szkół podstawowych na terenie Miasta Lublin na lata 2021–2025.

W Programie Zdrowie dla Lublina na lata 2021–2025 jako główny cel działań w najbliższych latach, wskazano poprawę stanu zdrowia mieszkańców. Zaplanowane działania stanowią uzupełnienie oferty świadczeń Narodowego Funduszu Zdrowia oraz innych podmiotów funkcjonujących w obszarze zdrowia. Istota planowanych działań obejmować ma stworzenie odpowiednich narzędzi teleinformatycznych służących poprawie stanu zdrowia mieszkańców. Właściwe korzystanie nie tylko z przysługujących mieszkańcom świadczeń opieki zdrowotnej, zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych i usług społecznych ma przyczynić się do poprawy stanu zdrowia mieszkańców. Ułatwieniem dla mieszkańców w zakresie poruszania się po ogólnym systemie opieki zdrowotnej, jak i działaniach proponowanych przez samorząd miasta Lublin ma być udostępnienie online w jednym miejscu wszelkich niezbędnych, aktualizowanych na bieżąco i przedstawionych w sposób przystępny informacji na temat dostępnych świadczeń i usług zdrowotnych. Docelowym rozwiązaniem ma być nowoczesna platforma informacyjna, wykorzystywana jako narzędzie do realizacji działań edukacyjno-informacyjnych w obszarze szeroko ujętego e-Zdrowia dla mieszkańców miasta Lublin.

Efekty realizacji poszczególnych działań zostały omówione na kolejnych stronach dokumentu. Każdy w wymienionych wyżej Programów szczegółowych został omówiony osobno.

Tabela 118. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba realizowanych programów w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców	7	6	7	6	5
Odsetek osób uczestniczących w programach polityki zdrowotnej realizowanych przez miasto Lublin do liczebności populacji (w %)	15,11	17,14	15,39	12,27	5,04
Udział środków przeznaczonych na profilaktykę i promocję zdrowia w całości wydatków na działania realizowane przez miasto Lublin (w %)	0,42	0,39	0,39	0,36	0,35

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Miasta Lublin na lata 2018–2022
<i>Uchwała nr 1276/L/2018 Rady Miasta Lublin z dnia 16 listopada 2018 r.</i>
<p>Ogólny zarys programu: Celem programu jest zapobieganie i zmniejszanie skali zagrożeń dla zdrowia psychicznego mieszkańców. Dokument określa następujące obszary priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) informacja i edukacja na rzecz upowszechniania wiedzy, kształtowanie przekonań i zachowań sprzyjających zdrowiu psychicznemu oraz kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec osób z zaburzeniami psychicznymi; b) zwiększanie dostępności i zmniejszanie nierówności w dostępie do środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej; c) pomoc i wsparcie dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy bytowej, mieszkaniowej, samopomocy środowiskowej; d) rozwijanie form wspieranego zatrudnienia i przedsiębiorczości dostosowanej do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi; e) zapobieganie problemom zdrowia psychicznego w rodzinie i środowisku lokalnym.
<p>Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych Urzędu Miasta Lublin, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Miejski Urząd Pracy w Lublinie, jednostki organizacyjne Miasta Lublin działające w obszarze ochrony zdrowia psychicznego, organizacje pozarządowe oraz poradnie psychologiczno-pedagogiczne i podmioty medyczne.</p>

W 2021 r. wśród działań podjętych na rzecz realizacji Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Miasta Lublin na lata 2018–2022 wymienić należy:

- akcję z okazji Światowego Dnia Świadomości Autyzmu (2 kwietnia 2021 r. w związku z obchodami Dnia Świadomości Autyzmu na kolor niebieski podświetlone zostały elementy świetlne znajdujące się na Placu Litewskim oraz Arenie Lublin);
- realizację projektu edukacyjnego w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego dla uczniów klas I szkół ponadpodstawowych w Lublinie (od 9 listopada 2020 r. do 15 grudnia 2022 r. pod nazwą „Szkoła proMOCji zdrowia psychicznego” Fundacja Sempre a Frente prowadziła działania informacyjno-edukacyjne skierowane do uczniów, ich rodziców oraz nauczycieli, w roku sprawozdawczym w projekcie wzięły udział 23 szkoły natomiast w spotkaniach, warsztatach, konsultacjach psychologicznych uczestniczyły ogółem 2 294 osoby);
- opracowanie merytoryczne i graficzne oraz druk poradnika adresowanego do mieszkańców Lublina na temat zdrowia psychicznego (800 egz.);
- organizację konferencji na temat reformy systemu opieki psychiatrycznej w Polsce oraz wpływu pandemii COVID-19 na zdrowie psychiczne;
- udział przedstawicieli Wydziału Zdrowia i Profilaktyki w cyklicznych spotkaniach Lubelskiego Porozumienia na rzecz Ochrony Zdrowia Psychicznego (wymiana doświadczeń i zapewnienie systematycznego przepływu istotnych informacji między instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze ochrony zdrowia psychicznego na terenie miasta Lublin).

Łącznie w 2021 r. na realizację wyżej wymienionych zadań w obszarze ochrony zdrowia psychicznego wydatkowano kwotę w wysokości 118 409,05 zł.

Wśród efektów działań podjętych na rzecz realizacji Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Miasta Lublin na lata 2018–2022 wymienić należy:

- kształtowanie postaw zrozumienia i akceptacji wobec osób doświadczających kryzysów psychicznych oraz wzmocnienie pozytywnego wizerunku osoby z zaburzeniami psychicznymi wśród mieszkańców Lublina;
- poszerzenie wiedzy z zakresu zdrowia psychicznego i jego uwarunkowań oraz kształtowanie przekonań, postaw i stylu życia wspierającego zdrowie psychiczne wśród mieszkańców Lublina;
- integrację działań komórek Urzędu Miasta Lublin, jednostek organizacyjnych Miasta Lublin oraz organizacji pozarządowych działających w obszarze ochrony zdrowia psychicznego.

Z uwagi na pandemię COVID-19 zrezygnowano z organizacji spotkań otwartych, akcji i imprez integracyjnych dedykowanych mieszkańcom Lublina.

Tabela 119. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2018	2019	2020	2021
Liczba działań podjętych przez miasto Lublin w zakresie promocji zdrowia psychicznego w stosunku do roku ubiegłego	5	5	4	5
Liczba poradni zdrowia psychicznego dla dorosłych	18	18	17	17
Liczba poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży	5	4	5	5
Liczba poradni psychologicznych	12	12	16	16
Liczba przeprowadzonych akcji w ramach kampanii społecznej (spotkania otwarte dla mieszkańców Lublina)	1	1	0	0
Liczba imprez integracyjnych	3	2	0	0

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

<p>Program polityki zdrowotnej w przedmiocie opieki paliatywnej i hospicyjnej dla dzieci i młodzieży oraz dla osób dorosłych w stanach terminalnych choroby</p>
<p><i>Uchwała nr 774/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.</i></p>
<p>Ogólny zarys programu: Celem programu jest poprawa jakości życia chorych cierpiących na choroby przewlekłe lub znajdujących się w stanie terminalnym. Cele szczegółowe programu, to:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zmniejszenie o co najmniej 1 punkt odczuwalnego dyskomfortu bólowego w skali bólu NRS lub w skali Doloplus-2; b) zwiększenie dostępu do opieki paliatywnej nad dziećmi, młodzieżą i osobami starszymi chorującymi na nieuleczalne, nie-poddające się leczeniu przyczynowemu, postępujące choroby; c) wspieranie rodzin osób objętych opieką paliatywną, zarówno w okresie choroby jak i osierocenia; d) poszerzenie wiedzy personelu medycznego w zakresie opieki długoterminowej oraz paliatywno-hospicyjnej.
<p>Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin.</p> <p>Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: nie dotyczy.</p>

W 2021 r. wśród działań podjętych na rzecz realizacji Programu polityki zdrowotnej w przedmiocie opieki paliatywnej i hospicyjnej dla dzieci i młodzieży oraz dla osób dorosłych w stanach terminalnych choroby, wymienić należy:

- Działania w zakresie opieki paliatywno-hospicyjnej. Program realizowany był w dwóch hospicjach, tj. Hospicjum Dobrego Samarytanina – hospicjum dla osób dorosłych oraz w Lubelskim Hospicjum dla Dzieci im. Małego Księcia. Opieką objęto zarówno dzieci i młodzież, jak też osoby dorosłe w stanach terminalnych choroby. Liczba pacjentów objętych programem wyniosła 57 osób (47 osób dorosłych i 10 dzieci).
- Działania w obszarze informacyjno-edukacyjnym w stosunku do pacjentów. Miały one na celu poprawę jakości życia oraz przyczynienie się do wzrostu poczucia własnej skuteczności w radzeniu sobie ze stresem i symptomami choroby oraz polepszenie fizycznego samopoczucia.
- Działania informacyjno-edukacyjne w stosunku do rodzin/opiekunów osób w stanach terminalnych choroby nowotworowej. Działania te miały na celu zwiększenie wiedzy i umiejętności osób zaangażowanych w opiekę nad pacjentem terminalnym.

Wśród najważniejszych rezultatów działań na rzecz realizacji Programu polityki zdrowotnej w przedmiocie opieki paliatywnej i hospicyjnej dla dzieci i młodzieży oraz dla osób dorosłych w stanach terminalnych choroby, wymienia się takie efekty jak:

- poprawa jakości życia chorych cierpiących na choroby przewlekłe lub znajdujących się w stanach terminalnych choroby;
- redukcja bólu i innych objawów somatycznych oraz ich uśmierzenie w trakcie opieki paliatywnej, zmniejszenie o co najmniej 1 punkt bólu, mierzonego wg skali NRS u 41 osób;
- zwiększenie dostępności do świadczeń w zakresie opieki paliatywno-hospicyjnej dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych;
- zwiększenie dostępności do fachowego wsparcia dla rodzin osób objętych opieką paliatywną, zarówno w okresie choroby, jak i osierocenia;
- zwiększenie skuteczności opieki w różnych aspektach m.in. zdrowotnym, psychologicznym i społecznym (skuteczność ta wyrażała się poprzez łagodzenie cierpienia psychicznego, duchowego i socjalnego pacjentów terminalnych).
- zwiększenie wiedzy i umiejętności osób zaangażowanych w opiekę nad pacjentem terminalnym;
- wzrost poczucia własnej skuteczności w radzeniu sobie ze stresem i symptomami choroby oraz polepszenie fizycznego samopoczucia pacjentów w stanach terminalnych choroby.

Program polityki zdrowotnej w przedmiocie opieki paliatywnej i hospicyjnej dla dzieci i młodzieży oraz dla osób dorosłych w stanach terminalnych choroby realizowany był przez dwa podmioty, tj. Społeczny Zakład Opieki Hospicyjnej Hospicjum Dobrego Samarytanina w Lublinie oraz Lubelskie Hospicjum dla Dzieci im. Małego Księcia na podstawie umów zawartych z miastem Lublin. W ramach programu pacjentów objęto opieką w hospicjum domowym, jak i hospicjum stacjonarnym.

Tabela 120. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2021
Wysokość środków finansowych przyznanych z budżetu Miasta Lublin na realizację programu (w zł)	360 000
Liczba osób udzielających świadczeń medycznych	89
Czas oczekiwania na realizację usług opiekuńczych (liczba dni)	0-18
Liczba osób uczestniczących w programie (interwencje terapeutyczne)	57
Liczba osób z rodziny korzystających ze wsparcia psychologicznego zarówno w okresie choroby jak i osierocenia	32
Liczba pacjentów, u których uzyskano zmniejszenie o co najmniej 1 punktu bólu, mierzonego w skali bólu NRS lub w skali Doloplus-2	41
Liczba osób uczestniczących w edukacji wśród rodzin uczestników programu (rodziców/opiekunów dzieci)	48
Liczba łóżek dostępna dla pacjentów stanie terminalnym	31
Liczba pracowników medycznych uczestniczących w szkoleniach w zakresie opieki długoterminowej oraz paliatywno-hospicyjnej, w których nastąpiło poszerzenie wiedzy	0
Liczba wolontariuszy	0

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Program Polityki Zdrowotnej Gminy Lublin na lata 2019–2021 w zakresie zdrowego odżywiania dla dzieci klas I–III szkół podstawowych w Lublinie „Jedz z głową”

Uchwała nr 230/VI/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 26 kwietnia 2019 r.

Ogólny zarys programu: Celem programu jest poprawa stanu odżywiania się i zmniejszenie w latach 2019–2021 wskaźnika BMI o co najmniej 2 punkty u 25% dzieci uczęszczających do klas I–III szkół podstawowych w Lublinie. Wśród celów szczegółowych wymienia się:

- diagnozę potrzeb zdrowotnych badanej populacji dzieci uczęszczających do klas I szkół podstawowych na terenie Lublina na podstawie wyników pomiarów antropometrycznych;
- wdrożenie do Programu każdego roku min. 60% uczniów klasy I szkół podstawowych w Lublinie;
- realizację działań edukacyjnych w ramach Programu każdego roku u min. 50% rodziców uczniów klas I szkół podstawowych;
- zwiększenie wiedzy u co najmniej 30% uczniów klas I szkół podstawowych, ich rodziców/opiekunów oraz nauczycieli i pracowników kuchni/stołówek w zakresie znaczenia zdrowego odżywiania dla zdrowia całego organizmu w latach;
- zwiększenie wiedzy u co najmniej 75% pracowników przygotowujących posiłki dla uczniów poprzez objęcie ich edukacją;
- obniżenie wartości wskaźnika BMI o 2 punkty na zakończenie Programu w stosunku do wyników na początku programu u 25% populacji uczniów objętej programem.

Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Fundacja Medicover (podmiot wyłoniony w drodze otwartego konkursu ofert).

W 2021 r. w ramach realizacji celów zapisanych w Programie Polityki Zdrowotnej Gminy Lublin na lata 2019–2021 w zakresie zdrowego odżywiania dla dzieci klas I–III szkół podstawowych w Lublinie „Jedz z głową”, podjęto cały wachlarz działań. Zadanie to realizowano było między 1 stycznia a 20 grudnia 2021 r. Działania prowadzone były w 37 szkołach podstawowych na terenie miasta Lublin. Przede wszystkim przeprowadzone zostały badania przesiewowe wśród uczniów klas I, II i III szkół podstawowych. Zorganizowano webinaria (szkolenia internetowe) dla rodziców. Zajęcia prowadzone były przez dietetyków i specjalistów żywienia. Ponadto przygotowano warsztaty edukacyjne dla uczniów, rodziców i wychowawców klas, dotyczące zdrowego stylu życia, w tym korzystania z produktów sezonowych i nawodnienia organizmu. W osobnych zajęciach warsztatowych wzięli udział pracownicy kuchni i stołówek szkolnych. Celem spotkań było poszerzenie ich kompetencji w zakresie żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży. Kontynuacją działań był konkurs na jadłospis dekadowy, którego celem było wyłonienie placówki najlepiej planującej i przygotowującej posiłki dla uczniów. W dalszej kolejności dzieci biorące udział w projekcie zostały zaproszone do konkursu plastycznego na temat promowania zasad zdrowego odżywiania wśród najmłodszych mieszkańców naszego miasta. Natomiast kadra szkolna została zaproszona na konferencję podsumowującą połączoną z warsztatami kulinarnymi. Cały projekt był promowany w mediach lokalnych i mediach społecznościowych.

Wśród najważniejszych efektów realizacji programu należy w pierwszej kolejności wspomnieć o badaniach przesiewowych wśród uczniów klas I, II, III szkół podstawowych, w których wzięło udział 4 078 uczniów, (których rodzice/opiekunowie wyrazili zgodę na udział w programie). W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono nadwagę u 841 uczniów, a otyłość u 224 uczniów. W przeprowadzonych webinarium uczestniczyło 613 rodziców/opiekunów dzieci uczestniczących w programie. W zrealizowanych warsztatach edukacyjnych dotyczących zdrowego odżywiania i prawidłowego stylu życia wzięło udział 1 842 rodziców/opiekunów i 56 wychowawców/nauczycieli. W przeprowadzonych warsztatach edukacyjnych dotyczących wszystkich aspektów zdrowego stylu życia i odżywiania oraz psychologicznych aspektów radzenia sobie ze zmianą stylu życia dla uczniów klas I, II i III uczestniczyło 902 uczniów. W zrealizowanych warsztatach dla pracowników kuchni i stołówek szkolnych, których celem było poszerzenie kompetencji z przygotowania zdrowych posiłków, wzięły udział 73 osoby.

Tabela 121. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2019	2020	2021
Liczba dzieci objętych programem	2 269	7 487	5 669
Liczba przebadanych dzieci wśród uczniów objętych programem	1 123	2 557	4 078
Liczba dzieci ze stanami nadwagi i otyłości u dzieci objętych programem	285	2 557	1 065
Odsetek dzieci ze stanami nadwagi i otyłości u dzieci objętych programem (w %)	25,38	23,74	26,12

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Program szczepień ochronnych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) dla 12 letnich mieszkanek Lublina w latach 2021–2025
<i>Uchwała nr 773/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 7 grudnia 2020 r.</i>
Ogólny zarys programu: Celem programu, jest zwiększenie odporności osobniczej na zakażenia wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) oraz zmniejszenie zachorowań na raka szyjki macicy mieszkanek Lublina. Skierowany jest do dziewczynek w wieku 12 lat, zamieszkałych na terenie miasta Lublin. Zakłada zaszczepienie w latach 2021–2025 przynajmniej 41% populacji oraz działania edukacyjne skierowane do rodziców szczepionych dziewczynek oraz lokalnej społeczności. W efekcie przyczynić się ma do zwiększenia wiedzy o profilaktyce raka szyjki macicy, wzrostu zgłaszalności kobiet na bezpłatną cytologię oraz spadek wskaźników zachorowalności na raka szyjki macicy na terenie Lublina. Sukcesywne, coroczne szczepienie dziewcząt skutkować ma długoterminowym uodpornieniem na zakażenia wirusem brodawczaka ludzkiego oraz zmniejszeniem zachorowalności na raka szyjki macicy oraz choroby przenoszone drogą płciową.
Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: podmioty medyczne wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert (39 przychodni).

Jednym ze strategicznych kierunków działań Lublina w obszarze zdrowia jest profilaktyka chorób onkologicznych, w tym profilaktyka raka szyjki macicy. Lublin był jednym z pierwszych samorządów, który wprowadził szczepienia ochronne przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV). Program realizowany jest od 2008 r. Każdego roku kilkaset 12-letnich dziewcząt korzysta z bezpłatnych szczepień.

W 2021 r. wśród działań podjętych na rzecz realizacji programu szczepień ochronnych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) dla 12 letnich mieszkanek Lublina w latach 2021–2025, wymienić należy:

- zaszczepienie 494 mieszkanek Lublina (urodzonych w 2009 r.) przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV);
- edukację zdrowotną w zakresie profilaktyki raka szyjki macicy;
- przeprowadzenie badań ankietowych u 10% osób zaszczepionych, mających na celu ocenę programu.

Wśród najważniejszych efektów realizacji programu szczepień ochronnych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) dla 12 letnich mieszkanek Lublina w latach 2021–2025 wymienić należy:

- sukcesywne, coroczne szczepienie dziewcząt skutkować będzie uodpornieniem na zakażenia wirusem brodawczaka ludzkiego oraz zmniejszeniem zachorowalności na raka szyjki;
- zwiększenie wiedzy mieszkańców Lublina z zakresie profilaktyki raka szyjki macicy.

Rak szyjki macicy jest jednym z nowotworów, które mają największy wpływ na umieralność kobiet w wieku pomiędzy 15 a 44 r.ż. Jest też typem choroby nowotworowej, której w obecnym stanie wiedzy medycznej można skutecznie zapobiegać. Rekomendowaną formą profilaktyki w zakresie raka szyjki macicy są badania cytologiczne oraz szczepienia ochronne. Sukcesywne, coroczne szczepienie dziewcząt, skutkować będzie w przyszłych latach uodpornieniem dorosłych kobiet na zakażenia wirusem brodawczaka ludzkiego oraz zmniejszeniem zachorowalności na raka szyjki macicy i chorób przenoszonych drogą płciową.

Tabela 122. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zaszczepionych 12 letnich dziewczynek mieszkanek Lublina	478	522	608	537	494
Liczba rodziców uczestniczek programu poddana edukacji	48	52	60	53	58

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Program profilaktyki próchnicy zębów dla uczniów lubelskich szkół na lata 2021–2025
<i>Uchwała nr 772/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.</i>
<p>Ogólny zarys programu: Celem programu jest poprawa stanu uzębienia poprzez zmniejszenie występowania próchnicy zębów u dzieci i młodzieży. Adresatami działań są uczniowie lubelskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Cele szczegółowe, to:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) poprawa dostępności do leczenia stomatologicznego dla uczniów w Lublinie; b) redukcja liczby uczniów nieobjętych kompleksową opieką stomatologiczną; c) wzrost świadomości u co najmniej 30% uczniów, ich rodziców/opiekunów oraz nauczycieli w zakresie znaczenia higieny jamy ustnej dla zdrowia całego organizmu; d) wzrost odsetka stosowanych wypełnień światłoutwardzalnych u dzieci i młodzieży uczestniczących w programie; e) wzrost świadomości uczniów w zakresie zdrowej diety i jej wpływu na choroby uzębienia; f) redukcja wartości wskaźnika PUW na zakończenie programu w stosunku do wyników na początku programu o 5% w populacji objętej programem.
<p>Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: podmioty medyczne wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert (43 przychodnie i gabinety).</p>

Próchnica jest dziś najczęściej występującą chorobą jamy ustnej wśród dzieci. Schorzeniu temu można zapobiegać, wymaga to niezbędnej profilaktyki, tj. odpowiedniej higieny jamy ustnej, racjonalnego żywienia oraz regularnych kontroli. Samorząd podjął w związku z tym działania zwiększające dostępność do świadczeń stomatologicznych.

W 2021 r. w ramach realizacji Programu profilaktyki próchnicy zębów dla uczniów lubelskich szkół na lata 2021–2025, przebadano 3 666 uczniów i wykonano 1 463 wypełnień światłoutwardzalnych. Jednocześnie zaoferowano inne świadczenia stomatologiczne, które stanowią uzupełnienie świadczeń gwarantowanych. Ponadto w ramach projektu prowadzone były działania edukacyjne adresowane do dzieci klas I szkoły podstawowej oraz ich rodziców. W ramach programu odbyły się 84 spotkania edukacyjne dla dzieci oraz 29 spotkań dla rodziców. W ramach tych działań dzieci oraz rodzice zostali poinformowani o wszelkich zagadnieniach związanych z próchnicą zębów oraz o wynikających z niej powikłaniach. Ponadto w trakcie wizyt w gabinetach stomatologicznych dzieci informowane były o właściwym sposobie odżywiania, w tym o zaletach spożywania owoców i warzyw, unikania słodyczy oraz poznawały właściwe nawyki higieniczne w dbaniu o jamę ustną.

Podjęte działania przyczyniły się do zwiększenia odsetka stosowanych wypełnień światłoutwardzalnych u dzieci i młodzieży, niezależnie od świadczeń gwarantowanych, finansowanych ze środków NFZ. W trakcie wizyt w gabinetach stomatologicznych uczniowie mieli możliwość zaznajomienia się z podstawowymi metodami dbania o higienę jamy ustnej, zaleceniami dotyczącymi profilaktyki próchnicy zębów oraz chorób jamy ustnej i przyzębia. Niezależnie od świadczeń stomatologicznych realizowanych przez gabinety szkolne w ramach posiadanego kontraktu z NFZ, przeznaczenie dodatkowych środków finansowych z budżetu miasta Lublin na ww. świadczenia dla uczniów lubelskich szkół, pozwoliło zwiększyć zakres tego rodzaju świadczeń zdrowotnych oraz objąć opieką stomatologiczną większą liczbę uczniów.

Tabela 123. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2018	2019	2020	2021
Liczba przebadanych uczniów objętych programem	4 932	6 012	5 154	3 666
Liczba uczniów, którzy uczestniczyli w zajęciach edukacyjnych	1 893	2 004	904	1 381
Liczba rodziców/opiekunów uczniów, którzy uczestniczyli w zajęciach edukacyjnych	624	636	223	259
Liczba uczniów ze złą higieną jamy ustnej objętych programem	1 802	2 279	1 965	1 395
Odsetek uczniów ze złą higieną jamy ustnej objętych programem (w %)	36,54	37,91	38,13	38,05
Liczba wykonanych wypełnień światłoutwardzalnych	1 878	2 491	2 083	1 463

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Program profilaktyczny wczesnego wykrywania wad wzroku i zezą dla uczniów klas II szkół podstawowych na terenie Miasta Lublin na lata 2021–2025

Uchwała nr 771/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.

Ogólny zarys programu: Celem programu jest zapobieganie rozwojowi wad wzroku i poprawa funkcji narządu wzroku u dzieci, poprzez wczesne wykrywanie wad wzroku. Skierowany jest do dzieci w wieku 8-9 lat, które nie są objęte stałą opieką okulistyczną. Program ma spowodować:

- zwiększenie liczby dzieci z wczesnie zdiagnozowanymi wadami refrakcji i zezą oraz wdrożenie u nich leczenia w okresie, w którym efekty kliniczne są najlepsze;
- obniżenie częstości występowania nieskorygowanych wad wzroku u dzieci i zapobieganie niepełnosprawności;
- zwiększenie świadomości społecznej wśród rodziców/opiekunów prawnych dziecka oraz kadry pedagogicznej szkół na temat występowania wad refrakcji i zezą u dzieci, ich konsekwencji oraz potrzeby wczesnego diagnozowania i leczenia.

Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert.

W trosce o wzrok najmłodszych lublinian miasto Lublin od 6 lat przeznaczą środki na realizację świadczeń zdrowotnych w zakresie profilaktyki wad wzroku. Wady i dysfunkcje cech narządu wzroku mają duży wpływ na opóźnienia w rozwoju psychoruchowym dzieci, utrudniają naukę, są przyczyną problemów w opanowaniu nauki czytania i pisanie. Dlatego zainicjowany program badań przesiewowych realizowany podczas pierwszych lat nauki szkolnej ma na celu wczesne wykrycie wad wzroku i przeciwdziałanie późniejszym problemom wpływającym na jakość życia młodych ludzi. Od początku akcji przebadano łącznie ponad 7 tys. lubelskich uczniów.

W 2021 r. Program profilaktyczny wczesnego wykrywania wad wzroku i zezą dla uczniów klas II szkół podstawowych na terenie Miasta Lublin na lata 2021–2025 realizowany był między 1 września a 3 grudnia. Kluczową rolę w realizacji zadania pełniły pielęgniarki szkolne. W ramach programu przeprowadzono badania wzroku wśród uczniów klas II szkół podstawowych oraz spotkania informacyjne na temat wczesnego wykrywania nieprawidłowości w zakresie funkcjonowania zmysłu wzroku. Spotkania edukacyjne skierowane były do dzieci, rodziców oraz nauczycieli. Rodzice otrzymali pisemne informacje w zakresie stanu zdrowia narządu wzroku ich dzieci oraz zalecenia co do dalszego postępowania. Wykonane zostały również badania ankietowe wśród rodziców/opiekunów dzieci uczestniczących w programie.

Działaniami programu objęto 2 000 uczniów z 34 szkół. Wskaźnik procentowy uczniów, którzy wzięli udział w projekcie stanowi 58,81 % populacji uczniów klas II szkół podstawowych. Spośród przebadanych dzieci, u 460 uczniów stwierdzono wady wzroku. U części osób stwierdzono więcej niż jedną wadę, stanowi to 23,0% populacji uczniów objętych programem. Wykryte wśród uczniów wady, to:

- nadwzroczność (93 uczniów – 4,65%);
- krótkowzroczność (276 uczniów – 13,80%);
- zez (46 uczniów – 2,30%);
- zaburzenie widzenia barwnego (57 uczniów – 2,85%).

Tabela 124. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba uczniów uczestniczących w programie	1 502	2 000	2 000	2 000	2 000
Odsetek uczniów uczestniczących w programie (w %)	36,50	57,14	56,80	57,03	58,81
Liczba uczniów ze stwierdzonymi wadami i schorzeniami narządu wzroku	301	423	499	521	460
Odsetek uczniów ze stwierdzonymi wadami i schorzeniami narządu wzroku (w %)	20,00	21,15	24,95	26,05	23,00
Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach edukacyjnych	1 060	1 580	1 437	1 432	2 000
Liczba nauczycieli uczestniczących w spotkaniach edukacyjnych	83	95	94	93	96

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2021–2030
<i>Uchwała nr 776/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.</i>
<p>Ogólny zarys Strategii: Strategia jest średniookresowym dokumentem planistycznym, wynikającym z Ustawy z dnia 14 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.). Definiuje najważniejsze problemy społeczne występujące w mieście oraz wskazuje główne kierunki działania mające na celu ich stopniowe eliminowanie bądź zmniejszenie nasilenia. Strategia wskazuje zarówno kluczowe obszary problemowe, jak i priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. Cele szczegółowe dotyczą obszarów:</p> <ol style="list-style-type: none"> rodziny z dziećmi piecza zastępcza; seniorzy; zdrowie i profilaktyka; osoby z niepełnosprawnościami; osoby bezrobotne; bezpieczeństwo socjalno-bytowe; przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
<p>Komórka organizacyjna wiodąca: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Urząd Miasta Lublin, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki wsparcia dziennego, Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie, Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie, Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, Społeczna Rada Seniorów, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Urząd Pracy w Lublinie, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, specjalistyczne poradnie, podmioty lecznicze, Straż Miejska Miasta Lublin.</p>

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Dokument stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2021–2030 zakłada zintegrowane wsparcie mieszkańców Lublina przy interdyscyplinarnym oddziaływaniu jej licznych partnerów. W 2021 r. realizowane były działania w zakresie następujących kierunków:

- rodziny z dziećmi,
- piecza zastępcza,
- seniorzy,
- zdrowie i profilaktyka,
- osoby z niepełno sprawnościami,
- osoby bezrobotne,
- bezpieczeństwo socjalno-bytowe,
- przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Strategia stanowi bazowy dokument do opracowywania, wdrażania i realizowania na terenie miasta Lublin lokalnych programów z obszaru polityki społecznej, tj. Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na Terenie Miasta Lublin w latach 2022–2024, Programu Wsparcia i Aktywizacji Społecznej Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2021–2025, Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2021–2025, Programu działań Miasta Lublin na rzecz mieszkańców z niepełnosprawnościami na lata 2021–2025.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2021–2030 porządkuje różne elementy działań praktycznych realizowanych obecnie w tej sferze oraz działań planowanych na przyszłość. Nadmienić należy, że w przypadku większości zdefiniowanych problemów, wypracowane zostały sposoby i metody reagowania na nie, na tyle efektywne, że będą kontynuowane w kolejnych latach. Wyróżnione w strategii problemy nie mają charakteru rozłącznego, przeciwnie, są ze sobą ściśle powiązane z uwagi na współwystępowanie, wzajemne generowanie i istniejące zależności przyczynowo-skutkowe.

Tabela 125. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba osób bezdomnych, które skorzystały ze schronienia lub pomocy finansowej	708	411	497	395	499
Liczba zorganizowanych szkoleń wspierających dla pracowników pomocy społecznej	16	19	25	7	10
Liczba rodzin otrzymujących świadczenia 500+	23 877	22 940	37 431	37 605	39 486
Liczba dzieci otrzymujących świadczenia 500+	32 152	28 800	58 343	58 343	60 400
Liczba dzieci otrzymujących świadczenia 300+*	-	33 098	34 068	33 509	635
Liczba działań promocyjnych (spotkań informacyjnych z rodzinami) mających na celu pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	62	47	34	38	47
Liczba nowych rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych	9	15	10	9	14
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie	11	6	6	6	6
Liczba porad udzielonych osobom dotkniętym przemocą	1 797	1 370	2 095	2 095	1 571
Liczba zrealizowanych usług (świadczeń) opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych	773 916	809 361	856 112	804 790	649 164
Liczba osób objętych usługami (świadczeniami) opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	1 600	1 832	1 828	1 724	1 536
Liczba osób objętych opieką wychowawczą	-	-	29	218	251
Liczba miejsc w domach pomocy społecznej zapewniających całonocną opiekę	625	625	625	632	621
Liczba wolontariuszy zaangażowanych w działania senioralne	30	12	8	57	60
Liczba osób wyrejestrowanych z MUP z tytułu podjęcia pracy	8 023	7 415	7 032	5 366	6 632
Liczba projektów realizowanych na rzecz osób bezrobotnych, w których MUP w Lublinie występuje jako partner	1	3	3	1	0
Liczba zrealizowanych zadań z zakresu profilaktyki problemów alkoholowych	341	244	247	182	172
Liczba odbiorców zadań w zakresie profilaktyki problemów alkoholowych	21 336	19 072	37 546	8 372	24 121
Liczba zrealizowanych zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii	74	83	70	70	56
Liczba odbiorców zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii	7 924	6 617	10 153	6 765	5 632

* Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, począwszy od roku szkolnego 2021/2022 realizację Programu prowadzi Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin i Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Program działań Miasta Lublin na rzecz mieszkańców z niepełnosprawnościami na lata 2021-2025

Uchwała nr 775/XXVI/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.

Ogólny zarys programu: Celem programu jest zapewnienie dostępu osobom z niepełnosprawnościami i ich otoczeniu do podejmowania aktywności i godnego funkcjonowania w różnych sferach życia oraz dostępu do systemu usług wspierających. Obszary działań przewidziane w programie to:

- a) dostępność architektoniczna, cyfrowa i techniczna przestrzeni publicznej miasta oraz dostęp do informacji;
- b) uczestnictwo w sferze kulturalnej, sportowej oraz turystycznej;
- c) aktywność zawodowa;
- d) edukacja dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych;
- e) usługi społeczne oraz system wsparcia środowiskowego i instytucjonalnego;
- f) mieszkalnictwo;
- g) promocja pozytywnego wizerunku oraz osiągnięć osób z niepełnosprawnościami.

Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych Urzędu Miasta Lublin.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: komórki Urzędu Miasta Lublin, jednostki organizacyjne Miasta Lublin, podmioty medyczne, organizacje pozarządowe.

W 2021 r. w ramach realizacji programu Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych Urzędu Miasta Lublin zrealizował szereg działań i projektów.

W obszarze „Dostępność architektoniczna, cyfrowa i techniczna przestrzeni publicznej miasta oraz dostępu do informacji”:

- 5 projektów ze środków zewnętrznych, pozyskano i dostosowano 37 pojazdów komunikacji miejskiej (99,7% pojazdów jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami);
- wykonano 28 prac związanych z dostosowaniem dróg, przeprowadzono kontrole miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych, nałożono 91 mandatów, 43 osoby pouczone, 23 pojazdy odholowano, zwiększono do 824 liczbę miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami;
- przeznaczono łącznie 924 000,00 zł na zapewnienie dostępu do informacji, w tym na tłumaczenia symultaniczne PJM, poprawiano funkcjonalność stron internetowych, przyjęto 1 864 wiadomości sms na interwencyjny numeru telefonu dla osób Głuchych i niedosłyszących, odbywały się prace zespołu zadaniowego do spraw dostępności Urzędu Miasta Lublin i jednostek organizacyjnych, kontynuowano Projekt „Lepiej, szybciej, skuteczniej”, udzielono przez pracowników Urzędu i MOPR około 47 tysięcy porad, w tym ponad 14 tysięcy psychologicznych, tłumaczono na język migowy spotkania i posiedzenia, konsultacje, Sesje Rady Miasta, nagrano film na potrzeby mieszkańców Lublina, posługujących się Polskim Językiem Migowym, 11 serwisów internetowych wdrożyło dostęp do informacji zgodnie z WCAG.2.1.

W obszarze „Uczestnictwo w sferze kulturalnej, sportowej i turystycznej”:

- w 11 instytucjach kultury wyznaczono koordynatorów dostępności;
- ok. 700 wydarzeń kulturalnych było dostępnych poprzez tłumaczenia na PJM, audiodeskrypcję, napisy rozszerzone i na żywo, 1 632 wydarzeń zrealizowano w dostępnej przestrzeni, w 6 instytucjach kultury wprowadzono ulgi i zniżki w opłatach, przeprowadzono szkolenia dla 263 pracowników kultury;
- ze środków PFRON dofinansowano 8 imprez o charakterze kulturalnym – 8 768,33 zł, 1 imprezę o charakterze sportowym – 23 431,80 zł; 13 imprez o charakterze turystycznym – 136 302,85 zł;
- przeznaczono 5 500,00 zł na działania aktywizujące dzieci i młodzież z Zespołem Downa (10 dzieci), MOSiR wyznaczył koordynatora ds. dostępności na wszystkie obiekty, ok. 120 wydarzeń sportowych spełniało wymogi dostępności, przyznano wsparcie finansowe i stypendia 13 sportowcom z niepełnosprawnościami, odbyło się 6 ogólnopolskich imprez sportowych.

W obszarze „Aktywność zawodowa”:

- sukcesywnie zwiększany wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w Urzędzie Miasta Lublin i jednostkach miejskich: obecnie jest zatrudnione 253 osoby niepełnosprawne. Wskaźnik zatrudnienia wynosi: UML 8,11%, ZTM 4,38 %, MUP 7,3%, ZNK 4,57%; LPGK 16%, MPWiK 2,67%, ZDiM 3,06%, MOPR 6,81%, ZOW 7,04%;
- wsparcie pracodawców, podmioty ekonomii społecznej i osoby z niepełnosprawnościami poprzez działania MOPR oraz MUP (249 osób podjęło zatrudnienie, 8 osób rozpoczęło działalność gospodarczą, 51 osób odbyło staż).

W obszarze „Edukacja dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych”:

- do lubelskich placówek edukacyjnych uczęszcza 2 421 dzieci z niepełnosprawnościami;
- wydano: 3 719 opinii przez poradnie (ogółem), 902 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, 248 opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, 921 orzeczeń o niepełnosprawności dla dzieci, w 3 placówkach edukacyjnych poprawiono dostępność architektoniczną, zapewniono 65 miejsc dla dzieci z niepełnosprawnościami w 9. Żłobkach, z 11 placówek edukacyjnych, opiekuńczych i specjalistycznych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami korzysta 1 120 dzieci, z nauczenia włączającego korzysta na wszystkich szczeblach edukacji 744 uczniów w placówkach miejskich i w innych – 551 dzieci, z Rządowego programu pomocy uczniom niepełnosprawnym skorzystało 415 uczniów, w ramach Programu „Za życiem”: przeprowadzono 11 298 godzin zajęć dla 118 dzieci od 0 do 8 lat i ich rodzin;
- zrealizowano 5 projektów ze środków unijnych dla 30 dzieci, 107 osób skorzystało ze wsparcia ze środków PFRON w wys. 381 411,00 zł w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, zrealizowano 4 projekty, z których skorzystało 22 dzieci i młodzieży w ramach organizacji dodatkowych zajęć edukacyjnych, terapeutycznych i opiekuńczych.

W obszarze „Usługi społeczne oraz system wsparcia środowiskowego i instytucjonalnego”:

- wsparcie całodobowe: 7 placówek, 621 miejsc dla 714 osób, wsparcie dzienne: 9 środowiskowych domów samopomocy (469 miejsc, 545 uczestników), 9 warsztatów terapii zajęciowej dla 270 osób oraz 30 klubów (skorzystało 139 osób), 3 ośrodki wsparcia (skorzystało 60 osób);
- bezpłatne usługi asystenta osoby niepełnosprawnej dla 223 osób, usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla 1 454 osób, opieka wytchnieniowa: 7 miejsc całodobowej opieki dla 18 osób, opieka dzienna w miejscu zamieszkania 251 osób (w tym 8 dzieci), bezpłatne wypożyczenie sprzętu rehabilitacyjnego i wspomagającego;
- świadczenia pieniężne: 10 477 świadczeń dla opiekunów osób zależnych, w tym świadczenia rodzinne i pielęgnacyjne na kwotę 53 952 207,00 zł;
- dofinansowania dla osób indywidualnych ze środków PFRON: do likwidacji barier technicznych dla 160 osób w kwocie 500 586,00 zł, do likwidacji barier architektonicznych dla 78 osób w kwocie 319 387,00 zł, do likwidacji barier w komunikowaniu się dla 116 osób w kwocie: 222 647,00 zł, do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla 5 482 osób w kwocie 3 639 957,00 zł, do turnusów rehabilitacyjnych dla 609 osób w kwocie 864 328,00 zł, do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego dla 50 osób w kwocie 53 769,00 zł;
- realizacja projektów: „W aktywności siła”, „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”, „Program wyrównywania różnic między regionami III”, „Zajęcia klubowe w WTZ”, „Aktywny samorząd”.

W obszarze „Mieszkalnictwo”:

- 66 skierowań do zawarcia umowy najmu, 6 osób/rodzin otrzymało lokale z tytułu zamiany mieszkań;
- 15 mieszkań chronionych, 33 miejsca (9 mieszkań treningowych oraz 6 mieszkań wspieranych);
- 2 mieszkania wspomagane, 6 miejsc.

W obszarze „Promocja pozytywnego wizerunku oraz osiągnięć osób z niepełnosprawnościami”:

- zrealizowano 16 projektów promujących pozytywny wizerunek (udział 933 osób) i 19 imprez (ok. 2 570 osób);
- zrealizowano 15 projektów rozwijających pasje i zainteresowania (85 osób) i 164 wydarzeń (ok. 5 109 osób).

Tabela 126. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba porad/informacji udzielonych przez Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, MOPR, MZOON i inne	12 625	15 444	28 050	23 677	27 112
Liczba osób objętych wsparciem w ramach systemu usług asystencyjnych	151	140	194	334	223
Liczba godzin pracy asystentów	8 502	8 556	8 559	42 659	29 051
Liczba dzieci objętych nauczaniem włączającym	247	481	118	203	744
Wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w Urzędzie Miasta Lublin (w %)	7,44	8,00	8,09	8,34	8,11
Liczba miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami	b.d.	601	638	664	824
Liczba mieszkań wspomaganych (chronionych, treningowych oraz hosteli itd.)	18	18	18	15	15
Liczba osób korzystających z mieszkań wspomaganych	49	43	47	36	40
Liczba orzeczeń o niepełnosprawności Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie	5 482	5 891	6 211	4 870	7 157

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2019–2021

Uchwała nr 28/II/2018 Rady Miasta Lublin z dnia 20 grudnia 2018 r.

Ogólny zarys programu: Podstawą prawną opracowania jest art. 176 pkt 1 oraz art. 180 pkt 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447). Program stanowi kontynuację działań podejmowanych w latach poprzednich oraz wyznacza plan na lata 2019–2021. Jego celem jest utrzymywanie, a w niektórych zakresach rozbudowywanie i doskonalenie istniejących form wsparcia dla rodzin zmagających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci, optymalizacja funkcjonowania systemu pieczy zastępczej ze szczególnym naciskiem na rozwój rodzinnej pieczy zastępczej oraz utrzymanie i doskonalenie form wsparcia kierowanych do osób usamodzielnianych. Priorytetem jest utrzymanie dzieci w ich naturalnej rodzinie, a gdyby to nie było możliwe – zapewnienie właściwego funkcjonowania systemu pieczy zastępczej dla dzieci pozbawionych należytej opieki rodzicielskiej.

Komórka organizacyjna wiodąca: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział Zdrowia i Profilaktyki, Wydział Oświaty i Wychowania, Wydział Sportu i Turystyki, Wydział Spraw Mieszkaniowych Urzędu Miasta Lublin, placówki opiekuńczo-wychowawcze, organizacje pozarządowe, placówki poradnictwa specjalistycznego, Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, Ośrodek Adopcyjny w Lublinie, Miejski Urząd Pracy w Lublinie.

W ramach działań podjętych w 2021 r. na rzecz realizacji Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2019–2021 skoncentrowano się przede wszystkim na dwóch obszarach, tj., utrzymaniu dzieci w ich naturalnej rodzinie oraz zapewnieniu właściwie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej dla dzieci pozbawionych należytej opieki rodzicielskiej.

W ramach obszaru pierwszego podejmowane były działania mające na celu promowanie wartości rodzinnych i właściwych postaw rodzicielskich (w szczególności poprzez zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego oraz realizowanie programu dla rodzin wielodzietnych – Program Rodzina Trzy Plus), zapobiegające sytuacjom kryzysowym (zwłaszcza kryzysom w rodzinie i małżeństwie) oraz mające na celu wzmacnianie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (poprzez wsparcie ze strony kadry placówek wsparcia dziennego oraz pomocy ze strony asystentów rodziny).

W ramach obszaru drugiego koncentrowano się na organizacji wielowymiarowych działań na rzecz rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci (w szczególności poprzez organizację szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, specjalistyczne poradnictwo dla rodzin zastępczych), optymalizacji systemu instytucjonalnej pieczy zastępczej (m.in. poprzez podnoszenie standardów pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, współpracę z rodzinami biologicznymi dzieci przebywających w placówkach) oraz doskonalenia systemu wsparcia procesu usamodzielniania wychowanków (wsparcie finansowe, psychologiczne, prawne, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i w uzyskaniu zatrudnienia).

Najważniejsze efekty działań podejmowanych w 2021 r. na rzecz realizacji Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2019–2021 to przede wszystkim integracja rodzin i społeczności lokalnych poprzez organizację w różnych dzielnicach miasta Lublina festynów i pikników rodzinnych, wsparcie rodzin wielodzietnych poprzez kontynuację miejskiego Programu Rodzina Trzy Plus zapewniającego system zniżek i ulg oferowanych przez licznych partnerów programu. Ponadto istotnym rezultatem realizacji programu było zapewnianie dostępności do poradnictwa specjalistycznego rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, w zakresie terapii uzależnień, przemocy, kryzysów) oraz pomoc prawną, rodziny przeżywające trudności uzyskiwały bezpłatnie w Specjalistycznej Poradni dla Rodzin MOPR w Lublinie, w Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie oraz w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Tabela 127. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin zastępczych	379	369	365	351	348
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych (funkcjonujących na terenie miasta Lublin)	520	504	489	502	518
Liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego	22	20	18	16	16
Liczba dzieci objętych wsparciem placówek	836	793	681	542	504
Liczba zatrudnionych asystentów rodzin	16	16	16	15	15
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	283	285	288	256	302
Liczba usamodzielniających się wychowanków, którzy uzyskali lokal z zasobów mieszkaniowych miasta Lublin	2	27	13	9	17
Liczba osób usamodzielnianych, które pomyślnie zakończyły proces usamodzielnienia	42	42	43	32	48

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin i Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2021–2025

Uchwała nr 777/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.

Ogólny zarys programu: Celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Lublina. Program określa szczegółowe zadania, ukierunkowane na:

- wzrost oddziaływań profilaktycznych i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie w Lublinie;
- zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zacieśnienie współpracy pomiędzy nimi.

Komórka organizacyjna wiodąca: Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział Zdrowia i Profilaktyki, Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin, Komenda Miejska Policji w Lublinie, Centrum Interwencji Kryzysowej, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Sąd Rejonowy, Prokuratura Okręgowa, Ośrodek Leczenia Uzależnień, Straż Miejska Miasta Lublin, Areszt Śledczy, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, podmioty lecznicze, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe i inne podmioty.

W roku sprawozdawczym działania edukacyjne i profilaktyczne służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie prowadziły: Komenda Miejska Policji w Lublinie, Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie (MOPR), Sekcje Pracy Socjalnej MOPR, sądy, placówki oświatowe i organizacje pozarządowe. Poradnictwo, terapię indywidualną i grupową dla ofiar przemocy w rodzinie prowadziły Stowarzyszenia: „Bona Fides”, „STOP”, „Rysa”, „Kontakt”, „AGAPE” i Towarzystwo „Nowa Kuźnia”.

W 2021 r. Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie (ZI) włączył się w „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłaniem” (22–23 lutego), osoby doświadczające przemocy w rodzinie mogły kontaktować się telefonicznie z pracownikami Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie (Sekcja), którzy świadczyli bezpłatne porady telefoniczne dla mieszkańców miasta.

W roku sprawozdawczym ZI we współpracy z Sekcją rozpoczęły kampanię informacyjno-szkoleniową (wrzesień–listopad) skierowaną do pracowników placówek oświatowych i ochrony zdrowia z terenu miasta, uprawnionych do wszczęcia i realizacji procedury „Niebieska Karta”. Przeprowadzono cykl bezpłatnych warsztatów dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wdrażania i realizacji procedury „Niebieska Karta”.

W 2021 r. kontynuowano projekt „Przyjazne Patrole”, zgodnie z zawartym porozumieniem pomiędzy Gminą Lublin, Komendą Miejską Policji w Lublinie, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie oraz Centrum Interwencji Kryzysowej (CIK). Projekt został sfinansowany w całości ze środków Gminy Lublin. Głównym celem zadania było zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom, które znalazły się w sytuacji zagrażającej ich zdrowiu lub życiu. W praktyce „Przyjazny Patrol” składał się na ogół z dwóch nieumundurowanych policjantów, pracownika socjalnego MOPR oraz psychologa CIK. „Przyjazny Patrol” uczestniczył w interwencjach podejmowanych przez policjantów Komendy Miejskiej Policji w Lublinie oraz monitorował sytuację dzieci w środowiskach niewydolnych wychowawczo, w rodzinach dysfunkcyjnych z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i zagrożonymi przemocą w rodzinie. „Przyjazne Patrole” organizowane były na terenie miasta co tydzień tj. od piątku do niedzieli. Łącznie zrealizowano 63 patrole, podczas których odebrano 26 dzieci oraz wszczęto 16 procedur „Niebieskiej Karty”.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego w 2021 r. prowadzili działania edukacyjno-profilaktyczne w mediach regionalnych. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego, udzielił wywiadu na łamach „Kuriera Lubelskiego” i wielokrotnie gościł na antenie Radia Lublin.

Członkowie ZI wzięli udział w Kampanii „16 Dni Bez Przemocy” (25 listopada – 10 grudnia), w ramach której pełnili dyżury telefoniczne dla wszystkich osób zainteresowanych, zagrożonych przemocą oraz doświadczających przemocy.

Wśród efektów działań wymienić należy: upowszechnianie wśród mieszkańców wiedzy na temat problemu przemocy rodzinnej, zwiększenie świadomości rodziców nt. negatywnych konsekwencji stosowania przemocy wobec dzieci oraz stosowania przemocy w procesie wychowawczym, zwiększenie udziału przedstawicieli miasta Lublin w zadaniach związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, weryfikację stereotypów dotyczących przemocy w rodzinie, upowszechnienie informacji o konkretnych miejscach, gdzie udzielana jest pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, dostarczanie wiedzy na temat zjawiska i uczenie

umiejętności diagnozowania przemocy podczas systematycznych szkoleń pracowników, rozszerzanie sieci współpracy międzyinstytucjonalnej podczas m.in. organizowania dyżurów specjalistów i innych działań w ramach Akcji „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem” i Kampanii „16 Dni Bez Przemocy”, propagowanie informacji na temat działalności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w środkach masowego przekazu, stałe podnoszenie wzrostu świadomości mieszkańców miasta Lublin na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym także instytucji świadczących pomoc, sukcesywne przybliżanie mieszkańcom problematyki przemocy w rodzinie, ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie poprzez m.in. możliwość umieszczenia w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, istotny wzrost współpracy instytucji miasta Lublin działających w obszarze przeciwdziałania przemocy na rzecz poprawy szeroko rozumianego bezpieczeństwa mieszkańców.

Tabela 128. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba procedur „Niebieska Karta”, w tym:	933	1 274	1 315	1 022	975
<i>nowe</i>	558	833	146	580	587
<i>kontynuowane</i>	435	441	551	442	388
<i>zakończone</i>	537	692	823	616	562
Liczba osób dotkniętych przemocą	1 373	1 660	1 752	1 335	1 726
Liczba rodzin dotkniętych przemocą	975	1 234	1 296	995	942
Liczba sprawców przemocy	1 095	1 333	1 398	1 085	1 083
Liczba programów i działań profilaktycznych	252	254	249	160	153
Liczba zgłoszeń w Całodobowym Telefonie Zaufania	10 093	8 288	7 745	7 682	7 713
Liczba działań podnoszących kompetencje	117	104	125	46	92

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie i Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Program Rodzina Trzy Plus
<i>Uchwała nr 429/XIX/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 29 marca 2012 r.</i>
<p>Ogólny zarys programu: Program skierowany jest do rodzin posiadających minimum troje dzieci, zamieszkałych na terenie miasta Lublin. Celem programu jest:</p> <ol style="list-style-type: none"> ułatwienie dużym rodzinom dostępności do dóbr kultury, sportu, rekreacji oraz do usług i towarów oferowanych przez jednostki organizacyjne i instytucje kultury Miasta Lublin oraz jednostki nie powiązane strukturalnie i kapitałowo z samorządem Miasta Lublin; promowanie pozytywnego wizerunku dużej rodziny; zwiększenie szans rozwoju dla dzieci i młodzieży wychowującej się w takiej rodzinie; zbudowanie przychylnego klimatu lokalnego dla dużych rodzin, a tym samym przeciwdziałanie niekorzystnej sytuacji demograficznej Miasta Lublin.
<p>Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: jednostki i komórki organizacyjne Urzędu Miasta Lublin, organizacje pozarządowe.</p>

Program Rodzina Trzy Plus nie jest instrumentem polityki socjalnej, choć stanowi wymierną pomoc materialną dla rodzin. Z każdym rokiem program sukcesywnie się rozrasta i ewoluuje. W 2021 r. miasto Lublin w ramach podpisanych porozumień współpracowało z 230 partnerami. Wśród nich są: teatry, muzea, galerie, domy kultury, centra rozrywki i zabawy, ośrodki sportu i rekreacji, placówki oświatowe, prywatne przedszkola, szkoły językowe, restauracje, hotele, markety i hipermarkety, punkty medyczne i stomatologiczne, sprzedawcy detaliczni, hurtownie oraz różnego rodzaju punkty usługowe. Spośród wszystkich podmiotów, 13 z nich to instytucje miejskie. Na koniec 2021 r. liczba wydanych kart Programu Rodzina Trzy Plus wyniosła 19 978, co oznacza, że do programu przystąpiło ponad 4 tys. lubelskich rodzin, czyli ponad 91% uprawnionych (Wydział Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Lublin ustalił, że na koniec 2020 r. w mieście zameldowanych było 4 297 dużych rodzin).

W 2021 r. prowadzone były prace na rzecz certyfikacji programu w ramach projektu „Samorząd Przyjazny Rodzinom” realizowanego przez Związek Dużych Rodzin „Trzy Plus”. Ma on na celu wyróżnianie gmin, które realizują politykę prorodzinną. W omawianym roku lubelska aplikacja poddana była ocenie formalnej.

Ponadto wśród działań podjętych w 2021 r. na rzecz realizacji Programu Rodzina Trzy Plus wymienić należy:

- Udział w zadaniach komisji Unii Metropolii Polskich poświęconych opiniowaniu projektu ustawy o zmianie ustawy o Karcie Dużej Rodziny oraz opiniowaniu zmiany rozporządzenia Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu unieważnienia Karty Dużej Rodziny, wzorów graficznych oraz wzoru wniosku w sprawie przyznania Karty Dużej Rodziny.
- Międzynarodowe obchody Dnia Rodziny. Z inicjatywy Wydziału Inicjatyw i Programów Społecznych na znak przystąpienia rozświetlona została fasada Centrum Spotkania Kultur.
- Wprowadzenie nowej metody naliczania opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w mieście. Częściowym zwolnieniom z opłat podlegać mają lubelskie rodziny wielodzietne, o których mowa w ustawie o Karcie Dużej Rodziny.
- Organizacja wydarzenia „Kobiety Wiedzą, co Robią”, podczas którego wyróżniono mieszkanki Lublina, które poprzez swoją aktywność prywatną i zawodową przyczyniają się do rozwoju miasta.
- Akcja wydawania bezpłatnych karnetów na szkolne pływalnie dla uczestników Programu Rodzina Trzy Plus.
- Obchody Światowego Dnia Małżeństwa. Przedsięwzięcie inicjowane przez Fundację Komitetu Obchodów Narodowego Dnia Życia, w ramach projektu „Polska Szczęśliwych Rodzin”. Na portalu Facebook Miasta Lublin oraz stronie internetowej Urzędu Miasta Lublin zamieszczono specjalnie przygotowany z tej okazji spot reklamowy.
- Wystawa fotograficzna wakacyjnego konkursu „Ruszamy w Polskę!”. Konkurs był ogłoszony w ramach Programu Rodzina Trzy Plus.
- Konkurs prowadzony poprzez portal Facebook Miasta Lublin z okazji Ogólnopolskiego Dnia Babci i dziadka. Zadaniem uczestników było zamieszczenie w komentarzu pod postem zdjęcia z babcią lub dziadkiem. Autorzy trzech pierwszych postów nagrodzeni zostali albumami o historii Krakowskiego Przedmieścia, a kolejnych piętnastu otrzymało gadżety z logo Programu Rodzina Trzy Plus.

- Uroczyste wręczenie w Trybunale Koronnym nagród i wyróżnień laureatom wakacyjnego konkursu fotograficznego „Ruszamy w Polskę!”.

Tabela 129. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba wydanych kart Rodzina Trzy Plus	2 844	952	1 452	695	707
Liczba podmiotów biorących udział w realizacji programu	167	175	205	220	230
Liczba przeprowadzonych spotkań, konferencji, kampanii społecznych, akcji informacyjnych upowszechniających tematykę dużej rodziny	3	3	4	3	8

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Program działań na rzecz dużych rodzin Rodzina Trzy Plus realizowany jest niezmiennie od 2012 r. Wprowadzony na terenie Miasta bez wymogu ustawowego – inicjatywa własna Urzędu.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin](#).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2021 r.

Uchwała nr 743/XXIII/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 19 listopada 2020 r.

Ogólny zarys programu: Celem programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, podnoszenie poziomu wiedzy w zakresie szkodliwości spożywania alkoholu, podejmowanie działań zmierzających do zmiany struktury i wzorców spożywania napojów alkoholowych oraz koordynowanie działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych. Cele szczegółowe to:

- a) wspieranie działań edukacyjnych, promowanie abstynencji i postaw trzeźwościowych oraz wspieranie działań ograniczających dostępność do alkoholu;
- b) prowadzenie edukacji w zakresie przeciwdziałania przemocy i udzielanie pomocy ofiarom;
- c) wspieranie procesu wychodzenia z uzależnienia od alkoholu;
- d) wspieranie zatrudnienia socjalnego;
- e) wspieranie oddziaływań umożliwiających integrację osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin;
- f) wspieranie dostępu do działań terapeutycznych i rehabilitacyjnych;
- g) wspieranie działań mających na celu motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego;
- h) wspieranie podnoszenia kwalifikacji pracowników lecznictwa odwykowego.

Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: komórki Urzędu Miasta Lublin, jednostki organizacyjne Miasta Lublin, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie, organizacje pozarządowe, podmioty lecznicze, osoby fizyczne i prawne.

W 2021 r. wśród działań podjętych na rzecz realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2021 r. wymienić należy:

- działania edukacyjne w zakresie szkodliwości nadmiernego spożywania alkoholu i zagrożeniach związanych z chorobą alkoholową, w tym w zakresie FASD oraz promujące zdrowy styl życia i abstynencję;
- działania profilaktyczne, w tym realizacja programów z systemu rekomendacji na różnych poziomach edukacji realizowanych między innymi dzieci i młodzieży w szkołach, podczas zajęć rekreacyjno-sportowych czy w okresie wycieczek letniego i zimowego;
- działania socjoterapeutyczne skierowane do dzieci z rodzin, w których występują problemy alkoholowe;
- działania promujące abstynencję i postawy trzeźwościowe jako styl życia bez używania alkoholu, w tym wspieranie działalności środowisk abstynenckich;
- działania edukacyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz udzielania pomocy jej ofiarom, między innymi poprzez poradnictwo indywidualne oraz terapię indywidualną i grupową;
- działania wspierające proces wychodzenia z uzależnienia od alkoholu oraz na rzecz osób będących w stanie nietrzeźwości;
- działania umożliwiające integrację osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin;
- działania na rzecz dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób zagrożonych, używających i uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin;
- działania mające na celu motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego;
- finansowanie kosztów podnoszenia kwalifikacji pracowników lecznictwa odwykowego;
- działania wspierające zatrudnienie socjalne w ramach Centrum Integracji Społecznej.

Wśród efektów działań podjętych w 2021 r. na rzecz realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2021 r. wymienić należy:

- zwiększenie świadomości mieszkańców miasta Lublina w zakresie zdrowego stylu życia oraz zachowań prospołecznych stanowiących alternatywę wobec używania alkoholu czy stosowania przemocy;
- zwiększenie poziomu wiedzy wśród dzieci i młodzieży, a także wśród ich rodziców, dotyczącej skutków spożywania alkoholu i zagrożeń związanych z chorobą alkoholową;
- wzrost zainteresowania wśród dzieci i młodzieży prowadzeniem zdrowego trybu życia, wolnego od nałogów oraz rozwój postaw prozdrowotnych, wzrost zachowań akceptowalnych społecznie i prospołecznych;
- ograniczenie częstości używania i nadużywania alkoholu, ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem alkoholu;
- utrwalenie umiejętności odmawiania picia alkoholu, wydłużenie okresu abstynencji i zwiększenie motywacji do pracy nad swoim uzależnieniem oraz podjęciem leczenia odwykowego;
- zwiększenie efektywności radzenia sobie w sytuacjach trudnych poprzez nabycie umiejętności asertywnego komunikowania własnych potrzeb, poglądów i postaw w relacjach z innymi ludźmi, wzmocnienie

i utrwalenie prawidłowego zachowania wolnego od zachowań nałogowych oraz rozpoznanie strat poniesionych w różnych sferach życia w związku z pićm alkoholu;

- wzrost świadomości i wiedzy dotyczącej skutków prawnych i społecznych stosowania przemocy wobec osób w rodzinie;
- zwiększenie dostępności do wieloaspektowej i interdyscyplinarnej pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie;
- uzyskanie zmiany w zakresie postaw i świadomości osób doświadczających przemocy w rodzinie poprzez nabycie wiedzy dotyczącej tego zjawiska oraz przysługujących im praw i metodach ich egzekwowania.

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2021 r. zadań finansowana jest ze środków pochodzących z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Tabela 130. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zrealizowanych programów	239	243	245	182	165
Liczba osób objętych działaniami w ramach programu	16 343	12 662	12 831	5 112	5 856
Liczba podmiotów współpracujących w ramach realizacji programu	76	65	99	101	74
Liczba osób z problemem alkoholowym, nadużywających alkoholu oraz członków ich rodzin objętych pomocą Centrum Interwencji Kryzysowej	4 963	6 406	24 715	3 260	18 218
Liczba udzielonych rekomendacji realizatorom programu (instytucje, stowarzyszenia, osoby fizyczne)	6	4	3	3	3
Kwota wydatkowana w ramach programu (w tys. zł)	6 442,1	6 669,1	6 834,7	6 645,0	6 840,1

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin
<i>Uchwała nr 742/XXIII/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 19 listopada 2020 r.</i>
<p>Ogólny zarys programu: Celem programu jest ograniczanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wspieranie dostępu do programów terapeutycznych i rehabilitacyjnych; b) wspieranie prowadzenia oddziaływań informacyjnych, edukacyjnych, profilaktycznych, motywacyjnych i interwencyjnych; c) wspieranie realizacji programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży; d) wspieranie działań umożliwiających powrót osób uzależnionych do pełnienia ról społecznych po przebytej terapii; e) wspieranie działalności edukacyjnej w zakresie zakażenia HIV, HCV, HBV; f) propagowanie wiedzy o szkodliwości używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych; g) wspieranie prowadzenia oddziaływań w celu motywowania osób do podjęcia leczenia; h) wspieranie współpracy międzyinstytucjonalnej służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii; i) wspieranie działań zmierzających do poprawy stanu zdrowia i jakości życia osób używających substancji psychoaktywnych oraz członków ich rodzin.
<p>Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: fundacje, stowarzyszenia, podmioty lecznicze, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.</p>

W 2021 r. wśród działań podjętych na rzecz realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin wymienić należy:

- popularyzowanie wiedzy na temat zagrożeń i szkód wynikających z używania środków odurzających, substancji psychoaktywnych, w tym nowych substancji psychoaktywnych oraz używania leków w celach pozamedycznych, skierowane do różnych grup docelowych oraz edukacja w zakresie zagrożeń związanych z zakażeniem HIV, HBV i HCV;
- kształtowanie świadomości zdrowotnej i motywacji do dbania o zdrowie, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki narkomanii i ich negatywnych następstw;
- szkolenia w zakresie tematyki uzależnień od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych, leków oraz skutecznych interwencji, programów profilaktycznych i leczniczych, a także zagrożeń związanych z zakażeniem HIV, HBV i HCV;
- działania profilaktyczne z uwzględnieniem programów rekomendowanych opartych na sprawdzonych strategiach profilaktycznych oraz działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna i profilaktyczna prowadzona w szkołach i placówkach systemu oświaty;
- interwencja profilaktyczna skierowana do dzieci i młodzieży zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym oraz działania mające na celu motywowanie do zmiany ryzykownego zachowania;
- realizacja działań adresowanych do osób wysoce narażonych na czynniki ryzyka i ich rodzin w celu eliminowania lub redukcji czynników ryzyka i kompensowania zagrożeń poprzez działanie czynników chroniących;
- działalność partyworkerów i streetworkerów w miejscach o zwiększonym ryzyku używania substancji psychoaktywnych;
- doskonalenie kompetencji rodziców oraz osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych;
- szkolenie różnych grup zawodowych w zakresie tematyki uzależnień od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych;
- działania w kierunku zmniejszenia szkód lub ich ryzyka u osób przyjmujących narkotyki, ich rodzin i społeczeństwa, w tym: działania mające na celu zmniejszanie rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych HIV, HBV, HCV (testowanie w kierunku zakażeń krwiopochodnych HIV, HBV, HCV);
- realizacja programów postrehabilitacyjnych umożliwiających powrót do pełnienia ról społecznych dla osób uzależnionych od narkotyków po ukończonym procesie leczenia lub osób, które nie ukończyły terapii lecz utrzymują abstynencję, a także wsparcie psychologiczne i/lub terapeutyczne dla osób uzależnionych oraz członków rodzin;
- wsparcie edukacyjne, psychologiczne i/lub terapeutyczne dla osób doznających przemocy lub stosujących przemoc w rodzinie z problemem narkomanii;

- realizacja działań ograniczających indywidualne i społeczne szkody problemowego używania środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych.

Wśród efektów działań podjętych w 2021 r. na rzecz realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin wymienić należy:

- ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych, wynikających z używania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych;
- upowszechnianie wiedzy na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych;
- zmniejszanie wpływu czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów narkomanii, kształtowanie umiejętności psychospołecznych ograniczających ryzyko uzależnienia oraz zapobieganie uzależnieniom i zachowaniom ryzykownym;
- zwiększanie dostępności do profesjonalnej pomocy dla osób używających i uzależnionych, zapobieganie szkodom zdrowotnym i społecznym oraz ograniczanie rozmiarów używania narkotyków.

Tabela 131. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Kwota wydatkowana w ramach programu (w tys. zł)	613,9	640,0	700,0	761,8	900,0
Liczba zrealizowanych programów	74	83	70	70	56
Liczba osób objętych działaniami w ramach programu	7 924	6 617	10 153	6 765	5 632
Liczba podmiotów współpracujących w ramach realizacji programu	35	35	34	23	22
Liczba udzielonych rekomendacji realizatorom programu (instytucje, stowarzyszenia, osoby fizyczne)	4	5	2	4	3

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Program Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2021–2025

Uchwała nr 778/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r.

Ogólny zarys programu: Celem głównym programu jest poprawa jakości życia seniorów w obszarach zdrowia, codziennego funkcjonowania, kontaktów społecznych (integracja międzypokoleniowa) oraz zapewnienie im różnych form wsparcia zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami poprzez zaangażowanie w program szerokiego otoczenia społecznego. Cele szczegółowe to:

- dostosowanie oferty usług społecznych do potrzeb i oczekiwań seniorów;
- zapewnienie opieki nad osobami niesamodzielnymi oraz wsparcie ich opiekunów nieinstytucjonalnych;
- zapewnienie seniorom bezpieczeństwa oraz przeciwdziałanie nadużyciom wobec nich;
- działania na rzecz zmiany postaw seniorów w zakresie stylu życia, aktywności fizycznej i intelektualnej, odżywiania i higieny, dbałości o zdrowie;
- rozwój oferty edukacyjnej i kulturalnej osób starszych zgodnie z ich potrzebami i zainteresowaniami;
- szeroka edukacja społeczna uwrażliwiająca na problemy starzenia się i starości.

Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych Urzędu Miasta Lublin.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Zespół Ośrodków Wsparcia, Wydział Zdrowia i Profilaktyki, Wydział Oświaty i Wychowania, Wydział Kultury, Wydział Sportu Urzędu Miasta Lublin, domy kultury i inne instytucje kulturalne, organizacje pozarządowe.

W ostatnich latach w Polsce obserwuje się nasilający się proces starzenia się społeczeństwa. Także w mieście Lublin, udział osób starszych w populacji mieszkańców systematycznie rośnie. W związku z tym dużym wyzwaniem dla polityki społecznej miasta jest efektywne wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego osób starszych oraz wsparcie seniorów. W 2021 r. Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych realizował działania na rzecz osób starszych, założone w Programie Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2021–2025, których nadrzędnym celem było tworzenie warunków do rozwoju, form wsparcia i pobudzanie aktywności społecznej osób starszych.

W roku sprawozdawczym kontynuowana był usługa wsparcia psychologicznego (telefoniczne w ramach Programu Lublin Strefa 60+ oraz w placówkach pobytu dziennego) dla tych seniorów, którzy gorzej radzą sobie z ograniczeniami nakładanymi przez przepisy sanitarne lub chcą porozmawiać o trapiących ich problemach. Szczególną uwagę zwrócono na bezpieczeństwo seniorów pozostających w domach pomocy społecznej (gdzie utrzymywany był reżim sanitarny i ograniczono kontakty zewnętrzne). Ważnym działaniem była dystrybucja tzw. opasek życia dla seniorów, którą prowadził Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie (ZOW). W 2021 r. z systemu całodobowej teleopieki skorzystało 743 seniorów. Utworzono 2 nowe kluby seniora w ramach struktury ZOW (Klub Seniora „Czechów” i Klub Seniora „Wieniawa”). Nabór uczestników przeprowadziły również 2 nowe ośrodki zapewniające całodobową opiekę osobom starszym, tj. Środowiskowy Ośrodek Wsparcia „Kalina” i Centrum Rozwoju i Integracji Społecznej Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną. W omawianym roku 3 066 osób skorzystało z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oferowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lublinie oraz Zespoły Ośrodków Wsparcia. Ponadto 131 osób w wieku 60+ skorzystało z usługi asystenta osobistego, realizowanej przez Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych. Dużą popularnością wśród osób starszych cieszyła się usługa poradnictwa w formie nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Z tej formy wsparcia skorzystało 1 541 osób. MOPR realizował w 2021 r. Program „Wspieraj Seniora”, który zakładał pomoc w dostarczaniu niezbędnych produktów żywnościowych oraz środków higienicznych do domu seniora, by ograniczyć konieczność wychodzenia osób starszych na zewnątrz podczas pandemii COVID-19, ze względu na ich bezpieczeństwo. Wsparciem objętych zostało 61 osób, w tym 50 powyżej 70 r.ż. i 11 osób do 70 r.ż. Nową inicjatywą skierowaną do seniorów był projekt „Kompleksowa opieka domowa”, na którą miasto Lublin pozyskało unijne dofinansowanie. Realizatorem projektu był Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, który pod koniec 2021 r. roku przeprowadził rekrutację uczestników projektu (tj. 150 osób). W ramach projektu zaplanowano do realizacji usługi domowej opieki wytchnieniowej dziennej i nocnej, umożliwiające osobom sprawującym opiekę załatwienie własnych spraw, ale także i odpoczynek, usługi domowej opieki wspierającej, czyli pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zaspokajaniu podstawowych potrzeb (tj.: zakupy czy przygotowanie posiłków) jak również usługi wspomagające (tj. usługi fryzjerskie, kosmetyczne, transportowe i drobne naprawy domowe), mające charakter mobilny – realizowane w miejscu zamieszkania seniora.

Większość wydarzeń zorganizowanych w 2021 r., ze względu na epidemię koronawirusa COVID-19, zostało zorganizowanych na świeżym powietrzu lub w formule internetowej. Najważniejsze z nich to:

- Lubelskie Dni Seniora (8-12 czerwca) „pod chmurką”: wycieczki po Lublinie z przewodnikiem, zajęcia sportowe na świeżym powietrzu: marsz z kijkami, poranna gimnastyka, ćwiczenia usprawniające w Ogrodzie Saskim, turniej tenisowy, zabawy z piłką siatkową i koszykową, gry w bule oraz tai chi. Na zakończenie w Ogrodzie Saskim zorganizowano szereg koncertów m.in.: występ Krystyny Szydłowskiej, koncert pt. „Śpiewające fortepiany – koncertowo i z humorem” w wykonaniu duetu Czesław Majewski & Janusz Tylman oraz koncert Łukasza Jemioły;
- zajęcia sportowe (26 spotkań) na świeżym powietrzu, z udziałem 570 uczestników („Aktywny senior”, nordic walking, Tai Chi, zajęcia „Zdrowy kręgosłup”);
- fotograficzny korowód pokoleń, zorganizowany na portalu Facebook Urzędu Miasta Lublin z okazji Międzynarodowego Dnia Solidarności Międzypokoleniowej (29 kwietnia);
- konkurs z okazji Dnia Dziadka i Babci na portalu Facebook Miasta Lublin (15–21 stycznia).

W 2021 r. wśród efektów działań podjętych na rzecz realizacji Programu Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2021–2025 wymienić należy:

- Zwiększanie dostępności wysokiej jakości usług społecznych, dedykowanych mieszkańcom o szczególnych potrzebach. Usługi miały zapobiegać izolacji osób od rodziny i środowiska lokalnego, a gdyby nie było to możliwe, gwarantować warunki życia jak najbardziej zbliżone do warunków domowych i rodzinnych, umożliwiać podtrzymywanie więzi rodzinnych i sąsiedzkich.
- Konsekwentne tworzenie lokalnego systemu usług społecznych, alternatywnego wobec dużych instytucji zapewniających całodobową opiekę, poprzez powołanie dla tych celów zróżnicowane formy organizacyjne od usług środowiskowych realizowanych w miejscu zamieszkania, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, poprzez rozwój sieci placówek dziennego pobytu oraz innowacyjne placówki łączące ofertę pobytu dziennego i całodobowego, w formułach bardziej kameralnych i rodzinnych.
- Poszukiwanie i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań dedykowanych w szczególności seniorom, aby jak najdłużej i jak najbardziej samodzielnie mogli funkcjonować w swym dotychczasowym otoczeniu, wśród bliskich osób, co jest w pełni zgodne z ideą deinstytucjonalizacji.

Tabela 132. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba placówek wspierających seniorów (dienne domy pobytu, kluby dla seniorów, świetlice i inne)	20	26	25	30	33
Liczba domów pomocy społecznej zapewniających całodobową opiekę	7	7	7	7	7
Liczba miejsc w domach pomocy społecznej zapewniających całodobową opiekę	625	625	625	632	621
Liczba osób starszych umieszczonych w domach pomocy społecznej na terenie Miasta Lublin	781	758	747	602	714
Liczba organizacji współpracujących z Wydziałem Inicjatyw i Programów Społecznych Urzędu Miasta Lublin działających na rzecz osób starszych	16	18	18	13	17
Liczba działań wspierających różne formy aktywności społecznej seniorów	84	30	79	50	50
Liczba wolontariuszy działających na rzecz seniorów	148	140	150	55	423

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Program „Lublin Strefa 60+”
<i>Uchwała nr 160/VI/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 30 kwietnia 2015 r.</i>
<p>Ogólny zarys programu: Program ma na celu zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług i dóbr dla osób w wieku senioralnym, wspieranie aktywności społecznej seniorów oraz poprawę jakości życia osób starszych. Głównym instrumentem programu jest Lubelska Karta Seniora, która uprawnia do korzystania z ulg i zapewnia dostęp do instytucji kultury, placówek medycznych, obiektów sportowych i rekreacyjnych na preferencyjnych warunkach. Ułatwia seniorom rozwijanie pasji i zainteresowań oraz umożliwia aktywne spędzanie czasu wolnego. Program „Lublin Strefa 60+” ma na celu:</p> <ol style="list-style-type: none"> zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług i dóbr dla osób w wieku senioralnym; wspieranie i wzmacnianie aktywności społecznej seniorów; poprawę jakości życia osób starszych; kształtowanie pozytywnego wizerunku osób starszych.
<p>Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział Zdrowia i Profilaktyki, Wydział Oświaty i Wychowania, Wydział Kultury, Wydział Sportu Urzędu Miasta Lublin, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, domy kultury i inne instytucje kulturalne, organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa i instytucje lubelskie, które przystąpiły do Programu.</p>

Procesy związane z wydłużającym się systematycznie czasem trwania życia oraz ciągłe zmiany w strukturze demograficznej ludności, stawiają przed miastem Lublin nowe wyzwania społeczne, tj. odpowiedzialne projektowanie polityki społecznej wobec osób starszych oraz wdrażanie rozwiązań, które zapewnią godne, bezpieczne i aktywne życie po osiągnięciu wieku senioralnego. Działania adresowane do seniorów stanowią spójny element kompleksowego wspierania przez miasto Lublin różnych grup społecznych, bowiem polityka rodzinna obejmuje także środowisko osób starszych. Program „Lublin Strefa 60+” wspiera i wzmacnia aktywność społeczną seniorów, zwiększa dostępność do różnego rodzaju usług oraz dóbr, poprawia jakość życia osób starszych.

W 2021 r. w ramach Programu „Lublin Strefa 60+” kontynuowana była „Lubelska Karta Seniora”. Uczestniczyło w nim łącznie 160 podmiotów z ofertą zniżek i rabatów dla seniorów. Wydano w tym czasie 973 Karty Seniora. Tym samym od 2015 r., czyli od momentu rozpoczęcia programu w rękach lublinian znalazło się 21 129 Kart Seniora.

W 2021 r. kontynuowana była usługa „Telewsparcia psychologicznego dla Seniorów”. Podczas dyżurów z zakresu wsparcia psychologicznego osób starszych w Wydziale Inicjatyw i Programów Społecznych Urzędu Miasta Lublin oraz z usługi „Telewsparcia 60+” skorzystało 49 seniorów. Od poniedziałku do piątku w godz. 17-20 pod nr telefonu 81 46 66 999, seniorzy mogli skorzystać z poradnictwa psychologów w zakresie spraw dotyczących problemów funkcjonowania w życiu społecznym i rozwiązywania różnych trudności życiowych.

Ze względu na pandemię koronawirusa i zalecenia aby seniorzy pozostawali w domach, uczestnicy Programu „Lublin Strefa 60+” nie mogli korzystać w takim stopniu jak dotychczas z Lubelskiej Karty Seniora i przysługującym im zniżek. Mniej osób złożyło w omawianym roku wnioski o Kartę.

Tabela 133. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba wydanych kart „Lubelska Karta Seniora”	3 048	3 238	3 200	1 772	973
Liczba Partnerów uczestniczących w Programie „Lublin Strefa 60+”	136	163	170	155	160
Liczba działań informacyjnych upowszechniających tematykę aktywności seniorów	20	25	30	15	10

Zródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Program współpracy Gminy Lublin z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021

Uchwała nr 724/XXII/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 15 października 2020 r.

Ogólny zarys Programu: Celem głównym programu jest rozwijanie współpracy miasta z organizacjami. Wśród celów szczególnych wymienia się:

- a) wzrost ilości projektów partnerskich realizowanych we współpracy z miastem;
- b) stworzenie warunków do współpracy pomiędzy komórkami organizacyjnymi, Prezydentem i organizacjami;
- c) tworzenie warunków i narzędzi do prezentacji dorobku organizacji realizujących zadania zlecane przez miasto oraz promowania ich osiągnięć i przedsięwzięć;
- d) tworzenie warunków do prowadzenia działań na rzecz mieszkańców;
- e) wzmocnienie zaangażowania organizacji w proces tworzenia i realizacji polityk publicznych oraz podejmowania decyzji;
- f) zapewnienie równego dostępu dla mieszkańców i mieszkańek Lublina bez względu na wiek, płeć, sprawność, pochodzenie oraz inne cechy indywidualne do oferty miasta wynikającej z realizacji zadań miasta przez organizacje;
- g) wzmacnianie współpracy instytucji samorządowych z organizacjami pozarządowymi w realizacji zapisów Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Komórka organizacyjna wiodąca: Biuro Partycypacji Społecznej Urzędu Miasta Lublin.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Wydział Kultury, Wydział Sportu, Wydział Ochrony Środowiska, Wydział Zdrowia i Profilaktyki, Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych, Wydział Organizacji Urzędu, Zarząd Nieruchomości Komunalnych w Lublinie.

Wśród najważniejszych działań realizujących założenia Programu współpracy Gminy Lublin z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021, wymienić należy:

- zlecenie organizacjom realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie, poprzez ogłoszenia ofert w trybie konkursowym oraz pozakonkursowym w zakresie promocji i ochrony zdrowia, kultury, kultury fizycznej i sportu, ochrony środowiska, osób z niepełnosprawnościami i pomocy społecznej, pomocy prawnej, upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, realizacji programów służących aktywizacji i integracji osób w podeszłym wieku;
- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności, poprzez zamieszczanie treści na stronach internetowych Urzędu Miasta Lublin, w social mediach, kontakt telefoniczny oraz e-mail;
- konsultowanie z organizacjami projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji poprzez organizowanie posiedzeń Komisji Dialogu Obywatelskiego ds. rozwoju sportu dzieci i młodzieży, ds. spraw dostępności do kultury dla osób z niepełnosprawnościami;
- konsultowanie projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych, o której mowa w art. 4 ustawy z Radą Pożytku (w 2021 r. Rada Działalności Pożytku Publicznego podjęła 17 uchwał);
- tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli Prezydenta oraz organizacji (Rada Działalności Pożytku Publicznego Miasta Lublin, Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Lublin);
- zawarcie umów partnerstwa określonych w Ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju Dz.U.2021.1057 (w 2021 r. zawarto formalnie przez Urząd Miasta Lublin i jego komórki organizacyjne 63 umowy partnerskie z organizacjami);
- użyczanie bądź wynajmowanie na preferencyjnych warunkach lokali i budynków komunalnych (w tym z pominięciem procedury przetargowej) oraz udostępniania lokali na spotkania organizacji;
- promowanie działalności organizacji, udostępnianie informacji na stronie internetowej oraz na social mediach;
- organizowanie szkoleń dla organizacji (w 2021 r. zorganizowano szkolenie z zakresu Pracowniczych Planów Kapitałowych, szkolenie z zakresu ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami).

Wśród najważniejszych efektów działań realizujących założenia programu w 2021 r., wymienić należy:

- tworzenie warunków do współpracy pomiędzy komórkami organizacyjnymi, Prezydentem i organizacjami (w 2021 r. odbyło się łącznie 147 spotkań, w tym także porady i indywidualne konsultacje);
- tworzenie warunków do prowadzenia działań na rzecz mieszkańców, realizacja zadań zleconych na rzecz mieszkańców i mieszkańek Lublina (w 2021 r. Urząd Miasta Lublin podpisał 556 umów w trybie konkursowym i 50 umów w trybie pozakonkursowym na realizację zadań przez organizacje pozarządowe);

- wzmocnienie zaangażowania organizacji w proces tworzenia i realizacji polityk publicznych oraz podejmowania decyzji poprzez posiedzenia organów doradczych oraz opiniodawczych, konsultacje, udział w tworzeniu Strategii Lublin 2030;
- zapewnienie równego dostępu dla mieszkańców i mieszkank Lublina bez względu na wiek, płeć, sprawność, pochodzenie oraz inne cechy indywidualne do oferty miasta wynikającej z realizacji zadań miasta przez organizacje;
- zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (organizacja szkolenia w tym zakresie, powstanie Komisji Dialogu Obywatelskiego ds. dostępności do kultury dla osób z niepełnosprawnościami).

Tabela 134. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba organizacji pozarządowych i innych podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, które:	-	-	-	-	-
<i>przystąpiły do otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych Miasta Lublin</i>	320	313	318	304	347
<i>otrzymały dotację lub zamówienie usługi na realizację zadań publicznych Miasta Lublin</i>	326	305	323	272	287
<i>otrzymały dotację lub zamówienie usługi po raz pierwszy</i>	69	29	30	12	30
Kwota dotacji udzielonych z budżetu miasta na realizację zadań publicznych miasta przez organizacje pozarządowe i inne podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 cyt. Ustawy (w tys. zł)	41 392,1	45 136,2	51 644,1	52 645,3	55 640,9
Wysokość środków własnych zaangażowanych w realizację zadań publicznych miasta przez organizacje pozarządowe i inne podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 cyt. Ustawy (w tys. zł)	7 460,6	6 032,9	7 745,7	1 747,7	7 030,8
Liczba posiedzeń Rady Działalności Pożytku Publicznego Miasta Lublin	6	7	5	4	2

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

Program Zapobiegania Przeszeczności oraz Poprawy Bezpieczeństwa Mieszkańców i Porządku Publicznego – „Bezpieczny Lublin”

Uchwała nr 794/XXXII/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 27 czerwca 2013 r.

Ogólny zarys Programu: Celem programu jest wprowadzenie w życie i promowanie poprawnych zachowań społecznych oraz podkreślanie zasady nieuchronności kary dla sprawców przestępstw i wykroczeń. Podstawowym zadaniem Programu jest zintegrowanie kompetencji i koordynacja działań poszczególnych służb oraz instytucji odpowiedzialnych za porządek i bezpieczeństwo mieszkańców naszego miasta. Program składa się z trzech obszarów:

- restrykcyjno-represyjny;
- prewencyjno-pedagogiczny;
- informacyjno-promocyjny.

W ramach obszarów opracowano szereg podprogramów mających wpływ na codzienne bezpieczeństwo mieszkańców.

Komórka organizacyjna wiodąca: Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Lublin.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Komenda Miejska Policji w Lublinie, Straż Miejska Miasta Lublin, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie, Wydział Informatyki i Telekomunikacji, Wydział Oświaty i Wychowania, Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych, Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych Urzędu Miasta Lublin, Państwowa Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lublinie, Miejski Ośrodek Niepełnosprawnych w Lublinie, Rejonowe Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Lublinie.

Na potrzeby Komendy Miejskiej Policji w Lublinie przekazano środki w wysokości 42 000 zł w ramach dofinansowania działań profilaktycznych (m.in. zakup 4 rowerów hybrydowych dla patroli w rejonie Zalewu Zemborzyckiego) oraz 135 000 zł na przeciwdziałanie zjawiskom patologii społecznej i zapewnienie bezpieczeństwa dzieci (organizacja „Przyjaznych Patroli”). Na potrzeby Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie przekazano środki w wysokości 400 000 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie zakupu 2 średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych.

Opracowano nowy „Plan operacyjny funkcjonowania miasta Lublin w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny”, który został zatwierdzony przez Wojewodę Lubelskiego w dniu 7 września 2021 r. i rozpoczęto jego wdrażanie (szkolenia, testowanie procedur, itp.). Przedsięwzięcia w zakresie obrony cywilnej przewidziane do realizacji w 2021 r. zostały wykonane, za wyjątkiem kontroli instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych, ze względu na trwającą pandemię.

W ramach Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, przede wszystkim koordynowano i angażowano się w działania związane ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2.

W ramach działań Centrum Monitoringu Wizyjnego prowadzono stałą obserwację obszaru objętego zasięgiem kamer, rejestrację oraz obsługę zarejestrowanego materiału. W chwili obecnej system monitoringu wizyjnego liczy 286 kamer.

W 2021 r. wydano 28 decyzji – zezwoleń na zorganizowanie imprez masowych o charakterze artystycznym oraz sportowym. Wydanie każdej decyzji poprzedzone było dokładnym sprawdzeniem stanu przygotowań organizatora do przeprowadzenia imprezy, w tym analizą dokumentów określających stan techniczny obiektu oraz opinii podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo. Przyjęto i zarejestrowano 132 zawiadomienia o organizacji zgromadzeń publicznych.

Tabela 135. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba kolizji drogowych	4 796	5 096	5 252	4 215	5 219
Liczba wypadków drogowych	210	213	154	144	138
Liczba interwencji policyjnych	45 775	43 048	43 896	42 347	40 805
Liczba stwierdzonych przestępstw (ogółem)	5 500	5 877	6 221	5 580	7 334
Wskaźnik wykrywalności przestępstw (w %)	61,5	66,4	70,6	69,9	70,7
Liczba interwencji Straży Miejskiej	38 608	38 776	37 484	37 453	50 492
Liczba kontroli przeprowadzonych przez Straż Miejską	96 275	75 662	66 572	74 497	78 511
Liczba wykroczeń ujawnionych przez Straż Miejską	18 073	16 579	21 771	17 463	18 394
Liczba przestępstw ujawnionych przez Straż Miejską	16	13	10	1	7
Liczba mandatów karnych nałożonych przez Straż Miejską	11 548	11 087	16 077	13 207	14 711

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku Pracy miasta Lublin na lata 2021–2027

Uchwała nr 800/XXV/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 28 stycznia 2021 r.

Ogólny zarys programu: Celem programu jest wzmocnienie lokalnego rynku pracy poprzez promocję zatrudnienia, przedsiębiorczości oraz wsparcie procesu aktywizacji mieszkańców Lublina poszukujących pracy. Cele strategiczne to:

- zapewnienie osobom bezrobotnym i poszukującym pracy pomocy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w znalezieniu odpowiednich pracowników;
- aktywizacja osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy;
- promocja i wsparcie rozwoju przedsiębiorczości;
- partnerstwo i współpraca na lokalnym rynku pracy.

Komórka organizacyjna wiodąca: Miejski Urząd Pracy w Lublinie.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Lubelska Wojewódzka Komenda OHP w Lublinie, Wydział Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta Lublin, Fundacja Rozwoju Lubelszczyzny, Lubelska Fundacja Rozwoju, Lubelska Izba Rzemieślnicza, Rejonowy Cech Rzemiosł Różnych w Lublinie, Związek Prywatnych Pracodawców Lubelszczyzny Lewiatan, Business Center Club, Zespół Poradni Zawodowych nr 1, Bractwo Miłosierdzia im. Brata Alberta.

Najistotniejsze działania podjęte w 2021 r. przez Miejski Urząd Pracy w Lublinie (MUP) realizujące założenia programu:

- upowszechniano usługi poradnictwa zawodowego, prowadzono rozmowy wstępne i porady indywidualnych w zakresie pomocy osobom bezrobotnym w planowaniu dalszej ścieżki zawodowej (z porad indywidualnych skorzystało 1 680 osób, z indywidualnych informacji zawodowych 482 osoby);
- badano aktualne potrzeby oraz oczekiwania pracodawców, udzielano pomocy pracodawcom w doborze kandydatów do pracy (udział online w XXI edycji Targów Pracy pod nazwą „Inżynier na rynku pracy” organizowanych przez Politechnikę Lubelską, udział w Targach Pracy na Ogólnopolskim Hybrydowym Tygodniu Kariery organizowanym przez Wyższą Szkołę Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie);
- promowano kształcenie ustawiczne (wniosek o skierowanie na szkolenie złożyło 166 osób, a 388 osób ukończyło szkolenia);
- pozyskiwano wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej (zgłoszono 6 641 wolnych miejsc pracy, w tym 1 324 miejsc aktywizacji zawodowej);
- realizowano projekty i programy własne:
 - „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w mieście Lublin (V)”, udział w projekcie rozpoczęło 740 osób, w tym 340 osób bezrobotnych (159 długotrwale bezrobotnych), 4 osoby z niepełnościami, 172 osoby z niskimi kwalifikacjami;
 - „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w mieście Lublin (VI)”, udział w projekcie rozpoczęło 556 osób bezrobotnych (238 osób długotrwale bezrobotnych), 11 osób z niepełnościami, 275 osób z niskimi kwalifikacjami;
 - „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w wieku 30 lat i więcej zarejestrowanych w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie (VI)”, udział w projekcie rozpoczęło 640 osób, w tym 296 osób bezrobotnych (45 osób w wieku 50 lat i więcej), 163 osoby długotrwale bezrobotne, 20 osób z niepełnościami, 141 osób o niskich kwalifikacjach;
 - „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w wieku 30 lat i więcej zarejestrowanych w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie (VII)”, udział w projekcie rozpoczęło 454 osób bezrobotnych (77 osób w wieku 50 lat i więcej), 232 osoby długotrwale bezrobotne, 17 osób z niepełnościami, 252 osoby o niskich kwalifikacjach;
- realizowano projekty i programy partnerskie:
 - „Młody przedsiębiorczy II – aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych do 30 roku życia”, celem programu była aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych do 30 r.ż., przewidziana dla 20 uczestników spośród osób bezrobotnych do 30 r.ż. zarejestrowanych w MUP ze szczególnym uwzględnieniem absolwentów szkół wyższych, realizowane było wsparcie w postaci jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. Realizacja programu obejmowała okres od stycznia do grudnia 2021 r. (wartość Programu wynosiła 500 000,00 zł);
- prowadzenie działań aktywizacyjnych ograniczających liczebność grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (2 521 osób bezrobotnych zostało objętych usługami i instrumentami rynku pracy);

- upowszechnianie wśród pracodawców informacji na temat możliwości uzyskania doradczego i finansowego wsparcia w tworzeniu miejsc pracy (spotkania Klubu Pracodawców, Lubelskiego Partnerstwa Publiczno-Społecznego, kontakty marketingowe pracowników MUP w Lublinie z pracodawcami);
- współpraca z partnerami lokalnymi w zakresie tworzenia i realizacji projektów/programów dotyczących rynku pracy – zawarto porozumienia o współpracy z następującymi podmiotami: Centrum Szkoleń i Innowacji spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (projekt „Adaptacja do zmian”), Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie, Consultor spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (projekt „Lubelskie Aktywizuje”), Lubelski Park Naukowo-Technologiczny (projekt „Lubelski Park Rozwoju Przedsiębiorczości”, Fundacja Heros, Innowacyjne Centrum Rozwoju (projekt „Cel aktywni”), Stowarzyszenie Sursum Corda, Stowarzyszenie Synergia (projekt „Rozwój potencjału zawodowego osób z niepełnosprawnościami”).
- kontynuacja działań Lubelskiego Partnerstwa Publiczno-Społecznego i Klubu Pracodawców (3 spotkania LPPS oraz 1 spotkanie Klubu Pracodawców, podczas których promowano ideę zatrudniania osób bezrobotnych, w szczególności osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym osób powyżej 50 roku życia, niepełnoprawnych czy też długotrwale bezrobotnych. Inicjowano powstawanie nowych miejsc pracy poprzez promowanie przedsiębiorczości).

Tabela 136. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w MUP w Lublinie	11 164	10 050	9 040	10 270	9 481
Stopa bezrobocia dla miasta Lublin (w %)	6,2	5,5	4,9	5,6	5,2
Liczba wolnych miejsc pracy zgłoszonych do MUP w Lublinie	10 682	9 762	7 818	7 197	6 641
Liczba osób objętych poradnictwem indywidualnym	2 345	1 383	1 599	1 118	508
Liczba osób korzystających z informacji zawodowej	973	288	2 133	1 118	508
Liczba zorganizowanych targów pracy	1	1	1	0	0
Liczba programów i projektów własnych (MUP) realizowanych na rzecz osób bezrobotnych	2	3	2	3	4

Zródło: dane Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie.

Oprócz zadań wynikających z Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Miejski Urząd Pracy w Lublinie podejmował liczne inicjatywy, które są ukierunkowane na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. W 2021 r. kontynuowano działania Lubelskiego Partnerstwa Publiczno-Społecznego i Klubu Pracodawców. Cykliczne bezpłatne porady ekspertów ZUS, KRUS oraz Urzędu Skarbowego od marca 2020 r. zostały wstrzymane do odwołania ze względu na sytuację epidemiczną w kraju. W 2021 r. informowano opinię publiczną o usługach świadczonych przez MUP. W tym celu na stronie internetowej jednostki umieszczano komunikaty informacyjne w aktualnościach, informacje statystyczne i sprawozdawcze o bezrobociu i sytuacji na lokalnym rynku pracy, a także informacje nt. aktualnej sytuacji na rynku pracy w Lublinie oraz bieżących działań MUP w Lublinie związanych z obsługą Tarczy antykryzysowej. W związku z sytuacją epidemiczną w kraju MUP w Lublinie wstrzymał organizację Targów Pracy oraz Dnia Kariery 2021.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie.](#)

Strategia Rozwoju Turystyki Miasta Lublin do roku 2025
<i>Uchwała Nr 897/XXXV/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 18 listopada 2013 r.</i>
<p>Ogólny zarys strategii: Strategia Rozwoju Turystyki Lublina do roku 2025 jest dokumentem składającym się z trzech części: analizy, części strategicznej i części wdrożeniowej. Dokument określa cztery główne cele strategiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) rozwój lubelskich produktów turystycznych – kreacja, wdrożenie i rozwój konkurencyjnych produktów turystycznych, których potencjał wynika wprost z tożsamości i historii miasta Lublina; b) Lublin przyjazny turystom – zagospodarowanie pod kątem potrzeb turysty kluczowych obszarów atrakcyjności turystycznej i punktów węzłowych ruchu turystycznego; c) zapewnienie turystom oczekiwanego standardu obsługi i infrastruktury; d) informacja i promocja turystyczna – stworzenie zasad i bieżące prowadzenie działalności promującej ofertę turystyczną miasta oraz kreacja kompleksowego systemu informacji turystycznej; e) turystyka platformą współpracy – stworzenie wydajnego systemu zarządzania, rozwoju, współpracy i monitoringu w turystyce.
<p>Komórka organizacyjna wiodąca: Biuro Rozwoju Turystyki Urzędu Miasta Lublin. Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział Sportu, Wydział Kultury, Kancelaria Prezydenta Urzędu Miasta Lublin oraz inne jednostki właściwe ze względu na przedmiot Strategii.</p>

Wśród najważniejszych działań realizujących założenia Strategii Rozwoju Turystyki Miasta Lublin do roku 2025 podjętych w 2021 r. przez Biuro Rozwoju Turystyki oraz inne komórki organizacyjne Urzędu Miasta Lublin, wymienić należy:

- „Sezon Lublin 2021”. W trakcie projektu odbyło się 131 wydarzeń zorganizowanych przez 45 Partnerów akcji (w tym 20 Przewodników Inspiracji). Oferta została również dostosowana do osób z niepełnosprawnościami. W wydarzeniach wzięło udział prawie 2 tys. osób. W przypadku 97 wydarzeń rezerwacja wejściówek osiągnęła 100%.
- „Kuchnia Inspiracji”. Zakończenie naboru do V edycji Programu „Kuchnia Inspiracji” (dawniej „Miejsce Inspiracji”). Do Programu zakwalifikowało się 36 lubelskich lokali, z których 10 zostało laureatami programu na lata 2021–2023. Są to: Chrupko, 2PiEr, ParZona, Perłowa Pijalnia Piwa, Zielony Talerzyk, Tinto, Anabillis, Niepospolita, Mandragora, Legendy Miasta.
- „Przewodnik Inspiracji”. Do grona Przewodników Inspiracji dołączyło 8 osób. Wizytówki z profilem i ofertą nowych przewodników zostały opublikowane na miejskiej stronie internetowej.
- „Festiwal Legend Lubelskich”. W ramach czterodniowego festiwalu na terenie lubelskiego Starego Miasta odbyły się 53 wydarzenia, m.in. warsztaty, spacer z przewodnikami, spektakle i opowieści uliczne, gry miejskie. Wstęp na wszystkie wydarzenia był bezpłatny. Największą atrakcją festiwalu stanowiła instalacja multimedialna, pt. Koziczart, która nawiązywała do dwóch legend lubelskich: o czarnej łapie i herbie miasta. Interaktywna rzeźba stanęła na placu Po Farze.
- Barometr Turystyczny. W ramach projektu Biuro Rozwoju Turystyki gromadzi bieżące dane dotyczące ruchu turystycznego. Dane te są prezentowane w różnych ujęciach (kwartalne, sezonowe, roczne itd.) w postaci informacji prasowych oraz udostępniane branży turystycznej.
- Konferencja prasowa „Dziedzictwo kulturalne od kuchni”. Przedsięwzięcie było realizowane w ramach programu „Dziedzictwo kulturalne od kuchni – promocja tradycji kulinarnych oraz profesjonalizacja oferty gastronomicznej Lublina i Równego”.
- Przygotowanie oferty dla szkół na potrzeby projektu ministerialnego pt. „Poznaj Polskę!”. W związku z przedsięwzięciem Ministerstwa Edukacji i Nauki „Poznaj Polskę”, dzięki któremu szkoły otrzymały możliwość dofinansowania wycieczek, Biuro Rozwoju Turystyki Urzędu Miasta Lublin (BRT) i Lokalna Organizacja Turystyczna Metropolia Lublin przygotowały propozycje wycieczek tematycznych dla szkół podstawowych (klasy 1–3 i 4–8) oraz szkół ponadpodstawowych. W proponowanych harmonogramach uwzględniono zabytki i atrakcje, które znalazły się na liście programu. W ciągu jednego, dwóch lub trzech dni uczniowie mogą poznać legendy Lublina, 700-letnią historię miasta, najważniejsze zabytki i atrakcje.
- „Ratujemy Gastro”. Pracownicy BRT brali aktywny udział w bieżącym wsparciu akcji „Ratujemy Gastro” w Lublinie (koordynacja przez LOT Metropolia Lublin): 129 restauracji zgłoszonych, 65 podmiotów wspierających akcję, 27 billboardów w mieście, Facebook, Instagram, strona internetowa, plakaty w MPK, plakaty na Placu Litewskim, plakaty dla restauracji, wpinki „Ratujemy Gastro” (produkcja własna).
- Działania promujące potencjał turystyczny Lublina:

- Udział w Targach Turystycznych TOUR SALON w Poznaniu. Udział przedstawicieli BRT związany był z przyznaniem Lublinowi tytułu Polskiej Marki Turystycznej przez Polską Organizację Turystyczną.
- Udział w Targach World Travel Market 2021 w Londynie. Przedstawiciele BRT reprezentowało na targach World Travel Market 2021 w Londynie Miasto Lublin – Polską Markę Turystyczną – w ramach Polskiego Stoiska Narodowego organizowanego przez Polską Organizację Turystyczną. Targi były okazją do nawiązania relacji z organizatorami turystyki przyjazdowej do Polski, zaprezentowania im oferty turystycznej Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego.
- Udział w Targach FITUR w Madrycie. BRT brało udział wraz z Lokalną Organizacją Turystyczną Metropolia Lublin w ramach Polskiego Stoiska Narodowego organizowanego przez Polską Organizację Turystyczną. Targi FITUR 2021 były pierwszymi, które odbyły się w formie stacjonarnej podczas epidemii.
- Wizyty studyjne:
 - Lublin odwiedzali bloggerzy, którzy promowali miasto na swoich stronach internetowych i w mediach społecznościowych.
 - Wizyta studyjna i relacja live chińskiej influencerki Lili Guo. Twórczyni internetowa z Chin odbyła 2-godzinny spacer Śródmieściem i Starym Miastem, relacjonując go na żywo na portalu streamingowym WeChat Mini Program. Relację w czasie rzeczywistym obejrzało łącznie 340 tys. osób.

Tabela 137. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2018	2019	2020	2021
Liczba osób odwiedzających Lublin	b.d.	661 002	447 009	163 121
Liczba turystów w Lublinie	585 366	501 561	339 660	224 680
Liczba osób obsłużonych w punktach informacji turystycznej	104 000	105 000	b.d.	41 714
Liczba turystów zagranicznych w ogólnej liczbie turystów	71 893	47 944	36 593	38 781
Wydatki budżetu miasta Lublin na zadania w zakresie upowszechniania turystyki (w mln zł)	0,9	0,4	0,5	0,9

Uwagi: odwiedzający, to turyści korzystający z noclegu oraz odwiedzający niekorzystający z noclegu. Od 2019 r. Biuro Rozwoju Turystyki pozyskuje dane ilościowe w zakresie ruchu turystycznego, korzystając z analiz tzw. śladu cyfrowego. Metoda ta jest o wiele bardziej precyzyjna niż klasyczny barometr, który interpretuje dane na podstawie badań na grupie fokusowej. Dane z 2018 r. pochodzą z barometru i nie powinny być porównywalne z danymi uzyskanymi przy wykorzystaniu innej metody badawczej.

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

<p>Program Rewitalizacji dla Lublina na lata 2017–2023</p> <p><i>Uchwała nr 868/XXXIII/2017 Rady Miasta Lublin z dnia 12 października 2017 r.</i></p> <p>Ogólny zarys programu: Celem programu jest poprawa sytuacji na obszarze rewitalizacji w sferze społecznej, przestrzennej, środowiskowej i gospodarczej, podniesienie jakości życia i zmniejszenie różnic względem innych obszarów miasta. Zakres oddziaływania nie ogranicza się tylko do obszarów rewitalizowanych, ale obejmuje całe miasto, podnosząc jakość życia mieszkańców i kreując jego pozytywny wizerunek na zewnątrz.</p> <p>Komórka organizacyjna wiodąca: Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków i Rewitalizacji Urzędu Miasta Lublin.</p> <p>Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział Planowania, Biuro Partycypacji Społecznej, Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej, Wydział Kultury, Wydział Spraw Mieszkaniowych, Wydział Funduszy Europejskich, Wydział Architektury i Budownictwa, Wydział Inwestycji i Remontów, Wydział Energii i Klimatu, Wydział Sportu, Wydziały Oświaty i Wychowania, Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego, Wydział Strategii i Przedsiębiorczości, Biuro Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, Wydział Geodezji, Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Gospodarowania Mieniem, Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych Urzędu Miasta Lublin, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Miejski Urząd Pracy w Lublinie, Zarząd Nieruchomości Komunalnych w Lublinie, Lubelskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o., Warsztaty Kultury w Lublinie, Centrum Kultury w Lublinie, Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie.</p>
--

Wśród najważniejszych działań realizujących założenia Programu Rewitalizacji dla Lublina na lata 2017–2023 podjętych w 2021 r. przez Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków i Rewitalizacji oraz inne komórki organizacyjne Urzędu Miasta Lublin, wymienić należy:

- Zakończenie realizacji projektu „Poprawa warunków edukacji ogólnej w Zespole Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie”. Zakres rzeczowy zadania obejmował wykonanie prac remontowych, modernizacyjnych, zagospodarowania terenu oraz zakup wyposażenia dla szkolnych pracowni niezbędnego do zdobywania umiejętności potrzebnych na rynku pracy. Obiekt został również dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wartość wkładu własnego Gminy Lublin 12 987 492,50 zł.
- Kontynuacje prac w ramach projektu „Udostępnienie nowych powierzchni do prowadzenia działalności kulturalnej w piwnicach klasztoru powizytkowskiego w Lublinie”. Zakres rzeczowy projektu obejmuje przebudowę piwnic klasztoru powizytkowskiego, wpisanego do rejestru zabytków oraz zakup wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej.
- Kontynuacje prac w ramach projektu „Zintegrowane Centrum Komunikacyjne dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego”. W ramach inwestycji powstaje Dworzec Metropolitalny, który skupi komunikację miejską, kolejową i autobusową. Ponadto otoczenie samego dworca zyska nową funkcjonalność (deptak, miejsca wypoczynku, ścieżki rowerowe, ciągi piesze, zieleń). Cała przestrzeń zostanie dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Wśród pozostałych działań realizujących założenia Programu Rewitalizacji dla Lublina na lata 2017–2023 podjętych w 2021 r., wymienić należy:

- Zakończenie realizacji projektu „Dziedzictwo kulturalne od kuchni – promocja tradycji kulinarnych oraz profesjonalizacja oferty gastronomicznej Lublina i Równego”. Poprawa i rozwój atrakcyjności turystycznej i dziedzictwa kulturowego miast Równego i Lublina poprzez promocję ich potencjału kulinarnego. Wartość wkładu własnego Gminy Lublin 128 319,00 zł.
- Kontynuacje projektu „Nowe życie starego miasta: rewitalizacja zabytków dziedzictwa historycznego i kulturalnego w Łucku i Lublinie”. Organizacja dwóch edycji Festiwalu Legend w Lublinie, prace związane z renowacją Baszty gotyckiej, rekonstrukcja murów obronnych, wykonanie iluminacji Baszty, wykonanie makiety z brązu oraz przygotowanie publikacji naukową dotyczącej murów obronnych.
- Kontynuacje projektu „LUBInclusiON – działania profilaktyczne i usamodzielniające w środowisku lokalnym oraz utworzenie nowych miejsc usług społecznych”. Zadanie to polega na stworzeniu kompleksowego systemu usług świadczonych w lokalnym środowisku dla 266 osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez utworzenie 8 Klubów Seniora dla 105 osób, utworzenie 2 mieszkań wspomaganych dla 6 osób, utworzenie nowych miejsc usług społecznych w formie dziennej dla 76 osób i całonocnej dla 64 osób w Środowiskowym Ośrodku Wsparcia „Kalina”, Ośrodkach Wsparcia „Kalina” o charakterze Rodzinnych Domów oraz Centrum Rozwoju i Integracji przy ul. Głowackiego. W ramach projektu ma również zostać utworzona wypożyczalnia sprzętu pielęgnacyjnego i wspomagającego przy Domu Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie w Lublinie dla min. 15 osób.

- Kontynuacja projektu „Klub Seniora – integracja poprzez kulturę”. Celem projektu są działania związane z przeciwdziałaniem marginalizacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze względu na wiek i niepełnosprawność oraz stworzenie możliwości godnego funkcjonowania i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym dla 10 osób w wieku 60+ mieszkających w dzielnicy Za Cukrownią. Zakres rzeczowy projektu zakłada utworzenie klubu Seniora, zakup wyposażenia, prowadzenie terapii zajęciowej, szkolenia i zajęcia dotyczące obsługi komputera i możliwości wykorzystania Internetu w usprawnianiu życia osób w podeszłym wieku.
- Zakończenie realizacji projektu „Klasztor w sercu miasta – Klub Samopomocy przy Klasztorze OO. Dominikanów w Lublinie”. Poprawa dostępności i jakości usług społecznych użyteczności publicznej dla 160 osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym z dzielnicy Stare Miasto i terenów przyległych, poprzez rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy w formie utworzenia klubu samopomocy. Większość działań w ramach projektu realizują Zakon Ojców Dominikanów oraz Europejski Dom Spotkań Fundacja „Nowy Staw”. Miasto Lublin jako partner uczestniczy w działaniach promocyjnych oraz działaniach aktywizujących w tym organizuje Korowód Międzypokoleniowy. Wartość wkładu własnego 23 043,50 zł.

Tabela 138. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba realizowanych projektów zapisanych w programie rewitalizacji (projekty gminne)	6	6	5	5	3
Liczba zrealizowanych projektów zapisanych w programie rewitalizacji (projekty gminne)	0	2	1	2	1
Liczba zmodernizowanych/nowych lokali komunalnych w obszarze rewitalizacji	72	63	50	24	17
Koszt remontów zmodernizowanych/nowych lokali komunalnych na obszarze rewitalizacji (w mln zł)	1,85	2,04	1,47	3,68	1,07

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

W 2021 r. realizowano także szereg projektów o charakterze „miękkim”, które wpisują się w cele Programu Rewitalizacji dla Lublina na lata 2017–2023. Wśród tych działań wymienić można m.in. Centrum Rewitalizacji Społecznej, Bank usług środowiskowych, Kreatywne Przemiany, Lubelscy Kupcy oraz pakiet działań kulturalno-społecznych o charakterze integracyjnym adresowanych do środowisk zagrożonych marginalizacją realizowanych przez Centrum Kultury i Warsztaty Kultury, w tym: Lekcje sztuki dla małych i dużych, Lubelskie święto kwiatów, Centralny plac zabaw czy Lubelska Kawiarenka Sezonowa, w której zatrudnienie znajdą odpowiednio przeszkolone osoby bezrobotne z dzielnicy Śródmieście.

W 2021 r. Zarząd Nieruchomości Komunalnych ukończył modernizację 2 budynków:

- ul. Lubartowska 70 (8 lokali, w roku sprawozdawczym wydatkowano 720 557,56 zł);
- ul. Probstwo 3 (9 lokali, w roku sprawozdawczym wydatkowano 349 101,41 zł).

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2020

Obowiązek przygotowania strategii ZIT LOF wynika z *art. 30 ust. 5 pkt. 2 Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020*

Ogólny zarys strategii: Strategia ZIT stanowi zestaw powiązanych ze sobą działań, służących długotrwałej poprawie warunków społecznych, gospodarczych, środowiskowych, klimatycznych i demograficznych lubelskiego funkcjonalnego obszaru miejskiego. Strategia określa cele, kierunki rozwoju, zasady współpracy oraz najważniejsze działania i planowane przedsięwzięcia. Jego realizacja jest możliwa poprzez wzmocnienie istniejących powiązań i wykorzystanie ich dla stworzenia wspólnej zintegrowanej przestrzeni LOF, zachowując odrębność poszczególnych szesnastu gmin wchodzących w jego skład i wykorzystując lokalne mocne strony i szanse. Celem nadrzędnym jest poprawa spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w ramach LOF. Cele rozwojowe zostały zdefiniowane jako:

- podniesienie poziomu i dostępności edukacji, rynku pracy, włączenia społecznego oraz innowacyjności w LOF;
- poprawa mobilności transportowej, niskoemisyjności oraz zachowanie i promowanie dziedzictwa naturalnego w LOF;
- przyspieszenie zrównoważonego rozwoju poprzez rewitalizację przestrzenną i społeczną z uwzględnieniem systemów Technologii Informacyjno-Komunikacyjnych w LOF.

Komórka organizacyjna wiodąca: Biuro Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Urzędu Miasta Lublin.

Komórki organizacyjne i instytucje partnerskie: Wydział Funduszy Europejskich, Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin, Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie, Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie, Gminy Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów (gmina), Lubartów (miasto), Mełgiew, Nałęczów, Niedzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka.

Z uwagi na fakt, że okres kwalifikowalności wydatków w ramach perspektywy finansowej 2014–2020 upływa dopiero w 2023 r., w Raporcie o stanie miasta Lublin za 2021 r. zawarta została informacja na temat realizacji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2020. Obecnie trwają prace przygotowawcze dotyczące nowego okresu programowania, tj. 2021–2027.

Do końca 2021 r. zakończyła się realizacja 6 projektów ze Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2020. W realizacji pozostały 2 zadania:

- „Zintegrowane Centrum Komunikacyjne dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego”;
- „Budowa, modernizacja przystanków i węzłów przesiadkowych zintegrowanych z innymi rodzajami transportu dla potrzeb LOF”.

Zakończenie projektów oraz realizacja wspomnianych dwóch zadań, pozwoliło na osiągnięcie większości wskaźników produktu (realizacji celów) wskazanych w strategii. Ponadto certyfikacja wydatków postępuje zgodnie z planem.

Wśród najważniejszych działań realizujących założenia Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2020 podjętych w 2021 r. przez Biuro Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz inne komórki organizacyjne Urzędu Miasta Lublin, wymienić należy:

- prowadzenie monitoringu przygotowania i realizacji projektów pozakonkursowych realizowanych w ramach instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) oraz przygotowywanie raportów w tym zakresie do Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym;
- organizację posiedzeń Rady Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego i organizacja spotkań koordynatorów jest w celu sprawozdawania z realizowanych projektów;
- udział pracowników Biura ZIT w posiedzeniach Komitetów Sterujących projektów partnerskich realizowanych w ramach ZIT;
- stały monitoring poziomu kontraktacji i certyfikacji środków przeznaczonych na ZIT.

W dniu 15 czerwca 2021 r. podpisano Porozumienie jednostek samorządu terytorialnego w sprawie określenia zasad współpracy w ramach Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego. Partnerzy wykazali w ten sposób oddolną inicjatywę m.in. do przygotowania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego. Ostateczny kształt Partnerstwa LOM na nową perspektywę finansową UE to: 16 gmin tworzących dotychczas Lubelski Obszar Funkcjonalny oraz dodatkowo: 6 gmin (Bełżyce, Bychawa, Garbów, Kamionka, Łęczna, Wojciechów) i 5 powiatów (lubelski, lubartowski, łęczyński, puławski, świdnicki). Obszar ten pokrywa się terytorialnie z obszarem LOM wskazanym w projekcie Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030.

Obecnie trwają prace nad Strategią Rozwoju Ponadlokalnego dla LOM do 2030 roku, dokument będzie podstawą współpracy i aplikowania o środki zewnętrzne, w tym w ramach instrumentu ZIT w perspektywie finansowej UE 2021–2027.

W dniu 27 grudnia 2021 r. podpisano umowę z wykonawcą Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej LOM (SUMP – Sustainable Urban Plan Mobility). Jest to koncepcja zintegrowanego i zrównoważonego planowania mobilności miejskiej na terenie LOM. Głównym celem SUMP jest dążenie do podnoszenia jakości życia mieszkańców miast i ich obszarów funkcjonalnych oraz obniżanie wpływu transportu na środowisko.

Tabela 139. Wskaźniki monitorujące realizację celów

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba realizowanych projektów inwestycyjnych LOF	7	8	8	9	9
Wartość realizowanych projektów inwestycyjnych LOF (w mln zł)*	204,5	224,3	260,7	434,4	434,4

* Dane dotyczące „wartości realizowanych projektów” odnoszą się do wartości dofinansowania UE zgodnie z podpisanymi Umowami o dofinansowanie (UoD).

Źródło: dane Urzędu Miasta Lublin.

Więcej informacji: [link do strony internetowej Urzędu Miasta Lublin.](#)

6. Realizacja uchwał Rady Miasta Lublin

Rada Miasta Lublin rozstrzyga w drodze uchwał sprawy należące do jej kompetencji, określone w ustawie o samorządzie gminnym oraz w innych ustawach, a także w przepisach prawnych wydawanych na podstawie ustaw. Dwa rodzaje uchwał wymagają dodatkowego wyjaśnienia:

- Uchwała intencyjna – nie kreuje praw czy obowiązków gminy, a zawiera jedynie oświadczenie (stanowisko) organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego. Dotyczy sytuacji, gdy stanowisko Rady Gminy jest niewiążące (działanie niewładcze) i stanowi np. apel lub deklarację.
- Uchwała o charakterze organizacyjnym – nie zmierza do wywołania skutku prawnego i nie stanowi czynności prawnej. Dotyczy spraw organizacyjnych, wewnętrznych jednostki organizacyjnej.

Tabela 140. Wykaz uchwał Rady Miasta Lublin podjętych w 2021 r.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
799/XXV/2021	28.01.2021	zmiany uchwały nr 850/XXXIII/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 5 września 2013 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych realizujących zadania własne Gminy Lublin – miasta na prawach powiatu	Uchwała zrealizowana	-
800/XXV/2021	28.01.2021	uchwalenia „Programu Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku Pracy miasta Lublin na lata 2021–2027”	Uchwała w trakcie realizacji ¹⁴	-
801/XXV/2021	28.01.2021	petycji dotyczącej zmiany przepisów uchwały nr 205/VIII/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie opłat za usługi przewozowe osób środkami lokalnego transportu zbiorowego zlecane przez Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
801/XXV/2021	28.01.2021	petycji o podjęcie apelu o ochronę zdrowia mieszkańców przed elektrosmażeniami	Uchwała zrealizowana	-
803/XXV/2021	28.01.2021	skargi na Prezydenta Miasta Lublin dotyczącej nieprawidłowego przekazywania środków finansowych do Centrum Administracyjnego im. Ewy Szelburg-Zarembiny	Uchwała zrealizowana	-
804/XXV/2021	28.01.2021	skargi na działania Dyrektora Zespołu Szkół nr 12 w Lublinie w zakresie posiadania nieodpowiednich treści w mediach społecznościowych	Uchwała zrealizowana	-
805/XXV/2021	28.01.2021	skargi na działania Dyrektora Zespołu Szkół nr 12 w Lublinie w zakresie konfliktowania nauczycieli z rodzicami uczniów oraz niewłaściwego zachowania wobec nauczycieli	Uchwała zrealizowana	-
806/XXV/2021	28.01.2021	skargi na działania Dyrektora Zespołu Szkół nr 12 w Lublinie w zakresie niewykorzystywania potencjału uczniów, nauczycieli i samej placówki, co według skarżących przekłada się na niski poziom nauczania	Uchwała zrealizowana	-
807/XXV/2021	28.01.2021	skargi na działania Dyrektora Zespołu Szkół nr 12 w Lublinie w zakresie braku współpracy z Radą Rodziców	Uchwała zrealizowana	-
808/XXV/2021	28.01.2021	zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ¹⁵	-
809/XXV/2021	28.01.2021	przyjęcia Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Lublin na lata 2021–2025	Uchwała w trakcie realizacji ¹⁶	-
810/XXV/2021	28.01.2021	zmieniająca uchwałę nr 1002/XXXIX/2014 Rady Miasta Lublin z dnia 13 marca 2014 r. w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości budynków lub ich części w ramach pomocy de minimis w związku z utworzeniem nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją	Uchwała zrealizowana	-

¹⁴ Uchwała została przyjęta. Program ma charakter wieloletni.

¹⁵ Sprawozdanie będzie przedstawione na Sesji Rady Miasta Lublin. W międzyczasie nastąpiła zmiana uchwały (zob. 927/XXIX/2021).

¹⁶ Uchwała została przyjęta. Program ma charakter wieloletni.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
811/XXV/2021	28.01.2021	wyrażenia zgody na wniesienie wkładu niepieniężnego (aportu) do Spółki: Lubelskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Lublinie	Uchwała w trakcie realizacji ¹⁷	-
812/XXV/2021	28.01.2021	ustalenia przebiegu istniejących dróg gminnych położonych w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
813/XXV/2021	28.01.2021	zaliczenia ulic położonych w Lublinie do kategorii dróg gminnych	Uchwała zrealizowana	-
814/XXV/2021	28.01.2021	zmieniająca uchwałę w sprawie wprowadzenia czasowego obniżenia wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg publicznych na terenie miasta Lublin, których zarządcą jest Prezydent Miasta Lublin, w związku z wystąpieniem stanu epidemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2	Uchwała zrealizowana	-
815/XXV/2021	28.01.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego stanowiącego własność Gminy Lublin usytuowanego w budynku przy ul. Plac Zamkowy 8 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
816/XXV/2021	28.01.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem w trybie bezprzetargowym części nieruchomości Gminy Lublin położonej przy ul. Lwowskiej 42 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
817/XXV/2021	28.01.2021	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Związkowej 23	Uchwała zrealizowana	-
818/XXV/2021	28.01.2021	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy Alei Unii Lubelskiej	Uchwała w trakcie realizacji ¹⁸	-
819/XXV/2021	28.01.2021	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Romanowskiego	Uchwała w trakcie realizacji ¹⁹	-
820/XXV/2021	28.01.2021	wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Gminnej 15	Uchwała w trakcie realizacji ²⁰	-
821/XXV/2021	28.01.2021	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie w pobl. ul. Parysa	Uchwała zrealizowana	-
822/XXV/2021	28.01.2021	nieodpłatnego przekazania urządzeń wodnych Zalewu Zemborzycy stanowiących własność Gminy Lublin, na rzecz Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
823/XXV/2021	28.01.2021	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem, dzierżawę lub użyczenie części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	-	Uchwała intencyjna
824/XXV/2021	28.01.2021	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana częściowo ²¹	-
825/XXV/2021	28.01.2021	utworzenia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 1 w Lublinie oraz nadania statutu	Uchwała zrealizowana	-
826/XXV/2021	28.01.2021	ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez miasto Lublin oraz określenia granic ich obwodów	Uchwała zrealizowana	-
827/XXV/2021	28.01.2021	ustalenia sieci prowadzonych przez Miasto Lublin publicznych przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych	Uchwała zrealizowana	-

¹⁷ Trwają procedury geodezyjno-prawne związane aportem.

¹⁸ Wstrzymane z uwagi na treść art. 15zzzzn² Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

¹⁹ Trwa ponowna analiza z uwagi na treść art. 15zzzzn² Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

²⁰ Wstrzymane z uwagi na treść art. 15zzzzn² Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

²¹ Uchwała zrealizowana w 8 na 9 pozycji. W przypadku ośmiu pozycji zawarte zostały umowy. Jedna pozycja po wykazie, umowy w przygotowaniu.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
828/XXV/2021	28.01.2021	złożenia wniosków o zezwolenie na utworzenie oddziałów przygotowania wojskowego w XIV Liceum Ogólnokształcącym w Lublinie wchodzącym w skład Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 1 im. Zbigniewa Herberta w Lublinie oraz zobowiązania do ponoszenia kosztów kształcenia w tych oddziałach	Uchwała zrealizowana	-
829/XXV/2021	28.01.2021	zmieniająca uchwałę nr 56/III/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 31 stycznia 2019 r. w sprawie Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
830/XXV/2021	28.01.2021	wyrażenia woli podjęcia działań mających na celu ochronę przyrody na terenie Lasu Stary Gaj oraz Lasu Dąbrowa	-	Uchwała intencyjna
831/XXV/2021	28.01.2021	zatwierdzenia do realizacji, zabezpieczenia środków finansowych w budżecie Gminy Lublin na 2021 rok oraz wyrażenia zgody na partnerstwo w ramach projektu „Współprojektowanie mobilności sprzyjającej włączeniu społecznemu” (Co-Designing Inclusive Mobility)	Uchwała w trakcie realizacji ²²	-
832/XXV/2021	29.01.2021	zwolnienia z opłaty oraz przedłużenia terminu na wniesienie opłat z tytułu korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych należnych w 2021 roku	Uchwała zrealizowana	-
833/XXV/2021	29.01.2021	zmian w składach komisji stałych Rady Miasta Lublin	-	Uchwała o charakterze organizacyjnym
834/XXVI/2021	25.02.2021	petycji dotyczącej upamiętnienia postaci Dawida Altera Kurzmanna	-	Uchwała intencyjna
835/XXVI/2021	25.02.2021	skargi na działania Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
836/XXVI/2021	25.02.2021	zmiany uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2021 rok	Uchwała zrealizowana	-
837/XXVI/2021	25.02.2021	zmieniająca uchwałę nr 762/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
838/XXVI/2021	25.02.2021	emisji obligacji komunalnych Gminy Lublin oraz określenia zasad ich zbywania, nabywania i wykupu	Uchwała w trakcie realizacji ²³	-
839/XXVI/2021	25.02.2021	dotychczasowych oznaczeń taksówek oraz przepisów porządkowych związanych z przewozem osób i bagażu taksówkami na terenie miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
840/XXVI/2021	25.02.2021	określenia zasad udzielania i rozmiaru obniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć, o których mowa w art. 42 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela oraz przyznawania zwolnienia od obowiązku realizacji wymienionych zajęć dla dyrektorów, wicedyrektorów i nauczycieli pełniących inne stanowiska kierownicze, a także nauczycieli, którzy obowiązki kierownicze pełnią w zastępstwie nauczycieli, którym powierzono stanowiska kierownicze oraz określenia przypadków w jakich nauczycielowi zatrudnionemu w pełnym wymiarze zajęć można obniżyć tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć, a także warunków i trybu tego obniżenia, w szkołach i placówkach prowadzonych przez Gminę Lublin	Uchwała zrealizowana	-
841/XXVI/2021	25.02.2021	zmiany uchwały nr 822/XXXII/2017 Rady Miasta Lublin z dnia 7 września 2017 r. w sprawie utworzenia jednostki organizacyjnej pod nazwą „Lubelskie Centrum Ekonomiczno-Administracyjne Oświaty” i nadania jej statutu	Uchwała zrealizowana	-
842/XXVI/2021	25.02.2021	przyjęcia Programu oddziaływań psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Lublinie na lata 2021–2025	Uchwała w trakcie realizacji ²⁴	-

²² Uchwała została przyjęta. Projekt ma charakter wieloletni (zakończy się w 2024 r.).

²³ Emisja obligacji nastąpiła w 2021 r. Wykup obligacji nastąpi w latach 2022–2031.

²⁴ Uchwała została przyjęta. Program ma charakter wieloletni.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
843/XXVI/2021	25.02.2021	przyjęcia Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Lublinie na lata 2021–2025	Uchwała w trakcie realizacji ²⁵	-
844/XXVI/2021	25.02.2021	określenia wysokości opłaty za pobyt w Ośrodku Wczesnej Interwencji dla Osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin	Uchwała zrealizowana	-
845/XXVI/2021	25.02.2021	przyjęcia „Strategii rozwoju elektromobilności w Lublinie”	Uchwała w trakcie realizacji ²⁶	-
846/XXVI/2021	25.02.2021	nadania nazwy rondu położonemu w granicach administracyjnych miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
847/XXVI/2021	25.02.2021	upoważnienia Prezydenta Miasta Lublin do zawarcia z Wojewodą Lubelskim porozumień dotyczących utrzymania w roku 2021 grobów i cmentarzy wojennych na terenie Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
848/XXVI/2021	25.02.2021	uchwalenia zasad i trybu udzielania dotacji celowej z budżetu Gminy Lublin w ramach Programu Ograniczania Niskiej Emisji	Uchwała zrealizowana	-
849/XXVI/2021	25.02.2021	wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie w pobl. ul. Inżynierskiej	Uchwała w trakcie realizacji ²⁷	-
850/XXVI/2021	25.02.2021	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Romanowskiego	Uchwała w trakcie realizacji ²⁸	-
851/XXVI/2021	25.02.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego stanowiącego własność Gminy Lublin usytuowanego w budynku przy ul. Organowej 4a w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
852/XXVI/2021	25.02.2021	wyrażenia zgody na udzielenie bonifikaty od opłat rocznych z tytułu trwałego zarządu nad nieruchomością stanowiącą własność Miasta Lublin – miasta na prawach powiatu, położoną przy ul. Sierociej 15 w Lublinie	-	Uchwała intencyjna
853/XXVI/2021	25.02.2021	wyrażenia zgody na udzielenie bonifikaty od opłat rocznych z tytułu trwałego zarządu nad nieruchomością stanowiącą własność Gminy Lublin położoną przy ul. Kalinowszczyzna 84 w Lublinie	-	Uchwała intencyjna
854/XXVI/2021	25.02.2021	wyrażenia zgody na udzielenie bonifikaty od opłat rocznych z tytułu trwałego zarządu nad nieruchomością stanowiącą własność Gminy Lublin położoną przy ul. Kalinowszczyzna 84 w Lublinie	-	Uchwała intencyjna
855/XXVI/2021	25.02.2021	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	-	Uchwała intencyjna
856/XXVI/2021	25.02.2021	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
857/XXVI/2021	25.02.2021	wydzierżawienia lub wynajmu nieruchomości położonych w Lublinie przy ul. Krakowskie Przedmieście	Uchwała zrealizowana	-
858/XXVI/2021	25.02.2021	zmiany uchwały nr 205/VIII/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie opłat za usługi przewozowe osób środkami lokalnego transportu zbiorowego zlecane przez Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
859/XXVI/2021	25.02.2021	zatwierdzenia do realizacji, zabezpieczenia środków finansowych w budżecie Gminy Lublin na 2021 rok oraz wyrażenia zgody na partnerstwo w ramach projektu „CITYTHON – Miejski Hackathon związany z mobilnością” (CITYTHON)	Uchwała zrealizowana	-
860/XXVI/2021	25.02.2021	zatwierdzenia do realizacji, zabezpieczenia środków finansowych w budżecie Gminy Lublin na 2021 rok oraz wyrażenia zgody na partnerstwo w ramach projektu „Proaktywny asystent podróży wspomagany sztuczną	Uchwała zrealizowana	-

²⁵ Uchwała została przyjęta. Program ma charakter wieloletni.

²⁶ Uchwała została przyjęta. Strategia ma charakter wieloletni.

²⁷ Wstrzymane z uwagi na treść art. 15zzzzn2 Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

²⁸ Wstrzymane z uwagi na rozbieżności w stanie prawnym nieruchomości stanowiącej własność wnioskodawców.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
		inteligencją, monitorujący doświadczenia użytkowników i tworzący spersonalizowane rozwiązania w zakresie mobilności” (AI-powered, proactive TRaVel assistant to self-monitor user’s experience & craft personalised travel solutions for promoting WELLbeing – AI-TraWell)		
861/XXVI/2021	25.02.2021	przystąpienia do sporządzenia projektu Strategii Rozwoju Gminy Lublin na lata 2021–2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji	Uchwała zrealizowana	-
862/XXVI/2021	25.02.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego stanowiącego własność Gminy Lublin usytuowanego w budynku przy al. Józefa Piłsudskiego 17 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
863/XXVI/2021	25.02.2021	zmian w składach komisji stałych Rady Miasta Lublin	-	Uchwała o charakterze organizacyjnym
864/XXVII/2021	25.03.2021	nadania Honorowego Obywatelstwa Miasta Lublin Panu Tomaszowi Grzegorzowi Wójtowiczowi	Uchwała zrealizowana	-
865/XXVII/2021	25.03.2021	nadania Honorowego Obywatelstwa Miasta Lublin Księdzu Profesorowi Andrzejowi Szostkowi	Uchwała zrealizowana	-
866/XXVII/2021	25.03.2021	zmiany uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2021 rok	Uchwała zrealizowana	-
867/XXVII/2021	25.03.2021	zmieniająca uchwałę nr 762/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
868/XXVII/2021	25.03.2021	zmieniająca uchwałę nr 516/XIII/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie wspólnej obsługi organizacyjno-administracyjnej jednostek organizacyjnych Gminy Lublin zaliczanych do sektora finansów publicznych	Uchwała w trakcie realizacji ²⁹	-
869/XXVII/2021	25.03.2021	zaproszenia do osiedlenia się na terenie miasta Lublin w ramach repatriacji obywateli Kazachstanu polskiego pochodzenia Pani ---- i jej męża Pana ----	Uchwała zrealizowana	-
870/XXVII/2021	25.03.2021	zaproszenia do osiedlenia się na terenie miasta Lublin w ramach repatriacji obywateli Kazachstanu polskiego pochodzenia Pani ----, jej męża Pana ---- i ich córki ----	Uchwała zrealizowana	-
871/XXVII/2021	25.03.2021	nadania imienia Przedszkola nr 3 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
872/XXVII/2021	25.03.2021	ustalenia kryteriów wraz z liczbą punktów w postępowaniu rekrutacyjnym do publicznych placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania prowadzonych przez Miasto Lublin	Uchwała zrealizowana	-
873/XXVII/2021	25.03.2021	zmiany uchwały nr 363/X/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 17 października 2019 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, form i zakresu tej pomocy oraz trybu postępowania w tych sprawach w związku z realizacją Programu wspierania na terenie Lublina edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży	Uchwała zrealizowana	-
874/XXVII/2021	25.03.2021	określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, na które przeznaczają się środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2021 roku	Uchwała zrealizowana	-
875/XXVII/2021	25.03.2021	wyrażenia zgody na przystąpienie Gminy Lublin do współpracy w ramach Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego i zawarcie porozumienia pomiędzy Gminą Lublin i pozostałymi jednostkami samorządu terytorialnego Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego	Uchwała zrealizowana	-

²⁹ W 2021 r. zostały wdrożone: Program do obsługi PPK (zgodnie z załącznikiem nr 1 do uchwały), System finansowo-księgowy (w jednostkach: ZSP1, CIK, DDK2, DDDP, CRIS), System kadrowo-płacowy (w jednostkach: CIK, DDK2, DDDP, CRIS). Objęto obsługę teleinformatyczną większą liczbę jednostek organizacyjnych Gminy Lublin.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
876/XXVII/2021	25.03.2021	przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Lublin na lata 2021–2024	Uchwała w trakcie realizacji ³⁰	-
877/XXVII/2021	25.03.2021	przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Miasta Lublin na 2021 rok	Uchwała zrealizowana	-
878/XXVII/2021	25.03.2021	zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia wysokości stawek opłat za usuwanie pojazdów z dróg i ich przechowywanie na parkingach strzeżonych oraz wysokości kosztów w przypadku odstąpienia od wykonania dyspozycji usunięcia pojazdu w 2021 roku	Uchwała zrealizowana	-
879/XXVII/2021	25.03.2021	zmieniająca uchwałę nr 1156/XLIII/2014 Rady Miasta Lublin z dnia 4 września 2014 r. w sprawie określenia trybu i szczegółowych kryteriów oceny wniosków o realizację zadania publicznego w ramach inicjatywy lokalnej	Uchwała zrealizowana	-
880/XXVII/2021	25.03.2021	zmieniająca uchwałę nr 722/XXVIII/2017 Rady Miasta Lublin z dnia 30 marca 2017 r. w sprawie trybu i zasad przeprowadzania konsultacji społecznych z Mieszkańcami Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
881/XXVII/2021	25.03.2021	określenia szczegółowego sposobu konsultowania z Radą Działalności Pożytku Publicznego Miasta Lublin lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji	Uchwała zrealizowana	-
882/XXVII/2021	25.03.2021	nabycia na rzecz Gminy Lublin nieruchomości położonych w Lublinie przy ulicy Firlejowskiej 16k i 16z	Uchwała w trakcie realizacji ³¹	-
883/XXVII/2021	25.03.2021	zmiany uchwały nr 538/XX/2016 Rady Miasta Lublin z dnia 8 września 2016 r. w sprawie wyrażenia zgody na zamianę lokalu mieszkalnego stanowiącego własność Gminy Lublin położonego w Lublinie w budynku przy ul. Krótkiej 3 oznaczonego numerem 3 na lokal mieszkalny stanowiący własność osoby fizycznej oznaczony numerem 13 położony w Lublinie przy ul. 1 Maja 43	Uchwała zrealizowana	-
884/XXVII/2021	25.03.2021	wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Potok 22	Uchwała zrealizowana	-
885/XXVII/2021	25.03.2021	wyrażenia zgody na sprzedaż udziału Gminy Lublin wynoszącego 1/24 części nieruchomości zabudowanej położonej w Lublinie przy ul. Kalinowszczyzna 34	Uchwała zrealizowana	-
886/XXVII/2021	25.03.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego stanowiącego własność Gminy Lublin usytuowanego w budynku przy ul. Głębokiej 8a w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
887/XXVII/2021	25.03.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem boksu motocyklowego stanowiącego własność Gminy Lublin usytuowanego w budynku przy ul. Droga Męczenników Majdanka 34 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
888/XXVII/2021	25.03.2021	wyrażenia zgody na sprzedaż udziału Gminy Lublin w nieruchomości zabudowanej położonej w Lublinie przy ul. Bernardyńskiej 8	Uchwała w trakcie realizacji ³²	-
889/XXVII/2021	25.03.2021	wydzierżawienia nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Złotej 3	Uchwała zrealizowana	-
890/XXVII/2021	25.03.2021	wydzierżawienia zabudowanej nieruchomości Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Z. Krasińskiego 11	Uchwała w trakcie realizacji ³³	-

³⁰ Uchwała została przyjęta. Program ma charakter wieloletni.

³¹ Prowadzone są negocjacje dotyczące ceny nabycia nieruchomości.

³² Regulacja stanu prawnego, dotycząca zmiany udziałów w nieruchomości.

³³ Nieruchomość po wykazie nieruchomości, przygotowana została umowa.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
891/XXVII/2021	25.03.2021	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana częściowo ³⁴	-
892/XXVII/2021	25.03.2021	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
893/XXVII/2021	25.03.2021	zmieniająca uchwałę nr 848/XXVI/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie uchwalenia zasad i trybu udzielania dotacji celowej z budżetu Gminy Lublin w ramach Programu Ograniczania Niskiej Emisji	Uchwała zrealizowana	-
894/XXVIII/2021	29.04.2021	zmiany uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2021 rok	Uchwała zrealizowana	-
895/XXVIII/2021	29.04.2021	zmieniająca uchwałę nr 762/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
896/XXVIII/2021	29.04.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin - część I - obszar zachodni, obszar C - rejon alei Kraśnickiej i ulicy Parysa, obszar H - rejon ulicy Wodnej, obszar I - rejon ulic: Wojciechowskiej i Bliskiej	Uchwała zrealizowana	-
897/XXVIII/2021	29.04.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin - część I - obszar północno-wschodni dla obszaru B - rejon ulicy Rumiankowej	Uchwała zrealizowana	-
898/XXVIII/2021	29.04.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin - część I - obszar północno - wschodni dla obszaru C - rejon ulicy: Orzechowej	Uchwała zrealizowana	-
899/XXVIII/2021	29.04.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w rejonie ulic: Dworcowej, Krochmalnej, 1-go Maja, Al. Zygmuntowskich i Piłsudskiego - obszar A - rejon alei: Zygmuntowskich i J. Piłsudskiego	Uchwała zrealizowana	-
900/XXVIII/2021	29.04.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w rejonie ulic: Dworcowej, Krochmalnej, 1-go Maja, Al. Zygmuntowskich i Piłsudskiego - obszar B - rejon ulic: Lubelskiego Lipca '80, Stadionowej i Kawiej, obszar C - rejon ulic: Krochmalnej, Cukrowniczej i Lubelskiego Lipca '80	Uchwała zrealizowana	-
901/XXVIII/2021	29.04.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w rejonie ulic: Dworcowej, Krochmalnej, 1-go Maja, Al. Zygmuntowskich i Piłsudskiego - obszar G - rejon ulic: Krochmalnej i Włóściańskiej	Uchwała zrealizowana	-
902/XXVIII/2021	29.04.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w rejonie ulic: Podzamcze, aleja Tysiąclecia, Lubartowska, Ruska dla obszaru A - kwartał ulic: aleja Solidarności, Lubartowska, Probstwo i Browarna	Uchwała zrealizowana	-
903/XXVIII/2021	29.04.2021	wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty	Uchwała zrealizowana	-
904/XXVIII/2021	29.04.2021	zmieniająca uchwałę nr 732/XXII/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 15 października 2020 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości	Uchwała zrealizowana	-
905/XXVIII/2021	29.04.2021	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem lub użyczenie części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
906/XXVIII/2021	29.04.2021	wyrażenia zgody trwałemu zarządcy na oddanie w użyczenie części nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
907/XXVIII/2021	29.04.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego stanowiącego własność Gminy Lublin usytuowanego w budynku przy ul. Wyżynnej 16 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-

³⁴ Uchwała zrealizowana w 6 na 7 pozycji. W przypadku sześciu pozycji zawarte zostały umowy. Jedna pozycja po wykazie, umowy w przygotowaniu.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
908/XXVIII/2021	29.04.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej przy ul. Bolesława Leśmiana 1 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
909/XXVIII/2021	29.04.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego stanowiącego własność Gminy Lublin usytuowanego w budynku przy ul. Krakowskie Przedmieście 39 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
910/XXVIII/2021	29.04.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego stanowiącego własność Gminy Lublin usytuowanego w budynku przy ul. Róży Wiatrów 1 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
911/XXVIII/2021	29.04.2021	wyrażenia zgody na sprzedaż garażu stanowiącego przedmiot spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu Gminy Lublin położonego w Lublinie przy ul. Edwarda Dembowskiego 15	Uchwała zrealizowana	-
912/XXVIII/2021	29.04.2021	wyrażenia zgody na dokonanie przez Gminę Lublin darowizny nieruchomości gruntowych stanowiących własność Gminy Lublin położonych w Lublinie w rejonie Zalewu Zemborzycyckiego na rzecz Skarbu Państwa	Uchwała zrealizowana	-
913/XXVIII/2021	29.04.2021	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ³⁵	-
914/XXVIII/2021	29.04.2021	wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości gruntowych stanowiących własność Gminy Lublin położonych w Lublinie w rejonie Zalewu Zemborzycyckiego	Uchwała zrealizowana	-
915/XXVIII/2021	29.04.2021	wyrażenia zgody na dokonanie przez Gminę Lublin darowizny urządzeń wodnych i związanych z nimi środków trwałych, stanowiących własność Gminy Lublin, na rzecz Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
916/XXIX/2021	27.05.2021	skargi na działanie Prezydenta Miasta Lublin w związku z brakiem odpowiedniego zabezpieczenia interesów miasta i jego obywateli w zakresie przeciwdziałania niszczeniu ulicy Jemiółowej w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
917/XXIX/2021	27.05.2021	skargi na działania Dyrektora Centrum Administracyjnego „Pogodny Dom” w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
918/XXIX/2021	27.05.2021	zmiany uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2021 rok	Uchwała zrealizowana	-
919/XXIX/2021	27.05.2021	zmieniająca uchwałę nr 762/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
920/XXIX/2021	27.05.2021	utworzenia wydzielonych rachunków przez samorządowe jednostki budżetowe	Uchwała zrealizowana	-
921/XXIX/2021	27.05.2021	opłat za usługi przewozowe osób środkami lokalnego transportu zbiorowego zlecane przez Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
922/XXIX/2021	27.05.2021	uchwalenia Programu ochrony środowiska miasta Lublin na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028	Uchwała zrealizowana	-
923/XXIX/2021	27.05.2021	przyjęcia projektu „Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Lublin”	Uchwała zrealizowana	-
924/XXIX/2021	27.05.2021	zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia wysokości stawek opłat za usuwanie pojazdów z dróg i ich przechowywanie na parkingach strzeżonych oraz wysokości kosztów w przypadku odstąpienia od wykonania dyspozycji usunięcia pojazdu w 2021 roku	Uchwała zrealizowana	-
925/XXIX/2021	27.05.2021	zaliczenia ulic położonych w Lublinie do kategorii dróg gminnych	Uchwała zrealizowana	-
926/XXIX/2021	27.05.2021	określenia wzoru wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego oraz wzoru deklaracji o dochodach gospodarstwa domowego	Uchwała zrealizowana	-
927/XXIX/2021	27.05.2021	zmieniająca uchwałę nr 808/XXV/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 28 stycznia 2021 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ³⁶	-

³⁵ Uchwała zrealizowana w 9 na 10 pozycji. W przypadku dziewięciu pozycji zawarte zostały umowy. Jedna pozycja po wykazie, umowy w przygotowaniu.

³⁶ Sprawozdanie będzie przedstawione na sesji Rady Miasta Lublin.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
928/XXIX/2021	27.05.2021	nieodpłatnego nabycia na rzecz Gminy Lublin nieruchomości położonej w Lublinie w rejonie ulicy Północnej	Uchwała zrealizowana	-
929/XXIX/2021	27.05.2021	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana częściowo ³⁷	-
930/XXIX/2021	27.05.2021	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem lub użyczenie części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
931/XXIX/2021	27.05.2021	wyrażenia zgody na przyjęcie przez Gminę Lublin darowizny części nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa położonej w Lublinie przy ul. Nałkowskich 82	Uchwała zrealizowana	-
932/XXIX/2021	27.05.2021	zmiany uchwały nr 691/XXI/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 3 września 2020 r. w sprawie wyrażenia zgody na oddanie w najem niewyodrębnionych lokali użytkowych stanowiących własność Gminy Lublin usytuowanych w budynku przy ul. Lipowej 1/Al. Raclawickich 2 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
933/XXIX/2021	27.05.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem w trybie bezprzetargowym części nieruchomości Gminy Lublin położonej przy ul. Hutniczej 24a w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
934/XXIX/2021	27.05.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego stanowiącego własność Gminy Lublin usytuowanego w budynku przy ul. Rybnej 7 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
935/XXIX/2021	27.05.2021	odstąpienia od dochodzenia należności netto o charakterze cywilnoprawnym przypadających Gminie Lublin w postaci czynszów za dzierżawę nieruchomości gminnych z przeznaczeniem na ogródki gastronomiczne wraz z powierzchniami reklamowymi	Uchwała w trakcie realizacji ³⁸	-
936/XXIX/2021	27.05.2021	zabezpieczenia środków finansowych w budżecie Gminy Lublin w latach 2022-2024 na realizację projektu pt.: „Centrum opiekuńczo-mieszkalne przy ul. Poturzyńskiej 1 w Lublinie” w ramach Programu „Centra opiekuńczo-mieszkalne”	Uchwała zrealizowana	-
937/XXX/2021	24.06.2021	wotum zaufania dla Prezydenta Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
938/XXX/2021	24.06.2021	rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu miasta Lublin za 2020 rok	Uchwała zrealizowana	-
939/XXX/2021	24.06.2021	absolutorium dla Prezydenta Miasta Lublin za 2020 rok	Uchwała zrealizowana	-
940/XXX/2021	24.06.2021	petycji grupy podmiotów w sprawie zaprzestania finansowania przez miasto Lublin ze środków publicznych organizacji pozarządowych oraz instytucji kultury promujących aborcję, ideologię LGBT, lub które zaangażowane były w tzw. Strajk Kobiet	Uchwała zrealizowana	-
941/XXX/2021	25.06.2021	skargi na działanie Prezydenta Miasta Lublin w sprawie niewłaściwego użytkowania boiska przy SP nr 29	Uchwała zrealizowana	-
942/XXX/2021	25.06.2021	nadania nazwy muszli koncertowej zlokalizowanej w Ogrodzie Saskim	Uchwała zrealizowana	-
943/XXX/2021	25.06.2021	zmiany uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2021 rok	Uchwała zrealizowana	-
944/XXX/2021	25.06.2021	zmieniająca uchwałę nr 762/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
945/XXX/2021	25.06.2021	zmiany nazwy Centrum Kształcenia Ustawicznego nr 2 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
946/XXX/2021	25.06.2021	określenia terenu działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym specjalistycznych, prowadzonych przez miasto Lublin	Uchwała zrealizowana	-
947/XXX/2021	25.06.2021	ustalenia planu sieci publicznych szkół ponadpodstawowych działających na terenie miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
948/XXX/2021	25.06.2021	ustalenia średniej ceny jednostki paliwa w Gminie Lublin na rok szkolny 2021/2022	Uchwała zrealizowana	-

³⁷ Uchwała zrealizowana w 3 na 4 pozycje. W przypadku trzech pozycji zawarte zostały umowy. Jedna pozycja po wykazie, umowa w przygotowaniu.

³⁸ Uchwała zrealizowana w 6 na 9 pozycji. Sześć wniosków zostało zrealizowanych. Trzy wnioski są w trakcie realizacji.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
949/XXX/2021	25.06.2021	ustalenia kryteriów i trybu przyznawania nagród nauczycielom szkół i placówek prowadzonych przez miasto Lublin za osiągnięcia w zakresie pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej	Uchwała zrealizowana	-
950/XXX/2021	25.06.2021	delegowania radnych Rady Miasta Lublin do składu Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego	-	Uchwała o charakterze organizacyjnym
951/XXX/2021	25.06.2021	przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część V C w obszarze położonym pomiędzy ul. Willową, ul. Sławinkowską, ul. Poligonową i projektowaną ulicą Zelwerowicza	Uchwała w trakcie realizacji ³⁹	-
952/XXX/2021	25.06.2021	przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część IV w rejonie ulicy Pliszczyńskiej	Uchwała w trakcie realizacji ⁴⁰	-
953/XXX/2021	25.06.2021	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin oraz zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar północno-wschodni w rejonie ulic: Dębowej i Goździkowej	Uchwała w trakcie realizacji ⁴¹	-
954/XXX/2021	25.06.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część IVA w rejonie Specjalnej Strefy Ekonomicznej	Uchwała zrealizowana	-
955/XXX/2021	25.06.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w rejonie ulic: Dworcowej, Krochmalnej, 1-go Maja, Al. Zygmunto-wskich i Piłsudskiego – obszar A – rejon ulicy: Przeskok	Uchwała niezrealizowana ⁴²	-
956/XXX/2021	25.06.2021	uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część V w obszarze położonym na północ od proj. ul. A. Zelwerowicza a granicą miasta Lublin – część zachodnia	Uchwała zrealizowana	-
957/XXX/2021	25.06.2021	powołania Komisji ds. opiniowania wniosków i typowania kandydatów do zawarcia umowy najmu lokali przeznaczonych na pracownie twórców	Uchwała zrealizowana	-
958/XXX/2021	25.06.2021	określenia wzoru wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego oraz wzoru deklaracji o dochodach gospodarstwa domowego	Uchwała zrealizowana	-
959/XXX/2021	25.06.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego stanowiącego własność Gminy Lublin usytuowanego w budynku przy ul. Lipowej 10 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
960/XXX/2021	25.06.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego stanowiącego własność Gminy Lublin usytuowanego w budynku przy ul. Lubartowskiej 71 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
961/XXX/2021	25.06.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego stanowiącego własność Gminy Lublin usytuowanego w budynku przy ul. Kowalskiej 10 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
962/XXX/2021	25.06.2021	wydzierżawienia nieruchomości stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Nadrzecznej 12	Uchwała w trakcie realizacji ⁴³	-
963/XXX/2021	25.06.2021	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ⁴⁴	-
964/XXX/2021	25.06.2021	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem lub użyczenie części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-

³⁹ Etap poprzedzający przystąpienie do przyjmowania wniosków do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

⁴⁰ Etap projektowy (Obszar A, B i C).

⁴¹ Etap projektowy (Obszar A – rejon ulic: Dębowej, Goździkowej i alei Spółdzielczości Pracy, Obszar B – rejon ulic: Goździkowej, Dębowej, Malwowej i Dożynkowej).

⁴² Rozstrzygnięciem nadzorczym z dnia 29 lipca 2021 r. nr IF-II.4131.10.2021 Wojewody Lubelskiego, doręczonym dnia 30 lipca 2021 r., stwierdzono nieważność uchwały.

⁴³ Nieruchomość po wykazie nieruchomości, przygotowana została umowa.

⁴⁴ Uchwała zrealizowana w 4 na 6 pozycji. W przypadku czterech pozycji zawarte zostały umowy. Dwie pozycje po wykazie, umowy w przygotowaniu.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
965/XXX/2021	25.06.2021	wyrażenia zgody na zamianę nieruchomości	Uchwała w trakcie realizacji ⁴⁵	-
966/XXX/2021	25.06.2021	wyrażenia zgody na partnerstwo w ramach grantu z Programu Miast Międzykulturowych Rady Europy „Inter City Grants” oraz zabezpieczenia środków finansowych w budżecie Gminy Lublin na rok 2021 na rzecz wielostronnej współpracy samorządów Lublina, Wrocławia i Krakowa	Uchwała zrealizowana	-
967/XXX/2021	25.06.2021	sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej w uchwale nr 921/XXIX/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie opłat za usługi przewozowe osób środkami lokalnego transportu zbiorowego zlecane przez Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
968/XXX/2021	25.06.2021	zmieniająca uchwałę nr 602/XXIV/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 18 października 2012 r. w sprawie opłat za korzystanie z samoocyszczających się urządzeń sanitarnych – urządzeń użyteczności publicznej, zamontowanych na pętlach, przystankach komunikacyjnych i ulicach w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
969/XXX/2021	25.06.2021	zmiany uchwały nr 822/XXXII/2017 Rady Miasta Lublin z dnia 7 września 2017 roku w sprawie utworzenia jednostki organizacyjnej pod nazwą „Lubelskie Centrum Ekonomiczno-Administracyjne Oświaty” i nadania jej statutu	Uchwała zrealizowana	-
970/XXX/2021	25.06.2021	zmieniająca uchwałę Rady Miasta Lublin w sprawie powołania Młodzieżowej Rady Miasta Lublin i nadania jej statutu	Uchwała zrealizowana	-
971/XXX/2021	25.06.2021	zmian w składach komisji stałych Rady Miasta Lublin	-	Uchwała o charakterze organizacyjnym
972/XXX/2021	09.09.2021	zmiany uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2021 rok	Uchwała zrealizowana	-
973/XXX/2021	09.09.2021	zmieniająca uchwałę nr 762/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
974/XXX/2021	09.09.2021	zaciągnięcia pożyczki ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie	Uchwała w trakcie realizacji ⁴⁶	-
975/XXX/2021	09.09.2021	przystąpienia Gminy Lublin do Inicjatywy bilateralnej „Youth for the City, City for Youth” współfinansowanej ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014–2021 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014–2021 w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej	Uchwała w trakcie realizacji ⁴⁷	-
976/XXX/2021	09.09.2021	przyjęcia „Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Lublin”	Uchwała zrealizowana	-
977/XXX/2021	09.09.2021	zmiany uchwały nr 921/XXIX/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie opłat za usługi przewozowe osób środkami lokalnego transportu zbiorowego zlecane przez Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
978/XXX/2021	09.09.2021	opłat za korzystanie z urządzeń sanitarnych – urządzeń użyteczności publicznej, zamontowanych przy przystankach komunikacyjnych, na pętlach i węzłach przesiadkowych w Mieście Lublin, wyposażonych we wrzutniki monet	Uchwała zrealizowana	-
979/XXX/2021	09.09.2021	regulaminu parkingów funkcjonujących w systemie parkuj i jedź (P+R) w Mieście Lublin	Uchwała zrealizowana	-

⁴⁵ Zakończono procedury związane z przygotowaniem dokumentów do zawarcia umowy zamiany.

⁴⁶ Pierwsza transza pożyczki wpłynęła w 2021 r., druga transza wpłynie w 2022 r. Spłata pożyczki zaplanowana jest w latach 2023–2030.

⁴⁷ Umowa projektowa jest w trakcie podpisywania.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
980/XXXI/2021	09.09.2021	zmieniająca uchwałę nr 516/XIII/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie wspólnej obsługi organizacyjno-administracyjnej jednostek organizacyjnych Gminy Lublin zaliczanych do sektora finansów publicznych	Uchwała w trakcie realizacji ⁴⁸	-
981/XXXI/2021	09.09.2021	przystąpienia do sporządzenia planu i zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II w rejonie wąwozu wzdłuż linii kolejowej i Starego Gaju	Uchwała w trakcie realizacji ⁴⁹	-
982/XXXI/2021	09.09.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część IV, Obszar A – rejon ulicy Chemicznej, Obszar B – rejon ulicy Jagiełły, Obszar C – rejon ulicy Mełgiewskiej, Obszar D – rejon ulicy Turystycznej	Uchwała zrealizowana	-
983/XXXI/2021	09.09.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część IVB dla obszaru E – rejon ulicy Turystycznej	Uchwała zrealizowana	-
984/XXXI/2021	09.09.2021	uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Lublin – część II B – tereny przy ulicy Kazimierza Wielkiego	Uchwała zrealizowana	-
985/XXXI/2021	09.09.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin w rejonie ulic: Dworcowej, Krochmalnej, 1-go Maja, Al. Zygmunto-wskich i Piłsudskiego – obszar A – rejon ulicy: Przeskok	Uchwała zrealizowana	-
986/XXXI/2021	09.09.2021	wyrażenia zgody na utworzenie spółki SIM Lubelskie Centrum spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Uchwała w trakcie realizacji ⁵⁰	-
987/XXXI/2021	09.09.2021	zatwierdzenia wniosku o wsparcie ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa na sfinansowanie objęcia udziałów w tworzonej Społecznej Inicjatywie Mieszkaniowej	Uchwała w trakcie realizacji ⁵¹	-
988/XXXI/2021	09.09.2021	uchylenia uchwały nr 795/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie wyrażenia zgody na wniesienie wkładu niepieniężnego (aportu) do Spółki: Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Nowy Dom” Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
989/XXXI/2021	09.09.2021	pozbawienia kategorii części drogi publicznej gminnej nr 106305L – ul. Hanki Ordonówny poprzez wyłączenie z użytkowania	Uchwała zrealizowana	-
990/XXXI/2021	09.09.2021	wyrażenia zgody na zamianę nieruchomości gruntowych stanowiących własność Gminy Lublin oraz spółki handlowej położonych w Lublinie przy ul. Hanki Ordonówny oraz ul. Majerankowej 3	Uchwała w trakcie realizacji ⁵²	-
991/XXXI/2021	09.09.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego stanowiącego własność Gminy Lublin usytuowanego w budynku przy ul. Krakowskie Przedmieście 53 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
992/XXXI/2021	09.09.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem boks motocyklowego stanowiącego własność Gminy Lublin usytuowanego w budynku przy ul. Droga Męczenników Majdanka 34 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
993/XXXI/2021	09.09.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Skośnej 3 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
994/XXXI/2021	09.09.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Targowej 2/Lubartowskiej 45 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-

⁴⁸ W 2021 r. zostały wdrożone: Program do obsługi PPK (zgodnie z załącznikiem nr 1 do uchwały), System finansowo-księgowy (w jednostkach: ZSP1, CIK, DDK2, DDDP, CRIS), System kadrowo-płacowy (w jednostkach: CIK, DDK2, DDDP, CRIS). Objęto obsługą teleinformatyczną większą liczbę jednostek organizacyjnych Gminy Lublin.

⁴⁹ Etap projektowy.

⁵⁰ Trwają rozmowy z Krajowym Zasobem Nieruchomości na temat dalszych etapów postępowania związanego z utworzeniem Spółki.

⁵¹ J.w.

⁵² Uchwała zostanie uchylona w związku z Wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30.06.2021 r. sygn. skt. SK 37/19.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
995/XXXI/2021	09.09.2021	wyrażenia zgody na sprzedaż udziału stanowiącego własność Gminy Lublin wynoszącego 1427/145209 części w nieruchomości zabudowanej położonej w Lublinie przy ul. Topolowej 7	Uchwała w trakcie realizacji ⁵³	-
996/XXXI/2021	09.09.2021	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem, dzierżawę lub użyczenie części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
997/XXXI/2021	09.09.2021	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana częściowo ⁵⁴	-
998/XXXI/2021	09.09.2021	wyrażenia zgody na zamianę części nieruchomości gruntowych stanowiących własność Gminy Lublin położonych w Lublinie w rejonie ul. Józefa Franczaka „Lalka” oraz osoby fizycznej położonej w Lublinie przy ul. Królowej Bony	Uchwała zrealizowana	-
999/XXXI/2021	09.09.2021	zmieniająca uchwałę Rady Miasta Lublin w sprawie powołania Młodzieżowej Rady Miasta Lublin i nadania jej statutu	Uchwała zrealizowana	-
1000/XXXII/2021	21.10.2021	nadania imienia Hali Sportowo-Widowiskowej Globus zlokalizowanej przy ulicy Kazimierza Wielkiego 8 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1001/XXXII/2021	21.10.2021	ustanowienia roku 2022 w mieście Lublin – Rokiem Błogosławionego Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Prymasa Tysiąclecia	Uchwała zrealizowana	-
1002/XXXII/2021	21.10.2021	skargi na działanie Dyrektora Zarządu Dróg i Mostów	Uchwała zrealizowana	-
1003/XXXII/2021	21.10.2021	skargi na bezczynność Prezydenta Miasta Lublin w sprawie przedłużenia i budowy drogi łączącej ul. Węglarza z Rumiankową i Trześniowską	Uchwała zrealizowana	-
1004/XXXII/2021	21.10.2021	skargi na działanie Prezydenta Miasta Lublin polegające na odmowie merytorycznego załatwienia ważnych spraw mieszkańców	Uchwała zrealizowana	-
1005/XXXII/2021	21.10.2021	petycji dotyczącej zmiany nazwy Placu Lecha Kaczyńskiego w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1006/XXXII/2021	21.10.2021	zmiany uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2021 rok	Uchwała zrealizowana częściowo ⁵⁵	-
1007/XXXII/2021	21.10.2021	zmieniająca uchwałę nr 762/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1008/XXXII/2021	21.10.2021	udzielenia pomocy finansowej dla Gminy Michałowo	Uchwała niezrealizowana ⁵⁶	-
1009/XXXII/2021	21.10.2021	określenia wysokości rocznych stawek podatku od nieruchomości na 2022 rok	Uchwała zrealizowana	-
1010/XXXII/2021	21.10.2021	określenia wysokości rocznych stawek podatku od środków transportowych na 2022 rok	Uchwała zrealizowana	-
1011/XXXII/2021	21.10.2021	ustalenia wysokości stawek opłat za usuwanie pojazdów z dróg i ich przechowywanie na parkingach strzeżonych oraz wysokości kosztów w przypadku odstąpienia od wykonania dyspozycji usunięcia pojazdu w 2022 roku	Uchwała zrealizowana	-
1012/XXXII/2021	21.10.2021	przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II w rejonie ulic: Berylowej i Kvarcowej	Uchwała w trakcie realizacji ⁵⁷	-

⁵³ Trwa procedura związana z wyłonieniem rzeczoznawcy majątkowego.

⁵⁴ Uchwała zrealizowana w 9 na 22 pozycji. W przypadku dziewięciu pozycji zawarte zostały umowy. Cztery pozycje w trakcie negocjowania stawki czynszu. Dziewięć pozycji po wykazie w trakcie przygotowywania umów.

⁵⁵ Uchwałą nr 146/2021 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie z dnia 29 listopada 2021 r. stwierdziło nieważność części Uchwały Nr 1006/XXXII/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 21 października 2021 r. w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2021 rok.

⁵⁶ Uchwałą nr 145/2021 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie z dnia 29 listopada 2021 r. stwierdziło nieważność Uchwały Nr 1008/XXXII/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 21 października 2021 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Gminy Michałowo.

⁵⁷ Etap projektowy.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1013/XXXII/2021	21.10.2021	nadania nazwy ulicy położonej w granicach administracyjnych miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1014/XXXII/2021	21.10.2021	zmiany uchwały nr 874/XXVII/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 25 marca 2021 roku w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, na które przeznaczają się środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2021 roku	Uchwała zrealizowana	-
1015/XXXII/2021	21.10.2021	zmieniająca uchwałę nr 462/XI/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 21 listopada 2019 r. w sprawie nadania Statutu Miejskiego Zespołu Żłobków w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1016/XXXII/2021	21.10.2021	wskazania przedstawicieli Rady Miasta Lublin do składu Komisji Stypendialnej przeprowadzającej postępowanie konkursowe dotyczące przyznawania pomocy materialnej w formie stypendiów naukowych dla wybitnie uzdolnionych studentów oraz doktorantów, zamieszkujących na terenie Miasta Lublin na rok akademicki 2021/2022	-	Uchwała o charakterze organizacyjnym
1017/XXXII/2021	21.10.2021	uchwalenia programu współpracy Gminy Lublin z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2022	Uchwała w trakcie realizacji ⁵⁸	-
1018/XXXII/2021	21.10.2021	wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Skarbu Państwa położonej w Lublinie przy ul. Jana Kasprowicza 9a	Uchwała w trakcie realizacji ⁵⁹	-
1019/XXXII/2021	21.10.2021	wyrażenia zgody na nabycie w drodze umowy przekazania na rzecz Gminy Lublin części nieruchomości położonej w Lublinie przy ul. Józefa Sowińskiego	Uchwała zrealizowana	-
1020/XXXII/2021	21.10.2021	ustanowienia na rzecz Ośrodka Leczenia Uzależnień Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lublinie prawa nieodpłatnego użytkowania udziału 10743/119700 części w nieruchomości położonej w Lublinie przy al. Tysiąclecia 5 oraz udziału 53933/260800 części w nieruchomości położonej w Lublinie przy ul. Mieczysława Karłowicza 1	Uchwała zrealizowana	-
1021/XXXII/2021	21.10.2021	wyrażenia zgody na sprzedaż udziału Gminy Lublin w nieruchomości lokalowej położonej w Lublinie przy ul. Konrada Wallenroda 2C	Uchwała w trakcie realizacji ⁶⁰	-
1022/XXXII/2021	21.10.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokali użytkowych stanowiących własność Gminy Lublin usytuowanych w budynku przy ul. Motorowej 2 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1023/XXXII/2021	21.10.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Koryznowej 2c w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1024/XXXII/2021	21.10.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Gospodarczej 32 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1025/XXXII/2021	21.10.2021	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie w pobl. ul. Narcyzowej	Uchwała w trakcie realizacji ⁶¹	-
1026/XXXII/2021	21.10.2021	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ⁶²	-
1027/XXXII/2021	21.10.2021	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem lub użyczenie części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1028/XXXII/2021	21.10.2021	wyrażenia zgody na udzielenie bonifikaty od opłat rocznych z tytułu trwałego zarządu nad nieruchomością stanowiącą własność Gminy Lublin położoną przy ul. Kosmonautów 51, 51a w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-

⁵⁸ Uchwała została przyjęta. Realizacja nastąpi w 2022 r.

⁵⁹ Trwają czynności do nabycia nieruchomości.

⁶⁰ Trwa weryfikacja postępowania spadkowego.

⁶¹ Trwa procedura związana z wyłonieniem rzeczoznawcy majątkowego.

⁶² Dwie pozycje na wykazie, dziesięć pozycji po wykazie przygotowywane umowy, osiem pozycji w trakcie negocjowania stawki czynszu.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1029/XXXII/2021	21.10.2021	szczegółowych warunków i trybu przyznawania stypendiów dla osób zajmujących się twórczością artystyczną i upowszechnianiem kultury oraz ich wysokości	Uchwała zrealizowana	-
1030/XXXII/2021	21.10.2021	zamiaru dokonania zmiany statutu instytucji kultury pn. Miejska Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie	Uchwała w trakcie realizacji ⁶³	-
1031/XXXII/2021	21.10.2021	wyrażenia zgody na przystąpienie do Europa Nostra - europejskiego stowarzyszenia na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Europy z siedzibą w Hadze w Holandii, na zasadach członka stowarzyszeniowego	Uchwała w trakcie realizacji ⁶⁴	-
1032/XXXII/2021	21.10.2021	przystąpienia Gminy Lublin do projektu partnerskiego pn. „Edukacja to relacje. Współpraca Lublina i Reykjavíku na rzecz edukacji” realizowanego w ramach Programu Edukacja i finansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2014–2021	Uchwała zrealizowana	-
1033/XXXII/2021	21.10.2021	zmian w składach komisji stałych Rady Miasta Lublin	-	Uchwała o charakterze organizacyjnym
1034/XXXIII/2021	18.11.2021	skargi na Prezydenta Miasta Lublin w sprawie nienależytego wykonywania zadań	Uchwała zrealizowana	-
1035/XXXIII/2021	18.11.2021	zmiany uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2021 rok	Uchwała zrealizowana	-
1036/XXXIII/2021	18.11.2021	zmieniająca uchwałę nr 762/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1037/XXXIII/2021	18.11.2021	zmieniająca uchwałę nr 299/XI/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 19 listopada 2015 r. w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego w Europejskim Banku Inwestycyjnym z siedzibą w Luksemburgu na finansowanie zadań inwestycyjnych Miasta Lublin w latach 2016–2022	Uchwała zrealizowana	-
1038/XXXIII/2021	18.11.2021	zmieniająca uchwałę nr 1072/XLIII/2010 Rady Miasta Lublin z dnia 24 czerwca 2010 r. w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej	Uchwała zrealizowana	-
1039/XXXIII/2021	18.11.2021	wyboru firmy audytorskiej do badania sprawozdania finansowego Gminy Lublin za 2021 rok, 2022 rok i 2023 rok	Uchwała zrealizowana	-
1040/XXXIII/2021	18.11.2021	przystąpienia Gminy Lublin do realizacji w partnerstwie z Gminą Jastków projektu w ramach konkursu „Zaawansowane loty bezzałogowych statków powietrznych na szeroką skalę”	Uchwała zrealizowana	-
1041/XXXIII/2021	18.11.2021	zmieniająca uchwałę nr 516/XIII/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie wspólnej obsługi organizacyjno-administracyjnej jednostek organizacyjnych Gminy Lublin zaliczanych do sektora finansów publicznych	Uchwała w trakcie realizacji ⁶⁵	-
1042/XXXIII/2021	18.11.2021	zmieniająca uchwałę nr 840/XXVI/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie określenia zasad udzielania i rozmiaru obniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć, o których mowa w art. 42 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta nauczyciela oraz przyznania zwolnienia od obowiązku realizacji wymienionych zajęć dla dyrektorów, wicedyrektorów i nauczycieli pełniących inne stanowiska kierownicze, a także nauczycieli, którym powierzono stanowiska kierownicze oraz określenia przypadków w jakich nauczycielowi zatrudnionemu w pełnym wymiarze zajęć można obniżyć	Uchwała zrealizowana	-

⁶³ Zgodnie z art. 13. ust. 2. ustawy o bibliotekach Organizator jest obowiązany na 6 miesięcy przed dniem wydania aktu o połączeniu, podziale lub likwidacji biblioteki podać do publicznej wiadomości informację o swoim zamiarze wraz z uzasadnieniem. Obowiązek ten dotyczy również zmiany statutu biblioteki w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów.) Uchwała w sprawie zmiany statutu przyjęta zostanie w 2022 r.

⁶⁴ Uchwała w trakcie realizacji. Trwa procedura zatwierdzenia przez Zarząd Europa Nostra członkostwa miasta Lublin w organizacji.

⁶⁵ W 2021 r. zostały wdrożone: Program do obsługi PPK (zgodnie z załącznikiem nr 1 do uchwały), System finansowo-księgowy (w jednostkach: ZSP1, CIK, DDK2, DDDP, CRIS), System kadrowo-płacowy (w jednostkach: CIK, DDK2, DDDP, CRIS). Objęto obsługę teleinformatyczną większą liczbę jednostek organizacyjnych Gminy Lublin.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
		tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć, a także warunków i trybu tego obniżenia, w szkołach i placówkach prowadzonych przez Gminę Lublin		
1043/XXXIII/2021	18.11.2021	ustalenia wysokości opłaty za zakwaterowanie w burdach prowadzonych przez Miasto Lublin oraz terminu i sposobu jej wnoszenia	Uchwała zrealizowana	-
1044/XXXIII/2021	18.11.2021	zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji z budżetu miasta Lublin oraz trybu przeprowadzania kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania przez podmioty funkcjonujące na terenie miasta Lublin prowadzone przez osoby fizyczne lub prawne inne, niż miasto Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1045/XXXIII/2021	18.11.2021	zmiany uchwały nr 1224/XLVI/2014 Rady Miasta Lublin z dnia 20 listopada 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania	Uchwała zrealizowana	-
1046/XXXIII/2021	18.11.2021	przyjęcia programu polityki zdrowotnej w zakresie zdrowego odżywiania dla dzieci klas I-III szkół podstawowych w Lublinie „Jedz z głową”	Uchwała w trakcie realizacji ⁶⁶	-
1047/XXXIII/2021	18.11.2021	uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część VIB (Majdan Tatarski, Kośminiek – rejon ul. Droga Męczenników Majdanka) dla obszaru D położonego w rejonie ulic: Sulisławickiej – Kosmonautów – Żelaznej	Uchwała zrealizowana	-
1048/XXXIII/2021	18.11.2021	ustalenia wynagrodzenia miesięcznego dla Prezydenta Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1049/XXXIII/2021	18.11.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II, obszar G – rejon ulicy Turniowej	Uchwała zrealizowana	-
1050/XXXIII/2021	18.11.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II, obszar A – rejon ul. Kieleckiej	Uchwała zrealizowana	-
1051/XXXIII/2021	18.11.2021	zmieniająca uchwałę nr 981/XXXI/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 9 września 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu i zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II w rejonie wąwozu wzdłuż linii kolejowej i Starego Gaju	Uchwała w trakcie realizacji ⁶⁷	-
1052/XXXIII/2021	18.11.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II, obszar D – rejon ulicy Nowomiejskiej	Uchwała zrealizowana	-
1053/XXXIII/2021	18.11.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II, obszar C – rejon ulic: Wyżynnej i Szczytowej	Uchwała zrealizowana	-
1054/XXXIII/2021	18.11.2021	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar zachodni, obszar R – rejon ulicy Deszczowej	Uchwała zrealizowana	-
1055/XXXIII/2021	18.11.2021	nadania nazwy ulicy położonej w granicach administracyjnych miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1056/XXXIII/2021	18.11.2021	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie w pobliżu ul. Wyzwolenia	Uchwała w trakcie realizacji ⁶⁸	-
1057/XXXIII/2021	18.11.2021	wyrażenia zgody na dokonanie przez Gminę Lublin darowizny na rzecz Skarbu Państwa lokalu mieszkalnego usytuowanego w budynku położonym w Lublinie przy ul. Prezydenta Gabriela Narutowicza 64	Uchwała zrealizowana	-

⁶⁶ Uchwała została przyjęta. Program ma charakter wieloletni.

⁶⁷ Etap projektowy.

⁶⁸ Oczekiwanie na decyzję o ustaleniu warunków zabudowy.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1058/XXXIII/2021	18.11.2021	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana częściowo ⁶⁹	-
1059/XXXIII/2021	18.11.2021	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Stefana Roweckiego	Uchwała w trakcie realizacji ⁷⁰	-
1060/XXXIII/2021	18.11.2021	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem lub użyczenie części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1061/XXXIII/2021	18.11.2021	wyrażenia zgody na zmianę nieruchomości gruntowych stanowiących własność Gminy Lublin oraz Związku Komunalnego Gmin Ziemi Lubartowskiej położonych we wsi Wólka Rokicka oraz w Rokitnie	Uchwała w trakcie realizacji ⁷¹	-
1062/XXXIII/2021	18.11.2021	zmian w składach komisji stałych Rady Miasta Lublin		Uchwała o charakterze organizacyjnym
1063/XXXIV/2021	16.12.2021	uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2022 rok	Uchwała w trakcie realizacji ⁷²	-
1064/XXXIV/2021	16.12.2021	wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ⁷³	-
1065/XXXIV/2021	16.12.2021	zmiany uchwały budżetowej Miasta Lublin na 2021 rok	Uchwała zrealizowana	-
1066/XXXIV/2021	16.12.2021	zmieniająca uchwałę nr 762/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1067/XXXIV/2021	16.12.2021	zmieniająca uchwałę nr 838/XXVI/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie emisji obligacji komunalnych Gminy Lublin oraz określenia zasad ich zbywania, nabywania i wykupu	Uchwała w trakcie realizacji ⁷⁴	-
1068/XXXIV/2021	16.12.2021	Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ⁷⁵	-
1069/XXXIV/2021	16.12.2021	Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2022 r.	Uchwała w trakcie realizacji ⁷⁶	-
1070/XXXIV/2021	16.12.2021	przyjęcia programu polityki zdrowotnej „Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych u osób powyżej 65 roku życia”	Uchwała w trakcie realizacji ⁷⁷	-
1071/XXXIV/2021	16.12.2021	przyjęcia Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na Terenie Miasta Lublin w latach 2022–2024	Uchwała w trakcie realizacji ⁷⁸	-
1072/XXXIV/2021	16.12.2021	wysokości opłat obowiązujących na cmentarzach komunalnych w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1073/XXXIV/2021	16.12.2021	przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin - obszary przestrzeni publicznych	Uchwała w trakcie realizacji ⁷⁹	-
1074/XXXIV/2021	16.12.2021	zamiaru likwidacji Szkoły Podstawowej nr 19 im. Józefa Czechowicza w Lublinie	-	Uchwała intencyjna

⁶⁹ Uchwała zrealizowana w 3 na 13 pozycji. Trzy pozycje przekazane zostały do Zarządu Nieruchomości Komunalnych w Lublinie. Jedna pozycja na wykazie. Trzy pozycje po wykazie, na etapie przygotowywania umowy. Sześć pozycji w trakcie negocjowania stawki czynszu.

⁷⁰ Trwa procedura związana z wyłonieniem rzeczoznawcy majątkowego.

⁷¹ Trwają czynności zmierzające do podziału nieruchomości.

⁷² Uchwała została przyjęta. Uchwała będzie realizowana w 2022 r.

⁷³ Uchwała dotyczy wieloletniej prognozy finansowej na lata 2022–2045.

⁷⁴ Dodatkową, trzecią transzę obligacji wyemitowano w 2021 r. Wykup obligacji nastąpi w latach 2027–2036.

⁷⁵ Uchwała została przyjęta. Program ma charakter wieloletni.

⁷⁶ Uchwała została przyjęta. Program będzie realizowany w 2022 r.

⁷⁷ Uchwała została przyjęta. Program ma charakter wieloletni.

⁷⁸ J.w.

⁷⁹ Etap poprzedzający przystąpienie do przyjmowania wniosków do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Nr uchwały	Data sesji	Uchwała w sprawie	Status uchwały	Inne uchwały
1075/XXXIV/2021	16.12.2021	ustalenia kryteriów wraz z liczbą punktów w postępowaniu rekrutacyjnym do publicznych przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Miasto Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1076/XXXIV/2021	16.12.2021	ustanowienia pomników przyrody	Uchwała zrealizowana	-
1077/XXXIV/2021	16.12.2021	zmniejszenia liczby drzew objętych ochroną w obrębie alei oraz szpaleru drzew stanowiących pomniki przyrody	Uchwała zrealizowana częściowo ⁸⁰	-
1078/XXXIV/2021	16.12.2021	wyrażenia zgody trwałym zarządcom na oddanie w najem lub użyczenie części nieruchomości stanowiących własność Gminy Lublin	Uchwała zrealizowana	-
1079/XXXIV/2021	16.12.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Lubartowskiej 49 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1080/XXXIV/2021	16.12.2021	wyrażenia zgody na oddanie w najem lokalu użytkowego usytuowanego w budynku przy ul. Jezuickiej 4 w Lublinie	Uchwała zrealizowana	-
1081/XXXIV/2021	16.12.2021	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy al. Tysiąclecia na rzecz Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Lublinie	Uchwała w trakcie realizacji ⁸¹	-
1082/XXXIV/2021	16.12.2021	wyrażenia zgody na sprzedaż części nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Gminy Lublin położonej w Lublinie przy ul. Ziemowita oraz ul. Leszka	Uchwała w trakcie realizacji ⁸²	-
1083/XXXIV/2021	16.12.2021	wydzierżawienia nieruchomości Gminy Lublin	Uchwała w trakcie realizacji ⁸³	-
1084/XXXIV/2021	16.12.2021	zmian w składach komisji stałych Rady Miasta Lublin	-	Uchwała o charakterze organizacyjnym
1085/XXXIV/2021	16.12.2021	zatwierdzenia planu pracy Komisji Rewizyjnej Rady Miasta Lublin na 2022 rok	Uchwała zrealizowana	-

⁸⁰ W przypadku drzewa gat. kasztanowiec biały (nr w alei – 24) rosnącego w pasie drogowym ul. Solarza konieczne jest uzyskanie zezwolenia na usunięcie. Został złożony wniosek o wydanie zezwolenia na usunięcie drzewa do Marszałka Województwa Lubelskiego w Lublinie. Po uzyskaniu zezwolenia, drzewo zostanie usunięte.

⁸¹ Trwają czynności zmierzające do sprzedaży nieruchomości (przygotowania do publikacji wykazu nieruchomości).

⁸² Trwa procedura związana z wyłonieniem rzeczoznawcy majątkowego.

⁸³ Jedna pozycja na wykazie, dziesięć pozycji w trakcie negocjowania stawki czynszu.

7. Inne istotne działania Prezydenta Miasta Lublin

Prezydent Miasta Lublin – Krzysztof Żuk, czynnie uczestniczy oraz pełni funkcje w następujących organizacjach samorządowych i gremiach krajowych:

- Związek Miast Polskich (wiceprezes Zarządu);
- Unia Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza (członek Zarządu);
- Rada Fundacji Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza (członek);
- Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego (przedstawiciel Unii Metropolii Polskich, Związku Miast Polskich, strony samorządowej, współprzewodniczący Zespołu ds. Systemu Finansów Publicznych).

W 2021 r. posiedzenia Zarządu Związku Miast Polskich odbyły się 12 razy, w tym jedno Zgromadzenie Ogólne Związku. Związek jest organizacją samorządów miejskich powołaną do opracowywania wspólnego stanowiska wobec rządu i promocji miast członkowskich w Polsce i za granicą. W 2021 r. podobnie jak rok wcześniej, wiele spraw którymi zajmowała się organizacja związanych było z sytuacją kryzysową wynikającą z występowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej epidemii koronawirusa. Podejmowane były w związku z tym liczne inicjatywy wspólnych działań pomocowych dla jednostek samorządu terytorialnego, poprawy pracy urzędów oraz rozwiązujące problemy życia codziennego społeczności lokalnych w czasie pandemii.

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego jest organem pomocniczym Rady Ministrów stanowiącym forum wypracowywania wspólnego stanowiska Rządu i samorządu terytorialnego. W 2021 r. Komisja spotkała się 14 razy. Omawiano problemy związane z funkcjonowaniem samorządów, polityki państwa wobec samorządu, a także spraw dotyczących samorządu terytorialnego znajdujących się w zakresie działania Unii Europejskiej i organizacji międzynarodowych do których należy Rzeczypospolita Polska.

Unia Metropolii Polskich, jest fundacją która zrzesza 12 największych miast w Polsce, jej celem jest wspieranie rozwoju samorządności terytorialnej i gospodarczej, wspólne rozwiązywanie specyficznych problemów wielkich miast, współpraca z organami państwa oraz organizacjami ogólnopolskimi, zagranicznymi i międzynarodowymi dla zwiększenia roli metropolii w państwie i integracji europejskiej. W 2021 r. gremium spotykało się cyklicznie, raz w tygodniu. Posiedzenia poświęcone były bieżącym problemom samorządów, m.in. sytuacji w oświacie, zmniejszaniu wpływów z udziału w PIT i CIT. Z uwagi na fakt występowania w 2021 r. pandemii wirusa COVID-19 zrzeszone w Unii samorządy zaangażowały się w proces organizowania masowych punktów szczepień, monitorowały sytuację i adekwatnie reagowały na potrzeby, m.in. przystosowując transport miejski do nakładanych restrykcji.

Inne istotne wydarzenia w 2021 r. w których wziął udział Prezydent Miasta Lublin – Krzysztof Żuk, to:

- 11 stycznia – otwarcie nowej filii Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Łopacińskiego – Biblioteki, zlokalizowanej w budynku przy Al. Racławickich 22;
- 17 i 18 lutego – Gala Podsumowanie Roku Sportowego 2021;
- 2–3 maja – obchody Dnia Flagi Rzeczypospolitej Polskiej oraz obchody 230. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja;
- 11 maja – spotkanie z Panią Anną Clunes, ambasador Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w Polsce;
- 19 maja – pierwsze posiedzenie Rady Innowacyjnego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lublina;
- 20 maja – otwarcie nowej siedziby I Komisariatu Policji w Lublinie przy alei Unii Lubelskiej 23;
- 25 maja – debata „Nowa normalność miast”, która odbyła się podczas gali podsumowującej plebiscyt „Supermiasta i Superregiony 2040”, organizowanej przez Gazetę Wyborczą;
- 31 maja – uroczystości z okazji 15-lecia Młodzieżowej Rady Miasta Lublin;
- 1 czerwca – uroczyste otwarcie boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej nr 30 im. Króla Kazimierza Wielkiego w Lublinie;
- 8 czerwca – Konferencja Samorządu i Oświaty „Edukacja Przyszłości” organizowana przez MUNICIPIUM SA – wydawcę Pisma Samorządu Terytorialnego Wspólnota oraz Miasto Lublin;
- 30 czerwca – I Samorządowy Kongres Finansowy w Sopocie;
- 22–25 lipca – 12 edycja Carnawalu Sztumistrzów;

- 4 sierpnia – spotkanie z panią Tal Ben-Ari Yaalon, Chargé d'affaires, Ambasady Izraela w Polsce;
- 20–22 sierpnia – największy festiwal sztuki i kultury ludowej w Polsce – Jarmark Jagielloński;
- 21 sierpnia – uroczystość nadania Muszli Koncertowej w Ogrodzie Saskim imienia Romualda Lipko;
- 31 sierpnia – obchody Dnia Solidarności i Wolności w Gdańsku, w 41 rocznicę podpisania Porozumień Sierpniowych;
- 1 września – Miejska Inauguracja Roku Szkolnego 2021/2022, w siedzibie Szkoły Podstawowej nr 50 im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego – Prymasa Tysiąclecia;
- 1–3 września – uroczystości jubileuszowe w Münster z okazji 30-lecia partnerstwa miast;
- 8 września – uroczystości z okazji Dnia Straży Miejskiej oraz 30-lecia Straży Miejskiej Miasta Lublin;
- 14 września – uroczystości związane z wręczeniem Aktu Nadania Honorowego Obywatelstwa Miasta Lublin Tomaszowi Wójtowiczowi – lublinianinowi, złotemu medalistcie mistrzostw świata w 1974 r. i igrzysk olimpijskich w 1976 r., jednemu z najwybitniejszych siatkarzy na świecie;
- 29 września – Gala Przedsiębiorczości, podczas której wręczono Nagrodę Gospodarczą Prezydenta Miasta Lublin;
- 4 października – odsłonięcie i poświęcenie pomnika bł. ks. Emiliana Kowcza – greckokatolickiego kapłana i męczennika niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego na Majdanku;
- 11–12 października – pierwsza edycja Local Trends. Europejskiego Forum Samorządowego w Poznaniu;
- 15 października – uroczystości związane z wręczeniem Aktu Nadania Honorowego Obywatelstwa Miasta Lublin Księdzu Profesorowi Andrzejowi Szostkowi – światowej sławy filozofowi i etykowi;
- 26 października – symboliczne wmurowanie kamienia węgielnego oficjalnie rozpoczynające rozbudowę Zespołu Szkół nr 12 przy ulicy Sławinkowskiej w Lublinie;
- 30 listopada – I posiedzenie Rady Studentów.

8. Wybrane nagrody i wyróżnienia dla miasta Lublin

Certyfikaty
<p>Ranking elektromobilnych miast</p> <p>Miasto Lublin otrzymało wyróżnienie Polityki Insight i Fundacji Promocji Pojazdów Elektrycznych za wdrażanie rozwiązań przyjaznych dla elektromobilności i zrównoważonego transportu. W drugiej edycji raportu „Ranking elektromobilnych miast. Jak polskie samorzady wprowadzają rewolucję w transporcie?” Lublin doceniono również w kategoriach czyste powietrze i transport rowerowy. W tych obszarach miasto zajęło odpowiednio trzecie i czwarte miejsce. W badaniu zweryfikowano, które największe polskie miasta na prawach powiatu skutecznie wdrażają rozwiązania przyjazne dla elektromobilności i zrównoważonego transportu. W analizie uwzględniono pięć obszarów: transport elektryczny, transport rowerowy, ułatwienia dla elektromobilności, transport publiczny oraz jakość powietrza.</p>
<p>Tytuł Eco-Miasto</p> <p>W 8. edycji ogólnopolskiego konkursu Eco-Miasto, Lublin został nagrodzony w kategorii „Zrównoważony transport”, jako miasto powyżej 100 tys. mieszkańców. Komisja konkursowa doceniła osiągnięcie 30% udziału taboru niskoemisyjnego we flocie transportu publicznego. Nagroda trafiła do Lublina również za tworzenie infrastruktury sprzyjającej multimodalności, w tym stałe poszerzenie infrastruktury pieszej i rowerowej oraz realizację licznych kampanii społecznych na rzecz zrównoważonego rozwoju. Jury zwróciło także uwagę na plany zakupu autobusu wodorowego i poczynione w tym kierunku pierwsze działania – podpisanie listu intencyjnego z Zespołem Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin S.A., w celu tworzenie systemu zeroemisyjnego transportu, w szczególności dostaw zielonego wodoru dla zapewnienia tankowania autobusów zasilanych tym rodzajem paliwa. Dodatkowo, firma Renault, partner strategiczny konkursu, przyznała Lublinowi nagrodę specjalną. Miasto otrzyma do testowania przez miesiąc pojazd elektryczny Renault ZOE do celów służbowych oraz wyjazd do Paryża na warsztaty z elektromobilności. Tegoroczna edycja Eco-Miasto, przebiegała pod hasłem „Zielona Odbudowa”.</p>
Konkursy
<p>Lublin Europejską Stolicą Młodzieży 2023</p> <p>Lublin, jako pierwsze miasto w Polsce, zdobył tytuł Europejskiej Stolicy Młodzieży. Międzynarodowe jury uznało, że to właśnie Lublin wraz ze swoją niepowtarzalną energią i inspirującymi pomysłami młodych ludzi stworzył najciekawszy w Europie program działań. Aplikacja, którą miasto Lublin złożyło w konkursie o przyznanie tytułu Europejskiej Stolicy Młodzieży koncentruje się na trzech obszarach: Miasto dla Młodzieży, Młodzież dla Miasta oraz Młodzież i Miasto. Tytuł Europejskiej Stolicy Młodzieży przyznawany jest przez Europejskie Forum Młodzieży na okres jednego roku. Jego celem jest wzmocnienie pozycji młodych ludzi, zwiększenie ich uczestnictwa w podejmowaniu decyzji w mieście oraz wzmocnienie ich tożsamości europejskiej, ale też budowanie zaangażowania mieszkańców miasta w oparciu o energię i aktywność młodych osób. Jest to również promocja młodej, szeroko pojętej kultury i aktywności młodych ludzi na różnych polach. Tytuł ESM przyczynia się do zmiany podejścia miast do polityki młodzieżowej oraz kreowania wizerunku miasta przyjaznego młodzieży, wspierającego i zachęcającego młodzież do aktywności społecznej.</p>
<p>Konkurs Głównego Urzędu Statystycznego</p> <p>Miasto Lublin zajęło I miejsce wśród gmin o największej liczbie gospodarstw rolnych spisanych samodzielnie przez Internet w Powszechnym Spisie Rolnym 2020 w konkursie organizowanym przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Spośród wszystkich 5 118 gospodarstw rolnych na terenie Lublina prowadzonych przez osoby indywidualne i osoby prawne, formę samospisu wybrało 1 435 użytkowników. Wynik Lublina jest dużo wyższy od średniej krajowej, według której z możliwości spisu przez Internet skorzystała 1/5 posiadaczy gospodarstw.</p>
<p>Nagroda Bessie Awards za Akcję #CityWillWait</p> <p>Akcja #CityWillWait, w której uczestniczył Lublin, otrzymała nagrodę Bessie Awards w kategorii „Współpraca roku”. Nagroda jest wyrazem uznania dla wysiłków Lublina i 12 miast, w przeciwdziałaniu negatywnym skutkom pandemii w turystyce. Kampania była przykładem wzorcowej współpracy pomiędzy trzynastoma polskimi miastami. #CityWillWait była pierwszą tego typu kampanią oraz największą akcją w historii krajowego marketingu turystycznego, której celem było podtrzymanie zainteresowania turystyką miejską w okresie pierwszego, najgłębszego lockdownu spowodowanego pandemią COVID-19 oraz wsparcie lokalnej branży turystycznej. Akcja #CityWillWait uzyskała szeroki zasięg zarówno w Polsce, jak i na świecie, była promowana przez Zagraniczne Ośrodki Polskiej Organizacji Turystycznej. To już kolejne z wyróżnień przyznanych #CityWillWait – akcja została doceniona również w Konkursie dobrych praktyk w kategorii „Kultura i turystyka” Kongresu Współpracy Transgranicznej Lublin 2020.</p>
<p>Nagroda dla portalu „Stawiamy na zawodowców”</p> <p>Portal „Stawiamy na zawodowców” stworzony przez Urząd Miasta Lublin otrzymał I nagrodę w drugiej edycji ogólnopolskiego konkursu Innowacyjny Samorząd w kategorii Duże miasta. Projekt był jednym z niemal 400 zgłoszonych do konkursu. Portal dostępny pod adresem zawodowcy.lublin.eu daje korzyści wszystkim stronom procesu kształcenia zawodowego. Dla szkół zawodowych i pracodawców jest narzędziem umożliwiającym szybkie nawiązanie kontaktu online i rozwijanie współpracy. Pracodawcy otrzymują za jego pośrednictwem wiedzę o ofercie, zasobach i działalności szkół zawodowych prowadzonych przez Lublin oraz przejrzystą informację o kwalifikacjach i umiejętnościach nabywanych w poszczególnych zawodach. Uczniom i pracodawcom daje możliwość wyszukiwania i otrzymywania ogłoszeń z ofertą praktyk, staży, szkoleń czy pracy. Zebranie kompleksowej oferty szkół zawodowych prowadzonych przez Urząd Miasta Lublin w jednym miejscu ułatwia uczniom szkół podstawowych dokonanie wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej. Platforma jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</p>
<p>Album „Lublin Filmowy – Filmowy Lublin” – Najpiękniejszą Książką Roku 2020</p> <p>Album „Lublin Filmowy – Filmowy Lublin” wydany przez Urząd Miasta Lublin, został uznany Najpiękniejszą Książką Roku 2020. Tę prestiżową nagrodę od 61 lat przyznaje organizator konkursu – Polskie Towarzystwo Wydawców Książek – stowarzyszenie zrzeszające wydawców, redaktorów, typografów i grafików pracujących dla książki. Publikacja została nagrodzona w kategorii Albumy.</p>

Konkursy

„Lublin Filmowy – Filmowy Lublin” powstał w związku z 10. rocznicą działalności Lubelskiego Funduszu Filmowego. Publikacja po raz pierwszy prezentuje Lubelski Szlak Filmowy, oparty na najważniejszych lokacjach filmowych w naszym mieście. Jest to kompletne opracowanie historii filmu w Lublinie od początku, czyli około 100 lat wstecz, do dzisiaj. Przedstawia najciekawsze dzieła filmowe oraz wpływ, jaki film wywarł na rozwój miasta oraz perspektywy rozwoju tej branży. Zawiera unikatowe zdjęcia z planów filmowych, znane i mniej znane historie związane z realizacją filmów, w bardzo oryginalnej oprawie graficznej.

Rankingi

Samorządowiec Roku 2020

Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk został uhonorowany przez Pismo Samorządu Terytorialnego „Wspólnota” prestiżowym tytułem Samorządowca Roku 2020. Redakcja doceniła wieloletnią działalność Prezydenta Lublina przede wszystkim na rzecz rozwoju komunikacyjnego i poprawy dostępności miasta oraz jego dużą aktywność w ponadlokalnym życiu samorządowym. Prezydent Krzysztof Żuk jest aktywny w ponadlokalnym życiu samorządowym, jako wiceprezes Związku Miast Polskich oraz członek Zarządu Unii Metropolii Polskich. Współprzewodniczy Zespołowi ds. Systemu Finansów Publicznych Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Pierwsze miejsce w rankingu zielonych miast

Lublin zajął I miejsce w raporcie Europolis – zielone miasta, opracowanym przez Polską Fundację im. Roberta Schumana. Badaniem objęto 66 miast na prawach powiatu. Lublin bardzo dobrze został oceniony w takich kategoriach jak zdrowie publiczne, transport publiczny oraz działania na rzecz jakości powietrza. Elementem wyróżniającym Lublin na tle pozostałych miast jest stale rozwijana sieć trolejbusów, którą w Polsce mogą pochwalić się jeszcze tylko Gdynia i Tychy. Zdaniem ekspertów „zaangażowanie na rzecz elektromobilności oraz efektywności energetycznej pozwoli stolicy Lubelszczyzny dodatkowo podnieść jakość życia mieszkańców oraz w połączeniu z nowymi inwestycjami, zwiększyć atrakcyjność gospodarczą regionu”.

Medal Edukacyjny „Samorządowiec 30-lecia” dla Prezydenta Krzysztofa Żuka

Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk otrzymał Medal Edukacyjny „Samorządowiec 30-lecia”. Nagroda ta trafia do Prezydentów, Burmistrzów, Wójtów, Starostów i Marszałków o najwybitniejszych osiągnięciach w dziedzinie zarządzania lokalną edukacją po 1990 r. Medale przyznano w związku z rocznicą przywrócenia samorządu terytorialnego w Polsce. Ideą Programu „Samorządowy Lider Edukacji” realizowanego od 2011 r. jest identyfikowanie i promowanie jednostek samorządu terytorialnego, które posiadają szczególne osiągnięcia w dziedzinie rozwoju edukacji i systemu oświaty, a także podnoszenia jakości działań samorządów w sferze lokalnej polityki edukacyjnej. Tytuł „Samorządowego Lidera Edukacji”, przyznawany przez Komisję Ekspertów, jest jednym z najbardziej elitarnych i rozpoznawalnych certyfikatów w Polsce. Tytuł stanowi potwierdzenie przestrzegania najwyższych standardów jakościowych w dziedzinie zarządzania lokalną przestrzenią edukacyjną. Eksperti oceniający miasto Lublin dostrzegli aktywność gminy ukierunkowaną na wdrażanie innowacji oświatowych, rozwój nowoczesnych form kształcenia oraz budowanie klimatu przyjaznego nauce.

9. Współpraca międzynarodowa miasta Lublin

Ubiegły rok był kolejnym, który upłynął pod znakiem pandemii COVID-19. Wypracowane w ostatnim czasie formy kontaktów hybrydowych i online, na stałe wpisały się w tryb pracy w ramach współpracy z partnerami zagranicznymi. Planowanie wizyt przyjazdowych lub wyjazdowych i organizacja wydarzeń międzynarodowych musiały być podporządkowane nałożonym przez rząd obostrzeniom. Wiele wizyt zostało przełożonych lub odbyły się w formule online, a wydarzenia stacjonarne musiały uwzględniać limity zaproszonych gości.

W 2021 r. odbyło się 10 oficjalnych wizyt w tradycyjnej formie. Wśród nich m.in. wizyta: Konsula Generalnego RP w Hamburgu, Pana Pawła Jaworskiego, J.E. Ambasador Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej Pani Anny Clunes, Ambasadora Peru, Ambasadora Japonii, Ambasadora Argentyny oraz Ambasadora Republiki Pakistanu, Chargé d'affaires Ambasady Izraela, Attachée ds. współpracy edukacyjnej w Ambasadzie Francji. Należy odnotować także wizytę 14 radnych z obwodu Wołyńskiego i Rówieńskiego oraz przedstawicieli samorządu regionu Guria (Gruzja).

Pandemia nie przeszkodziła w organizacji 10. jubileuszowej edycji Kongresu Współpracy Transgranicznej Lublin 2021 zorganizowanego w dniach 5-7 października 2021 r. Tematem przewodnim hybrydowego kongresu było „Miasto i region 2030”. Uczestnicy dyskutowali o przyszłości miast i regionów w obliczu nowych wyzwań rozwojowych w okresie po pandemii. Odbyły się liczne panele, dyskusje i warsztaty z udziałem samorządowców, ekspertów, przedstawicieli biznesu i trzeciego sektora. W kongresie uczestniczyli goście z Litwy, Białorusi, Ukrainy, Gruzji, Szwecji, USA, Austrii, Hiszpanii, Mołdawii, Łotwy i Albanii.

Ważnym wydarzeniem dla współpracy międzynarodowej Lublina było uroczyste odsłonięcie pomnika bł. ks. Emiliana Kowcza – grekokatolickiego kapłana i męczennika niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego na Majdanku. W uroczystościach, które odbyły się 4 października 2021 r. udział wzięli: Dmytro Kułeba – Minister spraw zagranicznych Ukrainy, abp Światosław Szewczuk – arcybiskup większy kijowski-halicki, zwierzchnik ukraińskiego Kościoła grekokatolickiego, hierarchowie Archidiecezji Lubelskiej, Michael Schudrich – Naczelny Rabin Polski, a także delegacje z ukraińskich miast partnerskich Lublina (Iwano-Frankiowsk, Łuck, Równe, Sumy, Kamieńca Podolskiego).

Lublin, jako pierwsze miasto w Polsce, zdobył tytuł Europejskiej Stolicy Młodzi. Tytuł przyznawany jest przez Europejskie Forum Młodzi na okres jednego roku. Celem przedsięwzięcia jest wzmocnienie pozycji młodych ludzi, zwiększenie ich uczestnictwa w podejmowaniu decyzji w mieście oraz zaakcentowanie tożsamości europejskiej. W programie obchodów zaplanowanych na 2023 r. znajdzie się kilkadziesiąt dużych wydarzeń, działań, festiwali i programów podzielonych na trzy sekcje tematyczne: Miasto dla młodzieży, Młodzi dla Miasta oraz Młodzi i Miasto.

Z okazji 30-lecia partnerstwa z miastem Münster, mimo utrudnień związanych z pandemią COVID-19, udało się zrealizować w 2021 r. szereg wydarzeń i inicjatyw rocznicowych w tym: uroczystości jubileuszowe w Münster oraz wystawy w Lublinie „Pomost kultury. Lublin – Münster. Święto przyjaźni” i „Moje ulubione miejsce w Münster lub w Lublinie” jak i w Münster „Pomost kultury. Lublin – Münster. Święto przyjaźni”.

W ubiegłym roku zainaugurowany został międzynarodowy projekt pod nazwą „Portal”, realizowany z Urzędem Miasta Wilno i litewską Fundacją Benediktas Gylys oraz Ośrodkiem Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdroża”. Poprzez wizualne „okno” pomiędzy miastami (kamery transmitujące obraz w czasie rzeczywistym) mieszkańcy mogą wchodzić we wzajemne interakcję, pozdrowić się czy po prostu podejrzeć co się dzieje „po drugiej stronie”. Za pośrednictwem portalu 7 czerwca 2021 r. odbyło się spotkanie Prezydentów Miast: Wilna – Remigijusa Šimašiusa i Lublina – Krzysztofa Żuka. Na placu Litewskim, przy portalu, odbywały się oficjalne uroczystości np. z okazji 452. rocznicy podpisania Unii Polsko-Litewskiej, z wirtualną obecnością lubelskich i wileńskich społeczności lokalnych.

W dniach 16-22 września 2021 r., w ramach projektu „Działaj jak Lublin – inicjatywa na rzecz zrównoważonego rozwoju transportu publicznego w Kiszyniowie”, odbyły się lubelskie obchody Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu. W ramach projektu miasto Kiszyniów we współpracy z miastem Lublin opracowuje plan zrównoważonej mobilności miejskiej dla Kiszyniowa.

Biuro-Centrum Współpracy Międzynarodowej, przygotowało i koordynowało wizyty wyjazdowe pracowników różnych wydziałów Urzędu Miasta Lublin do instytucji zagranicznych. W ramach projektu Kadry Nowoczesnego Lublina, który miał na celu podwyższanie kwalifikacji administracji samorządowej, zrealizowanych zostało 7 wizyt studyjnych w takich miastach jak: Malaga (Hiszpania), Parma (Włochy), Reykjavik (Islandia), Maribor (Słowenia), Lizbona (Portugalia), Münster (Niemcy), Delmenhorst (Niemcy). Łącznie w projekcie wzięło udział 39 pracowników Urzędu Miasta Lublin.

W 2021 r. miasto Lublin nie podpisało żadnej nowej umowy partnerskiej ani listu intencyjnego. Jest obecnie w trakcie procedowania wniosku o przystąpienie do europejskiej federacji stowarzyszeń na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Europy – Europa Nostra. Rada Miasta w ubiegłym roku podjęła stosowną uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie do stowarzyszenia.

Bibliografia

Literatura

1. *Barometr Turystyczny Lublina*, różne lata.
2. Bluj A., Stokłuska E., *Budżet partycypacyjny (obywatelski) krok po kroku. Poradnik dla praktyków*, Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, Warszawa 2015.
3. *Diagnoza społeczna Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego*, ASM Centrum Badań i Analiz Rynku, Kutno 2019.
4. *Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Lublin*, różne lata.
5. *Jak rozwija się Lublin? Raport monitoringowy z realizacji Strategii Rozwoju Lublina na lata 2013–2020 za lata 2013, 2014, 2015, 2016–2018*, Urząd Miasta Lublin, Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów.
6. Maleszyk P., Sagan M. (red.), *Lublin 2030 – europejska metropolia?*, Urząd Miasta Lublin, Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów, Lublin 2018.
7. *Sprawozdania Lubelskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej*, różne lata.
8. *Sprawozdanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie za 2020 rok*, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Lublin 2021.
9. *Study in Poland. Studenci zagraniczni w Polsce*, różne lata.

Strony internetowe

1. Strona internetowa miasta Lublin,
<http://www.lublin.eu>.
2. Biuletyn Informacji Publicznej Miasta Lublin,
<http://bip.lublin.eu>.
3. Geoportal miejski miasta Lublin,
<http://geoportal.lublin.eu/sipl/app/index>.
4. Strona internetowa projektów europejskich,
<https://lublin.eu/lublin/lublin-w-ue/>.
5. Strona internetowa województwa lubelskiego,
<http://www.lubelskie.pl>.
6. Strona internetowa Zarządu Dróg i Mostów w Lublinie,
<http://www.zdm.lublin.eu>.
7. Strona internetowa Portu Lotniczego Lublin,
<http://www.airport.lublin.pl>.
8. Strona internetowa PKP Intercity,
<http://rozklad-pkp.pl>.
9. Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego,
<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>.
10. Strona internetowa Urzędu Statystycznego w Lublinie,
<http://lublin.stat.gov.pl>.
11. Strona internetowa Strategii Rozwoju Lublina,
<http://strategia.lublin.eu>.
12. Strona internetowa Prokuratury Krajowej,
<http://pk.gov.pl/sprawozdania-i-statystyki>.
13. Mapa infrastruktury rowerowej Lublina i okolic,
<http://mirl.info.pl/?tab=tab1>.
14. Strona internetowa Budżetu Obywatelskiego w Lublinie,
<http://budzetobywatelski.lublin.pl>.
15. Strona internetowa Lubelskiego Parku Naukowo-Technologicznego S.A,
<http://lpnt.pl>.
16. Portal Perspektywy,
<http://www.perspektywy.pl>.
17. Portal Polska w liczbach,
<https://www.polskawliczbach.pl/>.

Spis tabel

Tabela 1. Liczba ludności Lublina w latach 2017–2021	12
Tabela 2. Liczba ludności Lublina z uwzględnieniem płci w latach 2017–2021	13
Tabela 3. Liczba kobiet na 100 mężczyzn w Lublinie w latach 2017–2021.....	13
Tabela 4. Przyrost naturalny w Lublinie w latach 2017–2021	13
Tabela 5. Liczba urodzeń żywych w Lublinie w latach 2017–2021.....	14
Tabela 6. Liczba zgonów w Lublinie w latach 2017–2021.....	14
Tabela 7. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w latach 2016–2020 (w %).....	14
Tabela 8. Gęstość zaludnienia w Lublinie w latach 2017–2021.....	14
Tabela 9. Wybrane dane z Rejestru mieszkańców i ewidencji ludności w latach 2017–2021	15
Tabela 10. Sytuacja finansowa miasta Lublin w latach 2017–2021.....	19
Tabela 11. Wykonanie wydatków majątkowych w układzie klasyfikacji budżetowej	24
Tabela 12. Wydatki na wybrane zadania majątkowe zrealizowane w 2021 r.	25
Tabela 13. Informacja o realizacji zadań zgłoszonych przez jednostki pomocnicze miasta Lublin w 2021 r.	27
Tabela 14. Wartość majątku trwałego miasta Lublin w latach 2017–2021.....	30
Tabela 15. Statystyka Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin	32
Tabela 16. Projekty dzielnicowe wybrane do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin 2021 r.	33
Tabela 17. Projekty ogólnomiejskie wybrane do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego Miasta Lublin 2021 r.	34
Tabela 18. Statystyka Zielonego Budżetu	58
Tabela 19. Projekty Zielonego Budżetu 2020 r. realizowane w 2021 r.	59
Tabela 20. Czas przejazdu koleją i odległość do największych miast oraz przejść granicznych z krajami sąsiadującymi w 2021 r.....	65
Tabela 21. Natężenie ruchu drogowego na wybranych drogach dojazdowych do Lublina – wjazd do miasta ..	66
Tabela 22. Natężenie ruchu na wybranych drogach dojazdowych do Lublina – wyjazd z miasta.....	66
Tabela 23. Liczba operacji lotniczych Portu Lotniczego Lublin S.A.....	66
Tabela 24. Liczba pasażerów korzystających z portu lotniczego	67
Tabela 25. Kierunki połączeń lotniczych obowiązujących w 2021 r.	67
Tabela 26. Projekty i przedsięwzięcia wpisujące się w realizację Strategii Lublin 2020	68
Tabela 27. Liczba turystów krajowych i zagranicznych odwiedzających Lublin	69
Tabela 28. Liczba obiektów i miejsc w turystycznych obiektach noclegowych.....	69
Tabela 29. Wykorzystanie miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w Lublinie (w %) ..	70
Tabela 30. Liczba miast partnerskich i podpisanych porozumień o współpracy	70
Tabela 31. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020.....	71
Tabela 32. Liczba zameldowanych obcokrajowców w Lublinie	73
Tabela 33. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020	73
Tabela 34. Długość tras komunikacji publicznej poza granicami miasta Lublin	75
Tabela 35. Liczba zarejestrowanych patentów i zgłoszonych wynalazków w Lublinie	75
Tabela 36. Liczba zarejestrowanych patentów i zgłoszonych wynalazków w woj. lubelskim	76
Tabela 37. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020	76
Tabela 38. Wydatki z budżetu miasta na transport i łączność	78
Tabela 39. Długość dróg według kategorii (w km)	79
Tabela 40. Wybrane informacje o funkcjonowaniu transportu publicznego	79
Tabela 41. Długość tras rowerowych (w km)	80
Tabela 42. Długość sieci kanalizacyjnej, gazowej oraz wodociągowej wraz z odsetkami mieszkańców korzystających z tych sieci	80
Tabela 43. Wydatki z budżetu miasta na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska	80
Tabela 44. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020	80
Tabela 45. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania i liczba mieszkań przypadająca na 1 000 osób....	82
Tabela 46. Wyposażenie mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne (w %).....	82
Tabela 47. Wielkość i struktura zasobów mieszkaniowych miasta Lublin.....	82

Tabela 48. Liczba decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego oraz średnia wielkość świadczeń.....	82
Tabela 49. Liczba przestępstw i ich wykrywalność.....	83
Tabela 50. Liczba kolizji i wypadków drogowych.....	83
Tabela 51. Liczba szpitali, łóżek szpitalnych, przychodni i udzielonych porad lekarskich.....	83
Tabela 52. Liczba rodzin objętych pomocą MOPR (w ramach ustawy o pomocy społecznej).....	84
Tabela 53. Liczba domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia w Lublinie.....	84
Tabela 54. Liczba osób korzystających z usług domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia w Lublinie.....	84
Tabela 55. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020.....	85
Tabela 56. Pokrycie powierzchni miasta planami miejscowymi.....	88
Tabela 57. Pojazdy samochodowe i ciągniki – wskaźniki.....	88
Tabela 58. Liczba miejsc parkingowych w strefie płatnego parkowania (dane na koniec roku).....	88
Tabela 59. Wybrane informacje o terenach zielonych w Lublinie.....	89
Tabela 60. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020.....	89
Tabela 61. Wybrane informacje o kinach w Lublinie.....	93
Tabela 62. Liczba obiektów sportowych w Lublinie.....	93
Tabela 63. Imprezy sportowe zorganizowane w 2021 r. (poza rozgrywkami ligowymi).....	94
Tabela 64. Wybrane informacje o funkcjonowaniu Lubelskiego Roweru Miejskiego.....	95
Tabela 65. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020.....	96
Tabela 66. Placówki oświatowe w Lublinie.....	100
Tabela 67. Średnia zdawalność egzaminów maturalnych w Lublinie w szkołach prowadzonych przez samorząd (w %).....	100
Tabela 68. Liczba uczniów przypadająca na 1 komputer.....	101
Tabela 69. Średnia liczba uczniów w oddziale poszczególnych typów szkół prowadzonych przez miasto Lublin.....	101
Tabela 70. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020.....	101
Tabela 71. Liczba organizacji pozarządowych.....	105
Tabela 72. Podstawowe informacje o Budżecie Obywatelskim.....	105
Tabela 73. Podstawowe informacje o Zielonym Budżecie.....	106
Tabela 74. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020.....	106
Tabela 75. Nakłady inwestycyjne oraz wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach z sektora przemysłu z budownictwem w Lublinie (w mln zł).....	110
Tabela 76. Produkcja sprzedana przemysłu ogółem i w przeliczeniu na 1 mieszkańca.....	110
Tabela 77. Liczba pracujących w przemyśle i budownictwie PKD 2007.....	111
Tabela 78. Wybrane informacje z monitoringu zatrudnienia prowadzonego przez Urząd Miasta Lublin (stan na koniec roku).....	111
Tabela 79. Liczba przedsiębiorstw branż priorytetowych.....	111
Tabela 80. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020.....	112
Tabela 81. Liczba pracujących w sektorze usług PKD 2007.....	115
Tabela 82. Wybrane informacje z monitoringu zatrudnienia prowadzonego przez Urząd Miasta Lublin (stan na koniec roku).....	115
Tabela 83. Nowoczesna powierzchnia biurowa w Lublinie.....	116
Tabela 84. Nowoczesne komercyjne powierzchnie magazynowe w Lublinie.....	116
Tabela 85. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020.....	116
Tabela 86. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według sektorów własności i form prawnych.....	118
Tabela 87. Data założenia i nazwa działających klastrów.....	118
Tabela 88. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020.....	119
Tabela 89. Inkubatory przedsiębiorczości.....	120
Tabela 90. Instytucje otoczenia biznesu.....	121
Tabela 91. Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w całkowitej liczbie nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw (w %, stan na koniec roku).....	122
Tabela 92. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020.....	122
Tabela 93. Liczba studentów zagranicznych w stosunku do ogólnej liczby studentów.....	125

Tabela 94. Liczba kierunków prowadzonych w językach obcych.....	126
Tabela 95. Liczba zagranicznych nauczycieli akademickich	127
Tabela 96. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020.....	127
Tabela 97. Liczba zgłoszonych wynalazków oraz wzorów i produktów obejmowanych prawami ochronnymi	129
Tabela 98. Liczba patentów i praw ochronnych uzyskanych przez lubelskie uczelnie	129
Tabela 99. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020.....	130
Tabela 100. Liczba studentów w stosunku do liczby mieszkańców	133
Tabela 101. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020.....	133
Tabela 102. Maturzyści i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych oraz absolwenci szkół wyższych	135
Tabela 103. Bezrobotni poniżej 25 r.ż. zarejestrowani w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie	135
Tabela 104. Projekty realizowane w ramach Strategii Lublin 2020	135
Tabela 105. Plany miejscowe uchwalone w 2021 r.	138
Tabela 106. Obszary, w których w 2021 r. przystąpiono do opracowania mpzp	139
Tabela 107. Obszary, w których w 2021 r. przystąpiono do zmiany mpzp	139
Tabela 108. Inne podjęte w 2021 r. uchwały dotyczące mpzp	139
Tabela 109. Wskaźniki monitorujące realizację celów	140
Tabela 110. Wskaźniki monitorujące realizację celów	141
Tabela 111. Wskaźniki monitorujące realizację celów	143
Tabela 112. Wskaźniki monitorujące realizację celów.....	145
Tabela 113. Wskaźniki monitorujące realizację celów	146
Tabela 114. Wskaźniki monitorujące realizację celów	149
Tabela 115. Wskaźniki monitorujące realizację celów	151
Tabela 116. Wskaźniki monitorujące realizację celów	153
Tabela 117. Wskaźniki monitorujące realizację celów.....	155
Tabela 118. Wskaźniki monitorujące realizację celów	156
Tabela 119. Wskaźniki monitorujące realizację celów	158
Tabela 120. Wskaźniki monitorujące realizację celów.....	160
Tabela 121. Wskaźniki monitorujące realizację celów.....	161
Tabela 122. Wskaźniki monitorujące realizację celów	162
Tabela 123. Wskaźniki monitorujące realizację celów	163
Tabela 124. Wskaźniki monitorujące realizację celów.....	164
Tabela 125. Wskaźniki monitorujące realizację celów	166
Tabela 126. Wskaźniki monitorujące realizację celów.....	169
Tabela 127. Wskaźniki monitorujące realizację celów	171
Tabela 128. Wskaźniki monitorujące realizację celów.....	173
Tabela 129. Wskaźniki monitorujące realizację celów.....	175
Tabela 130. Wskaźniki monitorujące realizację celów.....	177
Tabela 131. Wskaźniki monitorujące realizację celów	179
Tabela 132. Wskaźniki monitorujące realizację celów	181
Tabela 133. Wskaźniki monitorujące realizację celów	182
Tabela 134. Wskaźniki monitorujące realizację celów.....	184
Tabela 135. Wskaźniki monitorujące realizację celów.....	185
Tabela 136. Wskaźniki monitorujące realizację celów.....	187
Tabela 137. Wskaźniki monitorujące realizację celów	189
Tabela 138. Wskaźniki monitorujące realizację celów.....	191
Tabela 139. Wskaźniki monitorujące realizację celów.....	193
Tabela 140. Wykaz uchwał Rady Miasta Lublin podjętych w 2021 r.....	194

Spis wykresów

Wykres 1. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem w latach 2017–2021	17
Wykres 2. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem w latach 2017–2021	18
Wykres 3. Zadłużenie miasta Lublin wg kryterium miejsca powstania w latach 2017–2021 (w mln zł).....	18
Wykres 4. Środki europejskie i realizowane zadania z udziałem tych środków na 1 mieszkańca w latach 2017–2021 (w zł).....	20
Wykres 5. Dochody i wydatki miasta Lublin w latach 2017–2021 (w mln zł).....	21
Wykres 6. Dochody i wydatki miasta Lublin na 1 mieszkańca (w zł)	21
Wykres 7. Struktura dochodów miasta Lublin w 2021 r.....	22
Wykres 8. Struktura wydatków miasta Lublin w 2021 r.....	22
Wykres 9. Wartość dofinansowania inwestycji miasta Lublin w perspektywie finansowej na lata 2014–2020 w podziale na obszary wsparcia (wraz ze spółkami miasta) (w %)	23
Wykres 10. Spłata zobowiązań zaciągniętych do dnia 31 grudnia 2021 r. wraz z kosztami obsługi długu (w mln zł)	26

